

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

INŠPEKTORAT RS ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

Dunajska 58, 1000 Ljubljana

T: 01 434 57 00
F: 01 434 57 17
E: irskglr.mkgp@gov.si
www.gov.si

Številka: 010-21/2022-1

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

POROČILO ZA LETO 2021

Ljubljana, februar 2022

P R E D G O V O R

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo s predloženim letnim poročilom, sestavljenim na podlagi 10. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/2007, UPB-1 in 40/2014) jasno, pregledno in po ključnih kazalnikih poslovanja, prikazuje uspešnost in učinkovitost delovanja v tem poročevalskem obdobju. Skupno letno poročilo organa je namenjeno tako naslovnikom po zakonu, kot tudi strokovni in širši javnosti, predstavlja pa celostni pregled aktivnosti vseh inšpekcij, ki delujejo v tem organu. Analiza zbranih statističnih podatkov in poročil, ki so jih za svoja delovna področja vsebinsko in oblikovno pripravile inšpekcije na področju kmetijstva, vinarstva, gozdarstva, lovstva ter sladkovodnega in morskega ribištva, celostno gledano izkazujejo uspešno, učinkovito in odgovorno poslovanje organa nasploh.

Tudi v letu 2021 je bilo naše delo še naprej zaznamovano z aktualnimi razmerami pandemije Covid - 19. Z njimi smo se vsi srečevali na neposreden ali kakšen drugačen način. Osebnostno ocenjujem, da smo dosegli visoko stopnjo soglasja glede pomembnosti cepljenja, saj smo znotraj resorja med organi z najvišjo stopnjo precepljenosti. K tej je po eni strani prispevala pravna narava našega dela, po drugi strani pa tudi kolektivna zavest in solidarnost, ki je v vsakem od nas. Z organizacijskega vidika je bilo zato delovanje organa še naprej prilagojeno epidemiološkim razmeram, skrbi za strokovno povezanost in delovanje različnih inšpekcij znotraj organa ter usklajevanje pristopov znotraj organa pri odzivanju na dnevne izzive, ki jih je prinašal Covid – 19. Organizacija večine srečanj inšpektorjev je bila izvedena v kombinaciji fizično – avdio – video konferenčno, odvisno od letnega časa.

V letu 2021 se je v drugi polovici leta uspešno izpeljalo tudi predsedovanje Svetu Evropske unije in slovensko predsedstvo je bilo že četrto po vrsti v času prisotnosti Covida – 19. Tudi IRSKGLR je k temu projektu prispeval s svojim predstavnikom v ekipi MKGP, ki je opravilo svoje veliko delo na tem področju.

Leto, ki je za nami, je pomembno tudi zaradi naše digitalne prihodnosti. Dogovor glede Večletnega finančnega okvira za obdobje 2021 – 2027, je bil dosežen in sprejet na evropski ravni in prinaša dodatna obsežna sredstva med drugim tudi za naš organ, saj nam bodo ta sredstva spodbudila investicije, namenjene digitalizaciji.

V okviru Instrumenta za okrevanje »Next Generation EU« bo Slovenija lahko izkoristila 5,7 milijard EUR. Slovenija je v NOO opredelila razvojna področja, skupaj z reformami in naložbami, ki bodo blažile negativne gospodarske in socialne posledice epidemije ter pomagale državo pripraviti na izzive, ki jih predstavljata zeleni in digitalni prehod. Eno od razvojnih področij in komponent v okviru digitalne preobrazbe je tudi digitalna preobrazba javnega sektorja in javne uprave. Kmetijstvu je dodeljenih 38,7 MIO EUR, od tega 28 MIO EUR za digitalizacijo v kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Naš organ bo na podlagi tega naslova dobil 1.281.120,00 EUR.

Na mednarodni ravni pa še naprej upamo, da se bodo težave pri spoštovanju Arbitražne razsodbe razrešile tako, da razen rednega inšpekcijskega nadzora od nas ne bi terjalo kaj drugega.

Zaradi dobre organizacije dela, visoke stopnje sposobnosti prilagajanja inšpektorjev in ostalih uslužbencev, ki podpirajo njihovo delo ter dobrih tehničnih zmogljivosti, je delo potekalo brez večjih težav. S sodobno tehnologijo nam je uspelo zagotoviti udeležbe na nujnih sestankih v okviru in izven organa ter udeležbo vseh zaposlenih na predvidenih izobraževanjih na daljavo.

Mag. Saša Dragar Milanovič
GLAVNA INŠPEKTORICA

Kazalo

UVOD	1
ZAKONODAJA	2
<i>Predpisi s področja državne ureditve</i>	2
<i>Predpisi s področja upravnega prava ter prekrškov</i>	2
<i>Materialni predpisi</i>	3
Kmetijska inšpekcija	3
Vinarska inšpekcija	8
Gozdarska inšpekcija	11
Lovska in ribiška inšpekcija	13
ORGANIZACIJSKE IN SPLOŠNE ZADEVE	16
<i>Organizacija</i>	16
<i>Izobraževanje</i>	18
<i>Finančni viri</i>	18
<i>Javna naročila izvedena v letu 2021</i>	21
<i>Večina javnih naročil za potrebe IRSKGLR je bila realizirana v okviru skupnih javnih naročil za državno upravo, pod okriljem Direktorata za javna naročila pri MJU. Takih naročil je bilo pet, in sicer:</i>	21
<i>Informatika</i>	21
DELO IRSKGLR PO INŠPEKCIJAH	25
PREGLED OPRAVLJENEGA DELA	25
<i>Število postopkov po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru</i>	25
<i>Število postopkov po Zakonu o prekrških</i>	26
UGOTOVITVE IN VSEBINSKI KOMENTAR DELA	28
KMETIJSKA INŠPEKCIJA	28
<i>Splošno</i>	28
<i>Organiziranost in kadrovska struktura</i>	29
<i>Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora</i>	30
<i>Ukrepi po Zakonu o prekrških v letu 2021</i>	35
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	36
MINERALNA GNOJILA	43
ŽIVINOREJA	43
NADZORI IN UKREPI PO DOLOČBAH ZAKONA O KMETIJSTVU	45
Vzorčenje tal na ostanke FFS, nitrata in težke kovine na VVO ter na onesnaževala v tleh gnojenih z digestatom	57
VARSTVO VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV	63
BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI, UPORABA KOMPOSTA ALI DIGESTATA	68
PROMOCIJA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL	68
SPOROČANJE PODATKOV V TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM	72
VINARSKA INŠPEKCIJA	76
<i>Splošno</i>	76
<i>Organiziranost in kadrovska struktura vinarske inšpekcije</i>	78
<i>Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora</i>	79
Pridelava grozdja in vina	79
Obvezni podatki v Registru pridelovalcev grozdja in vina	84
Promet z grozdom, moštom in vinom	88
<i>Označevanje vina in enoloških sredstev</i>	92
Vzorčenje vina in enoloških sredstev	93

<i>Nadzor nad delom pooblaščenih organizacij</i>	<i>102</i>
Ostali nadzori	104
<i>Izrečeni ukrepi v skladu z določili Zakona o prekrških</i>	<i>107</i>
<i>Predlogi za izboljšanje dela</i>	<i>112</i>
GOZDARSKA INŠPEKCIJA	113
<i>Splošno</i>	<i>113</i>
<i>Organiziranost in delovanje gozdarske inšpekcije</i>	<i>113</i>
<i>Sanitarna sečnja v letu 2021</i>	<i>118</i>
<i>Inšpekcijski postopek</i>	<i>120</i>
ZAKON O GOZDOVIH (ZG)	121
NADZOR DOLOČB UREDBE (EU) 995/2010	129
ZAKON O GOZDNEM REPRODUKCIJSKEM MATERIALU	130
ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU RASTLIN (ZZVR)	132
UREDBA O VARSTVU SAMONIKLIH GLIV	136
NADZOR VOŽENJ V NARAVNEM OKOLJU	136
UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE	137
<i>Delo gozdarske inšpekcije kot prekrškovnega organa</i>	<i>138</i>
LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA	141
<i>Splošno</i>	<i>141</i>
<i>Organiziranost in kadrovska sestava</i>	<i>141</i>
<i>Pregled opravljenega dela</i>	<i>142</i>
<i>Inšpekcija za lovstvo</i>	<i>143</i>
<i>Ribiška inšpekcija - sladkovodno ribištvo</i>	<i>147</i>
<i>Ribiška inšpekcija – morsko ribištvo</i>	<i>150</i>

UVOD

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR) je bil ustanovljen na podlagi Uredbe o organih v sestavi ministrstev (s spremembo uredbe Uradni list RS, št. 91/2014) in opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov iz pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju MKGP).

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področij kmetijstva, varstva kmetijskih zemljišč, delovanjem agrarnih skupnosti, promocije kmetijskih in živilskih proizvodov, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, vključno z nalogami uradnega nadzora na področju varnosti, kakovosti in označevanja vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, razvoja podeželja, ukrepov kmetijske politike, zootehnike, na področju identifikacije in registracije živali, nad izvajanjem rejskih programov ter delovanjem selekcijskih centrov, delovanjem javnih služb v kmetijstvu, dobre kmetijske prakse, prometom in uporabo organskih in mineralnih gnojil in sredstev za izboljšanje tal ter njihove uporabe na obdelovalnih in pašnih površinah, na področju živalskih stranskih proizvodov in pridobljenih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi, razen nalog, ki so v pristojnosti Agencije Republike Slovenije za okolje in Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, nad uporabo biološko razgradljivih odpadkov, varstvom voda in kmetijskih zemljišč pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, na področju soobstoja gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, gozdarstva, lovstva in varstva prostoživečih živalskih vrst, sladkovodnega in morskega ribištva, na podlagi veljavnega protokola ali zakonske podlage lahko opravlja tudi kontrolo v postopkih izvajanja ukrepov iz pristojnosti Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Inšpektorat je glede na delovno področje sestavljen iz štirih inšpekcij in službe za skupne in pravne zadeve.

Inšpekcije, ki delujejo v okviru inšpektorata so:

- Inšpekcija za kmetijstvo (KI),
- Inšpekcija za vinarstvo (VI),
- Inšpekcija za gozdarstvo (GI),
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo (LRI).

Tudi v letu 2021 smo delo inšpektorata prilagajali epidemiološkim razmeram COVID-19. V izogib stikom med zaposlenimi v času visoke incidence okužb, je inšpektorat v tem času organiziral tudi delo od doma vključno z oddaljenim dostopom do informacijskega sistema inšpektorata. Vso delo, vključno s terenskim je tako potekalo nemoteno. Zaradi omejevanja stikov je bilo le manj skupnih nadzorov z drugimi državnimi organi, s katerimi sicer sodelujemo pri skupnih nadzorih.

V skladu z Zakonom o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 je inšpektorat opravljal tudi nadzor nad izvajanjem ukrepov iz Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB). Pri nadzoru teh ukrepov so sodelovale vse inšpekcije znotraj inšpektorata. Obseg tega dela je bil, posebno v drugi polovici leta 2021, ko smo

nadzirali izvajanje pogojev PCT v dejavnostih povečan, kar je vplivalo tudi na večji obseg števila obravnavnih zadev v primerjavi s prejšnjimi leti.

Kljub povečanju obsega dela na področju preverjanja izpolnjevanja pogojev PCT in občasno uvedenemu delu zaposlenih od doma, je ob koncu leta inšpektorat opravil enak obseg dela in pregledov tudi na drugih področjih dela kot v prejšnjih letih. Zaposleni so veliko preverjanj izvedli tudi s pomočjo preverjanja stanj v uradnih evidencah in registrih, terensko delo pa je bilo opravljeno v skladu z načrti. Inšpektorat je sproti odreagirati tudi na vse prijave nepravilnosti.

Zakonodaja

V tem seznamu navajamo le nabor poglobitvenih zakonov z delovnega področja inšpektorata. Njihove uradne objave niso citirane, zaradi številnih sprememb predpisov. Zakonodaja je dostopna preko spletnih strani IRSKGLR ([https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inšpektorat-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribištvo/](https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inšpektorat-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribištvo/zakonodaja-inšpektorata-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribištvo/)) oziroma MKGP ter drugih ministrstev.

Predpisi s področja državne ureditve

- Zakon o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21 in 189/21)
- Zakon o javnih uslužbcih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUOPDVE, 202/21 – odl. US in 3/22 – ZDeb)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18 in 204/21)

Predpisi s področja upravnega prava ter prekrškov

- Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – UPB, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb)
- Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – UPB, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO)
- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – UPB, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US)
- Zakon o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16, 10/17 – ZPP-E, 11/18 – ZIZ-L, 35/18 – odl. US in 204/21)
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – UPB in 40/14)
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB in 177/20)

- Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18 in 121/21)
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)
- Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15 in 7/18)
- Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (Uradni list RS, št. 36/20 in 61/20)
- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 167/21 – odl. US in 206/21 – ZDUPŠOP)
- Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 – ZZUOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP in 206/21 – ZDUPŠOP)

Materialni predpisi

Kmetijska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US in 123/21)
- Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18)
- Uredba o izvajanju javne svetovalne službe v čebelarstvu za obdobje od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2028 (Uradni list RS, št. 172/21)
- Uredba o izvajanju državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih (Uradni list RS, št. 82/18)
- Pravilnik o registru kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 83/16, 23/17, 69/17, 72/18, 35/19 in 16/21)
- Pravilnik o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka (Uradni list RS, št. 40/11, 36/15 in 33/18)
- Pravilnik o evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (Uradni list RS, št. 122/08, 4/10 in 110/10)
- Pravilnik o metodah merjenja zemljišč in o tehničnih tolerancah meritev (Uradni list RS, št. 44/16)
- Uredba o ukrepu dobrobit živali iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 v letu 2020 (Uradni list RS, št. 76/19, 78/20 in 182/20)
- Pravilnik o Evidenci imetnikov rejnih živali in Evidenci rejnih živali (Uradni list RS, št. 87/14, 15/16 in 78/18)
- Pravilnik o seznamu kmetijske in gozdarske mehanizacije ter katalogu stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije (Uradni list RS, št. 7/16, 31/19 in 157/21)
- Pravilnik o evidenci za sektor mleka in o tržno informacijskem sistemu za trg mleka in mlečnih izdelkov (Uradni list RS, št. 66/17)
- Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trg prašičjega mesa, ovčjega mesa ter perutninskega mesa in jajc (Uradni list RS, št. 191/20)
- Uredba o ureditvi trga s hmeljem (Uradni list RS, št. 20/09, 60/10, 88/11 in

50/15)

- Uredba o ureditvi trga z oljčnim oljem (Uradni list RS, št. 20/2009)
- Pravilnik o določitvi majhnih količin živil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju živil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 96/14),
- Pravilnik o skupinah kmetijskih pridelkov (Uradni list RS, št. 4/16),
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/17)
- Uredba o ugotavljanju onesnaženosti kmetijskih zemljišč in gozda (Uradni list SRS, št. 6/90, Uradni list RS, št. 59/96 - ZKZ, 68/96, 68/96)
- Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13, 22/15, 12/17)
- Uredba o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar (Uradni list RS, št. 81/02)
- Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 3/17, 18/18 in 3/21)
- Pravilnik o uporabi kmetijskih zemljišč za gozdne plantaže (Uradni list SRS, št. 7/86)
- Pravilnik o tehničnih, strokovnih in organizacijskih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati organizacije za izdelavo strokovnih podlag s področja kmetijstva (Uradni list RS, št. 80/16, 12/19)
- Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev in združenj organizacij proizvajalcev v sektorjih sadje in zelenjava, oljčno olje in namizne oljke ter hmelj (Uradni list RS, št. 19/18 in 64/18)
- Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev v sektorju mleka in mlečnih proizvodov (Uradni list RS, št. 110/20)
- Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o reji živali (Uradni list RS, št. 59/18)
- Pravilnik o pogojih glede objektov in opreme pri reji kokoši nesnic in piščancev za prirejo mesa (Uradni list RS, št. 13/11)
- Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/13)
- Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojšč (Uradni list RS, št. 117/08, 55/13, 92/15)
- Pravilnik o pogojih za odobritev vzrejališč čebeljih matic, testnih postaj in priznanje drugih organizacij v čebelarstvu ter o pogojih glede reje in prometa s čebeljim plemenskim materialom (Uradni list RS, št. 125/03, 34/04 – popr. in 100/10)
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji goveda (Uradni list RS, št. 50/16 in 68/19)
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji prašičev (Uradni list RS, št. 112/13, 87/14, 15/16, 81/18, 36/19 in 108/20)
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji drobnice (Uradni list RS, št. 75/10, 26/14, 87/14, 15/16 in 36/19)
- Pravilnik o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Uradni list RS, št. 12/15)
- Uredba o izvajanju izvedbene uredbe (EU) o določitvi pravil v zvezi z metodami

- za identifikacijo enoprstih kopitarjev (Uradni list RS, št. 103/15)
- Pravilnik o centralnem registru objektov akvakulture in komercialnih ribnikov ter o zbiranju podatkov o staležu in proizvodnji akvakulture (Uradni list RS, št. 3/11)
- Uredba o načinu in pogojih izvajanja javnih služb v živinoreji (Uradni list RS, št. 99/08)
- Zakon o mineralnih gnojilih (ZMinG-1) (Uradni list RS, št. 29/06, 90/12 – ZdZPVHVVR)
- Pravilnik o kakovosti mineralnih gnojil (Uradni list RS, št. 105/06)
- Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (ZPKŽP) (Uradni list RS, št. 26/11, 57/12)
- Uredba o določitvi višine in začetku plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezanca sektorja pridelave in predelave sadja (Uradni list RS, št. 81/16 in 10/18)
- Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami (Uradni list RS, št. 41/09 in 69/15 – ZOPPGSR)
- Zakon o omejevanju ali prepovedi pridelave gensko spremenjenih rastlin (ZOPPGSR) (Uradni list RS, št. 69/15)
- Uredba o podrobnih ukrepih za pridelavo gensko spremenjene koruze (Uradni list RS, št. 12/10)
- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – UPB, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF in 17/14)
- Zakon o agrarnih skupnostih (ZAgrS) (Uradni list RS, št. 74/15)
- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1) (Uradni list RS, št. 39/06 – UPB, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20)
- Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15 in 56/18)
- Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15, 69/15 in 129/20)
- Zakon o vodah (ZV-1) (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20)
- Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list RS, št. 68/96, 41/04 - ZVO-1)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11 in 93/13 in 84/16)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca (Uradni list RS, št. 25/16)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, št. 49/08, 72/12 in 69/13)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, št. 59/07, 32/11 in 22/13, 79/15)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, 32/11 in 24/13, 79/15)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrane in Dravskega polja (Uradni list RS, št.

- 24/07, 32/11, 22/13, 79/15 in 182/20)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava (Uradni list RS, št. 72/06, 32/11 in 22/13, 79/15)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 43/15 in 181/21)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Uradni list RS, št. 115/07, 9/08 – popr., 65/12 in 93/13)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni list RS, št. 24/12)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Uradni list RS, št. 62/13, 92/14 in 93/20)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju Slovenj Gradca (Uradni list RS, št. 56/2015 in 21/18)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič (Uradni list RS, št. 53/16)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za javno oskrbo s pitno vodo v občinah Ormož, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž in delu občine Ljutomer (Uradni list RS, št. 191/20)
 - Uredba o vodovarstvenih območjih za občini Škofja Loka in Gorenja vas - Poljane (Uradni list RS, št. 164/20)
 - Uredba o načinu izplačevanja in merilih za izračun nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima (Uradni list RS, št. 105/11, 64/12, 44/13, 55/15, 97/15, 77/16 in 197/20)
 - Uredba o shemah neposrednih plačil (Uradni list RS, št. 2/15, 13/15, 30/15, 103/15, 36/16, 84/16, 23/17, 5/18, 10/19, 7/20, 78/20, 3/21, 67/21 in 197/21)
 - Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike za leto 2020 (Uradni list RS, št. 10/20, 61/20 in 78/20)
 - Zakon o rudarstvu (ZRud-1) (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo in 61/17 – GZ)
 - Zakon o planinskih poteh (ZPlanP) (Uradni list RS, št. 61/07 in 92/21)
 - Zakon o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1) (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20)
 - Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1) (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19 in 121/21 – ZJN-3B)
 - Zakon o voznikih (Uradni list RS, št. 85/16, 67/17, 21/18 – ZNOrg, 43/19 in 139/20)
 - Pravilnik o usposabljanju za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki (Uradni list RS, št. 75/17, 2/20 in 110/20)
 - Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20)
 - Uredba o obveznem prispevku za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezanca sektorja mesa za obdobje 2020–2022 (Uradni list RS, št. 9/20)
 - Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 167/21

- odl. US in 206/21 – ZDUPŠOP)
- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21 in 178/21 – odl. US)

Evropska zakonodaja:

- Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L št. 375 z dne 31. 12. 1991, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe
- Uredba Komisije (EU) 2015/262 z dne 17. februarja 2015 o določitvi pravil v skladu z direktivama Sveta 90/427/EGS in 2009/156/ES v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (uredba o potnih listih za enoprste kopitarje) (UL L št. 59 z dne 3. 3. 2015)
- Uredbe (EU) št. 2016/1012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zootehniških in genealoških pogojih za rejo, trgovino s čistopasemskimi plemenskimi živalmi, hibridnimi plemenskimi prašiči in njihovim zarodnim materialom ter za njihov vstop v Unijo ter o spremembi Uredbe (EU) št. 652/2014, direktiv Sveta 89/608/EGS in 90/425/EGS ter razveljavitvi določenih aktov na področju reje živali (»Uredba o reji živali«) (UL L št. 171 z dne 29. 6. 2016)
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 327 z dne 22. 12. 2000, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/64/EU z dne 17. decembra 2013 o spremembi direktiv Sveta 91/271/EGS in 1999/74/EC ter direktiv 2000/60/ES, 2006/7/ES, 2006/25/ES in 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi spremembe položaja Mayotta v razmerju do Evropske unije (UL L št. 353 z dne 28. 12. 2013, str. 8)
- Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv
- Uredba (ES) št. 1069/2009 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih)
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 58/11)
- Uredba (ES) št. 2003/2003 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 13. oktobra 2003 o gnojilih (Besedilo velja za EGP) – razveljavi se z učinkom od 16. julija 2022
- Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011

- Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (Besedilo velja za EGP)
- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) Besedilo velja za EGP
- Uredba (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004

Vinarska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06, 72/11, 90/12 – ZdZPVHVVR, 111/13 in 27/17 – ZKme-1D)
- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF in 17/14)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19 in 121/21 – ZJN-3B)
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (Uradni list RS, št. 53/07)
- Pravilnik o označevanju in embalaži vina (Ur.l. RS, št. 37/10 in 8/17)
- Pravilnik o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (Ur.l. RS, št. 96/09)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - Bizeljčan (Ur.l. RS, št. 22/09, 59/09)
- Uredba o ureditvi trga z vinom (Ur.l. RS, št. 69/2008, 77/2008, 27/2009, 6/2012, 24/13, 66/14, 38/16 in 14/17)
- Pravilnik o višini stroškov za izdelavo predhodnega mnenja o ustreznosti elaborata, ki določa naziv PTP, za spremljanje dozorevanja grozdja, za mnenje o ustreznosti količine in kakovosti grozdja za pridelavo vrhunskega vina ZGP, za izdelavo 3 izotopskih analiz in za dodatno izobraževanje pokuševalcev (Ur.l. RS, št. 31/08, 104/09, 51/12, 32/13, 15/14, 17/15 in 29/16)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - teran (Uradni list RS, št. 16/08 in 205/21)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - Metliška

- črnina in Belokranjec (Uradni list RS, št. 5/08 in 21/18)
- Pravilnik o seznamu geografskih označb za vina in trsnem izboru (Uradni list RS, št. 49/07 in 26/21)
 - Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina (Ur.l. RS, št. 16/07, 62/09 in 4/16)
 - Pravilnik o načinu jemanja vzorcev vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina ter vzorcev enoloških sredstev za analize in postopku z odvzetimi predmeti (Ur.l. RS, št. 94/2005 in 105/2006-ZVin)
 - Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati grozdje za predelavo v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu (Ur.l. RS, št. 43/04, 127/04, 112/05 in 105/06-ZVin)
 - Pravilnik o imenovanju pokuševalcev in pooblaščne organizacije za preizkušanje pokuševalcev in organoleptičnih sposobnosti kmetijskih inšpektorjev (Ur.l. RS, št. 69/01, 87/01 popr. in 105/06-ZVin)
 - Navodilo o fizikalno kemijskih analizah grozdnega mošta in vina (Ur.l. RS, št. 43/01, in 105/06 – ZVin)
 - Pravilnik o postopku in načinu ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (Ur.l. RS, št. 32/00, 99/01, in 105/06 – ZVin)
 - Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - cviček (Uradni list RS, št. 3/00, 66/04 in 105/06 – ZVin)
 - Pravilnik o kontroli kakovosti grozdja v času trgatve (Ur.l. RS, št. 68/99, 79/00, 69/01 in 105/06-ZVin)
 - Uredba o izvajanju določenih Uredb Skupnosti glede živil in higiene uradnega nazora nad živili (Uradni list RS, št. 72/10 in 129/20)
 - Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov na področju živil (Uradni list RS, št. 96/14),
 - Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 82/03 in 25/09)
 - Uredba o sistemu dovoljenj za zasaditev vinske trte (Uradni list RS, št. 4/16 in 23/17)
 - Odredba o zgornji meji količine vina za lastno rabo (Uradni list RS, št. 19/02 in 47/16 – Ztro-1)
 - Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja – Ritoznojčan (Uradni list RS, št. 38/16)
 - Odlok o potrdilih o kakovosti in geografskem poreklu vina pri uvozu in izvozu vina s poreklom iz Republike Slovenije in držav, ki delujejo v okviru Evropske unije in o uradnih organih, ki jih izdajajo (Uradni list RS, št. 60/02)
 - Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila (Uradni list RS, št. 12/11 in 87/12)
 - Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 167/21 – odl. US in 206/21 – ZDUPŠOP)
 - Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21 in 178/21 – odl. US)

Evropska zakonodaja:

- Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007,
- Delegirana uredba Komisije (ES) št. 2019/934, z dne 12. marca 2019, o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede vinorodnih območij, na katerih je mogoče delež alkohola povečati, dovoljenih enoloških postopkov in omejitev, povezanih s pridelavo in konzerviranjem proizvodov vinske trte, najmanjšega odstotnega deleža alkohola za stranske proizvode in njihovega odstranjevanja ter objave spisov OIV,
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede sistema dovoljenj za zasaditev vinske trte, registra vinogradov, spremnih dokumentov in certificiranja, registra o prejemu in izdaji, obveznega prijavljanja, uradnega obveščanja in objavljanja sporočenih informacij ter o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede ustreznih preverjanj in kazni, spremembi uredb Komisije (ES) št. 555/2008, (ES) št. 606/2009 in (ES) št. 607/2009 ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 436/2009 in Delegirane uredb Komisije (EU) 2015/560,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 314/2012 z dne 12. aprila 2012 o spremembi uredb (ES) št. 555/2008 in (ES) št. 436/2009 glede dokumentov, ki spremljajo prevoz proizvodov iz grozdja in vina, ter evidenc, ki se vodijo v vinskem sektorju,
- Uredba Komisije (ES) št. 555/2008 z dne 27. junija 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 o skupni ureditvi trga za vino glede podpornih programov, trgovine s tretjimi državami in obsega vinogradniških površin ter o izvajanju nadzora v vinskem sektorju,
- Uredba (EU) št. 251/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91
- Uredba (EU) 2021/2117 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. (EU) št. 1151/2012 o shemama kakovosti za kmetijske proizvode i živila, (EU) št. 251/2014 o opredelitvi, opisu, predstavljanju, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in (EU) št. 228/2013 o določitvi posebnih ukrepov za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije
- Mednarodni sporazumi Evropske Skupnosti s tretjimi državami, ki urejajo zaščito poimenovanj vin in medsebojno priznavanje enoloških postopkov in sredstev,
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1149 z dne 15. aprila 2016 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju in o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 555/2008,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1150 z dne 15. aprila 2016 o določitvi

pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju,

- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane,
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004 z dne 29. aprila 2004 o higieni živil,
- Uredba EU št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004,
- Uredba 625/2017 Evropskega parlamenta in sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo živil in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih,
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS,
- Uredba (ES) št. 1331/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o vzpostavitvi skupnega postopka odobritve za aditive za živila, encime za živila in arome za živila (Besedilo velja za EGP),
- Uredba (EU) 2017/1001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o blagovni znamki Evropske unije (Besedilo velja za EGP.),
- Delegirana uredba komisije (EU) 2019/33 z dne 17. oktobra 2018 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, omejitvami uporabe, spremembami specifikacij proizvoda, preklicem zaščite ter označevanjem in predstavitvijo
- Izvedbena uredba komisije (EU) 2019/34 z dne 17. oktobra 2018 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, spremembami specifikacij proizvoda, registrom zaščenih imen, preklicem zaščite in uporabo simbolov ter Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z ustreznim sistemom pregledov.

Gozdarska inšpekcija

- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)
- Zakon o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov (Uradni list RS, št. 14/18 in 65/20)

- Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (Uradni list RS, št. 58/02, 85/02 - popr., 45/04 - ZdZPKG in 77/11)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 62/07 – UPB, 36/10 in 40/14 – ZIN-B in 21/18 – ZNOrg)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – UPB, 58/12, 27/16 in 27/17 – ZKme-1D in 79/17)
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US in 123/21)
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb)
- Zakon o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07 in 92/21)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20)
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.)
- Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo in 61/17 – GZ)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19 in 121/21 – ZJN-3B)
- Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20, 15/21 – ZDUOP in 199/21 – GZ-1)
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)
- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21 in 178/21 – odl. US)
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04)
- Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19)
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04 – ZVO-1 in 58/11)
- Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih glivah (Uradni list RS, št. 58/11)
- Uredba EU št. 995/2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode z dne 20.10.2010
- Uredba (EU) 2016/2031 z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU), št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta, 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES
- Izvedbena uredba komisije (EU) 2019/2072, z dne 28. novembra 2019 o določitvi enotnih pogojev za izvajanje Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, kar zadeva ukrepe varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 690/2008 in spremembi

Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2018/2019

- Uredba (EU) 2017/625 z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru)

Lovska in ribiška inšpekcija

PODROČJE LOVSTVA

- Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.)
- Odlok o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Uradni list RS, št. 110/04 in 197/20)
- Uredba o ustanovitvi lovišča s posebnim namenom Brdo pri Kranju (Uradni list RS, št. 114/04)
- Uredba o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 117/04 in 38/14)
- Uredba o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo (Uradni list RS, št. 100/08)
- Odlok o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Uradni list RS, št. 128/04, 38/14 in 197/20)
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja katastra lovsko upravljavskih območij, lovišč in lovišč s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 8/05 in 80/12)
- Pravilnik o območnih združenjih upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 62/06)
- Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2005 (Uradni list RS, št. 52/05)
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20)
- Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Uradni list RS, št. 120/05 in 29/15)
- Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2006 (Uradni list RS, št. 58/06)
- Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2007 (Uradni list RS, št. 50/07)
- Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki

- Sloveniji za leto 2010 (Uradni list RS, št. 41/10)
- Pravilnik o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja ranjene ali obstreljene živali ter višini škode na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom (Uradni list RS, št. 50/16)
 - Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob (Uradni list RS, št. 101/04 in 81/14)
 - Pravilnik o polharski dovolilnici (Uradni list RS, št. 75/09)
 - Pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito posameznih ne lovnih površin pred škodo od divjadi (Uradni list RS, št. 42/16)
 - Pravilnik o organizaciji lovsko-čuvajske službe, o vsebini in pogojih za opravljanje izpita za lovskega čuvaja ter obliki izkaznice in službenega znaka (Uradni list RS, št. 120/05, 79/06, 17/11 in 46/16)
 - Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskem izpitu (Uradni list RS, št. 3/06 in 37/07)
 - Pravilnik o lovski izkaznici (Uradni list RS, št. 4/12)
 - Zakon o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – UPB, 21/18 – ZNOrg, 92/20 in 159/21)
 - Odredba o bivalnih razmerah in oskrbi živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Uradni list RS, št. 90/01 in 46/14 – ZON-C)
 - Uredba o zatočišču za živali prostoživečih vrst (Uradni list RS, št. 98/02, 46/04 in 39/08)
 - Pravilnik o označevanju živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Uradni list RS, št. 58/04)
 - Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20 in 3/22 – ZDeb)
 - Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19)
 - Odlok o ukrepu odvzema osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave za leto 2017 (Uradni list RS, št. 3/17)

PODROČJE SLADKOVODNEGA RIBIŠTVA

- Zakon o sladkovodnem ribištvu (ZSRib) (Uradni list RS, št. 61/06)
- Uredba o pravilih ravnanja v zvezi z ukrepanjem ob poginih rib (Uradni list RS, št. 91/09)
- Uredba o ribjih vrstah, ki so predmet ribolova v celinskih vodah (Uradni list RS, št. 46/07)
- Uredba o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/07)
- Uredba o določitvi voda posebnega pomena ter načinu izvajanja ribiškega upravljanja v njih (Uradni list RS, št. 52/07)
- Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 80/07)
- Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/07 in 75/10)
- Pravilnik o podrobnejših pogojih za pridobitev dovoljenja za gojitev rib za

- poribljavanje (Uradni list RS, št. 61/10)
- Pravilnik o komercialnih ribnikih (Uradni list RS, št. 113/07 in 100/12)
- Pravilnik o načrtovanju in poročanju v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08)
- Pravilnik o ribiškem katastru in evidencah v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08)
- Pravilnik o obliki in vsebini značke in službene izkaznice ribiškega čuvaja ter poročanju in vodenju evidenc o opravljanju ribiškočuvajske službe (Uradni list RS, št. 85/08)
- Pravilnik o pogojih in načinu smukanja prostoživečih domorodnih ribjih vrst (Uradni list RS, št. 63/08)
- Pravilnik o odškodninskem ceniku za povračilo škode na ribah (Uradni list RS, št. 110/08)

PODROČJE MORSKEGA RIBIŠTVA

- Zakon o morskem ribištvu (Uradni list RS, št. 115/06, 76/15 in 69/17)
- Uredba on spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Uradni list RS, št. 38/16 in 197/20)
- Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredb (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Uradni list RS, št. 75/16 in 76/17)
- Uredba o izvajanju uredb (ES) o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje (Uradni list RS, št. 50/16, 76/17 in 149/21)
- Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike.
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 404/2011 z dne 8. aprila 2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike
- Uredba komisije (ES) št. 1010/2009 z dne 22. oktobra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1005/2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanj
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/1962 z dne 28. oktobra 2015 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 404/2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike
- Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES
- Uredba (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter

- razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000 Uredba (EU) št. 1627/2016
- Uredba Sveta (ES) št. 1967/2006 z dne 21. decembra 2006 o ukrepih za upravljanje za trajnostno izkoriščanje ribolovnih virov v Sredozemskem morju, spremembi Uredbe (EGS) št. 2847/93 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1626/94
- Uredba Sveta (ES) št. 1005/2008 z dne 29. septembra 2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje in o spremembi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1936/2001 in (ES) št. 601/2005 ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 1093/94 in (ES) št. 1447/1999
- Izvedbeni sklep komisije št. 156/2014
- Pravilnik o prostočasnem ribolovu na morju (Uradni list RS 64/08)

PODROČJE PREPREČEVANJA NALEZLJIVIH BOLEZNI IN UKREPOV ZOPER COVID-19

- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID - 19 (Uradni list RS, št. 152/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 167/21 – odl. US in 206/21 – ZDUPŠOP)
- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21 in 178/21 – odl. US)

Organizacijske in splošne zadeve

Organizacija

Na dan 31. 12. 2021 je Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo deloval na 20 lokacijah po Sloveniji, organiziran v uradu glavne inšpektorice in 8 območnih enotah. V okviru inšpektorata so delovale 4 inšpekcije in centralno organizirana služba za skupne in pravne zadeve:

- Inšpekcija za kmetijstvo,
- Inšpekcija za gozdarstvo,
- Inšpekcija za vinarstvo,
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo,
- Služba za skupne in pravne zadeve.

Enotni kadrovski načrt MKGP za leto 2021 številka 100-13/2021/1 z dne 16. 11. 2021 je določil, da je dovoljeno število zaposlenih v Inšpektoratu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo na dan 31. 12. 2021, 85 zaposlenih ter 1 pripravnik. Na dan 31. 12. 2021 je bilo v Inšpektoratu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo zaposlenih 81 javnih uslužbencev za nedoločen čas (od tega ena popolnitev delovnega časa, ki se ne šteje v kadrovski načrt) ter 5 uslužbencev za določen čas (3 uslužbenci zaradi razloga povečanega obsega dela, 2 uslužbenca zaradi razloga projektnega dela), od tega 3 javni uslužbenci, ki so delali krajši delovni čas. Dva javna uslužbenca sta delala krajši delovni čas v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, v skladu s predpisi o starševskem dopustu je delala krajši delovni čas 1 javna uslužbenka. Od 3 javnih

uslužbencev, ki so delo opravljali s krajšim delovnim časom, sta 2 javna uslužbenca delala 20 ur na teden in 1 javna uslužbenka 35 ur na teden.

Struktura zaposlenih po delovnih mestih je bila naslednja:

- 70 inšpektorskih delovnih mest,
- 1 nadzorniško delovno mesto,
- 7 ostalih uradniških delovnih mest,
- 8 strokovno tehničnih delovnih mest.

V letu 2021 je 9 javnih uslužbencev nastopilo z delom v inšpektoratu, delovno razmerje pa je prenehalo 8 javnim uslužbencem. Na dan 31. 12. 2021 je bilo v inšpektoratu zaposlenih 44 žensk (51,16 % od vseh zaposlenih) in 42 moških (48,83 % od vseh zaposlenih). Povprečna starost zaposlenih je znašala 51,7 let.

Število zaposlenih po *notranjih organizacijskih enotah* (NOE) je bilo naslednje:

Preglednica 1: Število zaposlenih po NOE na dan 31.12.2021.

Naziv NOE	Št. zaposlenih
Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo – UGI (Urad glavne inšpektorice)	3
Inšpekcija za kmetijstvo – UGI	2
Inšpekcija za gozdarstvo – UGI	1
Inšpekcija za vinarstvo – UGI	1
Inšpekcija za lovstvo in ribištvo – UGI	1
Služba za skupne in pravne zadeve - UGI	8
Območna enota Celje	12
Območna enota Koper	12
Območna enota Kranj	6
Območna enota Ljubljana	11
Območna enota Maribor	10
Območna enota Murska Sobota	6
Območna enota Nova Gorica	5
Območna enota Novo mesto	8
SKUPAJ	86

Izobrazbena struktura zaposlenih je naslednja:

Preglednica 2: Izobrazbena struktura zaposlenih.

Stopnja izobrazbe	Število zaposlenih	Odstotek od skupnega števila zaposlenih
Doktorat	1	1
Magisterij	11	13
Univerzitetna, druga bolonjska	57	66
Visoka strokovna, prva bolonjska	9	11
Višja strokovna	3	3
Srednja	5	6
SKUPAJ	86	100 %

Na kadrovskem področju so bile v letu 2021 izvajane in izvedene vse aktivnosti, določene z Zakonom o javnih uslužbencih, ki se nanašajo na karierni razvoj zaposlenih. V skladu s 105. členom Zakona o javnih uslužbencih, ki določa, da mora nadrejeni vsaj enkrat letno opraviti razgovor z vsakim javnim uslužbencem, so bili opravljeni letni razgovori z zaposlenimi.

Izobraževanje

Zaposleni so se v letu 2021 udeležili različnih seminarjev, tečajev, konferenc in drugih oblik izpopolnjevanja in usposabljanja, ki so potekala na daljavo.

Finančni viri

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo je neposredni proračunski uporabnik in je v celoti financiran iz sredstev Proračuna RS. Delno se za potrebe ribiške inšpekcije preko MKGP zagotavljajo sredstva EU v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo, ukrepa Nadzor in izvrševanje v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014-2020, kar je razvidno v letnem poročilu MKGP. Iz tega sklada je IRSKGLR za potrebe sistemov za nadzor morskega ribištva nabavil sistemsko opremo v vrednosti 309.697 EUR. Sprejeti finančni načrt IRSKGLR na dan 1.1.2021 je bil določen v naslednji strukturi in višini:

Preglednica 3: Sprejeti in veljavni proračun IRSKGLR za leto 2021 z realizacijo.

PU / PP	Naziv PU	Sprejeti proračun na dan 1.1.2021 v €	Veljavni proračun na dan 31.12.2021 v €	Izplačila upravičencem v letu 2021 v €	Poraba glede na sprejeti proračun (%)
2336	Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo	4.427.084	4.260.212	4.055.819	91,6
PP 211251	Dodatki po 123. členu ZIUOPDVE – COVID 19	0	68.275	66.775	-
PP 261810	Certifikati, informatika, obrazci in registri	39.155	24.794	17.080	43,6
PP 261910	Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci	121.253	123.114	122.299	100,9
PP 452410	Materialni stroški	340.676	350.951	327.749	96,2
PP 597010	Plače	3.867.000	3.617.000	3.452.695	89,3
PP 677510	Izvršbe inšpekcijskih odločb	25.000	25.150	25.083	100,3
PP 772010	Investicije in investicijsko vzdrževanje	30.000	32.075	32.073	106,9
PP 774210	Prevozna sredstva – sredstva odškodnin	2.000	9.373	4.761	100,0
PP 895900	Sredstva od prodaje državnega premoženja	2.000	9.479	7.303	100,0

Poraba finančnih sredstev v letu 2021 je glede na sprejeti proračun znašala 91,06 % celotne načrtovane porabe. Poraba sredstev na posamezni proračunski postavki je bila v večji meri v skladu s planirano letno dinamiko porabe.

Obrazložitev porabe po posameznih proračunski postavkah:

Na PP 211251 Dodatki po 123. členu ZIUOPDVE – COVID 19 je bila realizacija v višini 66.775 € izvedena za izplačilo dodatkov uslužbencem IRSKGLR v skladu z navedenim členom za obdobje izplačila plač od januarja do julija 2021 oz. za delo opravljeno v obdobju od novembra 2020 do junija 2021. Sredstva so bila zagotovljena tekom leta s prerazporeditvijo iz Ministrstva za finance.

Na PP261810 Certificati, informatika, obrazci in registri so bila sredstva porabljena v skladu z namenom postavke za potrebe informatike in nadaljevanje združevanja in posodabljanja poslovnih aplikacij za potrebe IRSKGLR. Realizacija je znašala 17.080 €.

Na PP 261910 Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci je bila poraba v skladu z načrtovano in je znašala 122.299 €. Sredstva so bila porabljena za izvedbo analiz odvzetih vzorcev v inšpekcijskih postopkih na področju kmetijstva, lovstva, ribištva in vinarstva.

Na PP 452410 Materialni stroški je bila poraba v skladu z načrtovano v skupnem znesku 327.749 €. Sredstva zagotavljajo pogoje za delovanje organa, za ustrezne delovne pogoje za nemoteno delo uslužbencev.

Na PP 597010 Plače je bila poraba malenkost nižja od načrtovane in sicer v višini 3.452.695. Sredstva na tej PP so namenjena plačam uslužbencev v skladu s kadrovskim načrtom in veljavno zakonodajo.

Na PP 677510, ki je namenjena Izvršbam inšpekcijskih odločb po drugi osebi, je bila realizacija je bila v skladu z načrtovano porabo in sicer v višini 25.083 €. Sredstva so bila porabljena za stroške izvršb inšpekcijskih odločb po drugi osebi na področju kmetijske in gozdarske inšpekcije.

Na PP 772010 Investicije in investicijsko vzdrževanje je bila realizacija v skladu z načrtovano v višini 32.073 €. Iz sredstev ne tej postavki so bila kupljena 3 službena vozila, mobilni telefoni in pisarniška oprema.

PP 774210 in PP 895900 sta namenski postavki. Realizacija tekom leta 2021 je znašala 4.761 € na PP 774210 in 7.303 € na PP 895900. Sredstva v navedeni višini so bila porabljena za nakup novih službenih vozil.

Obrazložitev večjih odstopanj med sprejetim in realiziranim finančnim načrtom

Tekom leta 2020 je bil odprt nov ukrep 2336-21-0001 Dodatki po 123. členu ZIUOPDVE – COVID-19" in proračunska postavka PP 211251, na katero je Ministrstvo za finance na podlagi Zakon o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19, zagotovilo sredstva za izplačilo dodatkov po 123. členu ZIUOPDVE – COVID-19. Za naš organ je bilo dodatno zagotovljenih 68.275 EUR za izplačilo dodatkov za delo v rizičnih razmerah uslužbencem v času trajanja razglasitve drugega vala epidemije zaradi COVID-19.

Odstopanja so se pojavila na PP261810 Certificati, informatika, obrazci in registri, kjer je bila predvidena poraba v višini 39.155 €, dejansko pa je prišlo do realizacije v višini 17.080 €. Realizacija je bila nižja od načrtovane zaradi nižjih stroškov vzdrževanja v letu 2021. Glede na sprejeti proračun je bilo na postavki porabljenih 43,6%. Predvidena je večja poraba v letu 2022

Na PP597010 je bila za potrebe zagotavljanja sredstev za plače, usklajena s kadrovskim načrtom, predvidena zadostna višina pravic porabe. Realizacija je bila manjša od

načrtovane za 10,7%. Del sredstev v znesku 250.000 € je bil z Vladno prerazporeditvijo prerazporejen znotraj ministrstva za potrebe MKGP.

Obrazložitev prenosa neporabljenih namenskih sredstev iz preteklega leta v skladu s 44. členom ZJF

Sredstva na PP 774210 so nastala na podlagi izplačil odškodnin zavarovalnice ob škodnih dogodkih s prevoznimi sredstvi. Sredstva na PP 895900 so posledica prodaje odpisanih službenih vozil. Ostanek namenskih sredstev iz leta 2020 v znesku 4.761 € na PP 774210 in 7.302 € na PP 895900 je bil prenesen v naslednje proračunsko obdobje 2021.

Javna naročila izvedena v letu 2021

Večina javnih naročil za potrebe IRSKGLR je bila realizirana v okviru skupnih javnih naročil za državno upravo, pod okriljem Direktorata za javna naročila pri MJU. Takih naročil je bilo pet, in sicer:

- SJN1/2021 Nakup okoljsko manj obremenjujočih novih motornih vozil in električnih vozil, razen vozil za posebne namene ODVOZ-1/2021,
- SJN2/2021 Dobava pisarniškega materiala in galanterije po pooblastilu ODGIP-2/2021,
- SJN3/2021 Nakup potrošnega materiala za tiskanje (razen HP) ODTON-3/2021,
- SJN4/2021 Nakup goriva na bencinskih servisih dobaviteljev ODGO-7/20213,
- SJN5/2021 Storitve mobilne telefonije in nakup mobilnih aparatov ODMOB-11/2021.

V letu 2021 smo izvedli 1 naročilo male vrednosti, 6 evidenčnih javnih naročil od vrednosti 10.000 eur do 40.000 eur za katere je bila sklenjena pogodba, 2 evidenčni javni naročili do vrednosti 10.000 EUR za kateri je bila sklenjena pogodba, ostalo pa so bile izdane naročilnice, od tega 48 naročilnic za dobavljeno blago ter 89 naročilnic za opravljene storitve.

Informatika

Za informacijsko podporo zaposlenim na inšpektoratu občasno skrbita dva zaposlena inšpektorja, ki poleg ostalih nalog nudita pomoč pri uporabi namizne računalniške opreme in poslovnih aplikacij. Z letom 2017 je večino informacijske podpore za inšpektorat prevzelo Ministrstvo za javno upravo (MJU), zato smo v primeru izpadov informacijskih sistemov, odpovedi dotrajane namizne računalniške opreme in tiskalnikov, sodelovali z Direktoratom za informatiko pri MJU. Direktorat zagotavlja centralno podporo uporabnikov preko zunanjih izvajalcev, ki so bili izbrani v okviru skupnih javnih naročil. Razreševanje servisnih zahtevkov je potekalo glede na izjemne razmere relativno dobro. Pri zagotavljanju namizne računalniške opreme nam trenutno

najbolj primanjkujejo namizne barvne mrežne MF naprave na nekaterih izpostavah, prenosni računalniki, zasloni in potrošna računalniška oprema. Zamenjava dotrajane računalniške opreme pogosto traja nerazumljivo dolgo, običajno opremo prejmemo, ko pride do popolne odpovedi obstoječe.

Na področju podpore pri uporabi namizne računalniške in tiskalniške opreme od MJU pričakujemo zagotavljanje boljše podpore, predvsem boljše učinkovitost, posebno pri namestitvah novih računalnikov, kjer je potreben prenos obstoječih podatkov in nastavitve uporabnika na novo opremo. Trenutno moramo večino teh storitev zagotavljati z lastnimi kadri, če želimo, da delovni proces zaposlenih vsaj okvirno nemoteno teče.

Pri sistemski opremi smo imeli nekaj težav z dotrajano sistemsko računalniško opremo, ki je vse bolj zahtevna za vzdrževanje in zahteva specializirana znanja za vsako vrsto systemske opreme in aplikacij, zato vzdrževanja nismo sposobni zagotavljati z lastnimi kadri. Pri razreševanju in odpravi napak nam je pomagal MJU in njihovi zunanji izvajalci. V letu 2021 smo izvedli posodobitev systemske opreme z novimi strežniki in diskovjem iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo, kamor smo prenesli vse dosedanje aplikacije za nadzor morskega ribištva. S tem smo tudi bistveno pohitrili delovanje aplikacij in omogočili razvoj sistemov na novih platformah in tehnologijah.

Na področju telekomunikacijske opreme in mrežnih povezav je MJU zagotavljal ustrezeni nivo storitev, pri čemer gre pohvala MJU tudi za proaktivni pristop na področju komunikacijskih povezav. Pri okvarah in izpadih povezav je podpora hitro odreagirala.

V letu 2021 smo skrbeli za nemoteno delovanje obstoječih poslovnih aplikacij in podatkovnih baz v glavnem z lastnim znanjem in kadri. Pri namenskih poslovnih aplikacijah smo nadaljevali z manjšimi prilagoditvami poslovne aplikacije eNIS (Enotni nadzorni informacijski sistem). Poenotili smo večino podatkovnih vsebin prej dveh ločenih podatkovnih baz in dveh aplikacij v eno samo podatkovno bazo. Skrbeli smo za osnovno skladnost aplikacij s spremembami zakonodaje in za obveznosti nacionalnega in mednarodnega poročanja, ki ga je iz leta v leto več. Z lastnimi kadri smo skrbeli za nujno nemoteno delovanje strežniške in druge systemske strojne opreme, na katerih tečejo poslovne aplikacije in za pomoč uporabnikom pri uporabi poslovnih aplikacij.

V primeru poslovne aplikacije eNIS smo jo prilagodili za delovanje na novi strežniški opremi, vključno z novimi varnostnimi politikami in skladnostjo za delovanje z MS Office 2019 integracijami. Podatkovno bazo smo prestavili na nov SQL strežnik verzije 2019, s SSD diskovjem v ozadju, kar je precej pohitrilo delovanje podatkovne baze in prostorskih poizvedb. Prenovili smo vse vrste poizvedb in modul za poročanje iz enotne podatkovne baze. V sistem poizvedb smo na novo integrirali tudi prostorske poizvedbe po regijah in drugih prostorskih slojih. Dodanih je bilo nekaj novih prostorskih slojev v za lažjo pripravo inšpektorjev na inšpekcijske preglede, vključno s pripravo kartografskih gradiv in za namene poročanja in priprave odločb, ki po novem lahko vključujejo tudi kartografske podlage.

Prav tako smo v celoti na novo zasnovali in prenovili modul terjatev, ki smo jih prej vodili ločeno za upravni in za prekrškovni del sistema. Sedaj so vse terjatve vodene na enak način, vezane so tako na zadevo kot na dokumente. Hkrati so v sistem terjatev

povezani tudi podatki o prilivih na račune iz sistema UJP in podatki o izvršbah iz sistema FURS. V modul terjatev je dodanih kar nekaj navzkrižnih preverb glede prilivov, statusov prilivov, dodano je olajšano razknjiževanje terjatev v primeru celotne skladnosti podatkov z le enim klikom in druge rešitve, ki prihranijo precej dela pri preverbi podatkov. Inšpektor ima saldo stanja terjatev viden že na sami zadevi in te ne more rešiti, dokler saldo ni urejen. Na novo so pripravljena še finančna poročila iz tega naslova.

Po nadgradnji aplikacijskih rešitev, smo olajšali in pohitrili vnos podatkov na več ravneh, tudi vse kontrole podatkov so olajšane in izboljšane na precejšnjem prihranku časa. Z nadgradnjo poročil in poizvedb smo razbremenili del ročnega poročanja inšpektorjev. S tem se lahko inšpektorji bolj posvetijo vsebinskemu delu, ker je poročanje poenoteno in centralizirano, precej hitrejši je tudi vnos podatkov. Prihranki so tako veliki na časovni in finančni ravni, že zaradi poenotenja in prenove podatkovne strukture. Znebili smo se tudi sinhronizacije podatkov in težav, ki so se pojavljale pri pripravi skupnih statistik in analiz iz različnih podatkovnih virov, zaradi drugačnega nabora podatkov. Po novem imajo inšpektorji eno podatkovno bazo in več aplikacijskih vmesnikov, ki dostopajo do istih podatkov. S tem lahko z različnimi aplikacijskimi rešitvami, za le določena področja, kot je primer morskega ribištva, omogočamo različne aplikacijske rešitve za čim boljše podporo terenskemu delu, glede na naravo dela in čim hitrejšemu terenskemu zajemu podatkov, vključno z mobilnimi napravami, prenosnimi računalniki in drugim napravami, ki lahko same zajemajo podatke.

S temi rešitvami smo omogočili še boljše povezljivost naših podatkov z drugimi državnimi organi in Evropsko komisijo, s katero izmenjujemo vse več podatkov. Tak primer je nadzor morskega ribištva, kjer moramo Evropski komisiji in Evropski agenciji za nadzor morskega ribištva sproti poročati vse podatke o inšpekcijskih nadzorih.

Za potrebe učinkovitega nadzora na področju morskega ribištva smo v letu 2021 dobili dostop do novega informacijskega sistema, ki ga je vzpostavila Uprava RS za pomorstvo z imenom Pelagus. Znotraj tega imamo dostop do modula za nadzor ribiških plovil na morju, vključno z radarskim spremljanjem plovil. Povezali smo tudi aplikacijo eNIS s podatki iz sistema InfoRib, da lažje preverjamo podatke o ulovu iz ribiških dnevnikov in inšpekcijskih zapisnikov, podatke o prvi prodaji rib, vsa dovoljenja na področju gospodarskega ribolova in druge vsebine, ki so potrebne za pripravo in izdelavo ocene tveganja in navzkrižnih preverjanj, ki jih opravlja inšpekcija za morsko ribištvo.

Inšpektorji pri svojem delu uporabljajo vse več aplikacij drugih državnih organov, kot so Zemljiška knjiga, aplikacije Zavoda za gozdove Slovenije, aplikacije Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, aplikacije in registre Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Finančne uprave RS, MKGP, Ministrstva za notranje zadeve in nekaterih drugih organov, kot sta Uprava za javna plačila in Ministrstvo za finance. Na eni strani s tem inšpektorji pridobijo na času pri vpogledu v podatke iz uradnih evidenc in registrov, po drugi strani pa uporaba različnih aplikacij za njih pomeni vse večji tehnološki izziv in uporabniške veščine, saj je vsaka aplikacija napisana v drugačni tehnologiji, uporablja različne načine avtentikacije, ki so za navadne uporabnike prevelik tehnološki izziv. Tako imajo uporabniki za vsako izmed

teh različna uporabniška imena in gesla, ponekod avtentikacija poteka z digitalnimi potrdili in različnimi rešitvami. Velik izziv spletnih aplikacij je tudi zagotavljanje skladnosti in varnostnih posodobitev brskalnikov, ki pogosto blokirajo zastarele aplikacije. Tako izzivov pri pomoči uporabnikov iz dneva v dan ne manjka, že zaradi uporabe tehnologije, ki ni v domeni inšpektorata.

Na področju informacijske tehnologije je bilo leto 2021 dodatni izziv, ker je večji del zaposlenih IRSKGLR, zaradi epidemioloških razmer, daljše obdobje do poslovnih aplikacij dostopal od doma. Ker je večina zaposlenih uporablja prenosnike, s fleksibilnostjo dela nismo imeli večjih težav, ves čas pa smo nudili podporo zaposlenim, da so lahko nemoteno delali ali od doma ali v službi.

Zaposlenim smo za delo s službenimi aplikacijami omogočili varno VPN povezavo, s katero so imeli dostop do Lotus Notes aplikacij, oddaljenega namizja z mrežnimi diski ter s tem do poslovne aplikacije eNIS in dokumentnega sistema. Za nekatere zahtevnejše uporabnike v omrežju HKOM, pa smo v letu 2021 v sodelovanju z MJU uspeli urediti Cisco VPN ter ISL dostope. Intenzivna tehnična podpora uporabnikom je bila potrebna ves čas opravljanja dela od doma. Pri tem se za podporo uporabnikom na daljavo poslužujemo sistema ISL light, ki je pohvale vredna tehnična rešitev.

V letu 2021 smo od MJU prejeli sledečo IT opremo:

- 20 računalniških zaslonov (od prijavljenih potreb za 35),
- 13 prenosnih računalnikov (od prijavljenih potreb za 27),
- 6 prenosnih tiskalnikov (od prijavljenih 9)

Od vseh že prijavljenih potreb po namiznih barvnih multifunkcijskih napravah (12-16), s strani MJU nismo prejeli nobene, kljub našemu večkratnemu posredovanju potreb. Ker za izpostavi Ptuj ter Lendava, v letu 2021 prejeli tiskalniške opreme, smo bili znova prisiljeni v samostojni najem teh naprav.

MJU nam zagotavlja še servis v primeru okvar ključne namizne računalniške in tiskalniške opreme, a so ti postopki razmeroma dolgotrajni. Tudi v primeru zamenjav stare z novo opremo pričakujemo boljšo učinkovitost in več podpore s strani MJU, posebno pri namestitvah novih računalnikov in prenosu obstoječih podatkov in nastavitev uporabnikov na novo opremo. Trenutno moramo večino teh storitev zagotavljati z lastnimi kadri, prej, ko še nismo bili centraliziran organ, smo imeli na razpolago pogodbene zunanje izvajalce, ki so bili na naši lokaciji prisotni v skladu s krovno pogodbo, ki je ure prisotnosti omogočala na podlagi števila zaposlenih v organu.

Zaradi nadaljevanja epidemije COVID-19 smo v letu 2021 večino sestankov organizirali preko spletnih video kanalov. Kot najboljša rešitev za naše potrebe se je izkazala aplikacija MS Teams, kjer imamo v okviru MJU tudi vse ustrezne rešitve. Tako smo preko MJU izvedli registracijo ključnih uporabnikov, ki so sklicevali sestanke, v aktivni imenik AD.sigov.si za uporabo aplikacije MS Teams.

DELO IRSKGLR PO INŠPEKCIJAH

PREGLED OPRAVLJENEGA DELA

Število postopkov po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru

V tabelah je predstavljeno število postopkov, ki so bili izvedeni po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) za preteklih pet let.

Preglednica 4: KMETIJSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2016	7776	425	1353	175	9729
2017	7717	303	1261	136	9417
2018	6043	275	998	174	7490
2019	6782	483	1401	65	8731
2020	8778	684	968	144	10574
2021	7806	749	1104	290	9949

Preglednica 5: VINARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2016	3979	332	453	103	4867
2017	4633	199	285	204	5321
2018	4320	83	358	305	5066
2019	2280	252	281	139	2952
2020	3636	201	283	212	4332
2021	4407	101	198	474	5180

Preglednica 6: GOZDARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2016	2999	310	160	161	3630
2017	2706	332	134	158	3330
2018	3105	487	162	169	3923
2019	2657	150	165	203	3175
2020	2774	118	155	193	3240
2021	2926	157	177	206	3466

Preglednica 7: LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2016	1440	126	139	31	1736
2017	1516	103	158	33	1810
2018	1188	99	145	44	1497
2019	1313	76	135	38	1562
2020	919	109	201	51	1280
2021	1641	80	214	68	2003

Število postopkov po Zakonu o prekrških

V tabelah je razvidno število postopkov, ki so jih posamezne inšpekcije vodile po Zakonu o prekrških za obdobje zadnjih petih let.

Preglednica 8: KMETIJSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2016	151	59	112	39	361
2017	180	47	138	69	434
2018	113	122	141	54	430
2019	133	117	144	50	444
2020	167	88	122	36	413
2021	278	161	115	81	635

Preglednica 9: VINARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2016	190	152	42	32	416
2017	215	137	36	12	400
2018	43	236	36	25	340
2019	52	138	13	13	216
2020	191	84	11	2	288
2021	236	76	18	7	337

Preglednica 10: GOZDARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2016	376	731	225	330	1662
2017	246	477	87	422	1232
2018	177	352	93	328	950
2019	190	371	86	297	944
2020	255	352	77	266	950
2021	333	255	55	299	942

Preglednica 11: LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2016	265	81	77	143	566
2017	152	96	29	205	482
2018	157	51	111	184	503
2019	152	125	180	186	643
2020	177	139	142	197	655
2021	160	140	215	414	929

Splošno

Slovensko kmetijstvo in kmetijska politika se morata nenehno prilagajati spremembam in izzivom, s katerimi se srečuje evropsko kmetijstvo. V okviru skupne kmetijske politike za obdobje 2023-2027 nas čakajo številne strukturne spremembe, katerim se slovenska kmetijska politika skuša približati že z aktualnimi ukrepi. Precej aktivnosti se tako osredotoča na bližajoče se novo programsko obdobje skupne kmetijske politike (v nadaljevanju: SKP) 2021–2027, kjer je bil v letu 2020 poudarek na pripravi Strateškega načrta SKP.

V drugi polovici leta 2021 je Republika Slovenija (v nadaljevanju: RS) predsedovala Svetu EU. Na podlagi Evropskega zelenega dogovora in Strategije od vil do vilic je Evropske unije (v nadaljevanju: EU) sprejela stroge zaveze trajnostnega razvoja tudi na področju kmetijstva. Tako bo potrebno do leta 2030 zmanjšati porabo bolj nevarnih pesticidov za 50 % ter zmanjšati prodajo antimikrobnih zdravil za rejne živali in ribogojstvo za 50 %. Ob zagotavljanju rodovitnosti tal bo potrebno zmanjšati izgube hranil za 50 %, kar bo vplivalo na zmanjšano porabo gnojil za vsaj 20 % hkrati pa bo potrebno povečati kmetijske površine pod ekološkim kmetovanjem za vsaj 25 % ter bistveno povečati ekološko ribogojstvo.

Poleg strukturnih sprememb sta bili leti 2020 in 2021 zaznamovani s pojavom pandemije COVID-19, ki je v kombinaciji s strogimi zdravstvenimi in zaščitnimi ukrepi negativno vplivala na gospodarsko aktivnost. Izvajanje teh ukrepov je imelo negativne posledice tudi v slovenskem kmetijstvu. Omejitve gibanja ljudi, motnje v dobavi in proizvodnji, moteno delovanje vzdolž agro-živilske verige, omejitve na državnih mejah za prehod blaga in storitev s pomembnimi trgovskimi partnericami, zaostritve v turizmu, zaprtje gostinskih objektov in javnih zavodov je povzročilo zmanjšano blagovno menjavo in manjše povpraševanje po kmetijskih pridelkih. Vse to je povzročilo izrazite motnje pri delovanju nekaterih trgov. Najobsežnejše negativne posledice so bile predvsem v živiloreji, kjer je prilagajanje aktualnim stanjem na trgu veliko počasneje. Tako je prihajalo do preraščanja živali, do omejevanja ali celo prekinitev prodajnih poti za kmetijske proizvode. Za omejitve teh posledic je MKGP v sodelovanju z ostalimi ministrstvi oblikovalo vrsto interventnih ukrepov. Nekateri ukrepi so bili bolj splošni, namenjeni celotnemu kmetijskemu sektorju, bolj specifični ukrepi pa so bili ciljno namenjeni najbolj prizadetim sektorjem, ki so utrpeli več kot 20 % izpad dohodka.

Kmetijstvo je zaradi svoje večnamenske vloge gospodarska dejavnost posebnega družbenega pomena. Njegova glavna naloga je pridelava varne in kakovostne hrane. Poleg tega kmetovanje pomembno vpliva na kakovost voda, tal, zraka in biotsko raznovrstnost. S svojo gospodarsko in socialno vlogo pomembno prispeva k podobi kulturne krajine in vitalnosti in poseljenosti podeželja.

Naravne razmere za kmetijstvo v RS so neugodne. Zemljišča, primerna za kmetijstvo, so omejena, saj gozdovi pokrivajo več kot 60% ozemlja. Kmetijska zemljišča zavzemajo manj kot 30% vse površine, ta delež pa vztrajno pada zaradi zaraščanja, širjenja zazidalnih površin in nove prometne infrastrukture. Okoli 75% kmetijskih zemljišč je na območjih z neugodnimi razmerami za kmetovanje, večinoma v gorskih in gričevnatih predelih. Čeprav neugodne razmere povsem ne preprečujejo kmetovanja na teh območjih, pa je zaradi njih produktivnost nižja, izbor kmetijskih usmeritev omejen, proizvodni stroški pa višji. V strukturi kmetijske zemlje v uporabi prevladuje trajno travinje (okoli 60%). Le okoli 35% vseh kmetijskih zemljišč je namenjen pridelavi poljščin in vrtnin, preostalih 5% pa pokrivajo trajni nasadi.

Vse te epidemiološke, strukturne in podnebne spremembe se odražajo tudi na delu kmetijske inšpekcije v letu 2022.

Kmetijska inšpekcija si je v letu 2020 pri svojem delu zastavila naslednje cilje:

- preprečevanje zaraščanja in degradacije kmetijskih zemljišč;
- zagotavljanje finančne discipline in sledljivosti porekla pri prijavi pridelka z nadzorom registrov;
- zagotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin in surovin dokupljenih iz drugih kmetij ter opravljanje lastnih storitev s ciljem boljše rabe lastnih proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije pri nadzoru dopolnilne dejavnosti na kmetiji;
- zagotavljanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju s spoštovanjem kmetijsko okoljskih pogojev, še posebej na vodovarstvenih območjih;
- nadzor identifikacije in registracije živali ter izvajanja rejskih programov javnih služb s področja kmetijstva oziroma živinoreje;
- zagotavljanje plačevanja prispevkov za promocijo nekaterih kmetijskih pridelkov in živil;
- preprečevanje nepoštenih poslovnih praks, zlasti pri označevanju storitev kmetijske dejavnosti;
- preprečevanje sive ekonomije pri prometu s kmetijskimi pridelki in izdelki, kar bomo poskušali doseči na tri načine:
 - o s poostrenimi nadzori v okviru obstoječe zakonodaje,
 - o okrepljenim sodelovanjem z ostalimi inšpekcijami in organi, ki sodelujejo v Inšpekcijskem svetu (policija, carina),
 - o aktivnim sodelovanjem pri spremembah področne zakonodaje.

Organiziranost in kadrovska struktura

Kmetijska inšpekcija opravlja nadzor nad 19 zakoni, 37 uredbami, 26 podzakonskimi akti, 9 uredbami EU in 3 direktivami EU. Nadzor nad izvajanjem določb zakonov in podzakonskih predpisov je v letu 2021 izvajalo 25 kmetijskih inšpektorjev v 8 območnih enotah in 10 izpostavah inšpektorata. Od tega sta dve sodelavki zaposleni za polovični

delovni čas, dva sodelavca opravljata tudi naloge vodji območnih enot v Mariboru in Novi Gorici. En sodelavec je bil iz zdravstvenih razlogov odsoten pol leta.

Čez celo leto je bilo organiziranih več skupnih sestankov, usposabljanj in izobraževanj, ki pa so zaradi Covid razmer potekala virtualno. Na začetku je imela večina zaposlenih odklonilen odnos do virtualnih sestankov in izobraževanj. Največji problem so predstavljale velike težave z dostopi in povezavami, zlasti za tiste sodelavce, ki so delali od doma hkrati z drugimi člani družine. Izobraževanja so potekala v okviru delovnih skupin kmetijskih inšpektorjev. Na delovnih sestankih se inšpektorji seznajajo z novostmi na področju zakonodaje, izmenjajo dobre prakse in s ciljem, da se napake ne ponavljajo pri delu in odločitvah ostalih inšpektorjev, prediskutirajo tudi primeri slabe prakse. Namen in cilj skupnih sestankov pa je tudi poenotenje inšpekcijskih postopkov. Ob tem je potrebno poudariti, da se število in vrsta kršitve med posameznimi deli države zelo razlikujejo, kar bo podrobneje obrazloženo in vizualno prikazano v nadaljevanju poročila.

Zaradi velikega obsega nalog in zakonodaje, ki daje pristojnost nadzora kmetijski inšpektorji, se pri določenih specialnih ali sezonsko vezanih vsebinah nadzor organizira v manjših skupinah.

Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora

Kmetijski inšpektorji so v letu 2021 skupno opravili 18092 pregledov in izdali 13732 zapisnikov. Ugotovili so 2858 nepravilnosti ter izdali 1413 upravnih odločb. Skupno je bilo prejetih 1141 prijav nepravilnosti.

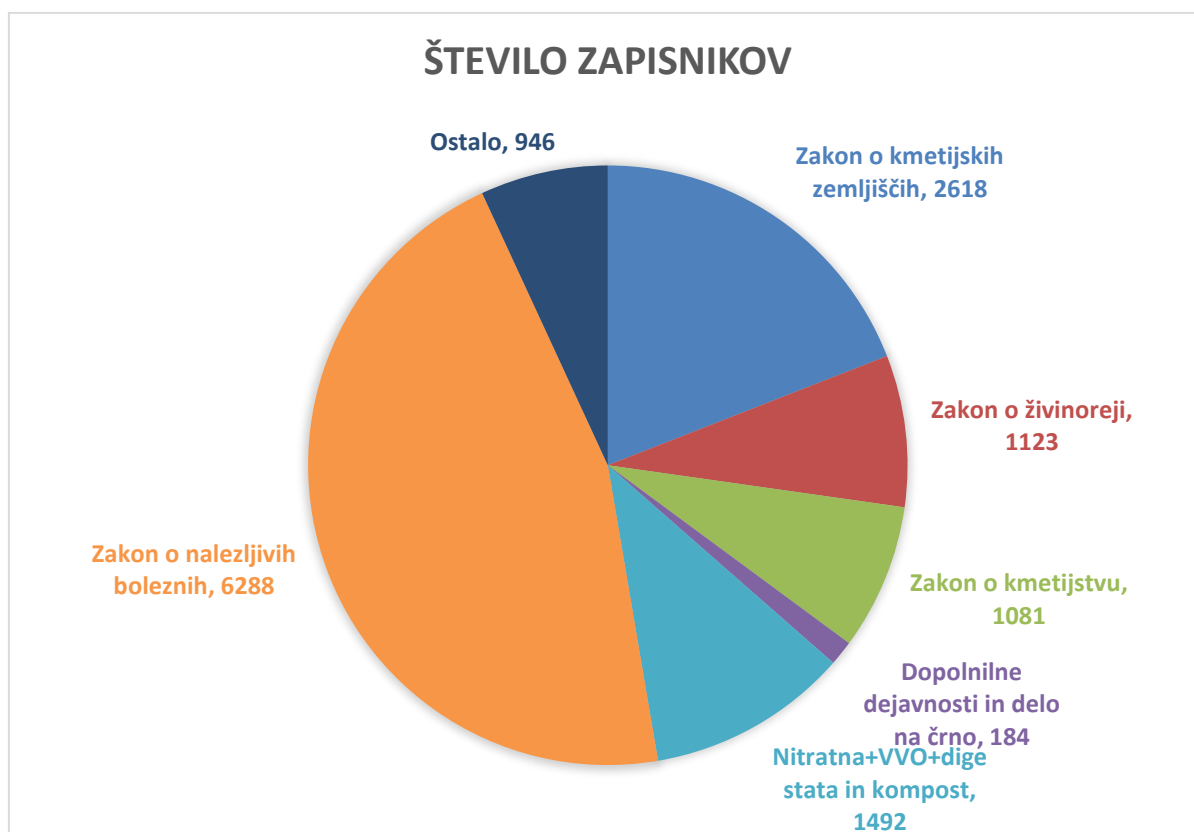
PRIMERJAVA PODATKOV PO VSEBINAH NADZORA ZA LETO 2021

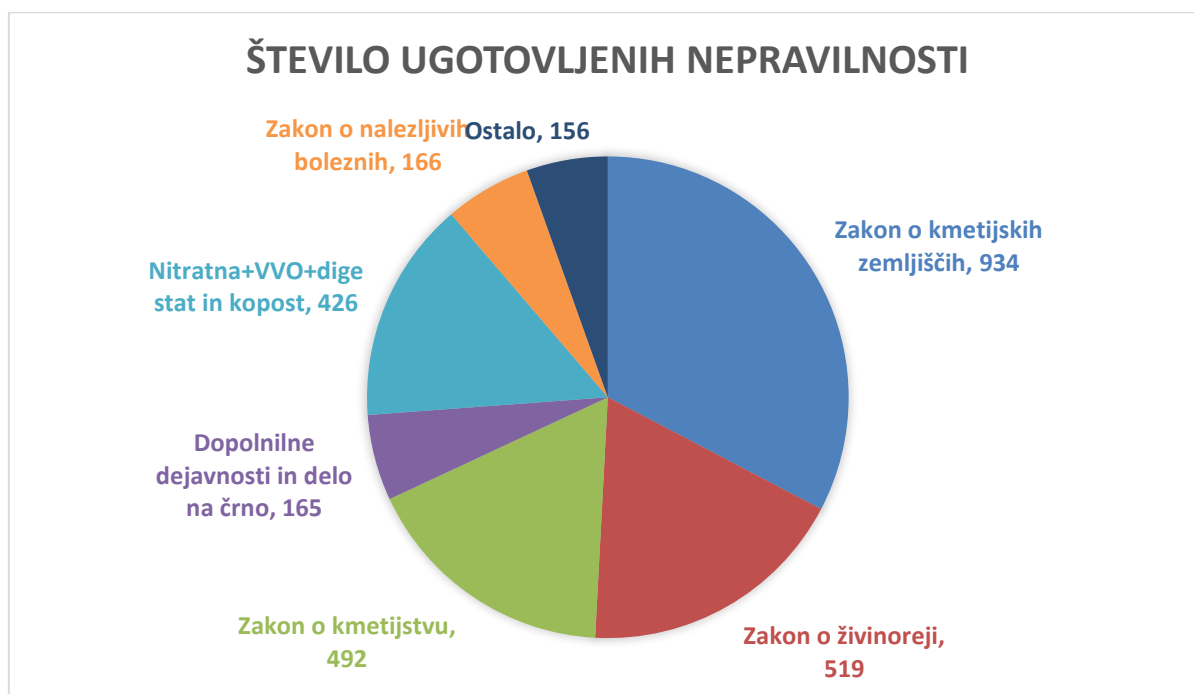
Slika 1: Skupno število inšpekcijskih in kontrolnih pregledov kmetijske inšpekcije v letu 2021 po vsebinskih področjih.

Iz zgornje slike je razvidno, da ima kmetijska inšpekcija veliko različnih vsebin, ki so predmet nadzora. Iz izpostavljenih vsebin je kmetijska inšpekcija v letu 2021 namenila največ časa nadzoru na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih (v nadaljevanju: ZNB), sledi področje Zakona o kmetijskih zemljišč in sicer v povezavi s kmetijsko in okoljsko problematiko, nato nadzor na podlagi Zakona o kmetijstvu, izvajanja nitratne uredbe, nadzor vodovarstvenih območij ter nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih, v manjšem deležu pa so se izvedli nadzori vsebin na področju Zakona o živinoreji ter nadzor dopolnilnih dejavnosti, v povezavi z preprečevanjem zaposlovanja na črno.

Tako kot pri prejšnji sliki je pod vsebinskimi področji je na podlagi ZNB izdanih največ zapisnikov. Iz izpostavljenih vsebin pa je bilo največ zapisnikov izdanih na področju Zakona o kmetijskih zemljiščih, sledi nadzor izvajanja nitratne uredbe, nadzor vodovarstvenih območij ter nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih, takoj za navedenimi vsebinskimi področji pa so izdani zapisniki po Zakonu o kmetijstvu, Zakonu o živinoreji, ter nadzor dopolnilnih dejavnosti in preprečevanja dela na črno.

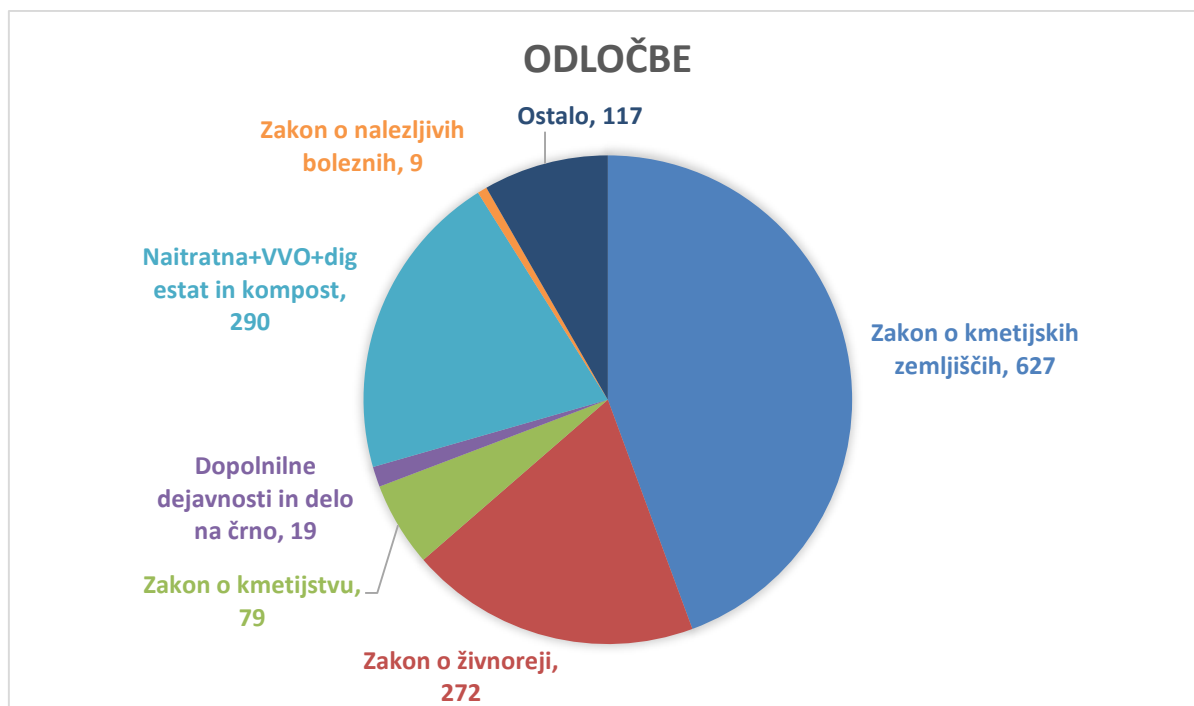

Slika 2: Skupno število zapisnikov kmetijske inšpekcije v letu 2021 po vsebinskih področjih.

Slika 3: Skupno število nepravilnosti v letu 2021 po vsebinskih področjih.

Največ nepravilnosti pri izpostavljenih vsebinskih področjih je bilo ugotovljenih pri nadzoru kmetijskih zemljišč, sledijo nepravilnosti ugotovljene pa Zakonu o živinoreji, nato nepravilnosti na področju Zakona o kmetijstvu, nitratne uredbe, nadzor vodovarstvenih območij ter nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih ter šele nato ZNB.

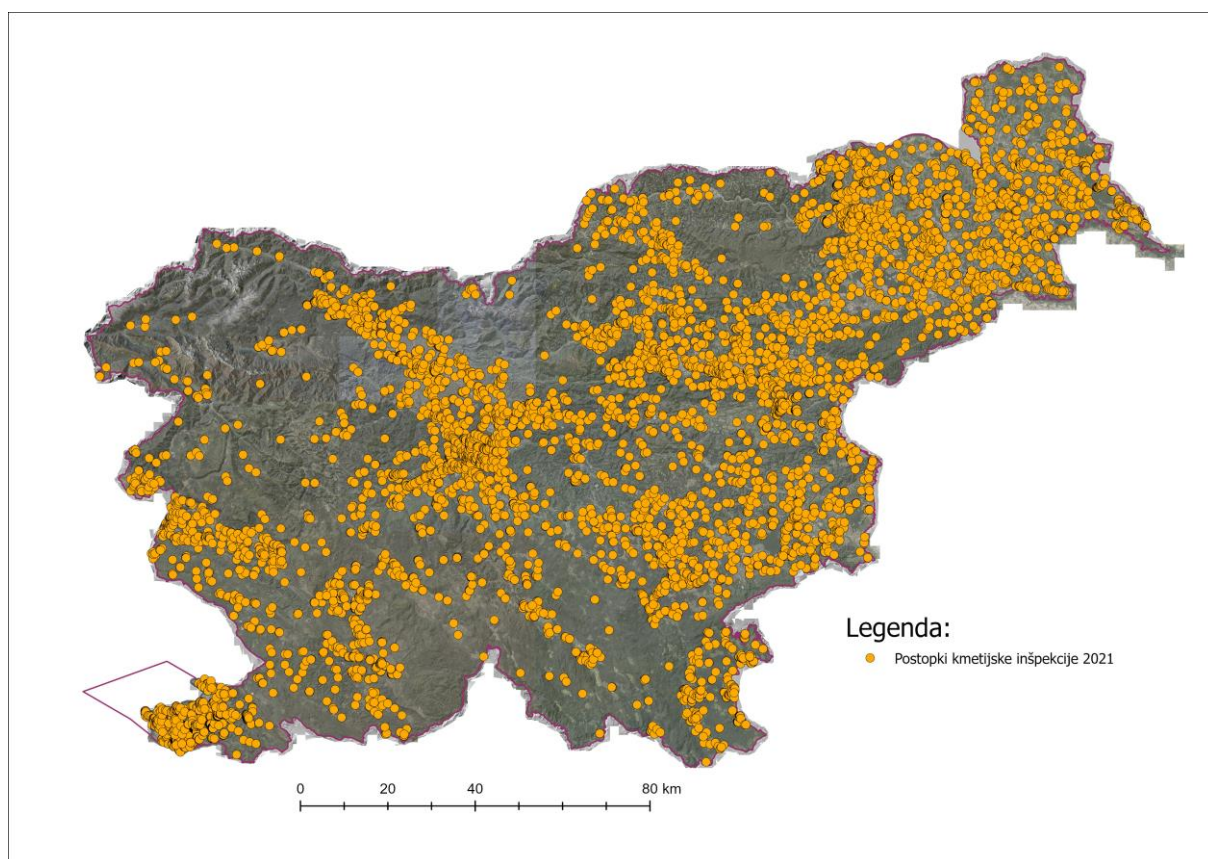
Slika 4: Skupno število izdanih odločb kmetijske inšpekcije v letu 2021 po vsebinskih področjih.

Tudi pri podatkih o izdanih ureditvenih odločbah je na prvem mestu področje nadzora kmetijskih zemljišč, sledi področje Zakona o živinoreji ter nitratne uredbe, nadzor vodovarstvenih območij ter nadzor uporabe digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih, šele nato je Zakon o kmetijstvu, dopolnilne dejavnosti in preprečevanje dela na črno.

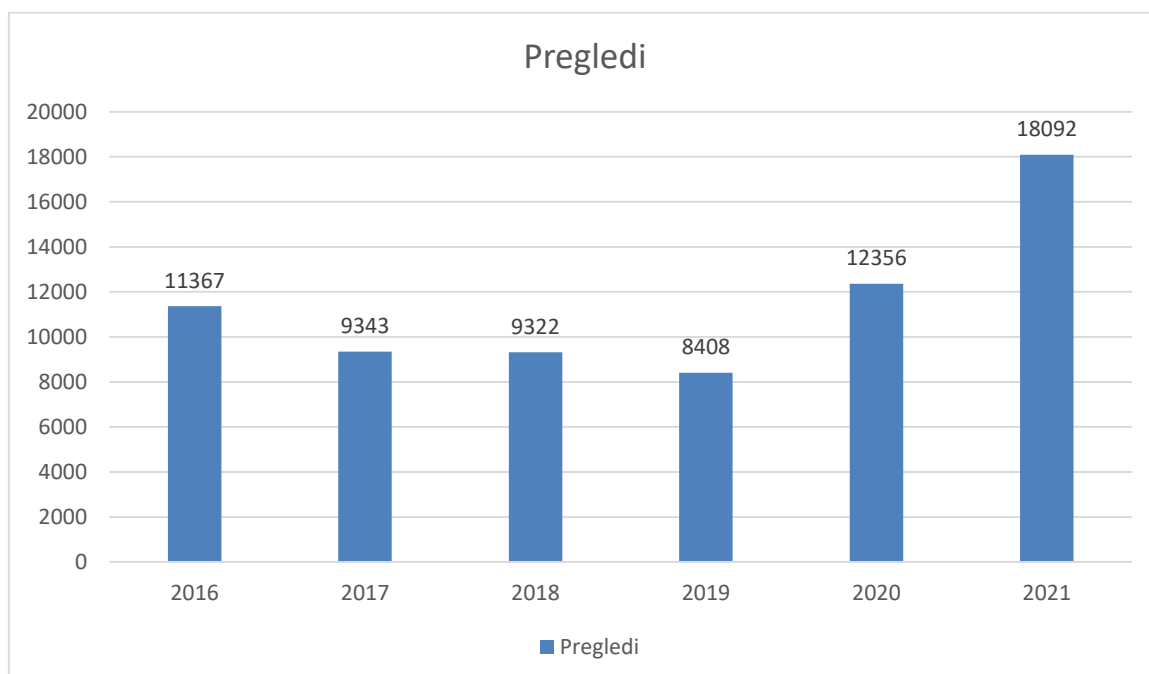
PRIMERJAVA PODATKOV ZA OBDOBJE 2016 - 2021

Iz primerjave podatkov o opravljenih pregledih in ugotovljenih nepravilnosti v obdobju 2016-2021 je razvidno, da se število samih pregledov ne glede na epidemiološko situacijo ni zmanjšalo, ampak ravno nasprotno. Število pregledov se je povečalo, zlasti zaradi nadzora na podlagi ZNB.

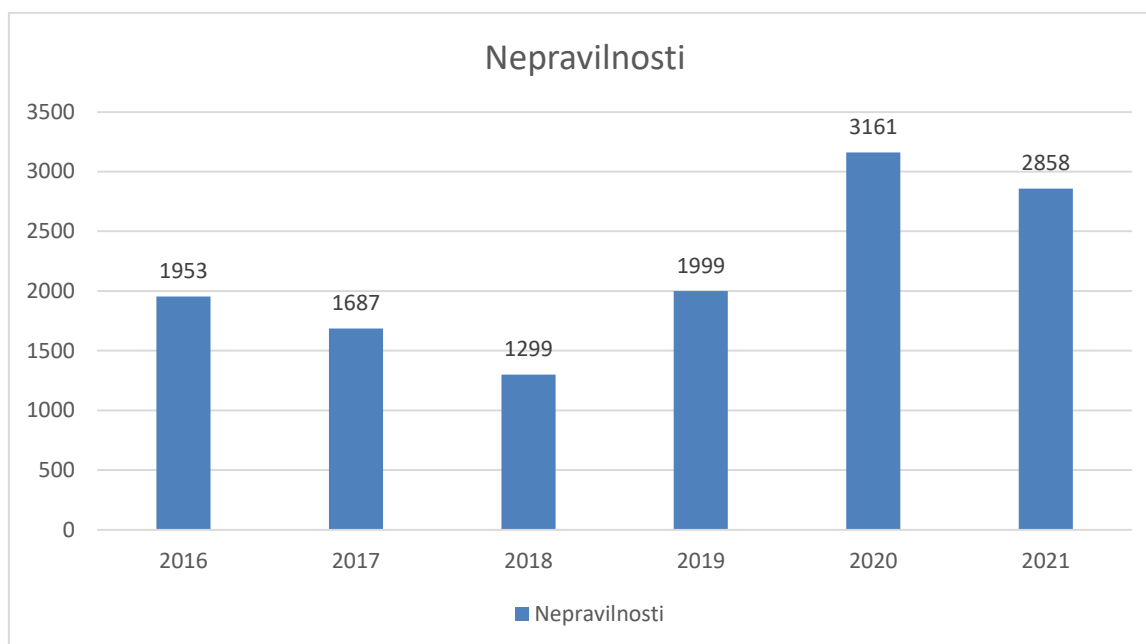
Glede ugotovljenih nepravilnosti, pa se ugotavlja rahli trend padanja števila le-teh, premerjano z letom 2020, vendar kljub temu več, kot v prejšnjih letih. Vzrok za povečanje ugotovljenih nepravilnosti je tudi v večje število opravljenih pregledov.

Slika 5: Pregledna karta opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije v letu 2021.

Slika 6: Skupno število opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2021.

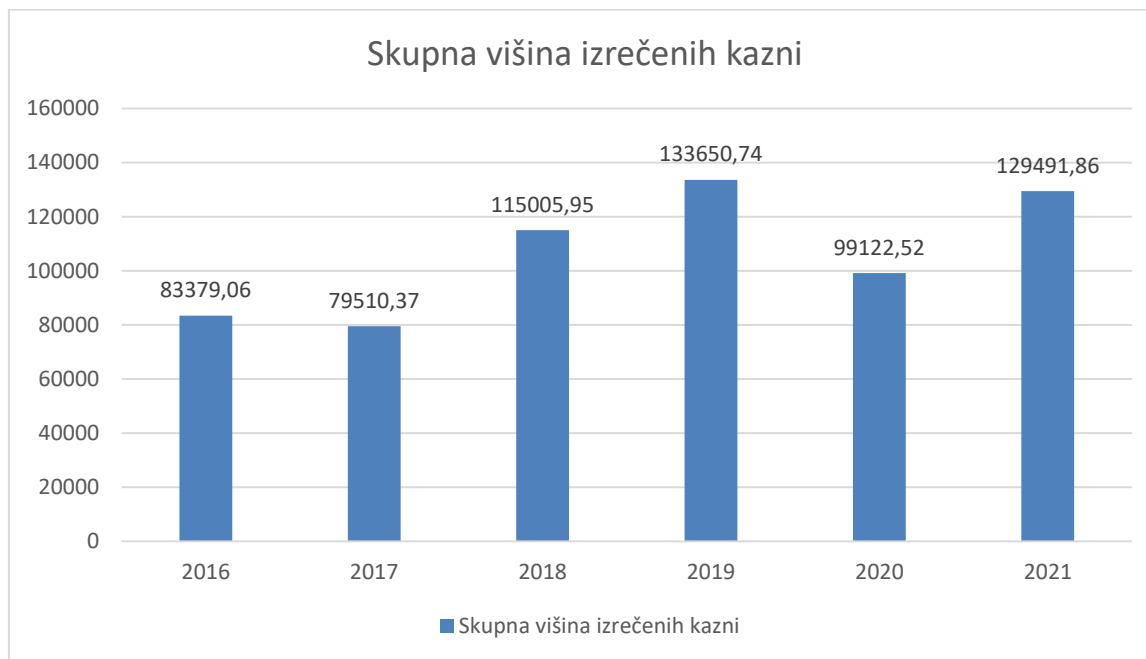
Slika 7: Skupno število ugotovljenih nepravilnosti kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2021.

Ukrepi po Zakonu o prekrških v letu 2021

V letu 2021 je kmetijska inšpekcija skupno izrekla 548 ukrepov, od tega 113 plačilnih nalogov, 60 odločb z globami, 138 opominov in 237 opozoril. Podrobnejša razdelitev izrečenih ukrepov je narejena po posameznih vsebinah poročila. Skupna višina izrečenih glob in sodnih stroškov je 129.491,86 €.

Slika 8: Skupno število izrečenih prekrškovnih ukrepov kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2021.

Slika 9: Skupna višina izrečenih glob kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2021.

KMETIJSKA ZEMLJIŠČA

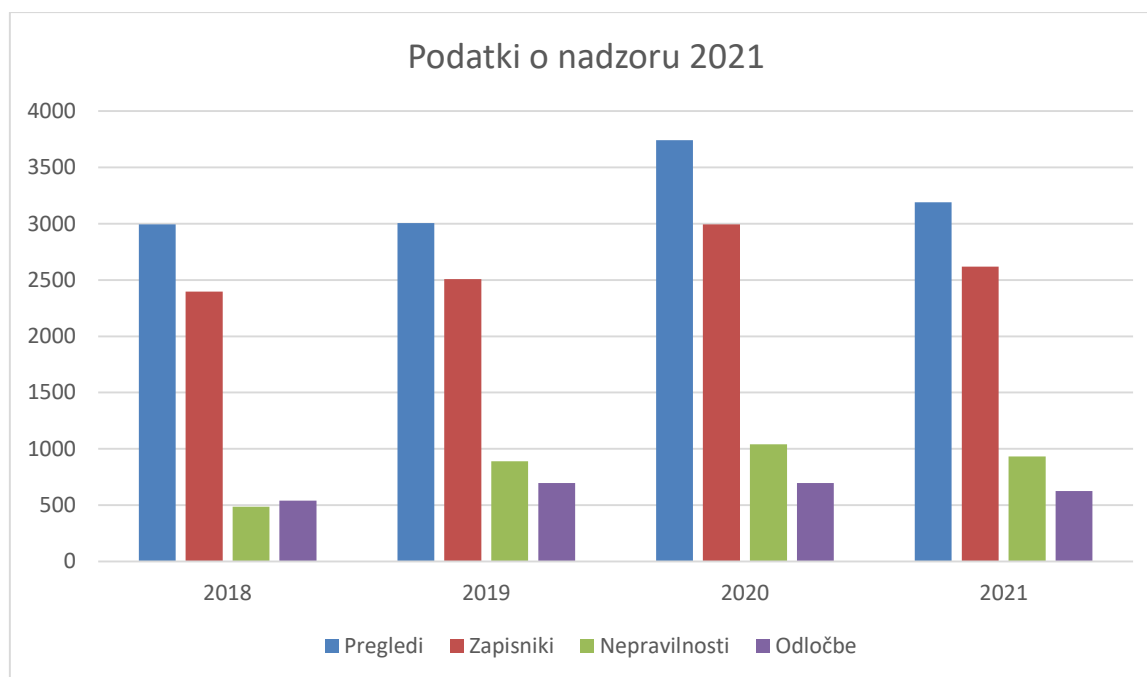
V RS imamo približno 676.000 hektarov kmetijskih zemljišč, od tega jih je po podatkih iz Registra kmetijskih zemljišč 605.000 hektarov v uporabi. Kmetijske površine so pomembne za pridelavo hrane, varovanje okolja, ohranjanje kulturne krajine in poseljenosti podeželja ter opravljanje ekoloških funkcij. Obseg tovrstnih zemljišč se zaradi intenzivne pozidave in zaraščanja vztrajno zmanjšuje. Pred trajnimi spremembami jih skušamo obvarovati s spodbudami lastnikom in ustreznim upravljanjem, kar vključuje določanje rabe tal, zagotavljanje obdelanosti, izvajanje prometa in zakupa in izvajanje ukrepov v okviru agrarnih operacij.

Neugodna starostna struktura oziroma ostarelost kmetov skupaj s stopnjo tveganja revščine povzroča v nekaterih območjih RS resne probleme z zaraščanjem kmetijskih zemljišč (Bovško, Primorski Kras, Belokranjsko, Kozjansko in Goričko). Po drugi strani propadajo velike gospodarske družbe s kmetijsko dejavnostjo, kar ima za posledico zaraščanje vinogradov in sadovnjakov v vzhodni Štajerski. Z urbanizacijo in gradbeništvom se tudi posega na najboljša kmetijska zemljišča na območjih vodonosnikov v okolici Ljubljane, Maribora in Dravskega polja, ki bi lahko predstavljala zaledja s hrano za mestno prebivalstvo. Zaradi interesov po gradnji predvsem počitniških objektov je velik pritisk tudi na kmetijska zemljišča obalnih občin.

Zaradi vsega navedenega daje kmetijska inšpekcija velik poudarek nadzoru pravilne rabe in obdelanosti kmetijskih zemljišč, kjer pa poleg inšpekcijskih ukrepov, mora varovanje kmetijskih zemljišč biti podkrepljeno tudi s sistemskimi rešitvami. Zasledovati je potrebno cilj namenske rabe najboljših kmetijskih zemljišč in ohranjati njihov potencial.

Kmetijska inšpekcija IRSKGLR je v letu 2021 v upravnih zadevah po Zakonu o kmetijskih zemljiščih opravila skupaj 3.190 pregledov, izdelala 2.618 zapisnikov, ugotovila 934 nepravilnosti in izdala 627 inšpekcijskih odločb.

V prekrškovnih postopkih je inšpekcija izdala 23 plačilnih nalogov, 23 odločb o prekrških z izrekom globe, 32 opominov in 59 opozoril po Zakonu o prekrških (v nadaljevanju: ZP-1). Skupna višina izrečenih kazni v prekrškovnem postopku je v letu 2021 znašala 63.700 €.

Slika 10: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb med leti 2018 do 2021 po Zakonu o kmetijskih zemljiščih.

Obdelanost kmetijskih zemljišč in zaraščanje

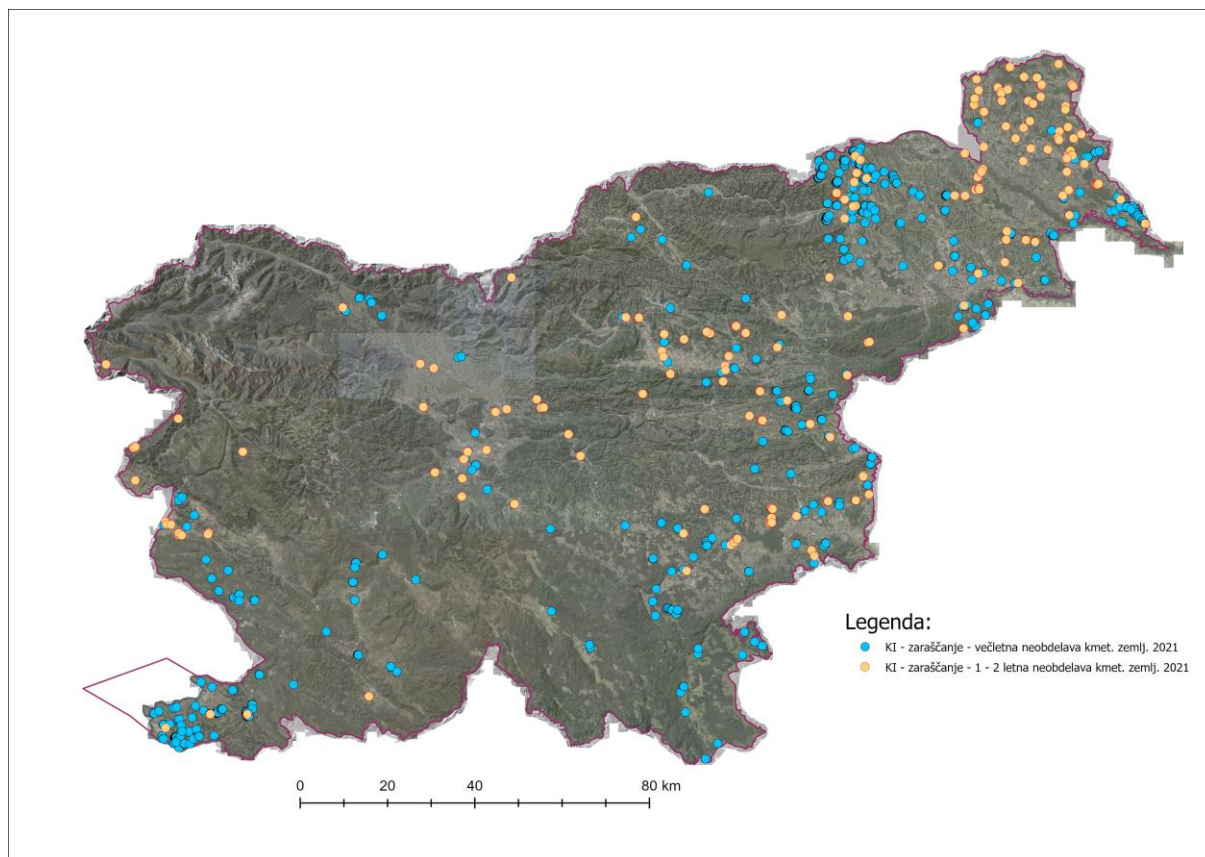
Kmetijska inšpekcija je po vsebini zaraščanja in neobdelanosti kmetijskih zemljišč v letu 2021 izvedla 1214 pregledov in ugotovila 488 nepravilnosti ter izdala 280 ureditvenih odločb.

Na podlagi večletnih izkušenj se ugotavlja, da se kmetijska zemljišča še vedno zaraščajo, vendar v manjšem obsegu, kot v prejšnjih letih. Še vedno se zaraščajo predvsem zaradi nezainteresiranosti lastnikov za obdelavo, zaradi lastniških sporov, ostarelih lastnikov, ki ne želijo predati zemljišč v uporabo naslednikom ali pa ti lastnine sploh ne želijo sprejeti, ali zaradi bivanja lastnikov zemljišč v tujini.

Zaradi starostne strukture in zaradi socialnih razmer lastnikov zemljišč so v inšpekcijskem postopku kmetijski inšpektorji pogosto v dilemi glede smiselnosti izvršb zaradi neizvršitve odločb, izrečenih zaradi nenamenske rabe kmetijskih zemljišč, zlasti zaraščanja. Denarne izvršbe so neučinkovite, ker lastniki nimajo sredstev. Pri izvršbah po drugi osebi se površina sicer očisti, vendar se porabljen sredstva od lastnikov ne

morejo izterjati, očiščena površina pa se nato ne uporablja v kmetijske namene in se ponovno zaraste.

Zaradi zaraščanja je še vedno veliko prijav tudi na zemljiščih v mešanem lastništvu Sklada kmetijskih zemljišč (v nadaljevanju: Sklad), občine in fizičnih oseb. Že v letu 2020 je bil sklenjen dogovor s Skladom, katerega cilj je hitrejša in učinkovitejša ukrepanje v primeru ugotovljenih zaraščenih kmetijskih zemljišč v lasti Sklada, ki se še vedno izvaja.

Slika 11: Prostorska razporeditev opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini zaraščanja v letu 2021.

Nenamenska raba kmetijskih zemljišč zaradi nasipavanj, izkopavanj in erozije

Pristojnosti za ukrepanje pri posegih na kmetijska zemljišča, kot so nasipavanja in izkopavanja ima poleg kmetijske inšpekcije še Inšpekcija za okolje in prostor (IRSOP), Inšpekcija za infrastrukturo ter Medobčinski inšpektorat. Ker se pristojnosti zelo prepletajo je ukrepanje pri takšnih posegih na kmetijskih zemljiščih kompleksno, osredotočeno pa je na nasipavanja z rodovitno zemljino. Kmetijska inšpekcija svoje ukrepe utemeljuje na podlagi 4., 7. in 107. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih.

Na področju varstva, nasipavanja in izkopavanja kmetijskih zemljišč je bilo v letu 2021 skupaj opravljenih 671 pregledov, ugotovljenih je bilo 140 nepravilnosti in izdanih 110 ureditvenih odločb.

Objekti na kmetijskih zemljiščih in nenamenska raba kmetijskih objektov ter uporaba kmetijskih zemljišč kot nelegalna parkirišča

Pravno podlago kmetijski inšpekciji za ukrepanje glede nenamenske rabe kmetijskega zemljišča in kmetijskih objektov daje Zakon o kmetijskih zemljiščih (v nadaljevanju: ZKZ). Pristojnost za nadzor nad določbami ZKZ je urejena v 106. členu, ki določa, da izvajanje določb tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, nadzorujejo kmetijski inšpektorji.

Pristojnosti in pooblastila kmetijskega inšpektorja so podrobno urejena v 107. členu ZKZ.

V odstavku A) tega člena so podana posebna pooblastila kmetijskega inšpektorja, pri čemer se ta (med drugim) nanašajo na nadzor:

- ali lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetijskega zemljišča obdeluje kmetijsko zemljišče kot dober gospodar;
- kmetijskih zemljišč glede preprečevanja in odpravljanja zaraščanja;
- ravnanja z rodovitno zemljo.

V odstavku B) so podane pristojnosti za izrekanje posebnih inšpekcijskih ukrepov in sicer:

- prepovedati uporabo kmetijskega zemljišča za drug namen kot za kmetijsko proizvodnjo, če to po zakonu ali predpisu, izdanem na podlagi zakona, ni dovoljeno, in odrediti vzpostavitev zemljišča v prejšnje stanje v določenem roku;
- prepovedati onesnaževanje oziroma degradiranje kmetijskih zemljišč pri njihovi rabi in odrediti vzpostavitev v prejšnje stanje na stroške povzročitelja onesnaževanja oziroma degradiranja, ali lastnika kmetijskih zemljišč, če se ugotovi njegova odgovornost;
- prepovedati uporabo objekta iz točk b), c), č), d) in e) prvega odstavka ter drugega in tretjega odstavka 3.č člena tega zakona ali prvega odstavka 3.ea člena tega zakona, ki mu je bila spremenjena namembnost.

Uporaba kmetijskega zemljišča v skladu z njegovim namenom (nanašajoč se na inšpekcijski ukrep iz zgornje prve alineje) je določena v 4. členu ZKZ, ki določa, da *je potrebno kmetijska zemljišča uporabljati v skladu z njihovim namenom ter preprečevati njihovo onesnaževanje ali drugačno degradiranje in onesnaževanje ali drugačno zaviranje rasti rastlin.*

Kaj je namenska raba kmetijskega zemljišča oziroma uporaba kmetijskega zemljišča v skladu z njegovim namenom (1. odstavek 4. člena ZKZ), v zakonu ni pojasnjeno. Z vzporedno uporabo 1. alineje B) odstavka 107. člena ZKZ (ukrep kmetijskega inšpektorja - prepoved uporabe kmetijskega zemljišča *za druge namene kot za kmetijsko proizvodnjo*) je mogoče zaključiti, da uporaba kmetijskega zemljišča v skladu z njegovim namenom pomeni uporabo kmetijskega zemljišča za kmetijsko proizvodnjo. Vsebinska kmetijske proizvodnje je sicer smiselno določena v Zakonu o kmetijstvu, ki v 102. členu določa, da je kmetijsko opravilo delovni proces ali vsakršna dejavnost, katere namen je opravljanje kmetijske dejavnosti. Kmetijska opravila so primeroma

našteta v tem členu in sicer: obdelava tal, gnojenje, delo s kmetijsko mehanizacijo, paša itd.; kmetijske dejavnosti pa so tiste dejavnosti, ki so kot take opredeljene v Standardni klasifikaciji dejavnosti (dejavnosti v oddelku 01, skupina 01.1 – 03.2, področje A).

ZKZ pa poleg zemljišč za kmetijsko proizvodnjo pozna tudi neobdelovalna kmetijska zemljišča (npr. 5. člen ZKZ).

Glede obeh vrst kmetijskih zemljišč (obdelanih in neobdelanih), mora njihov lastnik upoštevati določbo 7. člena ZKZ, ki mu nalaga dolžno ravnanje in sicer: obdelovati kmetijsko zemljišče kot dober gospodar; preprečevati zaraščanje kmetijskih zemljišč; uporabljati zemljiščem in kraju primerne metode kmetovanja za preprečevanje zbitosti tal, erozije in onesnaženja ter za zagotavljanje trajne rodovitnosti zemljišč.

V skladu s tem je mogoče zaključiti, da je potrebno zemljišča, ki se uporabljajo za kmetijsko proizvodnjo, obdelovati po standardu dobrega gospodarja; pri tistih, ki se ne obdelujejo, pa poskrbeti, da se prepreči zaraščanje. V primeru ravnanja, nasprotnega temu, mora kmetijski inšpektor izreči ukrep v skladu z zgornjo prvo alinejo (oz. 1. alinejo B) odstavka 107. člena KZ).

Pri obeh vrstah zemljišč je potrebno uporabljati zemljiščem in kraju primerne metode kmetovanja za preprečevanje zbitosti tal, erozije in onesnaženja ter za zagotavljanje trajne rodovitnosti zemljišč. Glede teh obveznosti ravnanja s kmetijskim zemljiščem ima kmetijski inšpektor, pristojnost odrediti ukrep iz zgornje druge alineje (oz. 6. alineje B odstavka 107. člena ZKZ)

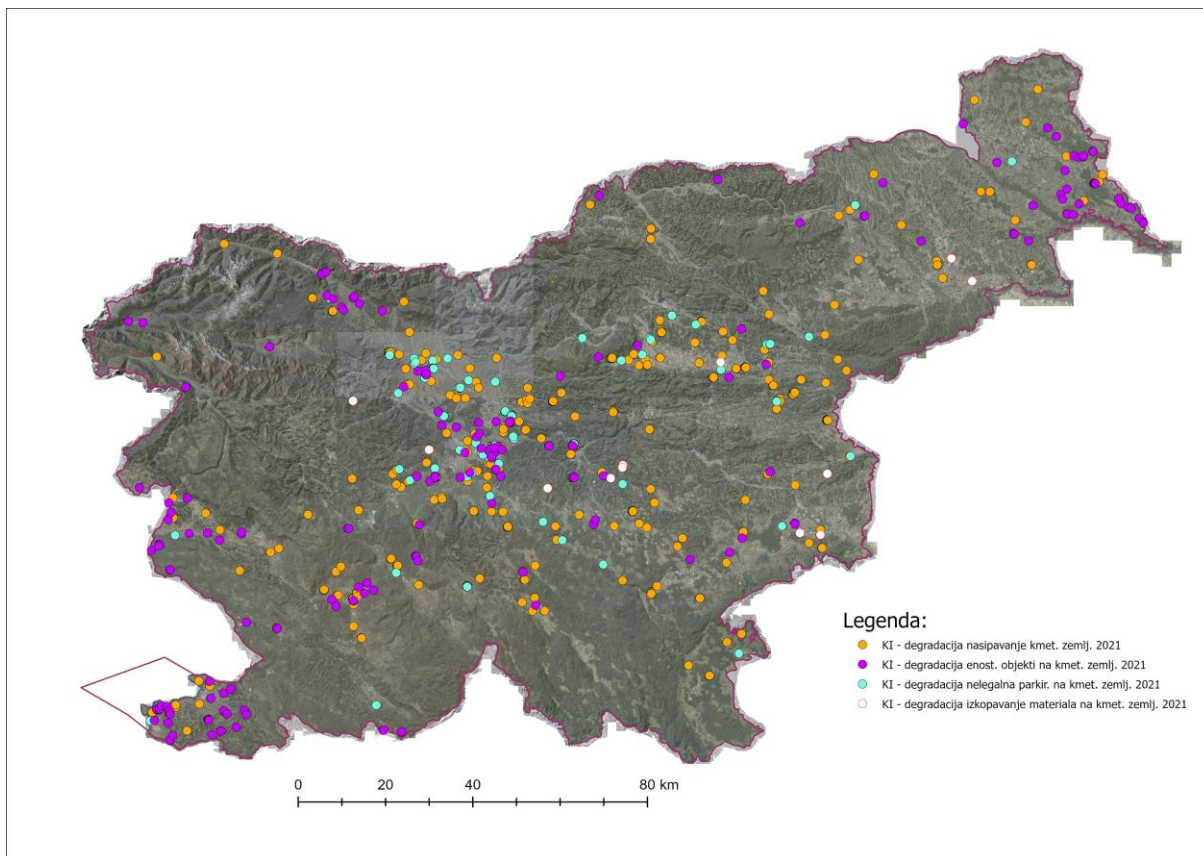
Onesnaževanje kmetijskega zemljišča pojasnjuje 2. odstavek 4. člena ZKZ, zato ta termin ne rabi posebne razlage. Enako velja za termin zagotavljanja trajne rodovitnosti (kot protipomenka zaviranja rasti rastlin oziroma okrnjenosti trajne rodovitnosti – ki jo je torej mogoče uporabiti po principu *a contrario*), ki izhaja iz 3. odstavka tega člena.

Degradacija pa za razliko od onesnaženosti ali trajne rodovitnosti v ZKZ ni posebej definirana, je pa določena v Uredbi o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar. Iz 3. alineje 3. člena izhaja, da se degradacijo povezuje z erozijo, zbitostjo in onesnaženjem. Tudi kot splošen pojem degradacija pomeni poslabšanje stanja/kvalitete ali razvrednotenje.

Ves opisan nadzor in ukrepi kmetijskega inšpektorja se torej dotikajo pravilne rabe in uporabe kmetijskega zemljišča kot naravnega bogastva (ohranjanje in izboljševanje pridelovalnega potenciala), nikakor pa ne nadzora nad skladnostjo objektov s prostorskimi akti, izvajanje gradnje brez predpisane dokumentacije ali izpolnjevanjem bistvenih zahtev objektov.

Glede nenamenske rabe kmetijskih objektov pa je treba upoštevati določilo desetega odstavka, 3.ea člena ZKZ, ki določa, da je treba kmetijske objekte uporabljati le v kmetijske namene.

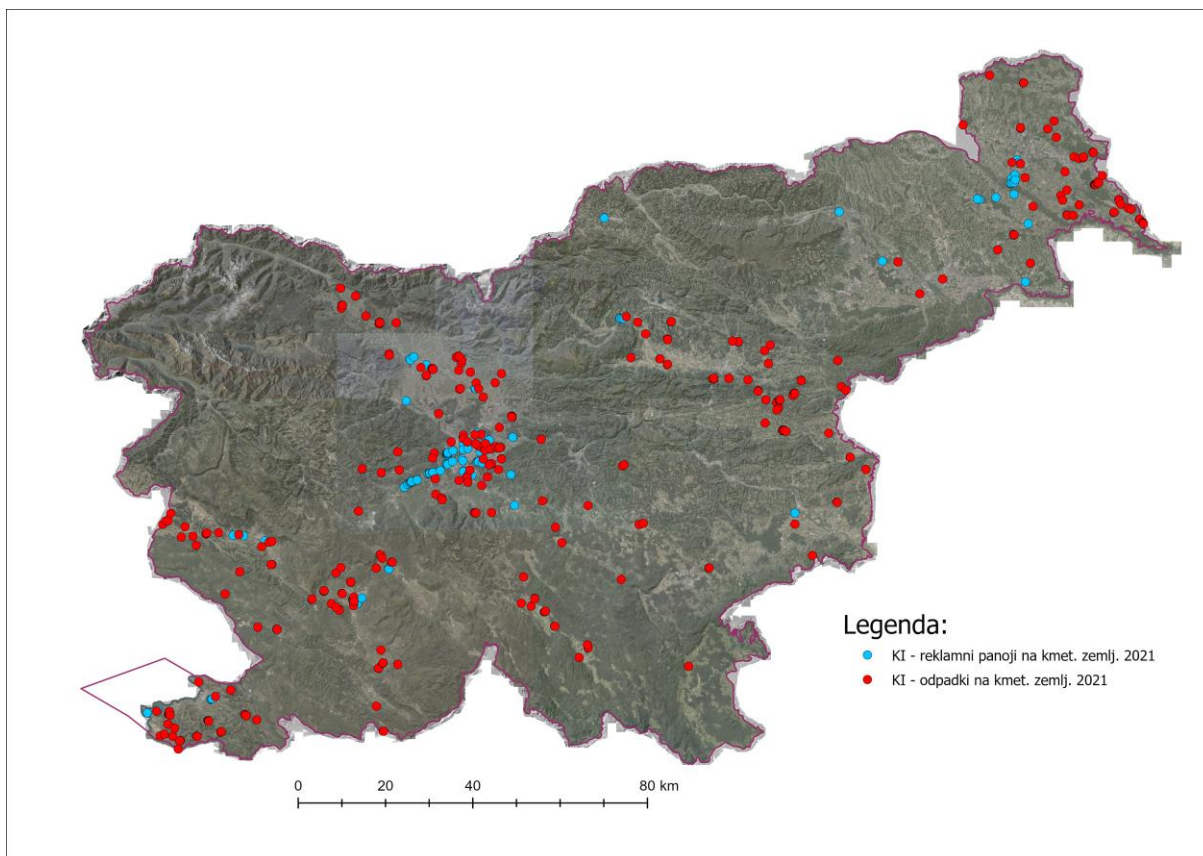
Kmetijska inšpekcija je v letu 2021 opravila 502 pregleda iz vsebinskega področja enostavnih objektov na kmetijskih zemljiščih, pri čemer je ugotovila 115 nepravilnosti in izdala 95 odločb.

Slika 12: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebinskih področjih nasipavanja, izkopavanja in nelegalnih objektov na kmetijskih zemljiščih v letu 2021.

Postavitev oglasnih panojev na kmetijskih zemljiščih

Že v letu 2018 je na podlagi pravne prakse kmetijska inšpekcija dosegla, da se na podlagi ZKZ lahko odstranjujejo oglasni panoji iz kmetijskih zemljišč. Pri tem kmetijska inšpekcija lahko odstranjuje oglasne panoje, ki po gradbeni zakonodaji ne spadajo v sklop gradbenih objektov, za katere si je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje. Na podlagi tega se je v letu 2021 izvedlo 171 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 45 nepravilnosti in izdalo 53 odločb. Število oglasnih panojev na kmetijskih zemljiščih se iz leta v leto povečuje. K reševanju te problematike je kmetijska inšpekcija aktivno pristopila tudi pri spremembi ZKZ. Tako kot nelegalna parkirišča so tudi oglasni panoji postavljeni ob vpadnicah v večja urbana središča in v turističnih centrih. Ob tem se poudarja, da je v primeru odstranjevanja oglasnih panojev inšpekcijski postopek dokaj kompleksen, saj v postopku nastopajo lastniki zemljišč, zakupniki ter tudi oglaševalska podjetja, ki z vsemi pravnimi sredstvi, zavlačujejo inšpekcijski postopek.

Slika 13: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebinskih področjih reklamnih panojev in odpadkov na kmetijskih zemljiščih v letu 2021.

Odlaganje odpadkov

Na področju odlaganja odpadkov na kmetijskih zemljiščih, je bilo v letu 2021 opravljenih 395 pregledov, ugotovljenih 103 nepravilnosti in izdanih 64 odločb. Ker se obseg gradbenih del povečuje, se predvideva, da se bo spet povečal pritisk na kmetijska zemljišča v obliki različnega odlaganja odpadnih gradbenih materialov in izkopov.

Namakalni in osuševalni sistemi

Namakalni sistem je skup naprav za zagotovitev vode, njeno distribucijo in rabo z namenom zagotoviti rastlinam zadostno količino vode v tleh. Kot namakalni sistemi se štejejo tudi oroševalni sistemi za protislansko zaščito. Namakalni sistem je sestavljen iz odvzemnega objekta, dovodnega omrežja in namakalne opreme. Uvedbo namakalnega sistema lahko MKGP predlagajo:

- lokalne namakalne sisteme: lokalne skupnosti;
- zasebne namakalne sisteme: lastniki kmetijskih zemljišč na predvidenem območju namakalnega sistema ali fizične ali pravne osebe, ki jih pooblastijo lastniki zemljišč na predvidenem območju namakalnega sistema.

Lokalni ali državni namakalni sistem se lahko ukine:

- če preneha vodna pravica, nove pa ni mogoče pridobiti,
- če se z ukinitvijo strinjajo lastniki kmetijskih zemljišč, ki imajo v lasti več kot 80 odstotkov površin kmetijskih zemljišč na območju lokalnega ali državnega namakalnega sistema, in če se z ukinitvijo strinja 80 odstotkov lastnikov kmetijskih zemljišč na območju lokalnega ali državnega namakalnega sistema, ki so podpisali pogodbo o namakanju, ali
- če ukinitev z odločbo predlaga kmetijski inšpektor ali inšpektor, pristojen za vode.

Na podlagi te določbe je bilo opravljenih 24 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 9 nepravilnosti in izdanih 5 ureditvenih odločb.

MINERALNA GNOJILA

V letu 2021 je kmetijska inšpekcija odvzela 38 vzorcev mineralnih gnojil za kontrolo kakovosti. Razlog je v uvedbi izrednih razmer v spomladanskem času zaradi bolezni COVID-19, zaradi katere so bili inšpekcijski pregledi pri strankah in stik z njimi, omejeni. Pri vzorcih, odvzetih v letu 2021 so bili ugotovljeni trije neskladni vzorci.

Za kontrolo kakovosti se uporabljajo pripravljene zapisniki in priloge za navedbo hranil, ki naj se analizirajo pri posameznem vzorcu.

Skupno je bilo opravljeno 351 pregledov, ugotovljenih 22 nepravilnosti in izdano 27 ureditvenih odločb. V prekrškovnih postopkih je kmetijska inšpekcija izdala 3 odločbe z opominom ter izrekal za skupno 90 € sodnih taks.

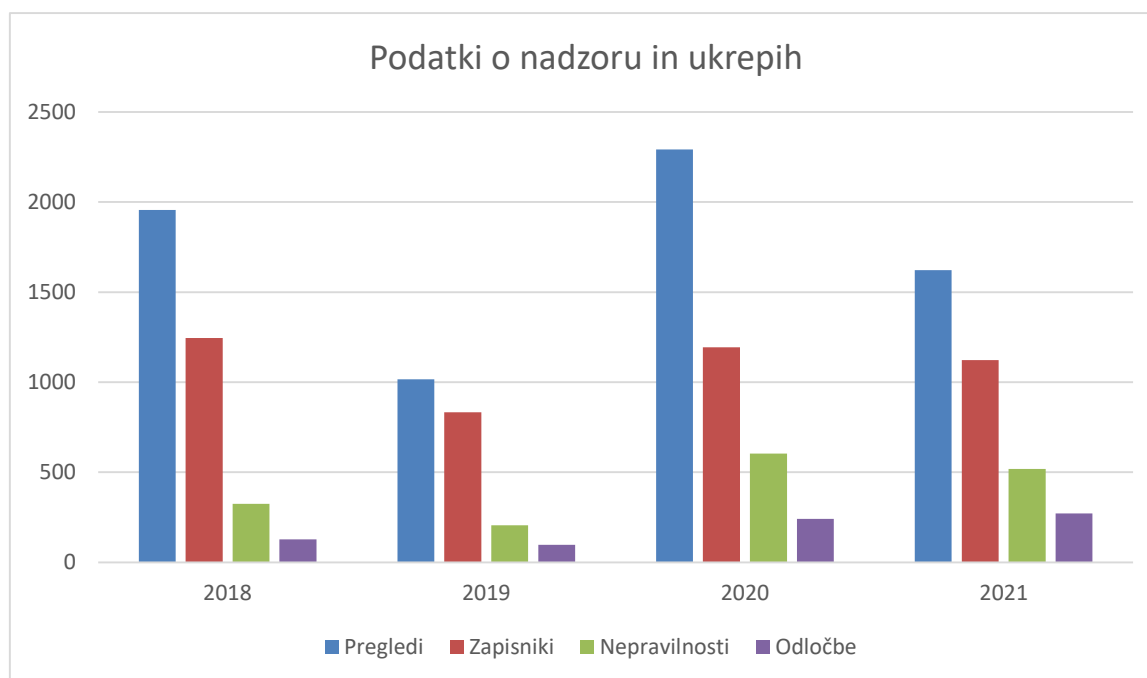
ŽIVINOREJA

Na področju Zakona o živinoreji je bilo opravljenih 2142 pregledov. Ugotovljeno je bilo 519 nepravilnosti ter na podlagi tega izdanih 272 ureditvenih odločb. V prekrškovnem postopku je bilo izdanih 20 plačilnih nalogov in 28 odločb o prekršku v skupni višini 2.234,94 €. Izdanih je bilo tudi 157 opozoril. Ukrep izreka opozorila se običajno uporabi v primerih, ko so žvali pomanjkljivo označene (imajo eno ušesno številko).

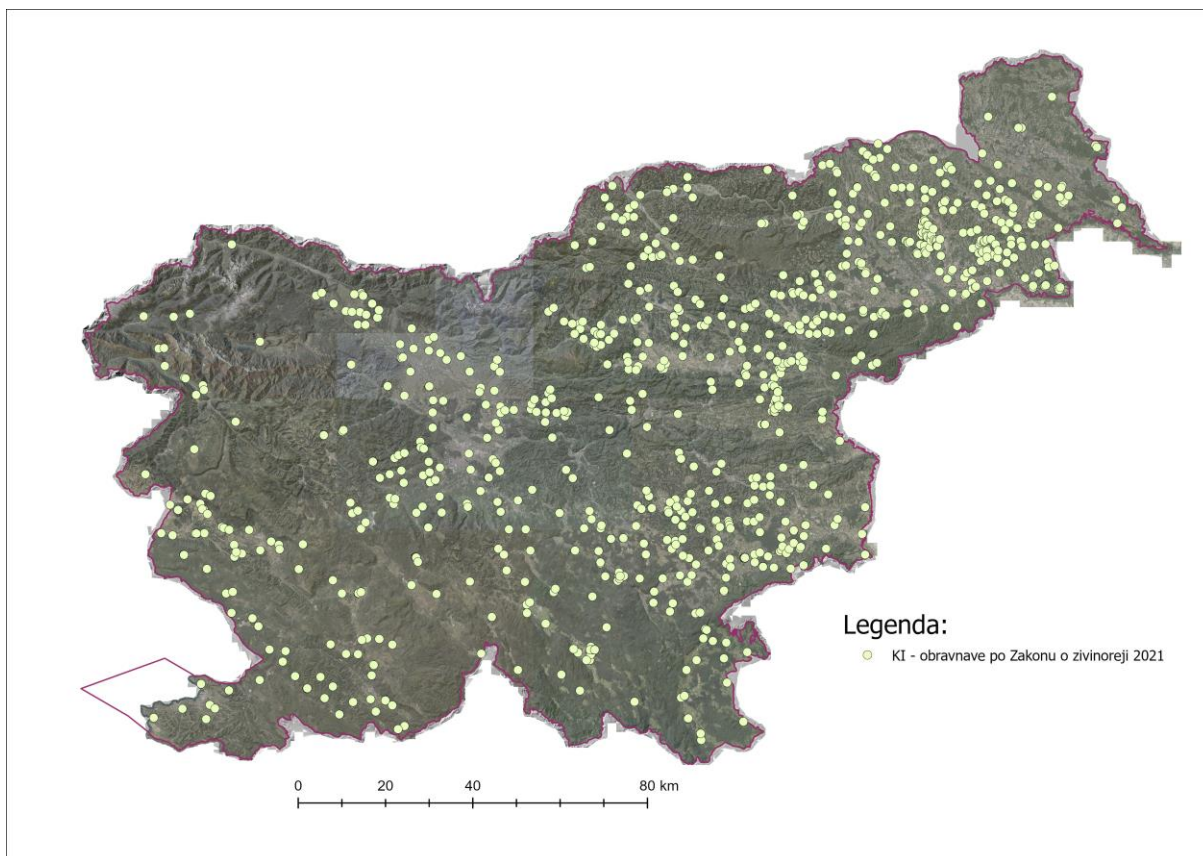
Domače živali morajo biti označene in registrirane v predpisanih rokih in na predpisan način zaradi zootehniških in veterinarskih razlogov, izvajanja ukrepov kmetijske politike, prometa in sledenja domačih živali, zagotavljanja zadostne prireje živalskih proizvodov ter zagotavljanja kakovosti živalskih proizvodov.

Za označitev domačih živali mora poskrbeti lastnik živali. Žival označi lastnik oziroma rejec živali sam ali osebe, ki jih izbere izmed tistih, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za strokovne delavce v skladu s predpisi o veterinarstvu. Za pravilnost označitve živali odgovarja lastnik oziroma rejec živali, če opravlja označitev sam, če pa izbere za izvedbo označitve drugo osebo, odgovarja za pravilnost označitve ta oseba. Označitev kopitarjev opravlja rejska organizacija, ki je priznana za vodenje rodovniških knjig za kopitarje.

Rejci so dolžni voditi predpisano hlevsko knjigo in druge predpisane zbirke podatkov ter sporočati podatke na predpisan način.

Slika 14: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb po zakonu o živinoreji v obdobju 2018-2021.

Slika 15: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Zakona o živinoreji v letu 2021.

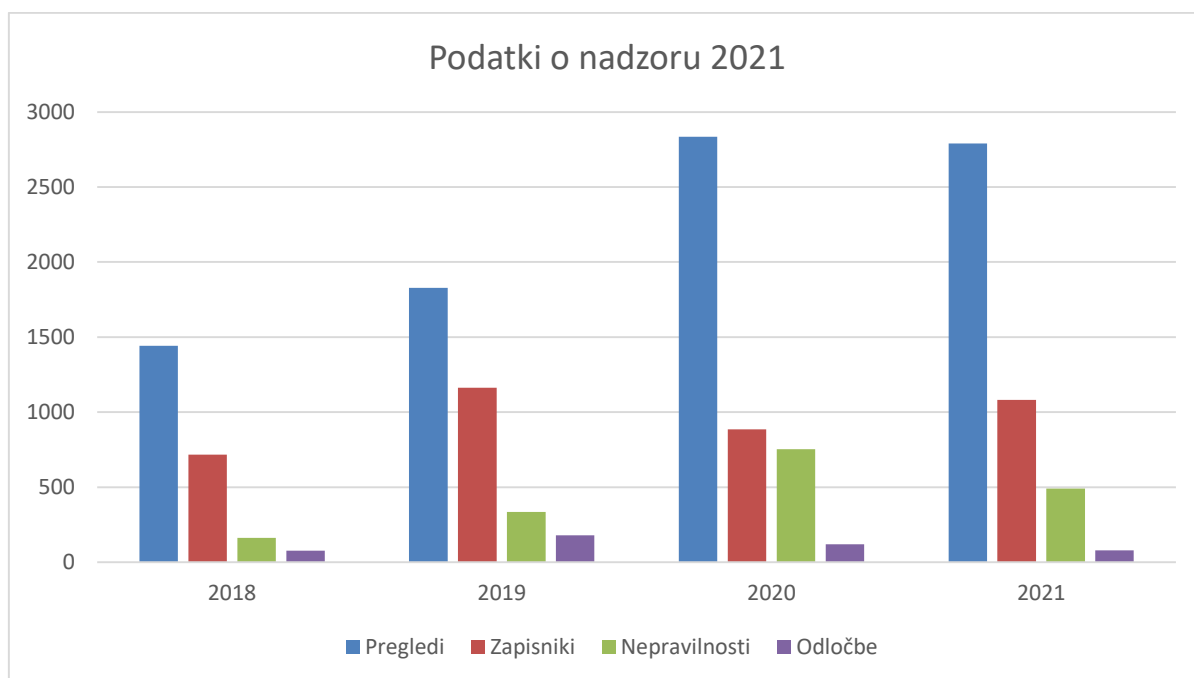
Kmetijska inšpekcija opravlja usmerjene inšpekcijske preglede nadzora določenega vsebinskega področja, kamor spadata nadzor označevanja čebelnjakov in stojišč. Nadzor identifikacije in registracije prašičev in govedi potekata v sklopu ostalih nadzorov na kmetijskem gospodarstvu.

NADZORI IN UKREPI PO DOLOČBAH ZAKONA O KMETIJSTVU

Na podlagi Zakona o kmetijstvu je bilo v letu 2021 skupno opravljenih 2791 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljenih 492 nepravilnosti in izdanih pa 79 inšpekcijskih upravnih odločb.

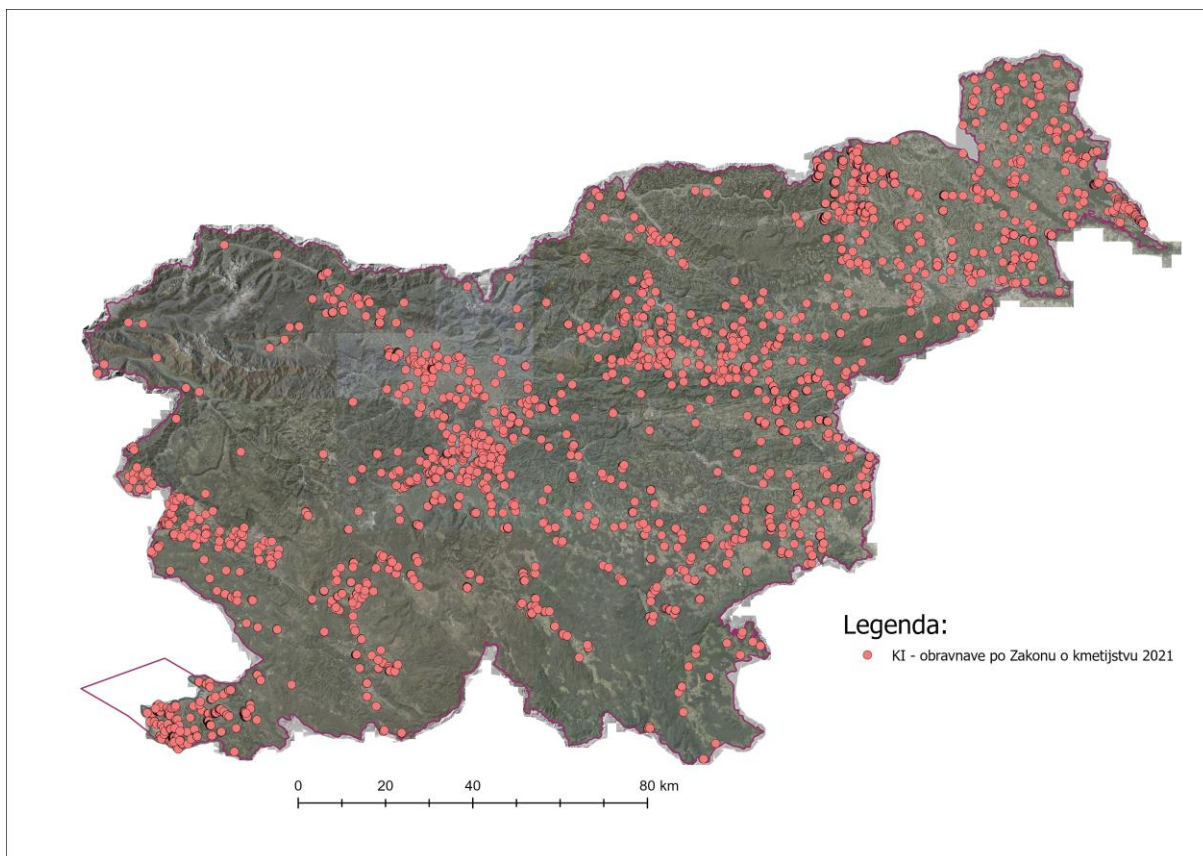
V prekrškovnem postopku je bilo izdanih 8 plačilnih nalogov, 1 odločbo o prekršku in 4 opomini in 1 opozorilo. Skupna vrednost izrečenih kazni je znašala 3.900 €.

Velik delež nadzora je bil usmerjen v nadzor prodaja kmetijskih pridelkov končnemu potrošniku, kjer se je v sklopu teh pregledov opravi tudi nadzor spoštovanja PCT pogojev, sledi nadzor ugotavljanja dohodka od dopolnilne dejavnosti ter pomanjkljivega vpisa v register kmetijskega gospodarstva.

Slika 16: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb po Zakonu o kmetijstvu v obdobju 2018-2021.

Iz slike je razvidno, da se je v letu 2021 v primerjavi z letom 2019 število ugotovljenih nepravilnosti ponovno povišalo. Razlog je v večjem številu opravljenega nadzora tržnic in administrativnih nadzorov, ki se vršijo ciljno na podlagi znanih podatkov.

Slika 17: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Zakona o kmetijstvu v letu 2021.

NADZOR TRŽNIC GLEDE POREKLA SADJA IN ZELENJAVE TER STATUSA NOSILCEV KMETIJ PRI PRODAJI

Nadzor nad poreklom sadja in zelenjave je razdeljen med IRSKGLR in URSVHVVR. Kmetijska inšpekcija ima pristojnost za nadzor na tistih prodajnih mestih, kjer sta sadje in zelenjava pridelana na kmetiji. Inšpektor IRSKGLR preveri:

1. ali prodajalec sme vršiti prodajo (nosilec, člani kmetije in zaposleni na kmetiji, ki so vpisani v RKG in druge osebe, ki opravljajo delo na kmetiji na način in pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo delovno pravo in pogodbeno razmerja),
2. na podlagi izpisa iz evidence RKG preveri sledljivosti prodajanih pridelkov (primerja velikost pridelovalnih površin in vrsto rabe kmetijskih zemljišč, vpisanih v RKG, s prodajnimi pridelki),
3. če kmet prodaja z računom, preveri še status dopolnilne dejavnosti prodaje iz sosednjih kmetij in sledljivost prodaje pridelkov teh sosednjih kmetij.

V primeru ugotovljenih nepravilnosti se izreče ukrep:

- začasno prepove dajanje na trg sadja in zelenjave, če prodajo vrši oseba, ki za to ne izpolnjuje pogojev;
- prepove prodajo sadja in zelenjave iz drugih kmetij, če prodajalec nima dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji prodaje iz sosednjih

kmetij.

Zadeva se v pristojno reševanje odstopi drugemu organu v naslednjih primerih:

- če pridelovalec poda izjavo, da pridelek ne izvira iz druge kmetije ali izjave o izvoru pridelka ne želi podati, se zadevo odstopi FURS zaradi opravljanja neregistrirane dejavnosti,
- če pridelovalec poda izjavo, da pridelek izvira iz druge kmetije, se poleg prepovedi prodaje sadja in zelenjave iz drugih kmetij, v primeru, da prodajalec nima dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji prodaje iz sosednjih kmetij, zadevo odstopi še URSVHVVR zaradi nepravilnega označevanja in ne zagotovljenega sledljivosti živila v prodaji za končnega potrošnika,
- ne izdajanje računov v primeru opravljanja dopolnilne dejavnosti na kmetiji - odstop zadeve na FURS,
- ni pogodbe o zaposlitvi - odstop zadeve na FURS,
- prodajni prostor ni označen, cene pridelkov niso označene - odstop zadeve TIRS.

Večina pregledov opravljenih v zvezi z nadzorom prodaje kmetijskih pridelkov končnemu potrošniku, ki je vezana na osnovno in dopolnilno dejavnost na kmetiji. Ob tem se je vršil tudi nadzor izpolnjevanja PCT pogojev na posameznem prodajnem mestu. V povezavi z nadzorom prodaje kmetijskih pridelkov na tržnicah (61.a člen) in prodaje pridelkov iz lastnih in drugih kmetij, je bilo opravljenih 782 pregledov, ugotovljenih 24 nepravilnosti in izdanih 10 upravnih odločb oziroma odločb. V prekrškovnem postopku sta bila izdana dva opomina. Skupna vrednost izrečenih kazni oziroma sodnih taks za opomina je znašala 60 €.

DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

Dopolnilna dejavnost na kmetiji je dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji.

Kmetijska dejavnost obsega pridelovanje kmetijskih rastlin oziroma živinorejo ter storitve za rastlinsko pridelavo oziroma živinorejo, razen veterinarskih dejavnosti. Tej osnovni dejavnosti sledijo tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji, katerih cilj je izboljšanje dohodkovnega položaja kmetije in s tem zagotavljanja delovnih mest, ekonomsko primerljivih z delovnimi mesti v drugih sektorjih.

Nadzor dopolnilnih dejavnosti poteka po naslednjih fazah:

- pregled izpolnjevanja pogojev
 - o površinah
 - strokovni pogoji
 - vpis v register nosilcev živilske dejavnosti
- preverjanje prijave dohodka
- administrativni nadzor pri nosilcu

- preveri se, če nosilec vodi račune, evidence o lastnih količinah predelanih surovin in dokupljenih surovinah iz drugih kmetij
- ugotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin.

Zagotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin se najprej opravi administrativno z vpogledom v zbirke podatkov, nato pa se nadaljuje pri nosilcu.

Administrativni pregled obsega:

- kontrola obsega površin v RKG;
- staleža živali v registrih živali, ki se vodijo v skladu s predpisi, ki urejajo živinorejo;
- prijavljenih površin in vrst kmetijskih rastlin na teh površinah v zbirni vlogi;
- vpisa v centralni register objektov akvakulture in komercialnih ribnikov;
- obsega gozdnih zemljišč na podlagi zemljiškega katastra in zemljiške knjige;
- vpisa v register pridelovalcev grozdja in vina.

Pregled pri nosilcu:

- kontrola računov,
- kontrola evidenc o lastnih količinah predelanih surovin in dokazil.

Določene dejavnosti prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, ki so sicer del dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, se lahko obravnavajo kot dejavnosti malega obsega, dohodek teh dejavnosti pa se šteje za dohodek v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo in je oproščen dohodnine.

Zavezanec, ki iz malih obsegov predelav ne preseže letnega prihodka 3.500 evrov, svojo dejavnost davčnemu organu zgolj prihlasi za evidentiranje. Do navedene višine se mu davčna osnova ne povečuje, saj se prihodek šteje kot dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti.

Da je mogoče neke vrste prve stopnje predelave šteti za dejavnost malega obsega, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- člani kmečkega gospodinjstva, poleg predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov, ne opravljajo sami ali preko povezanih oseb, drugih dejavnosti na kmetiji, ki se lahko štejejo za dopolnilno dejavnost na kmetiji, razen dopolnilne dejavnosti predelave rastlinskih odpadkov ter proizvodnje in prodaje energije iz obnovljivih virov, storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročnim delom ali svetovanja in usposabljanja v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo,
- člani kmečkega gospodinjstva ne ugotavljajo davčne osnove od dohodka iz OKGD na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov v letu, za katero se priglašča obravnava dohodka od malega obsega prve stopnje predelave,
- v davčnem letu pred davčnim letom, za katero priglašajo obravnavo dohodka od malega obsega prve stopnje predelave, prihodki od te dejavnosti ne presegajo 3.500 eur.

Za izdelke malega obsega prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov se štejejo: nerazkosane in razkosane klavne živali, moka in drugi mlevski izdelki, maslo, kislina in sladka smetana, kislo mleko, pinjenec, sirotka, jogurt, kefir, skuta in sir, vsi brez dodatka, kisano, sušeno, vloženo in drugače konzervirano sadje in zelenjava, sadni in vinski mošt, sadno vino, sadni in zelenjavni sok in sirup, sadni in vinski kis, jedilna olja razen oljčnega ter smola in oglje.

V letu 2021 je kmetijska inšpekcija opravila na tem področju 827 pregledov, ugotovljenih je bilo 275 nepravilnosti, izdanih 32 ureditvenih odločb ter izrečeno 11 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (v nadaljevanju: ZIN).

PRIJAVA DOHODKA OD OPRAVLJANJA DOPOLNILNE DEJAVNOSTI

Skladno s 4. odstavkom 101. člena Zakona o kmetijstvu mora nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji najkasneje do 30. junija upravni enoti sporočiti podatek o letnem dohodku iz dopolnilne dejavnosti za preteklo leto. Dohodek iz dopolnilne dejavnosti na kmetiji je opredeljen v 3. in 4. odstavku 99. člena Zakona o kmetijstvu.

Letni dohodek iz dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ne sme presegati treh povprečnih letnih plač na zaposlenega v RS v preteklem letu, na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost pa ne sme presegati petih povprečnih letnih plač na zaposlenega v RS v preteklem letu.

Kot dohodek iz dopolnilne dejavnosti se šteje dohodek, brez znižanj, povečanj in davčnih olajšav, ugotovljen kot razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki, kakor je izkazan v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Kadar se davčna osnova od dohodka iz dopolnilne dejavnosti ugotavlja z upoštevanjem normiranih odhodkov, se kot dohodek iz dopolnilne dejavnosti šteje dohodek dopolnilne dejavnosti, ugotovljen na podlagi podatkov obračuna dohodnine iz dohodka iz dejavnosti.

Kot dohodek dopolnilne dejavnosti se šteje delež dohodka, ki pripada dopolnilni dejavnosti, kadar nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji poleg dopolnilne dejavnosti opravlja tudi druge kmetijske ali s kmetijstvom nepovezane dejavnosti in se zanje skupaj ugotavlja davčna osnova na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ter se davčna osnova za vso kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnost na kmetiji ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

Delež dohodka, ki pripada dopolnilni dejavnosti, se določi v višini deleža prihodka dopolnilne dejavnosti glede na celotni prihodek dejavnosti zavezanke ali zavezanca, kakor je izkazan v davčnem obračunu. Voditi se mora ločena evidenca prihodkov iz dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

V letu 2021 je bilo glede prijave dohodka ugotovljenih 350 pregledov, ugotovljeno je bilo 191 nepravilnosti in izdanih 15 ureditvenih odločb. Ostali zavezanci so dohodek prijavili po uvedbi inšpekcijskega postopka.

ISTOVRSTNE SKUPINE PRIDELKOV

Skladno s 4. točko 1. odstavka 143. člena Zakona o kmetijstvu se v RKG za posamezno kmetijsko gospodarstvo, ki ima pridobljeno dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij, vodijo podatki o istovrstnih skupinah kmetijskih pridelkov. Prodaja istovrstnih skupin kmetijskih pridelkov je opredeljena v 61.a člena v povezavi z 99. in 101. členom Zakona o kmetijstvu.

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji v 6. odstavku 12. člena določa, da lahko nosilec dopolnilne dejavnosti pri opravljanju dopolnilne dejavnosti prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij prodaja samo tiste istovrstne skupine kmetijskih pridelkov, ki so vpisane v RKG.

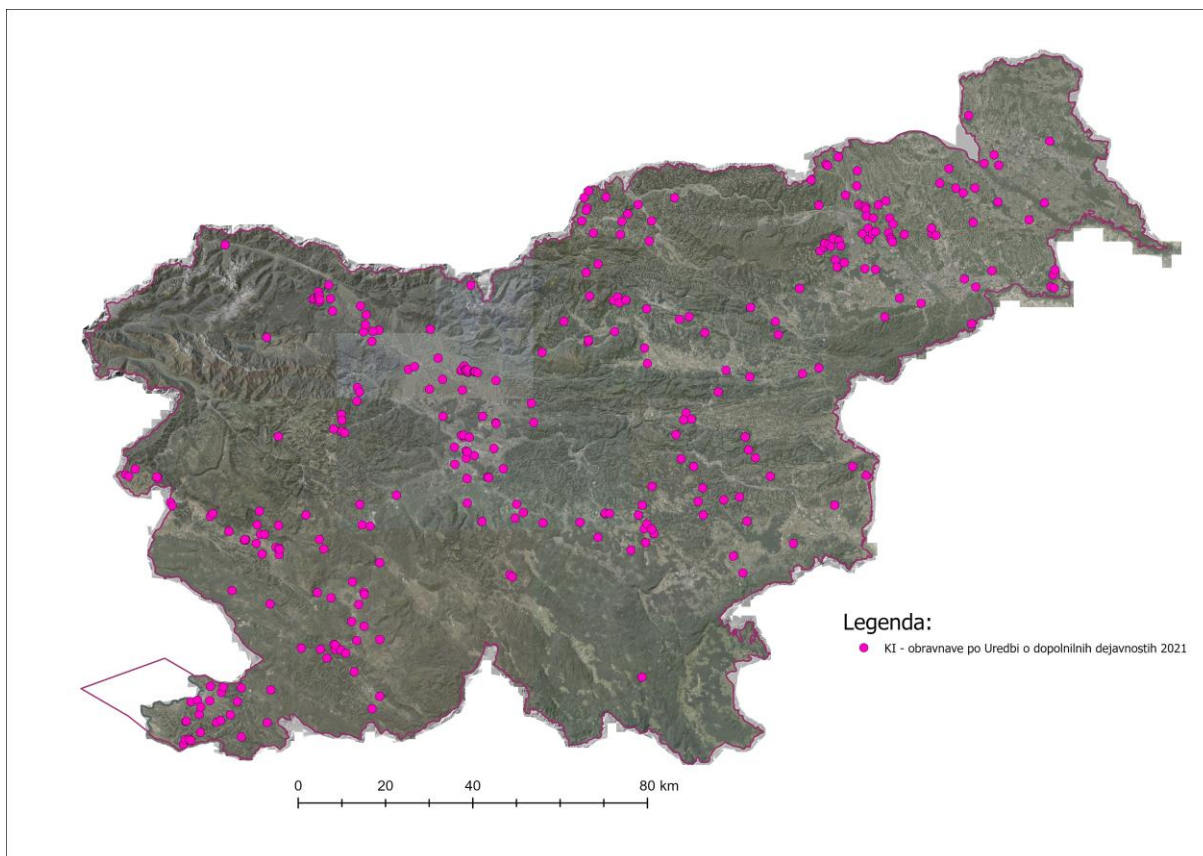
Nosilci dopolnilne dejavnosti, prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij, ki so dobili dovoljenje, bi morali že ob registraciji dopolnilne dejavnosti prodaje v RKG sporočiti tiste istovrstne skupine kmetijskih pridelkov, ki jih bodo prodajali.

Istovrstne skupine kmetijskih pridelkov so: žita, krompir in druge podobne gomoljnice, zelenjadnice, sadje, oljnice in predivnice, njivska zelišča in dišavnice, mleko, jajca in nepredelani čebelji proizvodi (med, vosek, matični mleček, propolis).

V letu 2021 je bil obseg pregledov manjši, saj se je večina primerov rešila v letu 2021, zato se je opravilo 6 zavezancev in bila je ugotovljena ena nepravilnost, ki je bila odpravljena.

Preglednica 12: Rezultati nadzora dopolnilnih dejavnosti.

Vsebina:	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Opozorila po ZIN:	Pn vpisnik	Odločbe ZP	Opomin	Opozorilo po ZP
Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah									
predelava primarnih kmetijskih pridelkov (10.)	181	76	34	2	1	1	1		
predelava gozdnih lesnih sortimentov (11.)	53	25	2	4					
prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij (12.)	34	15	8	2		1			
vzreja in predelava vodnih organizmov (13.)	2	2	1		1				
turizem na kmetiji (14.-17.)	61	13	20	2	1				
dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki (18.)	47	10	15	1	1				
predelava rastlinskih odpadkov ter proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov (19.)	22	6	7						
storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročna dela (20.)	100	14	36	5	2				
svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo (21.)	25	4	11	2					
socialno-varstvene storitve (22.)	1	1							
hranjenje računov in dokazil o količinah, poreklu in vrednostih (24./1/1)	32	30	4	1					
v dokazilih navajanje neresničnih podatkov (24./1/2)	5	4							
nepravilno ali pomanjkljivo označevanje porekla pridelkov, izdelkov (24./1/3)	6	6	3		1				
v RKG ni sporočenih istovrstnih skupin kmetijskih pridelkov pri dejavnosti prodaje (26.)	13	13	1						
LETO 2021	582	181	165	19	9	2	1		
LETO 2020	463	53	323	0	0	2	0	0	0
LETO 2019	273	206	31	34	0	0	1	2	0
LETO 2018	442	197	23	8	11	0	0	0	0
LETO 2017	136	92	13	6	3	2	0	1	1
LETO 2016	923	620	61	51	15	1	1	1	10

Slika 18: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Uredbe o dopolnilnih dejavnostih v letu 2021.

ZAVAJAJOČE OZNAČEVANJE, TRŽENJE ALI OGLAŠEVANJE

Zakon o kmetijstvu v tretjem odstavku 66. določa, da se označevanje, oglaševanje oziroma trženje storitev, ki so povezane s kmetijsko dejavnostjo, šteje kot zavajajoče, če na kakršen koli način zavaja potrošnika ali bi ga utegnilo zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na njegove odločitve glede uporabe storitev. Kot zavajajoča se šteje tudi uporaba besed oziroma besednih zvez, ki se nanašajo na kmetijsko dejavnost in uporabljajo pri označevanju, oglaševanju oziroma trženju storitev iz nekmetijske dejavnosti.

V 2. točki 3. člena Zakona o kmetijstvu je pojasnjen pomen izraza kmetijsko gospodarstvo, in sicer je kmetijsko gospodarstvo organizacijsko in poslovno zaokrožena gospodarska celota, ki obsega eno ali več proizvodnih enot, se ukvarja s kmetijsko ali kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ima enotno vodstvo, naslov in sedež, ime ali firmo in je lahko med drugim organizirano tudi v obliki kmetije, ki ni pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, pri čemer se za kmetijo šteje tudi čebelarka ali čebelar, ki ni samostojni podjetnik posameznik,

V 4. členu Zakona o kmetijstvu je določeno, da je kmetija oblika kmetijskega gospodarstva, kjer se nosilec in člani ali članice kmetije ter zaposleni ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo.

V 6. odstavku 5. člena Zakona o kmetijstvu je določeno, da je nosilec kmetijskega gospodarstva lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če imata sedež v RS, fizična oseba, ki nima stalnega prebivališča v RS, pa je vpisana v CRP, agrarna skupnost ali pašna skupnost. Nosilec kmetije je lahko fizična oseba, ki ima stalno bivališče v RS. Poslovni subjekt v skladu s predpisom, ki ureja poslovni register Slovenije, ne more biti nosilec kmetije.

V skladu s 1. odstavkom 99. člena Zakona o kmetijstvu je dopolnilna dejavnost na kmetiji dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji. V skladu s 6. odstavkom istega člena se na kmetiji ne sme opravljati posamezna vrsta dopolnilne dejavnosti na kmetiji, če je nosilec ali član kmetije samostojni podjetnik posameznik, registriran za istovrstvo dejavnost, ali zakoniti zastopnik pravne osebe ali ima večinski delež v pravni osebi, registrirani za istovrstno dejavnost.

Glede navedeno bi se beseda kmetija v imenu ali za trženje storitev lahko uporabljala samo pod pogojem, da bi stranka dejavnost opravljala kot dopolnilno dejavnost na kmetiji in ne kot pravna oseba ali samostojni podjetnik.

Za opravljanje dejavnosti npr. predelave kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji je potrebno v skladu z 10. členom Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18) pridelati najmanj 50 % kmetij, kar pa pravnim osebam in samostojnim podjetnikom z uporabo besede »kmetija« ali njene sopomenke v imenu firme ali pri oglaševanju storitev ni potrebno zagotavljati. S takšnim označevanjem, oglaševanjem in trženjem storitev kot pravna oseba ali samostojni podjetnik zavaja potrošnika ali bi potrošnika takšno označevanje, oglaševanje in trženje storitev utegnilo zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na njegove odločitve glede nakupa izdelkov, ki jih nudi kot pravna oseba ali samostojni podjetnik.

V letu 2021 je bilo opravljenih je bilo 129 pregledov in ugotovljenih 48 nepravilnosti. Po ugotovljeni nepravilnosti so bili zavezanci z dopisom seznanjeni z ugotovitvijo. 24 jih je spremenilo ime že po prejemu dopisa, preostalim 24 pa je bila izdana odločba.

V letu 2020 in 2021 smo na kmetijski inšpekciji zaznali nov zavajajoč trend uporabe besede »kmetija«, kjer so zavezanci registrirali blagovno znamko z uporabo besede »kmetija«.

Na posameznih živilih in v podatkovni bazi Urada RS za intelektualno lastnino smo zasledili nahaja več registriranih znamk, katerih uporaba po našem mnenju ni dovoljena v skladu z določili Zakona o kmetijstvu.

Gre za blagovne znamke pravnih oseb, ki imajo v imenu blagovne znamke besedo »kmetija«. Beseda kmetija se v imenu blagovne znamke ali v imenu firme oziroma registrirane dejavnosti lahko uporablja samo pod pogojem, da se dejavnost opravlja kot dopolnilna dejavnost na kmetiji in ne kot dejavnost pravne osebe.

V Uredbi o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji je za opravljanje dopolnilne dejavnosti predelave v 10. členu določeno, da mora kmetija pridelati najmanj 50 % količin lastnih surovin, do 50 % količin surovin pa lahko dokupi z drugih kmetij. Zahtevani delež se zagotavlja v koledarskem letu. Kot lastne surovine se štejejo zlasti: jajca, sadje, zelenjava, poljščine, žive živali, meso, mleko, med, cvetni prah, matični mleček. Voda

se ne šteje kot surovina. Nosilec dopolnilne dejavnosti lahko dokupuje surovine na lokalnem trgu od drugih kmetij, ki v tekočem letu vložijo zbirno vlogo v skladu s predpisom, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike, ali od nosilcev ali članov kmetije, ki so vpisani v registru čebelnjakov v skladu s predpisom, ki ureja register čebelnjakov.

V kolikor predelavo vrši pravna oseba, tej ni potrebno zagotavljati lastnih surovin in z uporabo besede kmetija v imenu blagovne znamke zavaja potrošnika z izvorom surovine v predelanih kmetijskih pridelkih, gozdnih sadežih in zeliščih.

V 100. členu Zakona o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB, 100/13 in 23/20) je določeno, da lahko kdorkoli Uradu sporoči svoje mnenje, da prijavljenega znaka ob upoštevanju 43. člena zakona ni dovoljeno registrirati kot znamko, in navede razloge za to. Za mnenje smo zaprosili tudi Urad RS za intelektualno lastnino, od koder smo prejeli odgovor, da je Zakon o industrijski lastnini ne vsebuje določb, na podlagi katerih bi urad lahko zavrnil registracijo blagovne znamke, četudi je ta na podlagi določb Zakona o kmetijstvu zavajajoča.

V letu 2021 je na tem področju bilo izvedenih 18 pregledov, ugotovljeno je bilo 5 nepravilnosti, izdane so bile tri ureditvene odločbe in izrečeno eno opozorilo po ZIN.

NADZOR VSEBNOSTI THC V KONOPLJI

V RS je dovoljeno gojiti konopljo ali vrtni mak na strnjeni površini, ki ni manjša od 0,1 ha. Konoplja se lahko goji za namen pridelave semena za nadaljnje razmnoževanje, za proizvodnjo hrane in pijač, za pridobivanje substanc za kozmetične namene, za pridelavo vlaken, za krmo živali in za druge industrijske namene. Vrtni mak se lahko goji za namen pridelave semena, in sicer za nadaljnje razmnoževanje, za namene kuhanja ter za pekovske in slaščičarske namene, za pridobivanje substanc za kozmetične namene, za prehrano živali in za industrijske namene.

Za konopljo se štejejo sorte konoplje, ki so našteje v Skupnem katalogu sort poljščin (evropska sortna lista), objavljenem vsako leto v Uradnem listu EU.

Vsebnost tetrahidrokanabinola (THC) v vzorcu konoplje ne sme presegati 0,2 %. Kontrola se opravi v skladu z metodologijo, določeno v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 809/2014 z dne 17. julija 2014 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z integriranim administrativnim in kontrolnim sistemom, ukrepi za razvoj podeželja in navzkrižno skladnostjo (UL L št. 227 z dne 31. 7. 2014, str. 69; v nadaljevanju: Uredba (EU) št. 809/2014).

Dovoljenje lahko pridobi nosilec kmetijskega gospodarstva za gojenje izključno na kmetijskih zemljiščih, ki jih ima vpisana v register kmetijskih gospodarstev, če izpolnjuje pogoje. Zainteresirani pridelovalec za gojenje konoplje ali maka mora za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje najpozneje do 10. maja, za pridelavo vrtnega maka najpozneje do 15. marca oziroma najpozneje do 31. avgusta za tekoče leto gojenja, odvisno od zvrsti vrtnega maka, vložiti vlogo na MKGP.

Vloga za pridobitev dovoljenja mora vsebovati naslednje podatke:

- ime, priimek in naslov oziroma firmo in sedež pridelovalca;

- identifikacijsko število kmetijskega gospodarstva (KMG-MID);
- površino kmetijskega zemljišča namenjeno za sejanje konoplje ali vrtnega maka z navedbo podatkov o grafični enoti rabe zemljišč kmetijskega gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: GERK), na katerem se poseje konoplja ali vrtni mak: GERK-PID, domače ime GERK-a, vrsta dejanske rabe GERK-a, površina GERK-a (v ha, a in m²) ter površino posamezne sorte konoplje ali vrtnega maka (v ha, a in m²);
- sorto konoplje ali vrtnega maka;
- opredelitev namena pridelave;
- predvideni datum setve;
- količino semena, predvideno za setev;
- predvideni datum spravila.

Vlogi za dovoljenje je treba priložiti uradne etikete na embalaži. Dovoljenje se izda z veljavnostjo za čas trajanja ene vegetacije posevka. Ministrstvo po pravnomočnosti dovoljenja kopijo dovoljenja posreduje Policiji – Upravi kriminalistične policije.

Ob inšpekcijskem pregledu pridelovalec inšpektorju predloži kot dokazili o nakupu potrjenega semena konoplje ali vrtnega maka, ki ju je posejal na podlagi dovoljenja:

- račun o nakupu semena, iz katerega mora biti razvidno: količina in sorta semena ter številka deklaracije o kakovosti semena;
- deklaracijo o kakovosti semena, ki jo je izdal registrirani dodelovalec, ki je dal seme v promet. Podatki na deklaraciji se morajo glede sorte in številke deklaracije ujemati s podatki na računu.

Iz posevkov konoplje odvzame inšpektor vzorce rastlin za analizo vsebnosti THC. Vzorčenje se izvede po metodi iz priloge Uredbe (EU) št. 809/2014. Inšpektor IRSKGLR pošlje vzorce v analizo pooblaščenemu laboratoriju. Če se z analizo ugotovi, da vsebnost THC presega 0,2%, se s pridelkom ravna v skladu s predpisi, ki urejajo proizvodnjo in promet s prepovedanimi drogami.

Skladno z vsebino Sporazuma o posredovanju podatkov med Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP) in IRSKGLR nabor nosilcev kmetijskih gospodarstev za vzorčenje naredi AKTRP. IRSLGLR nato AKTRP obvesti o rezultatih inšpekcijskega nadzora, izvedenega na podlagi Pravilnika o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka.

Kmetijska inšpekcija je v letu 2021 odvzela 254 vzorcev konoplje in ugotovila 6 nepravilnosti oziroma preseganje koncentracije THC-ja ter poleg tega še dodatno opravila 64 pregledov izpolnjevanjem pogojev za gojenje konoplje s strani pridelovalcev ter ugotovila dve nepravilnosti. O vseh nepravilnostih je bila obveščena tudi Policija.

Posevki maka niso bili predmet kontrole.

GENSKO SPREMENJENI ORGANIZMI

V okolju in pri pridelavi hrane lahko veliko škodo povzroči nenadzorovano sproščanje gensko spremenjenih organizmov (v nadaljevanju: GSO). Vplivi so možni v gospodarstvu, saj se lahko zmanjša konkurenčnost slovenskega trga v primerjavi z ostalimi in zato je nujno izdelati načrte, ki bi omogočali ukrepanje v primerih sprostitve takih organizmov v okolje. Načrtovati je treba zaščito okolja, ki vključuje tudi zaščito ljudi in živali ter ustrezno odpraviti posledice. Zato so potrebni predhodni načrti za ukrepanje za zaščito ljudi, živali in okolja ter njegove sanacije.

Za prisotnost gensko spremenjenih organizmov v hrani, krmi, semenih, se uporablja molekularne metode, pri katerih se določajo določeni genski elementi. Nekateri genski elementi so prisotni v večih gensko spremenjenih organizmih, s temi naredimo tako imenovane presejalne analize, kjer ugotovimo prisotnost-odsotnost GSO. Nekateri genski elementi so specifični za posamezne gensko spremenjene organizme. S temi lahko identificiramo, kateri GSO je prisoten v vzorcu.

Inšpektorat vzorči zelene dele rastlin soje, koruze, oljne ogrščice, krompirja in sladkorne pese, v katerih nato na Nacionalnem inštitutu za biologijo opravijo presejalne teste na prisotnost gensko spremenjenih organizmov.

Na podlagi preteklih rezultatov in v okviru razpoložljivih finančnih sredstev se vzorčenje planira vsako drugo leto. V letu 2021 vzorčenje ni bilo izvedeno, se pa ponovno planira v letu 2023.

Vzorčenje tal na ostanke FFS, nitrata in težke kovine na VVO ter na onesnaževala v tleh gnojenih z digestatom

Vodovarstvena območja (v nadaljevanju: VVO) so ena najpomembnejših oblik zavarovanja vodnih teles, pomembnih za odvzem pitne vode. Takšen način zavarovanja je poznal Zakon o vodah iz leta 1981, na podlagi katerega so vodovarstvena območja določile občine. Novi Zakon o vodah, ki v slovenski pravni red prevzema zahteve Direktive EU o ukrepih na področju vodne politike, pa prenaša pristojnost določanja vodovarstvenih območij na državo.

VVO ureja od konca leta 2021 15 uredb, in sicer za vodno telo vodonosnikov Ruš, Urbanskega platoja, Limbuške dobrove in Dravskega polja, za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja, za vodno telo vodonosnika Apaškega polja, za vodno telo vodonosnika Selniška dobrega, za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja, za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, za vodno telo vodonosnikov Rižane, za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, za vodovarstvena območja za občini Škofja Loka in Gorenja vas – Poljane, za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko, za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice, za vodna telesa vodonosnikov na območju Slovenj Gradca, za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca ter za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič, Ormož, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž in del občine Ljutomer. Z uredbami so določena VVO in vodovarstveni režimi.

Na VVO so določene različne stopnje varovanja, ki so odvisne od naravnih značilnosti in stopnje ogroženosti vodonosnikov oziroma površinskih voda. Uredbe predvidevajo tri stopnje varovanja oziroma razvrstitve vodovarstvenih območij, in sicer VVOI (najožja območja), na katerih velja najstrožji režim varovanja (prepovedana ali omejena raba mineralnih gnojil, gnojnice in gnojevke ter fitofarmacevtskih sredstev), VVOII (ožja območja) in VVOIII (širša območja).

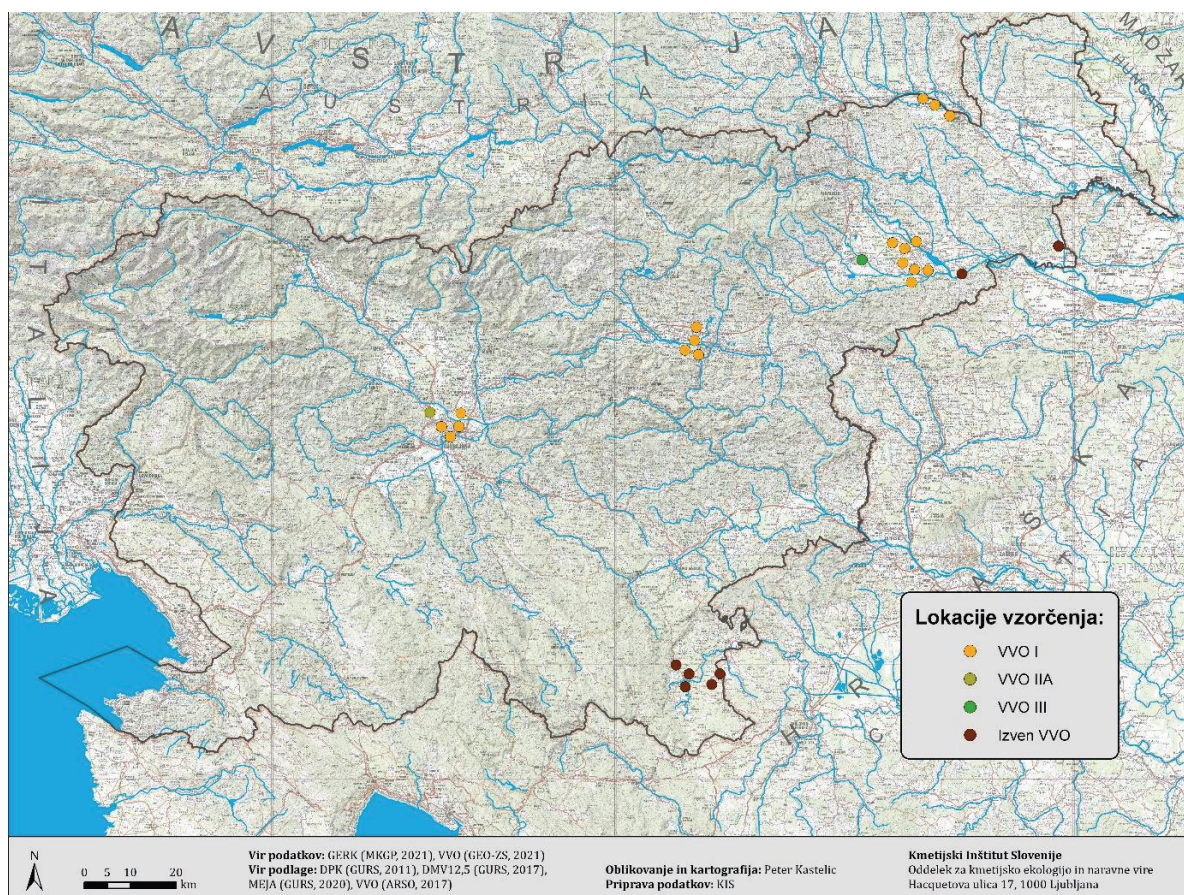
Poleg VVO, ki so določena z vladnimi uredbami, je še vedno veliko vodovarstvenih območij določenih z občinskimi odloki, ki so jih občinski sveti sprejeli do leta 2002 v skladu s takrat veljavnim Zakonom o vodah in se v skladu s prehodnimi določbami sedanjega zakona še uporabljajo.

V evidenci VVO, ki jo vodi Direkcija RS za vode, se vodovarstvena območja, določena z vladnimi uredbami, vodijo pod nazivom »državni nivo«, vodovarstvena območja, določena z občinskimi odloki, pa pod nazivom »občinski nivo«. Površina vodovarstvenih območij v RS je leta 2018 znašala 349.680 ha ali 17,3% površine celotne države. Kmetijskih zemljišč v uporabi (v nadaljevanju: KZU) na teh območjih je bilo 93.190 ha, kmetovalci pa so na teh območjih prijavili 73.614 ha GERK KZU. Na območjih VVOI je bilo 2.405 ha KZU oziroma 1.960 ha GERK KZU.

Vodovarstvena območja, še posebej tista najožja z najstrožjim režimom varovanja so glede gradbenih posegov, industrijskih con, komunalne urejenosti in načina kmetovanja najbolj občutljiva glede ekološkega in kemičnega stanja podtalnice. Proces v podtalnici so namreč izredno dolgotrajni, če pride do onesnaževanja vodnih teles z različnimi polutanti, kontaminanti ali celo gnojili in pesticidi. Polutant lahko potuje do vodnjaka za zajem pitne vode preko talnega profila in vodnega telesa tudi več let, zato so tudi procesi očiščevanja dolgotrajni.

Zaradi vsega navedenega je pomembno, da kmetijska inšpekcija izvaja nadzor dobre kmetijske prakse na vodovarstvenih območjih glede gnojenja in rabe fitofarmacevtskih sredstev (v nadaljevanju: FFS), saj na podlagi posamičnih in sporadičnih primerov dokazuje, da kmetijstvo ne more biti in ni vir pojava težkih kovin, obstojnih organskih onesnaževal, lahko pa bistveno prispeva k zmanjševanju nitratov na aluvijalnih vodonosnikih.

Vzorčenje in analiziranje nevarnih snovi v tleh inšpekcijskih vzorcev je izvedel Kmetijski inštitut Slovenije. Vzeti je bilo 27 vzorcev na različnih lokacijah.

Slika 19: Prikaz lokacij vzorčenja.

Na VVO smo vzorčenje tal opravili na 20 kmetijskih zemljiščih (v nadaljevanju: KZ). Vzorčenje smo opravili na območju 4 uredb o VVO, ki jih je Vlada Republike Slovenije sprejela na podlagi Zakona o vodah. Vzorčenje na VVO smo opravili znotraj naslednjih notranjih območij:

- najožje VVO (v nadaljevanju: VVO I)
- ožje VVO (v nadaljevanju: VVO II)
- širše VVO (v nadaljevanju: VVO III)

Preglednica 13: Porazdelitev lokacij vzorčenja po posameznih uredbah o VVO.

Uredba o VVO	Vodovarstveno območje				Skupaj
	VVO I	VVO II	VVO III	Izven VVO	
Apaško polje	3				3
Celje	4				4
Dravsko-ptujsko polje	7		1		8
Ljubljansko polje	4	1			5
Izven VVO				7	7
Skupaj	18	1	1	7	27

Vzorčenje tal smo opravili med 5. 10. 2021 in 12. 10. 2021 iz zgornjega (obdelovalnega) sloja tal (do 30 cm) enakomerno po celotnem obravnavanem KZ.

Vzorčenje izven VVO smo opravili na 7 KZ, kjer je bil uporabljen digestat, v enem primeru tudi na VVO III.

Vzorci so bili analizirani na naslednje težke kovine:

- svinec (Pb),
- kadmij (Cd),
- cink (Zn),
- baker (Cu),
- krom (Cr) in
- nikelj (Ni).

V vzorcih so bile opravljene kemijske analize 162 ostankov aktivnih snovi, ki se nahajajo v FFS.

V okviru analiz PAH za digestat so bile analizirane naslednje spojine:

- Naftalen, Acenaften, Acenaften, Antracen, Benzo(a)antracen, Benzo(a)piren, Benzo(b)fluoranten, Benzo(ghi)perilen, Benzo(k)fluoranten, Dibenzo(a,h)antracen, Fenantren, Fluoren, Fluoranten, Indeno(1,2,3-cd)piren, Krizen, Piren.

V okviru analiz PCB so bile analizirane naslednje spojine:

- PCB-28, PCB-52, PCB-101, PCB-118, PCB-138, PCB-153, PCB-180

Podlago za oceno obremenitve tal z nevarnimi snovmi v Sloveniji predstavlja Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list RS, št. 68/96). Uredba velja za celotno območje Republike Slovenije ne glede na sestavo ali vrsto rabe tal. Uredba onesnaženost tal opredeljuje s tremi stopnjami:

Mejna imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, ki pomeni takšno obremenitev tal, da se zagotavljajo življenjske razmere za rastline in živali, in pri kateri se ne poslabšuje kakovost podzemne vode ter rodovitnost tal. Pri tej vrednosti so učinki ali vplivi na zdravje človeka ali okolje še sprejemljivi.

Opozorilna imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, ki pomeni pri določenih vrstah rabe tal verjetnost škodljivih učinkov ali vplivov na zdravje človeka ali okolje.

Kritična imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, pri kateri zaradi škodljivih učinkov ali vplivov na človeka in okolje onesnažena tla niso primerna za pridelavo rastlin, namenjenih prehrani ljudi ali živali ter za zadrževanje ali filtriranje vode.

Na VVO I je poleg mejnih vrednosti, ki so določene za celotno ozemlje RS prepovedna tudi uporaba naslednjih aktivnih snovi, ki jih vsebujejo FFS:

- bentazon, s-metalaklor, terbutilazin, metamitron, izoproturon, mcpp, mcpp-p, mcpa, dimetenamid, kloridazon, tritosulfuron, nikosulfuron, rimsulfuron, fluorkloridon, petoksamid, klopirid, dikloprop-p, matalaksil-m, metazaklor, dicamba, metribuzin, flufenacet, dimetaklor, klorotalonil, klorantraniliprol in triasulfuron.

Zaradi navedenega je bilo v primerih, ko smo vzorec tal odvzeli z VVO I, preverjeno tudi ali so lastniki KZ pri uporabi FFS upoštevali prepoved uporabe zgoraj navedenih aktivnih snovi na VVO I.

Rezultate analiz v digestatu so na KIS vrednotili v skladu z Uredbo o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15, 56/18).

TEŽKE KOVINE

Presežene vrednosti težkih kovin so bile ugotovljene v 5 od 27 vzorcev tal (19 %). V 1 vzorcu tal izven VVO, kjer je bil uporabljen digestat, smo ugotovili preseženo mejno vrednost Cd ter preseženo opozorilno vrednost Zn in Pb. Ostale 4 vzorce smo odvzeli na VVO I Celje. V teh vzorcih tal smo ugotovili več hkratnih preseženih mejnih ali opozorilnih vrednosti Cu (1 vzorec tal), Zn (2 vzorca tal) in Cd (4 vzorci tal) (Preglednica 12). V 22 od 27 vzorcev tal (81 %) preseženih vrednosti TK nismo ugotovili.

Preglednica 14: Podatki o vzorcih tal, v katerih so bile ugotovljene presežene vrednosti težkih kovin (v mg/kg suhe snovi).

Uredba o VVO	VVO	Raba tal 2020	Cr	Ni	Cu	Zn	Cd	Pb
Izven VVO	/	koruza	20,1	20,4	16,5	532,1	1,76	151,9
Celje	I	koruza	30,2	29,2	17,7	147,5	1,39	39,3
Celje	I	koruza	30,6	30,8	23,3	224,9	2,33	61,8
Celje	I	koruza	23,6	26,8	20,0	193,7	2,07	37,7
Celje	I	hmelj	19,8	30,2	83,4	278,7	2,84	59,1

Legenda:

	- presežena mejna vrednost TK
	- presežena opozorilna vrednost TK

OSTANKI FFS

Ostanke FFS smo ugotovili na 5 od 19 KZ (26 %). Vseh 5 KZ se nahaja na VVO I (3 KZ na VVO Ljubljansko polje, 2 KZ na VVO Apaško polje in 1 KZ na VVO Celje). V vzorcih tal iz navedenih KZ smo ugotovili prisotnost 4 aktivnih snovi (fenpropidin, mandipropamid, metazaklor in pendimetalin). Kršitev uredbe o VVO smo ugotovili v vzorcu tal, ki smo ga odvzeli iz VVO Ljubljansko polje, saj smo v vzorcu tal ugotovili prisotnost metazaklora, katerega uporaba je na VVO I prepovedana. Prisotnost metazaklora v tleh smo ugotovili še v 1 KZ na VVO I Ljubljansko polje, a 20. člen uredbe določa, da za obravnavano KZ prepoved uporabe metazaklora ne velja.

V 14 od 19 vzorcev tal (74 %) prisotnosti analiziranih aktivnih snovi FFS nismo ugotovili oziroma so bile meritve pod LOQ.

Preglednica 15: Ugotovljeni ostanki FFS v vzorcih tal (v mg/kg suhe snovi)

Uredba o VVO	Podatki o lokaciji vzorčenja					
	Ljubljansko polje	Ljubljansko polje	Ljubljansko polje	Apaško polje	Apaško polje	Celje
VVO	VVO I	VVO I	VVO I	VVO I	VVO I	VVO I
Raba tal 2021	zelje	zelenjava	zelje	buče	ječmen	Hmelj
Fenpropidin	-	-	-	-	0,016	-
Mandipropamid	-	-	-	-	-	0,064
Metazaklor	0,001	-	0,005	-	-	-
Pendimetalin	-	0,033	-	0,007	-	-

Legenda:

	- prepoved uporabe na VVO I
	- prepoved uporabe na VVO I na tem KZ ne velja (20. člen VVO Ljubljansko polje)

VZORCI IZVEN VVO

Presežene vrednosti je bila ugotovljena v 1 od 10 vzorcev tal (10 %). V vzorcu tal, ki smo ga odvzeli z območja občine Bistrica ob Sotli, je bila ugotovljena presežena mejna vrednost Cd ter preseženo opozorilna vrednost niklja.

V vseh obravnavanih 8. vzorcih tal prisotnosti PCB nismo ugotovili oziroma so bili rezultati meritev pod LOQ (manj kot 0,05 mg/kg ss za vsoto PCB). Prisotnost PAH smo ugotovili v 1 vzorcu tal. V vzorcu tal na VVO III Dravsko-Ptujsko polje smo ugotovili 0,11 mg/kg ss PAH (vsota PAH), kar je manj od predpisane mejne vrednosti, ki znaša 1 mg/kg ss. V ostalih 7 vzorcih tal prisotnosti PAH nismo ugotovili oziroma so bili rezultati meritev pod LOQ (manj kot 0,1 mg/kg ss za vsoto PAH).

Preglednica 16: Nevarne snovi v vzorcu izven VVO (digestat), mg/kg suhe snovi.

	Vzorec 1	Vzorec 2	Vzorec 3	Vzorec 4	Vzorec 5	Vzorec 6	Vzorec 7	Vzorec 8
Raba tal	žito	koruza	tritikala	ajda	koruza	koruza	lucerna	ogrščica
Cr	43,8	37,5	65,6	62,9	52,2	20,1	34,7	49,8
Ni	25,1	22,4	28,2	34,4	31,8	20,4	26,9	32,3
Cu	14,6	13,7	23,0	24,7	21,9	16,5	18,5	29,0
Zn	70,0	61,1	72,1	66,7	66,9	532,1	79,8	103,1
Cd	0,12	0,09	0,30	0,64	0,44	1,76	0,10	0,25
Pb	23,3	20,9	39,0	43,9	50,6	151,9	17,3	22,0
PAH vsota	< LOQ	< LOQ	< LOQ	< LOQ	< LOQ	< LOQ	< LOQ	0,11
PCB vsota	< 0,01	< 0,01	< 0,01	< 0,01	< 0,01	< 0,01	< 0,01	< 0,01

Legenda:

	- presežena mejna vrednost TK
	- presežena opozorilna vrednost TK

* Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata. Uradni list RS, št. 99/13, 56/15, 56/18.

VARSTVO VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV

Dušik je v naravi splošno razširjen. Je najpomembnejši plin zemeljske atmosfere, zelo pomembno rastlinsko hranilo in kot sestavina beljakovin nujno potreben element za obstoj rastlinskega in živalskega sveta. V atmosferi se dušik nahaja pretežno v obliki dušikovih molekul (v nadaljevanju: N₂). V tej obliki je rastlinam in živalim nedostopen. Naravno pretvorbo N₂ v rastlinam dostopne oblike dušika imenujemo biološka vezava dušika, ki poteka v simbiozi med metuljnicami in koreninskimi bakterijami. Z izumom industrijske vezave dušika iz zraka in s širjenjem proizvodnje mineralnih gnojil se je po drugi svetovni vojni količina rastlinam dostopnega dušika znatno povečala. Dušik iz mineralnih gnojil ima tako pozitivne, kot tudi negativne vidike. Na eni strani omogoča

približno polovico svetovne pridelave hrane, na drugi strani pa se je zaradi velikih količin dušika v mineralnih gnojilih zmanjšala potreba po učinkovitem izkoriščanju živinskih gnojil.

Med največjimi izzivi sodobnega kmetovanja je zagotoviti čim bolj učinkovito kroženje dušika v kmetijstvu. V RS so najpomembnejši vir dušika živalska gnojila (približno 30.000 ton letno), sledijo mineralna gnojila (približno 27.000 ton letno). Približno 2.000 ton dušika iz zraka vežejo metuljnice, 7.000 ton pa se ga iz zraka odloži na kmetijskih zemljiščih. Z zmanjšanjem uhajanja dušikovih spojin v vode in v zrak bi bilo mogoče brez posledic za pridelek kmetijskih rastlin porabo dušika iz mineralnih gnojil zelo zmanjšati. S tem bi lahko izboljšali tudi konkurenčnost kmetovanja.

Odziv na povečevanje vsebnosti nitratov v vodah je bila leta 1991 na evropskem nivoju sprejeta nitratna direktiva. Namen nitratne direktive je zmanjševanje in preprečevanje nadaljnjega onesnaževanja voda z nitrati iz kmetijskih virov.

Ker ima RS intenzivno živinorejsko proizvodnjo, je nadzor pravnega gnojenja in urejenosti skladiščnih kapacitet za živalska gnojila izrednega pomena, ne samo na občutljivih varovanih območjih kot so vodovarstvena območja, bližina vodotokov in območja slovenskega Krasa, temveč na vseh kmetijskih površinah.

Med največjimi izzivi sodobnega kmetovanja je namreč zagotoviti čim bolj učinkovito kroženje dušika v kmetijstvu. V RS so najpomembnejši vir dušika živalska gnojila (približno 30.000 ton letno), sledijo mineralna gnojila (približno 27.000 ton letno). Približno 2.000 ton dušika iz zraka vežejo metuljnice, 7.000 ton pa se ga iz zraka odloži na kmetijskih zemljiščih. Z zmanjšanjem uhajanja dušikovih spojin v vode in v zrak bi bilo mogoče brez posledic za pridelek kmetijskih rastlin porabo dušika iz mineralnih gnojil zelo zmanjšati. S tem bi lahko izboljšali tudi konkurenčnost kmetovanja.

Nitratni anion (NO_3^-) v tleh ima enak ionski naboj (negativen) kot delci tal. Zaradi tega se ti med seboj odbijajo, zaradi česar je nitrat bolj izpostavljen izpiranju v vode kot druga rastlinska hranila. Problem dušika in njegovih spojin je v sposobnosti izredno hitre pretvorbe ene kemijske oblike v drugo. Tako se v ugodnih razmerah tudi druge dušikove spojine pretvarjajo v nitratno obliko, ta pa se lahko spere ali odplavi v vode. Če v tla z gnojenjem z organskimi gnojili, ki vsebujejo ki vsebujejo pretežno dušik v amonijski obliki in dušik vezan v organsko snov, se v ugodnih razmerah tudi druge dušikove spojine pretvarjajo v nitratno obliko, ta pa se lahko spere ali odplavi v vode. Če v tla z gnojenjem vnesemo preveč dušika, ali če ga vnesemo v času, ko ga rastline ne potrebujejo, se tveganje za izpiranje nitratov v vode poveča.

Zaradi opisanega dejstva ter tudi zaradi prej omenjenih negativnih vplivov nitratov v pitni vodi na zdravje ljudi, je na ravni EU leta 1991 nastala nitratna direktiva, katere namen je preprečevanje in zmanjševanje obremenjevanja voda z nitrati, ki izvirajo iz kmetijstva.

Zahteve Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov lahko razdelimo v sedem poglavij, ki obravnavajo naslednje skupine zahtev:

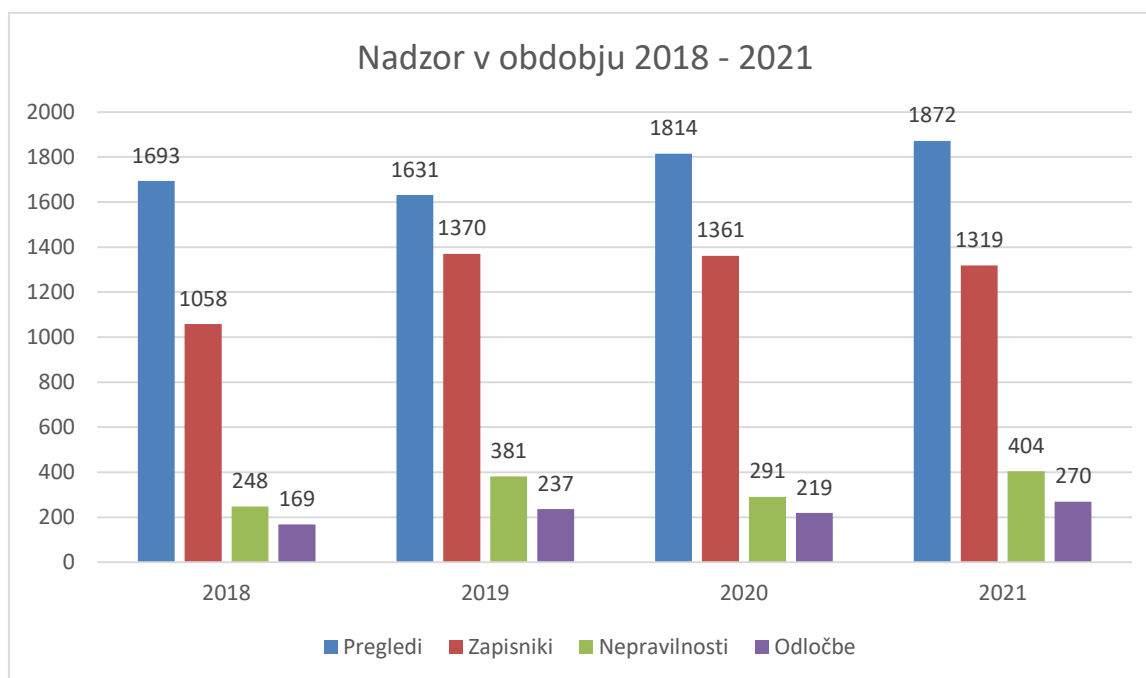
1. območje izvajanja zahtev in zavezanci,
2. obremenjevanje tal z dušikom iz živinskih gnojil,

3. prepovedi pri gnojenju,
4. omejitve pri gnojenju strmih zemljišč,
5. skladiščenje živinskih gnojil,
6. omejitve vnosa dušika v tla,
7. tehnologije gnojenja.

Na podlagi Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov kmetijska inšpekcija tako opravlja nadzor nad pravilno rabo organskih in mineralnih gnojil na kmetijskih zemljiščih, s katerim se preprečuje prekomerna obremenitev tal, podtalnice in vodotokov z nitrati, ki lahko izhajajo iz kmetijske dejavnosti. Poleg tega se vrši nadzor nad uporabo organskih gnojil na vodovarstvenih območjih, preverja se vodotesnost in primerno velikost skladiščnih kapacitet za živalska gnojila na kmetijskih gospodarstvih ter omejitve gnojenja v času prepovedi.

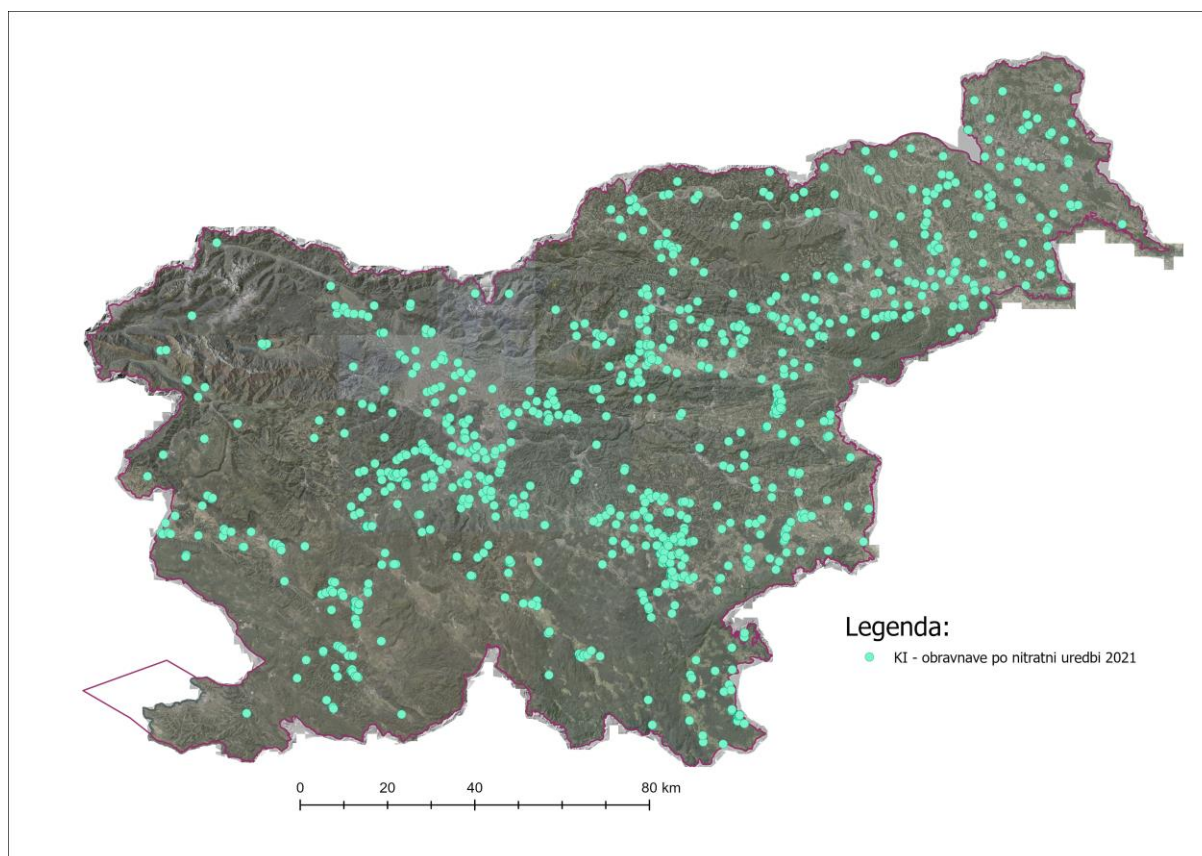
Preglednica 17: Rezultati nadzora nitratne uredbe v letu 2021.

	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Pn vpisnik	Odločbe ZP	Globe ODL	Opomin	Opozorilo po ZP	Globe Skupaj
Letni vnos dušika iz živinskih gnojil v tla na nivoju kmetijskega gospodarstva (5.)	331	227	34	26	0	1	4000,00	4	4	400,00
Ravnanje s presežki živinskih gnojil (6.)	127	100	43	10	1	0	400,00	4	3	400,00
Časovne omejitve gnojenja z gnojivko ali gnojnico (8.)	117	65	43	25	6	3	8.800,00	15	2	8.800,00
Časovne omejitve gnojenja s hlevskim gnojem (8.a)	30	19	5	3	0	0	0,00	3	0	0,00
Splošne omejitve gnojenja z organskimi in mineralnimi gnojili (10.)	19	13	5	2	0	0	0,00	1	0	0,00
Splošne omejitve vnosa gnojil v tla (11.)	34	29	10	7	2	1	4.000,00	4		4.000,00
Omejitev gnojenja 100 m od objekta za zajem pitne vode (11./3)	5	2	0	0	0	0	0,00	0		0,00
Omejitev gnojenja ob vodotokih (11./4)	73	39	6	3	0	0	0	0	0	0
Skladiščni prostori za živalska gnojila (12.)	774	564	173	136	7	1	6.400,00	13	11	6.400,00
Časovna omejitev odlaganja uležanega hlevskega gnoja (12./5)	75	56	14	11	0	0	0	3	0	0
Omejitev odlaganja uležanega hlevskega gnoja 25 m od voda (12./5) (12562)	44	32	14	12	1	0	800,00	1	0	800,00
Prepoved začasnega odlaganja uležanega hlevskega gnoja 100 m od objekta za zajem pitne vode (12./6)	8	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Pogoji skladiščenja hlevskega gnoja (12./12,13)	120	85	21	21	0	0	0	0	0	0
Skupni vnos dušika v tla (13.)	36	34	2	3	0	1	400,00	4	0	400,00
Evidence o presežkih dušika (13./4)	29	20	20	6	1	1	800,00	0	0	800,00
Pisna dokazila o dokupljenih organskih gnojilih (6.a)	19	15	7	3	1	0	400,00	0	0	400,00
Raztrošenje mineralnih in organskih gnojil (14.)	27	11	5	1	0	0	0	0	0	0
Drugo - UR-VVONKV-1	4	4	0	1	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	1872	1319	404	270	19	8	22.400,00	50	14	22.400,00

Slika 20: Primerjava rezultatov nadzora iz nitratne Uredbe v obdobju 2018-2021.

Iz slike je razvidno, da je bilo število ugotovljenih nepravilnosti v letu 2021 in več izdanih odločb, ob večjem številu opravljenih pregledov višje kot v letu 2020.

Slika 21: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini nitratne uredbe v letu 2021.

KRŠITEV PREDPISOV GNOJENJA NA VVO

V letu 2021 je bilo izvedeno vzorčenje tal, ki so bila analizirana na vsebnost nitratnega dušika. Vzorčenje je bilo izvedeno na 27 kmetijskih zemljiščih. Na VVO smo odvzeli 20 vzorcev, izven VVO pa 7 vzorcev tal. Vzorčenje na VVO smo opravili na območjih 4 uredb o VVO, ki jih je Vlada Republike Slovenije sprejela na podlagi Zakona o vodah in sicer znotraj naslednjih notranjih območij VVO:

- najožje VVO (v nadaljevanju: VVO I)
- najožje VVO z manj strogim vodovarstvenim režimom (VVO I B)
- ožje VVO (v nadaljevanju: VVO II)
- širše VVO (v nadaljevanju: VVO III).

Vzorčenje in vrednotenje rezultatov je izvedel Kmetijski inštitut Slovenije.

Vzorčenje tal smo izvedli med 15. 9. 2020 in 5. 11. 2020 iz zgornjega (obdelovalnega) sloja tal (do 30 cm) enakomerno po celotnem obravnavanem KZ.

Pri tem se je preverjala skladnost s predpisi ter meritvami NO₃- v tleh v skladu z nitratno uredbo in uredbami o VVO.

NITRATNA UREDBA

Na vseh 19 obravnavanih KZ kršitev nitratne uredbe nismo ugotovili. Lastniki zemljišč so v rastni sezoni 2021 upoštevali zahteve glede mejnih vrednosti vnosa N v tla, gnojenja z največ 250 kg N/ha iz organskih gnojil ter gnojenja izven obdobja časovnih prepovedi.

UREDBE O VVO

Kršitev uredb o VVO smo ugotovili na 9 od 19 KZ (ali 47 %). Vse se nanašajo na gnojenje na VVO I. Največ kršitev 4, so bile ugotovljene na Dravsko Ptujskem polju, po 2 na Apaškem polju in Celju ter 1 na območju Ljubljanskega polja. Najpogostejša (75 %) je bila kršitev prvega dognojevanja okopavin z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo N brez hitrega talnega nitratnega testa, sledi pa ji presežen dovoljeni enkratni vnos N iz mineralnih gnojil v treh od 15. kontrol (20 % kršitev). V enem primeru od 19. smo ugotovili, da gnoji brez obveznega gnojilnega načrta. Gnojenje z več kot 140 kg N/ha na VVO I ni bilo preseženo v nobenem od štirih kontrolnih pregledov.

Sprejemljive ostanke nitratnega dušika v tleh smo ugotovili na 44 % KZ, zmerne ostanke na 41 % KZ, presežene ostanke pa na 15 % KZ. Na KZ, za katere smo ugotovili, da so bili skladni z nitratno uredbo in uredbami o VVO, preseženih ostankov nitratnega dušika v tleh nismo ugotovili. Na neskladnih KZ smo presežene ostanke nitratnega dušika v tleh ugotovili na 22 % KZ.

BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI, UPORABA KOMPOSTA ALI DIGESTATA

Pravna podlaga za izvedbo nadzora je Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/2009 5/2013, 22/2015 in 12/17) in Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata. Nadzor nad uporabo digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih je razdeljen v dve fazi. V prvi fazi inšpektorji iz bioplinarn in kompostarn pridobijo poimenski seznam prejemnikov digestata in komposta za obdobje zadnjega leta prevzema. Seznam mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

- ime in priimek prevzemnika,
- naslov prevzemnika,
- datume prevzema,
- količine digestata ali komposta za posamezen datum prevzema.

V drugi fazi se na podlagi pridobljenih seznamov posameznih prejemnikov digestata ali komposta, ki ga posreduje ARSKTRP, opravi nadzor pri teh posameznikih. Na kmetijskem gospodarstvu se pregleda naslednja dokumentacija:

- analiza tal površin na katerih se je uporabljal digestat,
- gnojilni načrt za površine, na katerih se je uporabljal digestat,
- količine vnosa na posameznem gerku-u,
- deklaracijo ali specifikacijo digestata ali komposta,
- evidenca uporabe.

Kmetijska inšpekcija je opravila 182 inšpekcijski pregled, ugotovila 13 nepravilnosti ter izdala 5 ureditvenih odločb, s katero se je zavezancem odredila odprava nepravilnosti. Od tega je enemu zavezancu prepovedala uporabo komposta ali digestata, na kmetijskih zemljiščih, saj digestat ni izpolnjeval pogojev za 1. kakovostni razred. Dvema zavezancema je bila izdana odločba, ker niso imeli gnojilnega načrta, dvema pa ker nista imela urejene evidence o razvozu oziroma o uporabi digestata in komposta.

PROMOCIJA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL

Dejavnosti skupne splošne promocije in promocije shem kakovosti za pospeševanje prodaje in porabe kmetijskih in živilskih proizvodov so ustaljena praksa javnih politik razvitih držav. To področje v Sloveniji ureja Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (v nadaljevanju: ZPKŽP). Ključni cilj ZPKŽP je promocija široko zastopane nacionalne sheme kakovosti »izbrana kakovost« ter tako označenih proizvodov. S pomočjo tovrstne promocije se potrošnika informira o pomenu in prepoznavnosti proizvodov iz shem kakovosti kot tudi o različnih načinih pridelave in predelave, prehranskih koristih in priporočeni rabi ter sledljivosti in zagotavljanju varnosti kmetijskih in živilskih proizvodov. Poleg tega pa se s promocijo v širši javnosti in med potrošniki tudi ustvarja pozitivna podoba kmetijskega in živilskega sektorja.

Za učinkovito promocijo (oglaševanje, tiskani material, promocijski dogodki itd.) je potrebno zagotoviti dovolj finančnih sredstev. Skladno z zakonodajo s področja

državnih pomoči je potrebno del finančnih sredstev zagotavljati tudi s prispevkom pridelovalcev in predelovalcev iz posameznih sektorjev. ZPKŽP ureja načrtovanje in izvajanje skupne splošne promocije in promocije shem kakovosti kmetijskih in živilskih proizvodov v RS ter vzpostavlja temelje za evropsko primerljiv model izvajanja promocije in informiranja potrošnikov. Hkrati opredeljuje tudi način pobiranja prispevka za promocijo s strani zavezancev za plačilo v določenem sektorju.

Prav tako je v zakonodaji opredeljen nadzor nad izvajanjem zahtev, predvsem na področju plačila prispevkov s strani zavezancev. Sektorji se preko svojih predstavnikov v Sektorskih odborih samostojno odločajo o vstopu v takšno »nacionalno« promocijo, vstopu v shemo »izbrana kakovost« kot tudi o višini prispevka za promocijo. Nato skupaj z ministrstvom pripravijo triletni Program promocije, ki opredeljuje cilje promocije in način njihovega doseganja na slovenskem trgu.

Prispevek za izvajanje promocije je obvezen za zavezance iz sektorjev, za katere se na podlagi strateškega načrta potrdi program promocije.

Zavezanec za plačilo prispevka za sadje je določen v 10. členu ZPKŽP:

- nosilec kmetijskega gospodarstva, ki se ukvarja s primarno kmetijsko proizvodnjo medu, mleka, krušnega žita, grozdja za vino, sadja, vrtnin, oljk in z rejo živali (v nadaljnjem besedilu: nosilec kmetijskega gospodarstva) in je vpisan v Register kmetijskih gospodarstev (v nadaljnjem besedilu: RKG),
- kupec - fizična in pravna oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki opravlja dejavnost predelave primarnih proizvodov iz prejšnje alineje.

V sektorju sadja je bilo po vsebini promocije opravljenih 14 pregledov in ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

V sektorju pridelave in predelave mleka, je bilo opravljenih 19 pregledov, ugotovljenih 8 nepravilnosti in izdane štiri ureditvene odločbe.

V sektorju sektor pridelave in predelave mesa, je bilo opravljenih 7 pregledov in ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Odvajanje prispevka za mleko, goveje in perutninsko meso

Obdobje plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mesa za goveje in perutninsko meso ter za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mleka je trajalo od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018.

Evropska komisija je dne 24.08.2020 izdala RS Sklep o združljivosti sheme državne pomoči za promocijo in informiranje v sektorju govejega in perutninskega mesa (SA.57139 (2020/N)) in Sklep o združljivosti sheme državne pomoči za promocijo in informiranje v sektorju mleka (SA.57140 (20120/N)). Naznanilo o prejetju sklepov Evropske komisije o združljivosti državne pomoči s Pogodbo o delovanju EU je bilo objavljeno v Uradnem listu št. 128, dne 25. 9. 2020. To pomeni, da se je prispevek v

novem obračunskem obdobju za oba sektorja pričel obračunavati od 1. 10. 2020 in se obračunava do 31. 12. 2022.

Odvajanje prispevka za sadje

Prispevek za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za programsko obdobje od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2020 v sektorju sadja se plača za vse sadne vrste (koščičarji, pečkarji, jagodičevje, lupinarji, ipd.), ki se pridelujejo v RS, odvisen pa je od:

- površine intenzivnega sadovnjaka (ha); prispevek plača pridelovalec sadja;
- količine odkupljenega, v Republiki Sloveniji pridelanega, sadja namenjenega predelavi (tona); prispevek plača predelovalec sadja oziroma kupec.

Zavezanec za plačilo prispevka je:

- **pridelovalec sadja**, ki je v vlogi nosilca kmetijskega gospodarstva, ki se ukvarja s primarno kmetijsko proizvodnjo sadja v Republiki Sloveniji in je vpisan v RKG;
- **predelovalec sadja**, ki je v vlogi kupca in predeluje v Sloveniji pridelano sadje.

Predelovalec sadja je lahko:

- kmetijsko gospodarstvo, ki opravlja dopolnilno dejavnost predelave v Sloveniji pridelanega sadja
- predelovalni obrat (fizična ali pravna oseba), ki se ukvarja s predelavo v Sloveniji pridelanega sadja

Prispevek za sektor sadja v letih 2018, 2019 in 2020 znaša:

- za pridelovalca 20 eur na ha intenzivnega sadovnjaka, ki ga ima v uporabi;
- za predelovalca (kupca) 1,5 eura na tono v Sloveniji pridelanega sadja, ki se ga predela.

PRIDELOVALCI SADJA (nosilci KMG)

- a) Pridelovalec plača prispevek za prejšnje koledarsko leto na podlagi odločbe o odmeri prispevka, ki jo izda ARSKTRP enkrat letno za prejšnje koledarsko leto (16. člen ZPKŽP). Odločbe se odpošljejo v obdobju od 1. 1. do 30. 4. tekočega leta, v letu 2020 so sadjarji odločbe že prejeli, izjema pa je ta, da se pričetek roka za plačilo prispevka zaradi izrednih razmer preloži najkasneje do 1. 7. 2020.
- b) Prispevek se odmeri glede na površino intenzivnega sadovnjaka (ha), ki jo ARSKTRP določi na podlagi podatka o stanju hektarjev intenzivnega sadovnjaka na dan 31. 5. leta, za katerega se plačuje prispevek.
 - Za leto 2019 so zavezanci odločbe že prejeli, površine intenzivnih sadovnjakov so se vzele na dan 31. 5. 2019.

- c) Prispevka od kmetijskih površin nosilec ne plača, če skupni prispevek od vseh površin znaša manj kot 10 €. Pri višini določenega prispevka (20 €/ha) to pomeni, da vsi nosilci, ki imajo v uporabi manj kot 0,5 ha intenzivnih sadovnjakov NISO zavezanci za plačilo prispevka.
- č) Plačilo prispevka je glede na 17. člen ZPKŽP potrebno plačati v 20 dneh od prejema odločbe. Skladno z Zakonom o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) se rok za plačilo odmerjenega prispevka za leto 2019 preloži za toliko časa, kolikor bodo trajali posebni ukrepi oziroma najkasneje do 1. 7. 2020. To pomeni, da trenutni rok po odločbah, ki je 20 dni od prejema odločbe, začne teči od 1. 7. 2020 dalje.

Na podlagi petega odstavka 16. člena ZPKŽP izvršbo neplačanega prispevka določenega z odločbo ARSKTRP opravi FURS po predpisih, ki urejajo izvršbo davkov. Na podlagi ugotovljenega stanja neplačanih prispevkov ARSKTRP naroči izvršbo FURS-u, zato pridelovalci sadja niso predmet nadzora kmetijske inšpekcije.

PREDELOVALCI SADJA (kupci)

- a) Pridelovalec sadja (kupec) ZASE sam obračuna, nakaže in plača prispevek na podlagi odkupljenih in predelanih količin v Sloveniji pridelanega sadja. Prispevek plača enkrat letno (do 31. 1. za preteklo leto) ali mesečno (do 20. v mesecu za pretekli mesec) - pred začetkom plačevanja prispevka se pridelovalec (kupec) z IZJAVO opredeli o rokih plačevanja prispevka (mesečno ali letno).
- b) Prispevka pridelovalec (kupec) ne plača za sadje, ki je bilo v Republiki Slovenijo uvoženo oziroma se zanj dokaže, da ni bilo pridelano v Republiki Sloveniji, za sadje, ki ga nepredelanega izvozi naprej kupcu v tujino ali če je pridelovalec (kupec) v vlogi posrednika.

Kupec kot posrednik

Kupec (predelovalni obrat) je lahko v vlogi posrednika, če sadje kupi od nosilca kmetijskega gospodarstva in ga proda direktno naprej, brez obdelave. V tem primeru ni zavezanec in ne plača prispevka. Čim kupec opravi eno fazo predelave (tipizacija, termična obdelava, kalibracija, pakiranje) je zavezanec za plačilo prispevka in se ga obravnava kot kupca po ZPKŽP. Posrednik je pravna ali fizična oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki kupi sadje in ga ne predela (ne opravi nobene faze predelave sadja), temveč ga proda naprej kupcu oziroma proda končnemu potrošniku. Če posrednik kupi sadje in ga proda za predelavo kupcu, je prispevek za sadje dolžan zase na ustrezen podračun javno finančnih prihodkov nakazati kupec in ne posrednik.

V primeru predelave na kmetiji, ko nosilec kmetijskega gospodarstva sam predela svoje sadje, ali sadje kupi še od drugega nosilca kmetijskega gospodarstva iz RS, z namenom nadaljnje predelave, je nosilec kmetijskega gospodarstva v vlogi nosilca in pridelovalca (kupca):

- **kot nosilec kmetijskega gospodarstva** plača prispevek na podlagi prejete odločbe o odmeri prispevka s strani ARSKTRP – enkrat letno za prejšnje koledarsko leto;
- **kot predelovalec - kupec** obračuna, nakaže in plača prispevek na podlagi predelanih vseh količin sadja (lastnih ali kupljenih), ki jih je predelal na svoji kmetiji (mesečno ali letno).

Zbirni obračun

Izpolnjuje ga samo predelovalec (kupec), in sicer samo zase. Predelovalec (kupec) pripravi zbirni obračun, ki je skladno z izjavo o plačevanju prispevka lahko mesečni ali letni. Na zbirnem obračunu je potrebno navesti podatke kupca, obdobje, vse količine od katerih je obračunan prispevek za promocijo ter skupni znesek plačila.

Rok za pošiljanje podpisanega zbirnega obračuna je najkasneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec ali enkrat letno do 31. januarja za preteklo leto.

Evidenca o obračunanem in plačanem prispevku

Kupec oz. predelovalec sadja s sedežem ali stalnim naslovom v RS mora voditi lastno evidenco o obračunanem in plačanem prispevku, iz katere morajo biti razvidni: 1. Količina sadja, od katerega je bil obračunan prispevek za kupca; 2. Datum obračuna prispevka; 3. Datum poslanega zbirnega obračuna na MKGP; 4. Datum nakazila oziroma plačila prispevka; 5. Znesek, ki je bil obračunan kot prispevek; 6. Seznam plačil prispevka v preteklem mesecu/letu po zavezancih/posrednikih. Predelovalec (kupec) je dolžan podatke iz evidence hraniti tri leta od plačila prispevka.

SPOROČANJE PODATKOV V TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM

Tržno informacijski sistem obsega zbiranje, obdelavo in objavljanje podatkov o količinah in cenah določenih kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov na reprezentativnih trgih. Tržno informacijski sistem vodi ARSKTRP. Minister je tisti, ki določi reprezentativne trge kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov, fizične in pravne osebe, ki morajo posredovati podatke, in predpiše vrsto, obseg in pogostnost zbiranja podatkov.

Sveže sadje

Namen izvajanja tržno informacijskega sistema za trg s svežim sadjem je ugotavljanje tržne cene na reprezentativnem trgu. Tržna cena je osnova za izvajanje tržne politike na področju sadjarstva.

Spremljamo gibanje prodanih količin in cene svežega sadja s slovenskim geografskim poreklom.

Zavezanci za poročanje so pridelovalci sadja, ki imajo v Registru kmetijskih gospodarstev vpisanih površin najmanj 10 ha jabolk ali 5 ha hrušk ali 5 ha jagod ali 3 ha breskev.

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja spremlja gibanje prodanih količin in cen sadja, ki je bilo pridelano v Republiki Sloveniji ter prodano pri tistih pridelovalcih, ki dosegajo predpisan obseg pridelave, in sicer:

- za breskve kakovostnega razreda I, velikosti najmanj 56 mm oziroma 85 g, če obseg skupnih površin breskev, vpisanih v register kmetijskih, dosega najmanj 3 ha;
- za hruške kakovostnega razreda I, velikosti 70 mm ali več, če obseg skupnih površin hrušk, vpisanih v register, dosega najmanj 5 ha;
- za jabolka kakovostnega razreda I, velikosti 65 mm ali več, če obseg skupnih površin jabolk, vpisanih v register, dosega najmanj 10 ha;
- za jagode, kakovostnega razreda I, če obseg skupnih površin jagod, vpisanih v register, dosega najmanj 5 ha.

MKGP do 5. decembra pošlje na agencijo seznam pridelovalcev, ki na dan 1. decembra dosegajo obseg površin in so v prihodnjem letu zavezanci za sporočanje prodanih količin in cen sadja ter vrsto embalaže, v katero je sadje. Agencija pošlje najpozneje do 20. decembra pridelovalcem obvestilo, da so v prihodnjem letu zavezanci za sporočanje prodanih količin in cen sadja ter vrste embalaže. Če je pridelovalec član organizacije proizvajalcev ali zadruga, sporoča količine in cene ter vrsto embalaže sadja za pridelovalca organizacija proizvajalcev ali zadruga. Pridelovalec lahko za sporočanje pooblasti drugo pravno ali fizično osebo ter pooblastilo nemudoma predloži agenciji. Pridelovalec mora agenciji sporočati količine in ceno sadja ter vrsto embalaže za tiste dni, ko dnevno prodana količina sadja presega 300 kg.

Meso

Namen izvajanja tržno informacijskega sistema za trg govejega, prašičjega in ovčjega mesa je ugotavljanje tržne cene na reprezentativnem trgu. Tržna cena je osnova pri ukrepih intervencijskega odkupa in podpore skladiščenju.

Zavezanci za poročanje cen govejega mesa so klavnice, ki letno zakoljejo več kot 4.000 glav govedi in za lastne potrebe odkupijo več kot 1.000 glav govedi, starejših od 8 mesecev. Zavezanci so tudi fizične ali pravne osebe, ki so v preteklem letu za lastne potrebe dale v zakol v klavnico več kot 1.500 glav govedi, starejših od 8 mesecev.

Zavezanci za poročanje cen prašičjega mesa so klavnice, ki tedensko zakoljejo več kot 200 pitanih garanih prašičev.

Zavezanci za poročanje cen ovčjega mesa so klavnice, ki zakoljejo več kot 400 živali vrste ovc na leto.

Z letom 2021 je uvedeno je novo poročanje pakirnih centrov o obsegu proizvodnje jajc v lupini po načinih reje. Nacionalno zbiranje podatkov o obsegu proizvodnje jajc v lupini je potrebno zaradi mesečnega poročanja Evropski komisiji, ki je 1. 10. 2019 sprejela

Izvedbeno uredbo komisije (EU) 2019/1746 in z njo predpisala mesečno poročanje pakirnih centrov.

Skladno s to uredbo in Pravilnikom o tržno informacijskem sistemu za trge prašičjega mesa, ovčjega mesa ter perutninskega mesa in jajc (Uradni list RS, št. 191/20) so zavezanci za mesečno poročanje obsega proizvodnje jajc v lupini po načinih reje vsi pakirni centri v RS. Pakirni centri so bili s stran ARSKTRP pisno obveščeni o obveznosti novega poročanja.

V letu 2021 je kmetijska inšpekcija opravila nadzor 51 pregledov pri 19 zavezancih. Pri petih zavezancih so bile ugotovljene kršitve, zato se je izreklo pet opozoril po ZIN-u.

USPOSABLJANJE ZA VARNO DELO S TRAKTORJEM IN TRAKTORSKIMI PRIKLJUČKI

Kmetijska inšpekcija vrši nadzor nad usposabljanjem za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki. Za zagotovitev ustreznega usposabljanja je potrebno izvesti nadzor nad pooblaščenimi izvajalci usposabljanj tako glede izpolnjevanja predpisanih pogojev glede kadrov, opreme ter dokumentov in evidenc, kakor tudi nadzor nad samim izvajanjem usposabljanj. Pravno podlago za nadzor predstavljata Zakon o voznikih in Pravilnik o usposabljanju za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki.

Izvajalci usposabljanja so lahko le organizacije oziroma zavodi s področja kmetijstva ali gozdarstva, ki so pooblaščen z odločbo ministra za kmetijstvo.

Pogoji za izvajanje programa usposabljanja:

- učilnica
- prostorski in materialni pogoji: ustrezna površina za prikaz, dva traktorja, priklopnik, trije traktorski priključki
- kadrovske pogoji.

Izvajanje programa usposabljanja:

- število udeležencev (10 do največ 30 v skupini)
- v skupini za prikaz varne uporabe največ 10 udeležencev
- trajanje usposabljanja: najmanj 10 šolskih ur teoretičnega dela v skladu s programom usposabljanja; najmanj 4 šolske ure na skupino (10 udeležencev) za prikaz varne uporabe traktorja in traktorskih priključkov,
- preizkus znanja:
 - o ne prej kot tretji dan po končanem teoretičnem delu
 - o obvezna predhodna udeležba pri celotnem usposabljanju.

Dokumenti in evidence:

- dnevnik dela za vsak dan usposabljanja
- vpis usposabljanja v elektronsko evidenco usposabljanj najmanj tri dni pred začetkom usposabljanja

- vpis v elektronsko evidenco udeležencev usposabljanja
- dokumenti, ki jih mora voditi izvajalec (prijava udeleženca, testna pola, potrdilo o opravljenem usposabljanju).

Zaradi omejitev v zvezi s COVID-19 so tečaji bili izvedeni v okrnjenih oblikah in časovno zelo različno razporejeni. Že predvidene tečaje so zaradi zdravstvene situacije v veliko primerih preklicali ter potem kasneje v letu dejansko izvedli.

Izvajalci izvajajo tečaje na več lokacijah. V letu 2021 je bilo tako opravljenih 23 nadzorov pogojev za izvajanje programa usposabljanja, 17 nadzorov izvajalcev usposabljanja, 19 nadzorov izvajanja programa in 9 nadzorov evidenc. V enem primeru je bila ugotovljena nepravilnost pri izvajanju programa usposabljanja, ki je bila tudi odpravljena.

NADZORI PO VSEBINI PREPREČEVANJA ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNIH

V letu 2021 je kmetijska inšpekcija izvedla velik del nadzora na terenu na podlagi Zakona o zaščitnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID – 19 (ZZUOOP), v zvezi izvajanjem ukrepov iz ZNB. V prvi polovici leta so se nadzori opravljali v sklopu rednega dela, v drugi polovici leta pa so se izvajali tudi kot samostojni nadzori, predvsem v gostinskih obratih, tržnicah, vinotočih, kmečkih turizmih, zadrugah, sejnih in prodajalnah z mešanim blagom.

Skupno je bilo opravljeno 6729 pregledov, ugotovljeno 166 nepravilnosti in izdano je bilo 9 ureditvenih odločb.

Splošno

Vinogradniške površine v Sloveniji so v povprečju zadnjih let, po podatkih iz registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) pri MKGP, v naslednjem razmerju vinorodnih dežel: 42 % površin vinogradov v Podravski, 17 % v Posavski in 41 % v Primorski vinorodni deželi.

V RKG je vpisanih 14.900 ha vinogradov, pridelek se redno prijavlja iz 14.200 ha. Iz podatkov o rabi kmetijskih zemljišč pa je razvidno, da imamo na ozemlju RS nekaj manj kot 17.500 ha vinogradov. V register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) je vpisanih 28.000 pridelovalcev grozdja in skoraj vsi so tudi pridelovalci vina, za stekleničenje je registriranih dobrih 2500 pridelovalcev, od tega je 11 večjih (preko 500.000 litrov letno).

Značilna je velika razdrobljenost vinogradov, kar 85 % vinogradnikov obdeluje manj kot 0,5 ha vinogradov, velikost do 1 ha vinogradov pa zajame kar 91 % vseh pridelovalcev.

Več kot 90 % pridelovalcev na območjih, kjer je velikostna struktura najbolj razdrobljena (Štajerska Slovenija, Prekmurje, Dolenjska, Bela krajina, Bizeljsko-Sremič), obdeluje manj kot 1 ha vinogradov; manj kot 0,5 ha pa obdeluje večina pridelovalcev v vinorodnih okoliših Prekmurje (95 %), Dolenjska (95 %) in Bela krajina (94 %).

Največji premiki k izboljšanju velikostne strukture vinogradov so se zgodili na območju vinorodnega okoliša Goriška Brda, in sicer v tem okolišu 64 % pridelovalcev obdeluje več kot 1 ha vinogradov, 17 % pa jih obdeluje več kot 5 ha vinogradov. V tem vinorodnem okolišu je površina vinogradov po rabi kmetijskih zemljišč praktično enaka kot površina vpisana v register (95 %). V okoliših z največjo razdrobljenostjo je ta delež ponekod le 60 %.

Letno se obnovi ali na novo zasadi v povprečju dobrih 300 ha vinogradov, kar ne zadostuje za enostavno reprodukcijo. Posledično se slabša starostna struktura vinogradov: 12 % vinogradov je starejših od 40 let, medtem ko je bilo pred 15 leti takih le 4 %. Največji delež mladih vinogradov (do 25 let) je na Primorskem (70 %), medtem ko jih je v Podravju in Posavju le dobra polovica.

Situacija se je nekoliko izboljšala v zadnjih treh letih, ko je bilo na novo zasajenih po skoraj 400 ha vinogradov letno, v zadnjih dveh letih pa se je zaradi epidemije spet nekoliko poslabšala.

Na obseg letnega pridelka vplivajo predvsem vremenske razmere v posameznem letu. Glavnino pridelka predstavljajo kakovostna vina z zaščitenim geografskim poreklom (70 %). Ocenjujemo, da se v RS letno pridelava med 80 in 90 mio. litrov vina, pri čemer ga je 20 % za samooskrbo in temu ustrezno ta pridelava ni registrirana.

Po podatkih SURS-a znaša poraba vina v RS 35,7 litra/leto na prebivalca (2019/2020).

Leto 2021 je bilo za delo vinarske inšpekcije ponovno posebno.

V času prve razglašene epidemije COVID-19 je bilo delo vinarskih inšpektorjev usmerjeno v administrativne nadzore podatkov v registru (vpisi vinogradov, podatki o vpisanih dodatnih lokacijah vinskih kleti), kontrola označevanja in oglaševanja vina na spletu ter na inšpekcijske preglede na terenu (vinogradi), brez prisotnosti strank.

V prvi polovici 2021 smo v objektih, kjer se vrši promet z vinom (pri pridelovalcih in na njihovih dodatnih lokacijah vinskih kleti, v trgovinah v delu, kjer se prodaja vino, v vinotekah), vzporedno z nadzorom po vsebinah Zakon o vinu, kontrolirali tudi določbe ZNB glede pravilne uporabe zaščitnih mask, zbiranja ljudi in vzdrževanja ustrezne varnostne razdalje.

Dne 16.6.2021 je bila razglašena ukinitve epidemije, kar pa ni pomenilo, da vinarski inšpektorji nismo več opravljali nadzorov po vsebinah ZNB.

Ponovno je bilo dovoljeno izvajanje gostinske dejavnosti in s tem večji nabor objektov nadzora za vinarske inšpektorje v gostinskih lokalih.

Po 15.9.2021, ko je pričel veljati Odlok o načinu izpolnjevanja pogoja prebolewnosti, cepljenja in testiranja za zajezitev širjenje okužb z virusom SARS-COV- 2, ki vključuje tudi nadzor PCT pogojev (preboleli, cepljen, testiran), vinarski inšpektorji okrepimo nazore v gostinskih obratih po vinarskih vsebinah, hkrati kontroliramo pogoje ZNB/PCT.

Spremenjenim razmeram na trgu grozdja in vina sledi tudi delo inšpekcije za vinarstvo, ki temelji na učinkovitosti, kakovosti in odgovornosti. Za doseg zastavljenih ciljev smo v okviru strategije dodatno okrepili notranje nadzorne mehanizme, večjo pozornost pa smo namenili tudi učinkoviti uporabi razpoložljivih virov.

Osnova za delo inšpekcije za vinarstvo je Zakon o vinu. Zakon daje inšpektorju za vinarstvo naslednje pristojnosti:

- dostopati in pregledovati: vinograde, proizvodne obrate (kleti, polnilnice ipd.), skladišča, v katerih se skladiščijo grozdje, mošt, vino ali drugi proizvodi in enološka sredstva, stanovanjske prostore, v katerih se za promet namenjeni mošt, vino in drugi proizvodi pridelujejo ter v katerih se skladiščijo enološka sredstva, carinska skladišča v prisotnosti carinske službe, objekte, v katerih se grozdje, mošt, vino ali drugi proizvodi prodajajo končnemu potrošniku;
- pregledovati opremo za pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov ter opremo za točenje vina;
- pregledovati grozdje, mošt, vino in druge proizvode v proizvodnem obratu, prevoznem sredstvu, prometu, vključno s ponudbo končnemu potrošniku, enološka sredstva, embalažo za mošt, vino in druge proizvode;
- pregledovati označbe na embalaži, ocene mošta, vina in drugih proizvodov, poročila pooblaščenih organizacij, analize izvide, listine in druge dokumente, ki spremljajo grozdje, mošt, vino in druge proizvode, namenjene za promet, kletarsko evidenco, podatke iz registra vinogradov in registra kmetijskih gospodarstev ter drugo dokumentacijo o grozdju, moštu, vinu in drugih proizvodih pri pridelovalcih, predelovalcih, gostincih in trgovcih, vključno s promocijskim materialom;
- nadzirati izvajanje dela pooblaščenih organizacij;

- jemati na stroške lastnika vzorce grozdja, mošta, vina, drugih proizvodov in enoloških sredstev ter jih dati v analizo;
- organoleptično preizkusiti mošt, vino in druge proizvode.

Organiziranost in kadrovska struktura vinarske inšpekcije

Zaposleni

Nadzor nad izvajanjem določb Zakona o vinu in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, je v letu 2021 izvajalo deset vinarskih inšpektorjev, ki so delo opravljali na območnih enotah po Sloveniji, v zmanjšanem obsegu tudi vodja vinarske inšpekcije.

V avgustu 2021 se nam je pridružil vinarski inšpektor v OE Maribor, Izpostava Ormož, s 1.10.2021 pa je v OE Novo mesto, Izpostava Brežice, nastopila z delom nova sodelavka, ki je nadomestila upokojenega sodelavca.

Starostna struktura vinarske inšpekcije je visoka, saj je 64% inšpektorjev starih nad 55 let, in kar 3 inšpektorji ne opravljajo nadzorov izven rednega delovnega časa.

Dvojna pooblastila

Vinarski inšpektorji zaradi racionalizacije dela, na osnovi pooblastil, opravljamo tudi nadzore na področju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ki so gostinska dejavnost in so povezani s prometom z vinom, to so dopolnilne dejavnosti turizma na kmetiji, kamor sodijo:

- turistična kmetija z nastanitvijo,
- izletniška kmetija,
- vinotoč,
- osmica.

Delo izven rednega delovnega časa

Po vsebini je bilo izven delovnega časa opravljenih več vrst nadzora:

- nadzor prometa z grozdom;
- obravnavanje prijav, ki jih ni mogoče obravnavati v delovnem času;
- nadzor nosilcev dopolnilnih dejavnosti – turizem na kmetiji, ki opravljajo dejavnost ob koncu tedna;
- nadzor ZNB/PCT pogojev v gostinskih obratih tudi med vikendom, predvsem v času martinovanja in božično-novoletnih praznikov.

Glede časovne razporeditve je bil nadzor prometa z grozdom in odkupa grozdja opravljen v času trgatve, to je od začetka septembra do sredine oktobra.

Prijave so se izven delovnega časa obravnavale celo leto oziroma po potrebi.

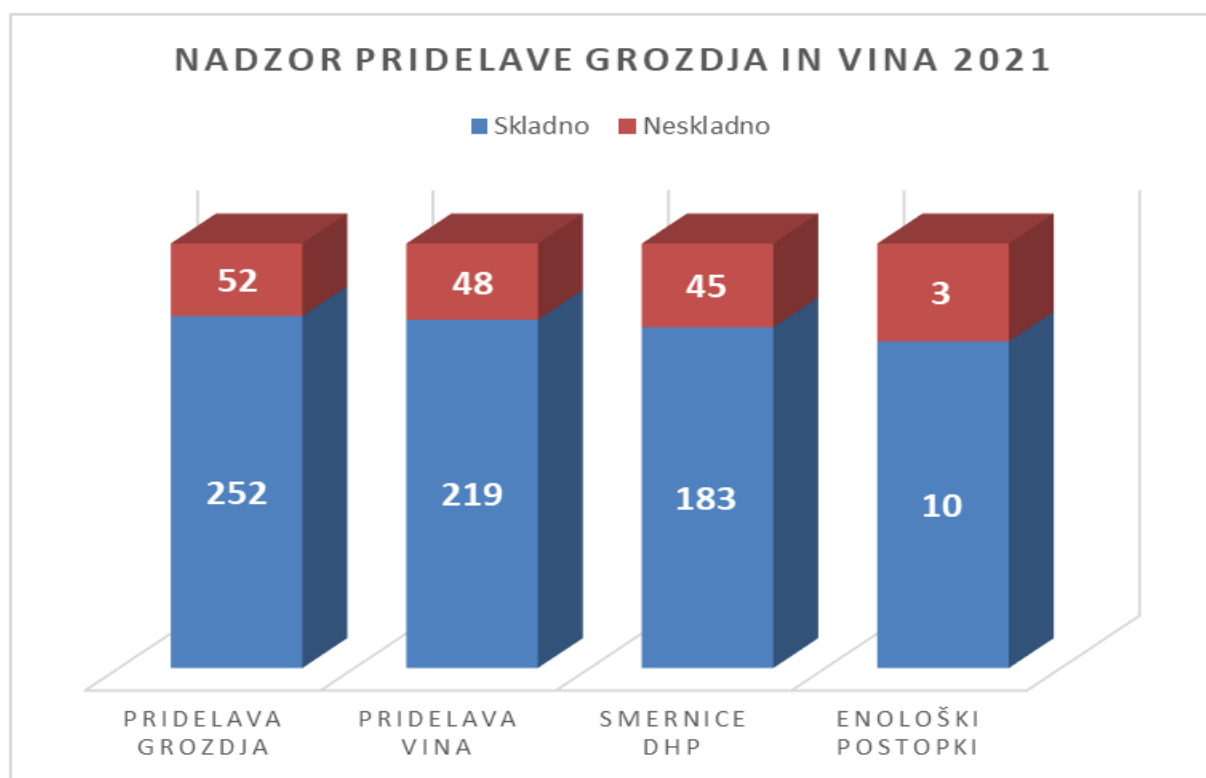
Inšpekcijski pregledi na turističnih kmetijah so se opravljali v času po koncu razglašene epidemije COVID-19, torej po 16.6.2021.

Poostrene nadzore ZNB/PCT pogojev v gostinstvu smo izvajali v okviru svojega rednega dela od začetka oktobra do konca leta, tudi izmenično med vikendi in še bolj intenzivno, tudi izven rednega delovnega časa, v času martinovanja ter božično/novoletnih praznikov.

Izven delovnega časa so potekala predavanja za vinogradnike na Kmetijsko gozdarskih zavodih in društvih. Termine za predavanja določijo organizatorji (zavodi in društva) in jih prilagodijo slušateljem. To pomeni, da je bila večina predavanj izvedena v popoldanskih in večernih urah.

Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora

Pridelava grozdja in vina

Slika 22: Število opravljenih nadzorov in ugotovljenih nepravilnosti po vrstah nadzora glede pridelave grozdja in vina v letu 2021.

Trsni izbor in pridelava grozdja

Pridelava grozdja obsega vsa dela v vinogradu, vključno s trgatvijo grozdja.

Zakonodajalec določi meje pridelovalnih območij in jih uvrsti na seznam geografskih označb na podlagi elaborata o pridelovalnih območjih, ki ga pripravi pooblaščen organizacija. Na podlagi utemeljenega predloga pridelovalcev se določijo meje

vinorodnih krajev in vinorodnih leg, ki se jih uvrsti na seznam geografskih označb. Iz predloga pridelovalcev mora biti razvidno, da obstaja zanimanje za uporabo te geografske označbe ter da agrobiološki in drugi dejavniki za območje upravičujejo uvrstitev le-tega na seznam geografskih označb.

Zakonodajalec po uradni dolžnosti črta s seznama geografskih označb vse vinorodne kraje in vinorodne lege, za katere ugotovi, da se v zadnjem petletnem obdobju niso uporabljali pri označevanju mošta, vina in drugih proizvodov.

Na vinorodnem območju RS se lahko sadijo le tiste sorte vinske trte *Vitis vinifera*, ki jih določa trsni izbor. Tega določi minister na podlagi elaborata o pridelovalnih območjih. Pooblaščen organizacija v tem elaboratu ugotavlja primernost posamezne sorte vinske trte za posamezno pridelovalno območje glede na ampelografske značilnosti sorte, značaj vina, pridelanega iz te sorte, in tržne zanimivosti sorte.

Vrhunec vinogradniških del je trgategv grozdja, ki se lahko izvede ob tehnološki zrelosti grozdja. Grozdje vsebuje med 150 in 250 gramov sladkorja na kilogram. Glavna sladkorja sta heksozi glukoza in fruktoza, majhen odstotek sladkorjev doprinesejo pentoze (0,5 do 2,5 g/kg), ki ne fermentirajo. Ob zrelosti so najvažnejše sestavine grozdja sladkor, kisline (vinska, jabolčna, citronska...), mineralne, dušične, pektinske snovi, vitamini, dišeče in aromatične sestavine ter taninske snovi in barvila.

Če pridelovalec ne izpolnjuje pogojev glede trsnega izbora in pridelave grozdja, ima inšpektor pooblastilo, da:

- prepove sajenje in odredi uničenje trsov, ki niso v trsnem izboru;
- začasno, do pridobitve odločbe o oceni, prepove promet z moštom ali vinom, če sumi, da ne ustreza predpisanim pogojem;
- izloči iz prometa, zapleni, odredi predelavo ali odredi ustrezno označitev mošta, vina in drugih proizvodov;
- če so pridelani iz grozdja vrst trte, ki niso *Vitis vinifera* ali ki niso križanec med *Vitis vinifera* in drugo vrsto rodu *Vitis*,
- če so pridelani v RS iz grozdja, medvrstnih križancev z vrsto *Vitis vinifera*,
- katerih dejanske lastnosti oziroma geografsko poreklo ne ustrezajo označenim.

Pri nadzoru vsebine trsnega izbora ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Pri nadzoru vinogradov, ki niso vpisani v register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV), so bile ugotovljene površine, zasajene s samorodnico. Te površine so pridelovalci evidentirali v RKG z vrsto rabe - drugi trajni nasadi.

Zaradi ekološke pridelave grozdja in posledično obdelava vinogradov v smislu »permakulture«, se že pojavljajo težave pri sosednjih vinogradnikih zaradi širjenja bolezni in škodljivcev.

Po vsebinah pridelave grozdja, mošta in vina je bilo opravljenih 304 pregledov in ugotovljenih 52 nepravilnosti:

- omejitev največjega dovoljenega hektarskega pridelka grozdja: opravljena sta bila 2 pregleda, kjer je bila ugotovljena 1 nepravilnost;
- tehnološka zrelost in kakovost grozdja: opravljenih je bilo 7 pregledov,

- ugotovljena je bila 1 nepravilnost;
- izpolnjevanje pogojev za vpis v register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV): opravljenih je bilo 28 pregledov, kjer sta bili ugotovljeni 2 nepravilnosti;
- vodenje kletarske evidence o pridelavi: opravljenih je bilo 267 pregledov, ugotovljenih je bilo 48 nepravilnosti.

Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov ter uporaba enoloških postopkov in sredstev

Nadzor nad pridelavo in dodelavo grozdja, mošta in vina se vrši pri pridelovalcih oziroma na mestu pridelave ter obsega naslednje vrste nadzora:

1. nadzor varnosti (ostanki pesticidov, onesnaževala, alergeni in druge snovi),
2. preverjanje kakovosti,
3. preverjanje geografskega porekla,
4. ustrezna registracija – vpis v registre,
5. sledljivost pridelave,
6. sledljivost nabave enoloških sredstev, fitofarmacevtskih sredstev, čistil,
7. sledljivost prodaje vina,
8. nadzor vodenja evidenc (kletarska evidenca, uporaba enoloških sredstev, uporaba FFS, uporaba čistil)
9. nadzor higienskih pogojev v kleti,
10. nadzor tehničnih pogojev,
11. obvladovanje kritičnih kontrolnih točk,
12. umik/odpoklic nevarnega izdelka,
13. nadzor nad dobavitelji.

S ciljem, da se zajame čim širši spekter pridelovalcev, se nadzor nad pridelavo in dodelavo grozdja, mošta in vina razdeli med naslednje vrste pridelovalcev:

dodelavo grozdja, mošta in vina razdeli med naslednje vrste pridelovalcev:

- *Pridelovalci, ki imajo dovoljenje za stekleničenje* in so si v zadnjem letu pridobili odločbe za ocenitev pridelanega vina.
- *Pridelovalci, ki imajo dovoljenje za stekleničenje* in si v zadnjem letu niso pridobili odločbe za ocenitev pridelanega vina. Ti pridelovalci lahko brez ocene tržijo samo vino brez geografskega porekla in navedbe sorte, ki se lahko daje v promet izključno kot originalno polnjeno. Pri teh pridelovalcih obstaja sum, da tržijo neocenjeno originalno polnjeno vino z geografskim poreklom ali celo navedeno sorto.
- *Pridelovalci, ki nimajo dovoljenja za stekleničenje* in so si v zadnjem letu pridobili odločbe za ocenitev. Ti pridelovalci lahko tržijo samo neoriginalno polnjeno vino v svojem proizvodnem obratu ali na registrirani dodatni lokaciji vinske kleti ali dajo vino služnostno stekleničiti za to dejavnost registriranemu samostojnemu podjetniku ali pravni osebi. Vendar tako vino ne sme biti označeno z geografsko označbo ali sorto.
- *Pridelovalci, ki nimajo dovoljenja za stekleničenje* in si v zadnjem letu niso pridobili odločbe za ocenitev. Pri teh pridelovalcih obstaja sum, da tržijo

neocenjeno neoriginalno polnjeno vino.

- *Pridelovalci, ki so prijavili količino pridelka, ki odstopa od večletnega povprečja* (manj kot 5.000 kg grozdja na hektar ali več kot 16.000 kg grozdja na hektar). Pri teh pridelovalcih obstaja sum, da niso prijavili celotne količine pridelanega grozdja oziroma so kot svoj pridelek prijavili grozdje, ki ga niso pridelali sami.

Postopek pridelave vina se prične s pecljanjem in mletjem grozdja. Mletje ali drozganje se izvaja s posebnimi mlini, ki grozdnih jagod ne zmeljejo v celoti, temveč samo povzročijo, da jagodna kožica počí. Običajno se, predvsem v sodobni pridelavi vina, pri drozganju, v pecljalniku ločijo jagode od pecljev. Pri pridelavi rdečih vin sledi drozganju maceracija zmletega grozdja. Maceracija omogoča podaljšan stik grozdnega soka s trdnimi deli grozdne jagode. Pri tem je posebej pomemben stik soka s kožico jagode, saj se pri tem izvaja ekstrakcija barve, arom, taninov in drugih snovi. Dolžina maceracije je odvisna od sorte grozdja in lahko traja več dni. Pri pridelavi rdečih vin se v postopku maceracije že začne alkoholno vrenje.

Pri pridelavi belih vin se maceracija izvaja pri pridelavi oranžnih vin. Drozga se običajno takoj stisne, mošt, ki pri tem nastane, pa se pri belih sortah praviloma še predbistri oziroma razsluzi. Z razsluzevanjem se odstranijo različne snovi, ki sedimentirajo in povzročajo preveliko motnost mošta.

Mošt se nato pretoči v sode ali jeklene cisterne. Tu se običajno opravi tudi mlečnokislinska fermentacija ali razkis. S tem kletarji motečo jabolčno kislino v grozdu spremenijo v bolj prijetno mlečno. Nato se prične končna fermentacija ali alkoholno vrenje. Ta faza predstavlja glavni del pridelave vina, v njej pa kvasovke, ki so iz grozdnih jagod prešle v drozgo in mošt, ali so naknadno dodane selekcionirane kvasovke, pretvarjajo sladkor v alkohol. Pri tem nastaja še vrsta stranskih produktov, ki kasneje vplivajo na aromo in značilnosti vina. Po končani fermentaciji, ko je večina sladkorjev pretvorjena v alkohol, se intenzivnost vrenja zmanjša, v vinu, ki nastane, pa vedno ostane nekaj nepovretega sladkorja.

Vse faze pridelave morajo slediti smernicam dobre higienske prakse. Naknadni nadzor nad pridelavo grozdja, mošta in vina se v fazi prometa z vinom opravi na podlagi nadzora evidence o uporabi fitofarmaceutvskih sredstev in nadzora kletarske evidence, kjer morajo biti zavedeni tudi vsi enološki postopki, ki so bili izvedeni pri pridelovalcih na mestu pridelave.

Zakon o vinu dovoljuje uporabo le predpisanih enoloških postopkov in enoloških sredstev pri pridelavi vina.

Glede vodenja **kletarske evidence** inšpektorji ugotavljamo, da jo dosledno vodijo predvsem večji pridelovalci, pri manjših pa opažamo pomanjkljivosti, predvsem pri evidentiranju prodaje vina. Glede na to, da so pridelovalci vina, ki so fizične osebe, obdavčeni po katastrskem dohodku in niso zavezanci za izdajo računov, je otežen nadzor količin. Nadzor nad pridelanimi in prodanimi količinami omogočajo podatki o prijavi pridelka in zalog, podatek o stanju količin v kleti, razlika med pridelanimi količinami in stanjem v kleti je prodana količina vina, ki mora biti razvidna iz kletarske evidence.

Lastna poraba vina in kalo, ki nastane pri pridelavi vina, se ne beleži.

Pri 268 inšpekcijskih pregledih kletarskih evidenc je bilo ugotovljeno 54 nepravilnosti.

Kletarska evidenca je sestavni del **Smernic dobre higienske prakse** za predelavo grozdja v vino.

Dobra higienska praksa za predelavo grozdja v vino vključuje vse faze od trgatve grozdja do prodaje vina in s tem zagotavlja visoko raven varovanja zdravja potrošnikov vina.

Z upoštevanjem Uredbe (ES) št. 178/2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje se zmanjšujejo ovire za promet z vinom znotraj EU.

Po uredbi (ES) št. 852/2004 o higieni živil je za zagotovitev varnosti hrane potreben celovit pristop od kraja primarne proizvodnje do vključno dajanja proizvodov v promet. Vsak nosilec živilske dejavnosti v živilski verigi mora zagotoviti, da varnost hrane ni ogrožena.

Za zagotavljanje javnega zdravja je določeno, da morajo za nadzor nad dejavniki tveganja za varnost vina in hkrati vso odgovornost prevzeti vinarji sami. Smernice, ki so zasnovane na načelih HACCP, spodbujajo uporabo ustreznih higienskih praks na kmetiji, zato pridelovalcem in predelovalcem svetujemo njihovo uporabo, lahko pa si tudi sami ustvarijo lasten sistem nadzora nad dejavniki tveganja. Nadzor pridelovalca/predelovalca nad tveganji pa ne nadomešča uradnega nadzora.

V kolikor kakšna od tradicionalnih metod proizvodnje, predelave, distribucije ali zaradi posebnih geografskih pogojev odstopa od ustaljene prakse, se zahteve lahko prilagodijo na nacionalnem nivoju.

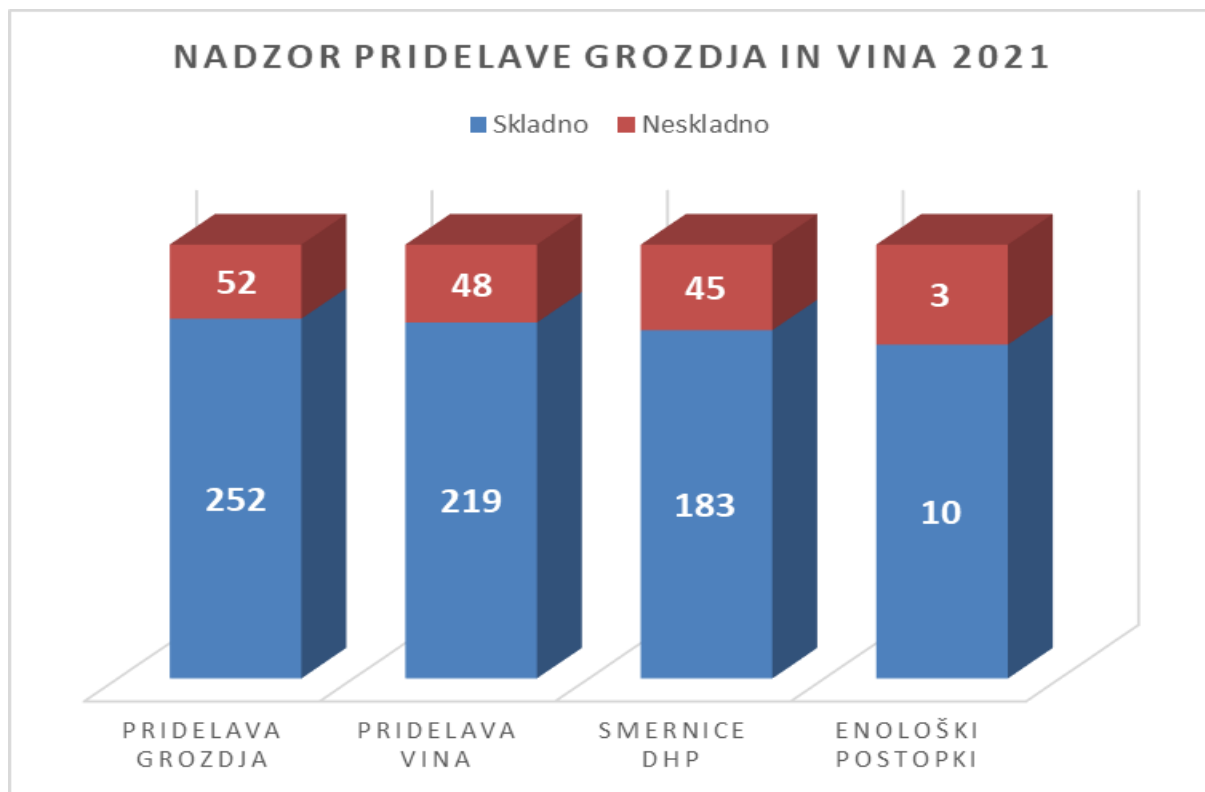
Nosilci živilske dejavnosti vzpostavijo, izvajajo in vzdržujejo stalne postopke, ki temeljijo na načelih HACCP in vzpostavitev vodenja evidenc, sorazmernih z vrsto in velikostjo živilske dejavnosti, kar dokazuje učinkovito uporabo ukrepov. Evidence morajo biti sproti osvežene, hranjene skozi ustrezno obdobje in vedno na voljo pristojnemu nadzornemu organu.

Zaradi registracije obrata vsak nosilec živilske dejavnosti na način, ki ga zahteva ustrezen pristojni organ, le-tega obvesti o vsakem obratu pod njegovim nadzorom, ki opravlja katero koli stopnjo proizvodnje, predelave in distribucije hrane in sproti sporoča pomembne spremembe.

Po celotni vsebini smernic dobre higienske prakse je bilo opravljenih 228 pregledov in ugotovljenih 45 nepravilnosti.

V fazi pridelave grozdja v vino je bil opravljen tudi nadzor uporabe enoloških postopkov in sredstev. Opravljenih je bilo 13 pregledov, pri katerih so bile ugotovljene 3 nepravilnosti.

Obvezni podatki v Registru pridelovalcev grozdja in vina

Slika 23: Število ugotovljenih skladnosti in neskladnosti po vsebinah obvezne prijave površin vinogradov, pridelka grozdja in vina ter zalog vina v letu 2021.

Nadzor prijave obveznih podatkov v registru pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) obsega nadzor:

- površine vinogradov, ki so večji od 5 arov in niso evidentirani v registru pridelovalcev grozdja in vina (RPGV);
- prijave pridelka grozdja, mošta in vina;
- hektarski pridelki letnika;
- prijave zalog vina;
- prijave enoloških postopkov.

Nadzor prijave obveznih podatkov v registru pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) se vedno prične z administrativnim nadzorom. V večini primerov se lahko inšpekcijski postopek tudi konča z administrativnim pregledom. Podatke o pridelku grozdja, mošta, vina oziroma drugih proizvodov in zalog vina morajo upravni enoti sporočiti pridelovalci, ki:

- obdelujejo najmanj 0,1 ha vinogradov ali
- del ali celoten pridelek grozdja, mošta, vina oziroma drugih proizvodov tržijo.

Vpis vinogradov

V register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) so se dolžni vpisati vsi pridelovalci, ki obdelujejo nad 0,05 ha (5 ar) površine vinogradov.

Tako je v registru pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) vpisanih 28.000 pridelovalcev grozdja in skoraj vsi so tudi pridelovalci vina. Za stekleničenje je registriranih dobrih 2.500 pridelovalcev, od tega je 11 velikih pridelovalcev (preko 500.000 litrov letno). V ekološko pridelavo je bilo v letu 2020 vključenih 765 ha vinogradov.

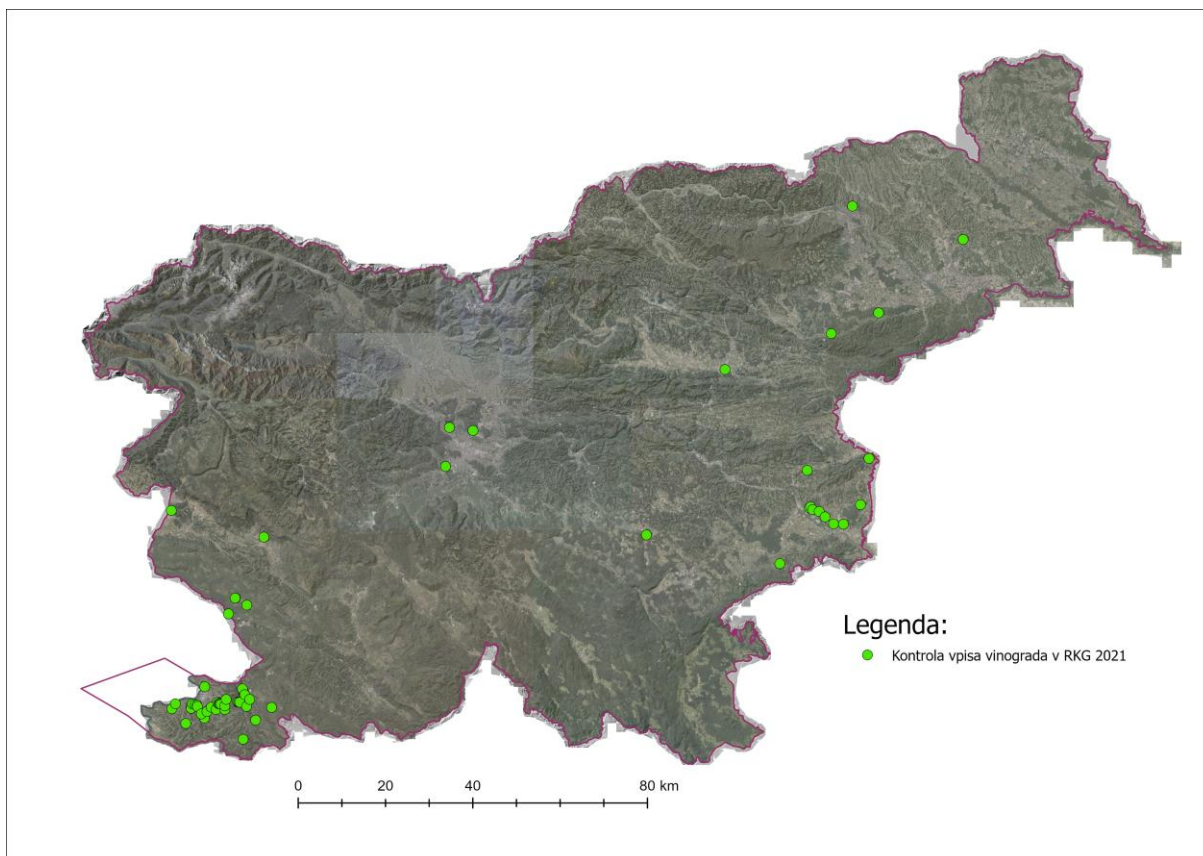
Ocenjuje se, da je v RS nekaj manj kot 17.500 ha obdelanih vinogradov, v registru pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) pa je vpisanih 14.900 ha, pri čemer se pridelek prijavlja iz 14.200 ha. Glede na te podatke je pridelek iz ostalih površin neevidentiran in lahko njegovo količino le ocenimo. Inšpekcija za vinarstvo na podlagi Zakona o vinu izvaja nadzor nad obvezo vpisa vinogradov v register. Ugotavlja, da so vinogradi, ki niso vpisani v register, izredno majhni, razdrobljeni. Zato niso zavezani za vpis v register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV), v naravi pa gre za zatravljene terase, manjše koruzne njive z večjo medvrstno razdaljo, travniške sadovnjake, vinograde, ki so manjši od 5 arov ali površine v zaraščanju, kjer se nato ukrepa v skladu z določili Zakona o kmetijstvu in Zakona o kmetijskih zemljiščih.

Vinarski inšpektorji pregledujemo podatke na osnovi izpisov in orto-foto posnetkov, v primeru nejasnosti glede opuščanja in zaraščanja pa se opravi tudi terenski ogled vinograda.

V Podravju se zaradi stečaja nekaj večjih vinarskih podjetij izredno povečuje obseg zapuščenih vinogradov. Neobdelani vinogradi so prav tako posledica neurejenega nasledstva gospodarjev vinogradniške kmetije in tudi zato, ker Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS težko najde novega zakupnika, ki bi obdeloval slabo vzdrževane vinograde.

Manjši vinogradniki krčijo vinograde, a ob tem pozabijo na obveznost izbrisa vinogradniških površin oziroma vinograda iz registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV).

Po vsebini nadzora obveznosti vpisa vinogradov v register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) je bilo opravljenih 106 nadzorov in ugotovljenih 42 nepravilnosti.

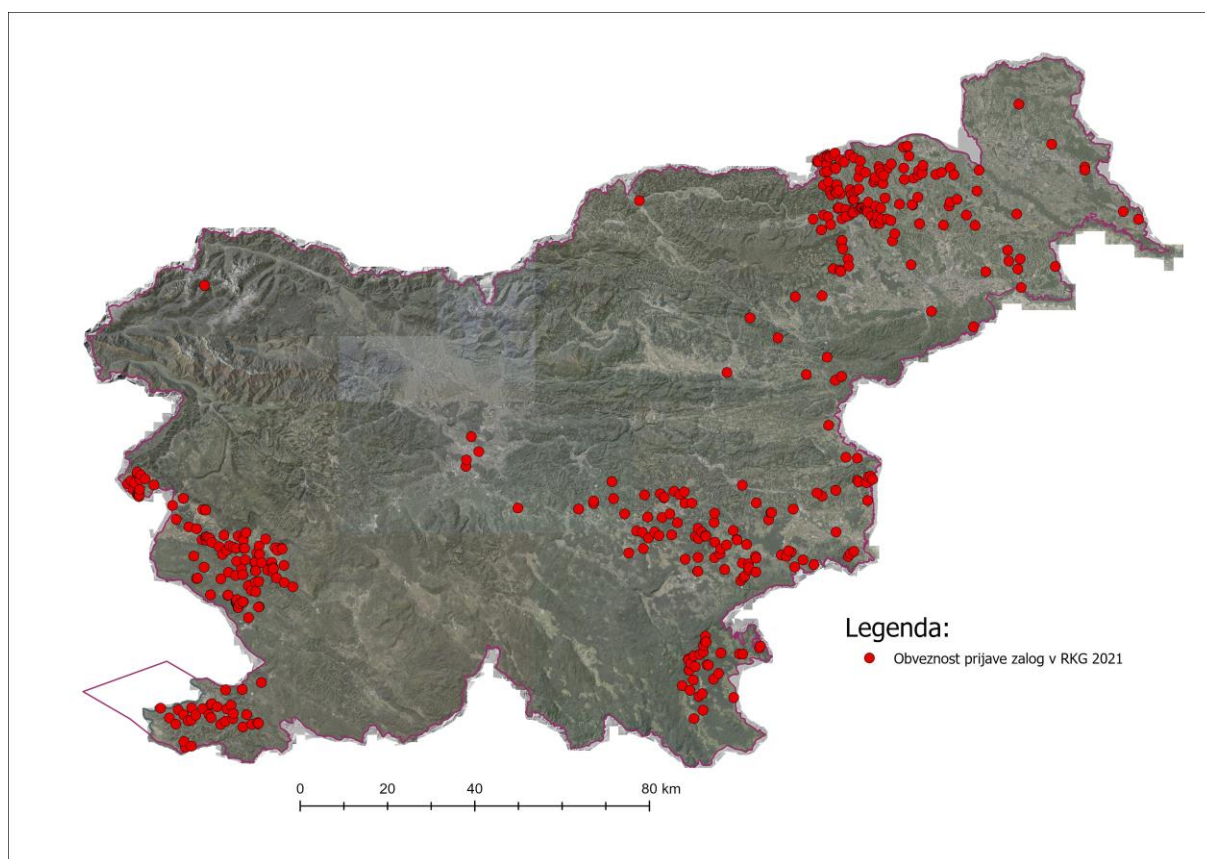
Slika 24: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini vpisa vinogradov v Register pridelovalcev grozdja in vina v letu 2021.

Prijava zalog vina

Namen nadzora je zmanjšati delež pridelovalcev, ki ne prijavijo pridelka grozdja, mošta in vina ter s tem preprečiti promet z grozdom in vinom brez ustreznih listih.

Zakon o vinu v 7. alineji 1. odstavka 15. člena določa, da se v register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) vpišejo podatki o zalogah mošta, vina in drugih proizvodov. Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina (Uradni list RS, št. 16/07, 62/09 in 4/16) v 17. členu določa, da mora pridelovalec do 7. septembra prijaviti zaloge vina na dan 31. julij v letu prijave.

Po vsebini obveznosti prijave zalog je bilo opravljenih 675 pregledov in ugotovljenih 179 primerov z nepravilnostmi.

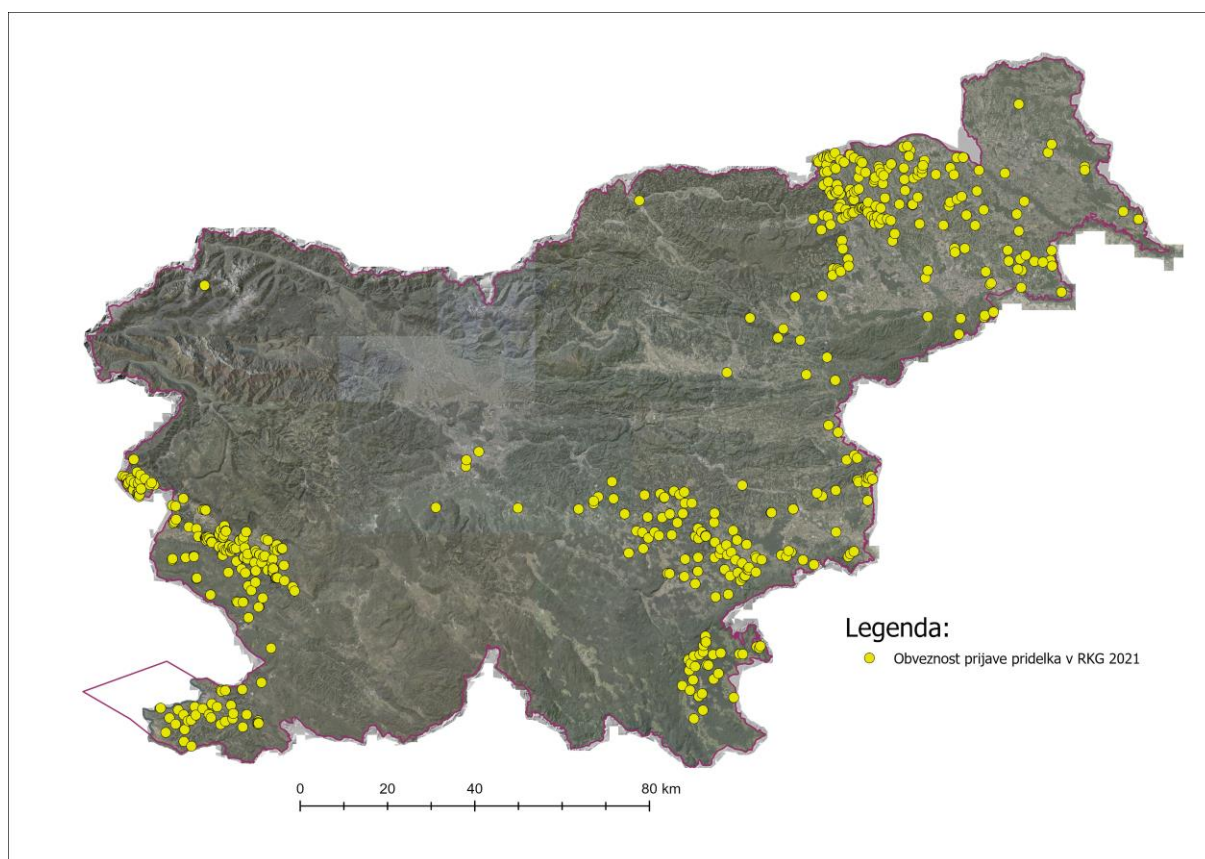
Slika 25: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini obveznosti prijave zalog v Register pridelovalcev grozdja in vina v letu 2021.

Prijava pridelka grozdja, mošta in vina

Namen nadzora je zmanjšati delež pridelovalcev, ki ne prijavijo pridelka grozdja, mošta in vina ter s tem preprečiti promet z grozdom in vinom brez ustreznih listih.

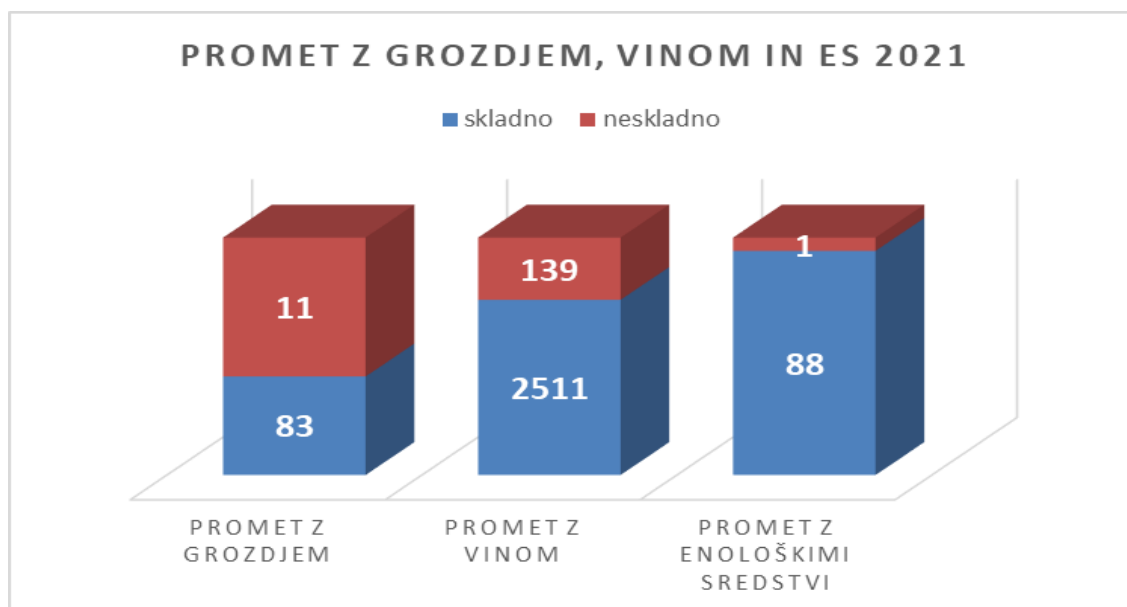
Zakon o vinu v 6. alineji 1. odstavka 15. člena določa, da se v register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) vpišejo podatki o pridelku: količina pridelanega grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov po sortah vinske trte, geografskem poreklu, podatki o odkupljenih in prodanih količinah, o enoloških postopkih ter ocenah mošta, vina in drugih proizvodov, pri pridelavi vrhunskega vina ZGP pa tudi sladkorna stopnja v grozdu ob trgatvi. Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina (Uradni list RS, št. 16/07, 62/09 in 4/16) v 13. členu določa, da morajo pridelovalci vsako leto, najpozneje do 20. novembra, prijaviti celoten pridelek grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov, vključno s pridelkom, namenjenim za lastno porabo.

Po vsebini obveznosti prijave pridelka je bilo opravljenih 1.241 pregledov in v 492 primerih so bile ugotovljene nepravilnosti.

Slika 26: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini obveznosti prijave pridelka v Register pridelovalcev grozdja in vina v letu 2021.

Promet z grozdom, moštom in vinom

Slika 27: Število ugotovljenih skladnosti in neskladnosti po vsebinah prometa z grozdom, vinom in enološkimi sredstvi v letu 2021.

Promet z grozdom

Nadzor prevoza z grozdom se je opravljal z namenom povečanja deleža prijavljenega pridelka grozda in omejevanja nelojalne konkurence registrirani pridelavi vina. Pri nadzoru sodelujejo predstavniki Policije ali FURS, ki ustavijo vozilo in legitimirajo voznika.

Zakon o vinu v 2. odstavku 45. člena določa, da morajo grozdje, mošt, vino in druge proizvode iz grozda in vina v prometu spremljati predpisane listine, razen:

- v primerih iz 9. člena Uredbe 2018/273 - to je, če vinski proizvodi, ki se prevažajo od vinograda do prostorov za pridelavo vina, med prostoroma istega podjetja ali med prostori v lasti skupine pridelovalcev, brez spremembe lastnika, če se prevoz izvede za namene pridelave vina, predelave, skladiščenja ali stekleničenja, kadar celotna cestna razdalja ne presega 70 kilometrov in se prevoz izvede izključno na ozemlju ene same države članice ali gaodobrijo pristojni organi zadevnih držav članic. Pri razdalji nad 70 km ali če grozdje vozi kupec oz. nekdo v njegovem imenu, pa mora prevoz grozda obvezno spremljati spremni dokument..

Ustrezne listine določata Uredba komisije 2018/273 in Pravilnik o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (UL RS 96/2009).

Spremni dokument za prevoz grozda, mošta, vina in drugih proizvodov s poreklom v RS, ki se začne in konča na ozemlju RS, mora vsebovati podatke iz priloge V Uredbe 2018/273 in je lahko:

- na obrazcu, ki je priloga Pravilnika o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (Uradni list RS 96/09);
- na obrazcu, ki je priloga Uredbe 2018/273;
- katerikoli drug dokument z zahtevanimi podatki (kdo, kdaj, kam, komu in koliko grozda prevaža, katero grozdje in kdo ga je pridelal).

Vsak spremni dokument mora biti napisan v treh izvodih, v vseh primerih imata uradno izdani izpolnjeni spremni dokument in drug dokument, z vsemi zahtevanimi podatki, enako vrednost.

Spremni dokument izpolni pridelovalec sam in je sestavljen iz izvirnika in dveh kopij. Če je dokument potrjen s strani uradnega organa, služi tudi kot dokazilo o poreklu pridelka. Za namen prevoza pa imata uradno izdani izpolnjeni spremni dokument in dokument, z vsemi zahtevanimi podatki, ki ga izpolni pridelovalec sam, enako vrednost.

V primeru nakupa grozda, kopijo spremnega dokumenta obdrži pridelovalec, original kupec posreduje na upravno enoto, ki mu vpiše kupljen pridelek, drugo kopijo pa obdrži kupec.

V primeru prodaje končnemu potrošniku, kupec obdrži kopijo spremnega dokumenta, pridelovalec pa original posreduje na upravno enoto, ki mu razknjiži grozdje kot prodano končnemu potrošniku, drugo kopijo pa obdrži.

Izvod spremnega dokumenta mora imeti voznik pri sebi za vsak prevoz posebej.

Grozdje za predelavo v vino in nadaljnje trženje lahko kupijo samo samostojni podjetniki ali pravne osebe. Fizične osebe lahko kupijo grozdje le za lastno porabo in ne za nadaljnji promet. Izjema so fizične osebe, ki imajo po 4. odstavku 13. člena Zakona v vinu zaradi naravne nesreče pridelek zmanjšan za več kot 60 % glede na triletno povprečje – te lahko kupijo grozdje tudi za nadaljnjo prodajo vina (v tem primeru se prijava grozdja opravi na ime pridelovalca, vino pa na ime kupca). Kot naravna nesreča se šteje tudi nesreča na mikrolokaciji, ki jo takoj po nastanku nesreče evidentira strokovna organizacija (KGZS, strokovne službe občine ali Uprava RS za zaščito in reševanje).

Spremni dokument za prevoz grozdja po RS v proizvodni obrat na razdalji do 70 km ni potreben, razen v primerih, ko prevoz vrši kupec. Če razdalja presega 70 km, mora prevoz grozdja spremljati premni dokument, tudi če prevoz grozdja vrši pridelovalec do svojega proizvodnega obrata.

Če pridelovalec grozdja proda pridelek grozdja kleti, pridelovalec grozdja za prevoz grozdja do kleti ne potrebuje spremnega dokumenta, če razdalja ne presega 70 km. Kupec (klet) v tem primeru opravi prijavo pridelka grozdja v imenu pridelovalca.

Če pa je kupec grozdja fizična oseba, ki grozdje kupuje za lastne potrebe in ga tudi prevaža sam, potrebuje premni dokument, prijavo pridelka grozdja pa v tem primeru opravi pridelovalec sam.

Če se prodaja grozdje npr. na tržnici, je za prevoz grozdja od vinograda do prodajnega mesta potreben premni dokument ne glede na razdaljo, saj tržnica ni proizvodni obrat.

Pri prevozu grozdja ali vina med državami je potreben premni dokument na podlagi a) alinee 1. odstavka 10. člena Uredbe 2018/273.

V letu 2021 smo preglede prometa z grozdom opravljali na mestu odkupa grozdja pri odkupovalcih vina, ki so praviloma večje kleti, ki izpolnjujejo pogoje za odkup grozdja za nadaljnjo predelavo.

Opravljenih je bilo 94 nadzorov pri pridelovalcih, ki so vršili promet z grozdom, ugotovljenih je bilo 11 nepravilnosti.

Pri nadzoru prometa z grozdom v času trgategv se ugotovi, da se je nedovoljen promet z grozdom med pridelovalci, ki opravljajo dejavnost kot fizične osebe, zmanjšal. Enako velja tudi za nedovoljen promet z grozdom med različnimi vinorodnimi okoliši za pridelavo kakovostnih vin, zmanjšal se je tudi delež prometa z vinom brez predpisanih listin, k čemur je prispevala tudi sprememba zakonodaje v letu 2013, s katero se je omejil promet z neoriginalno polnjenim vinom samo na turistične kmetije z lastno pridelavo vina in dodatne lokacije vinskih kleti.

Promet z vinom

Razglašena spomladanska epidemija COVID-19, ki je trajala do 16.6.2021, v katere časovnem obdobju so bili gostinski lokali zaprti, je povzročila precejšnje zmanjšanje števila objektov nadzora za vinarske inšpektorje.

V tem času se je izvajal poostren nadzor označevanja in oglaševanja vina v prometu, ki se je izvajal na maloprodajnih mestih (trgovine), v vinotekah, pri veleprodaji, pri uvoznikih, na spletnih straneh, pri pridelovalcih in na njihovih dodatnih lokacijah in v kmetijskih trgovinah.

Po usklajevanju z ZIRS in predstavniki MKGP smo zagotovili obratovanje registriranih dodatnih lokacij vinskih kleti, ki so v tistem času lahko obratovale, a pod pogojem, da so vino prodajale le »za domov«. Tako smo okrepili nadzor prometa z vinom in hkrati preverili vpis in delovanja dodatnih lokacij vinskih kleti, ki so registrirane na celotnem območju RS in se v njih vrši promet z originalno polnjenim vinom v imenu pridelovalca. S temi poostrenimi nadzori, ureditvijo vpisov dodatnih lokacij ter z izbrisi nedelujočih dodatnih lokacij, se bo posodobil register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV).

V letu 2021 ugotavljamo, da smo ob povečanju števila preverjenih slovenskih vin na varnost, kakovost in ustrezno označevanje, ohranili enak odstotek primernih vin za promet kot v letu poprej. Zmanjšal se je delež vin, ki bi jih bilo potrebno izločiti iz prometa zaradi kakovosti (napake ali bolezni) ali povišane vsebnosti elementov, ki so v prekomerni količini škodljivi za zdravje. Enako smo ugotovili tudi za vino, ki je bilo izločeno iz prometa zaradi neidentičnosti, kar pomeni, da se vino v embalaži ne ujema s številko odločbe, ki je navedena na deklaraciji. V letu 2021 smo zaznali povečanje prometa z neocenjenim vinom, to je neocenjeno originalno polnjeno vino brez geografskega porekla in navajanja sorte.

V letu 2021 smo večjo pozornost namenili nadzoru prometa z nizkocenovnim uvoženim vinom, ki se nahaja v različnih trgovskih verigah, po trgovskih centrih na območju celotne RS. Z vzorčenjem omenjenega vina smo preverili kakovost in primernost za promet, hkrati pa preverili še ustreznost označevanja vina.

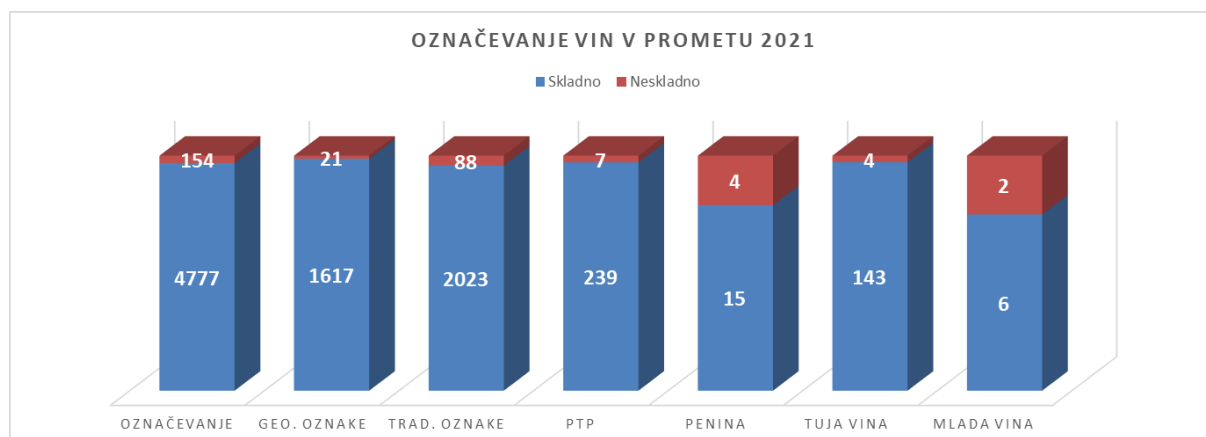
Po vsebini nadzora prometa je bilo skupno opravljenih 2.650 nadzorov in ugotovljenih 139 nepravilnosti.

Promet z enološkimi sredstvi

Nadzor prometa iz enološkimi sredstvi se vrši predvsem v času pred trgatvijo. Pregleduje se pogoje za prodajo enoloških sredstev in opremljenost s predpisanimi deklaracijami, ki morajo biti izpisane v slovenščini.

Opravljenih je bilo 89 pregledov, ob katerih je bila ugotovljena 1 nepravilnosti.

Označevanje vina in enoloških sredstev

Slika 28: Podatki nadzora in število ugotovljenih nepravilnosti po vsebinah označevanja vina v letu 2021: geografske označbe, tradicionalni izrazi, penine, tuja vina.

V času razglašene epidemije COVID-19 v spomladanskem času je bilo opravljenih več inšpekcijskih pregledov glede označevanja in oglaševanja vina, s čimer zagotovimo varovanje potrošnikov pred zavajajočim označevanjem, oglaševanjem (preverjanje geografskega porekla, izpisa deklaracije, prehranskih in zdravstvenih trditev, uporabo blagovnih znamk in podatkov), ki bi potrošnika zavajali ali spravili v zmotu.

Označevanje vina

Zakon o vinu določa, da se za označevanje mošta, vina in drugih proizvodov (na etiketah, embalaži, dokumentih in reklamnem gradivu, pri ponudbi končnemu potrošniku) uporabljajo le predpisane označbe in embalaža. To dvoje potrošnika ne sme zavajati v zmotu glede geografskega porekla, kakovosti, sestavin, sort grozdja, morebitnih odlikovanj, pridelovalcev, posebnih postopkov pridelave ter drugih lastnosti mošta, vina in drugih proizvodov.

Opažamo, da želijo pridelovalci, še preden gre originalno polnjeno vino na tržišče, preveriti ustreznost in pravilnost izpisa deklaracije za vino. Zato prosijo za pregled osnutka deklaracije posamezne kontrolne organizacije: NLZOH, Bureaux Veritas in tudi inšpekcijo za vinarstvo.

Posledično je na trgu manj napak v zvezi z označevanjem vina, predvsem glede uporabe geografskih označb in tradicionalnih izrazov ter glede navajanja nekaterih obveznih oznak na vinski etiketi.

Vendar je še vedno nekaj napak pri označevanju vina, največ ob navajanju obveznih oznak; manjka podatek o lotu in poreklu vina, nepopolna oznaka geografskega porekla, niso navedeni alergeni.

Skladno z Zakonom o javni rabi slovenščine mora biti tudi vino, pridelano izven RS pri prodaji na območju RS, na etiketi označeno v slovenskem jeziku. Pri tem se na prodajnih policah opaža nepravilna navedba oznak kakovosti tujih vin, saj distributerji tradicionalne izraze, ki so zaščiteni za vina pridelana v RS, uporabljajo tudi za tuja vina oziroma tradicionalne izraze na etiketah tujih vin direktno prevajajo v slovenski jezik.

Na področju označevanja vina je inšpekcija za vinarstvo opravila 4.931 pregledov in ugotovila 154 nepravilnosti.

Od tega je bilo opravljenih 1.638 pregledov ustreznega navajanja GEOGRAFSKIH OZNAK in pri tem ugotovljenih 21 nepravilnosti. Glede uporabe TRADICIONALNIH IZRAZOV je bilo opravljenih 2.111 pregledov, ugotovljenih nepravilnosti s tega področja pa 88.

Inšpekcija za vinarstvo je pregledala 246 primerov uporabe priznanih tradicionalnih poimenovanj (PTP), in sicer CVIČEK PTP, TERAN PTP, METLIŠKA ČRNINA PTP, BELOKRANJEC PTP, BIZELJČAN PTP, RITOZNOJČAN PTP. Ugotovljenih nepravilnosti je bilo 7.

V novoletnem času je bil poostren nadzor uporabe zaščitenega tradicionalnega izraza PENINA, ker se lahko uporablja le za proizvode iz grozdja, za slovenska peneča vina in za peneča vina višjega kakovostnega razreda (kakovostno ali vrhunsko peneče vino ZGP). Opravljenih je bilo 19 pregledov in ugotovljene so bile 4 nepravilnosti.

Kontroliralo se je tudi označevanje TUJIH VIN, pri katerih se na deklaraciji dobesedno prevaja tradicionalne izraze, kar pa ni dovoljeno. Pregledanih deklaracij je bilo 147, ugotovljene so bile 4 nepravilnosti.

V prometu se je kontroliralo tudi MLADO VINO, ki je lahko kot tako označeno v prometu do 31.1. po letu trgatve. Število pregledov označevanja mladih vin je bilo 8, zaznani sta bili 2 nepravilnosti.

Označevanje enoloških sredstev

Poleg označevanja vina je bil opravljen tudi nadzor označevanja enoloških sredstev. Opravljenih je bilo 89 pregledov, kjer je bila zaznana 1 nepravilnost.

Vzorčenje vina in enoloških sredstev

KAKOVOST. V začetku leta 2021 smo povabili k sodelovanju za izvajanje analiz na kakovostne parametre in ugotavljanje primernosti vina za promet štiri akreditirane pooblašene organizacije. Trije Kmetijsko gozdarski zavodi Slovenije so se povezali in nosilec Kmetijsko gozdarski zavod – GO, z dvema podizvajalcema Kmetijsko gozdarski zavod - NM in Kmetijsko gozdarski zavod – MB, je bil izbran za izvajalca analiz vina na kakovostne parametre v letu 2021. Pogodba je bila podpisana za analizo kakovostnih parametrov: kemijske analize in organoleptična ocena za 202 vzorcev vina.

VARNOST. Za analizo varnostnih parametrov v 22 vzorcih uvoženega vina je bil izbran laboratorij NLZOH.

ENOLOŠKA SREDSTVA. Za analizo 27 vzorcev enoloških sredstev je bil izbran Kmetijski inštitut Slovenije.

IZOTOPSKE ANALIZE. Za izvajanje izotopskih analiz – 12 vzorcev smo se povezali s Kmetijskim inštitutom Slovenije.

Vzorec za določanje vsebnosti sintetičnega glicerola smo poslali v akreditiran laboratorij Chelab, S.r.l - Merieux NutriSciences, v Italijo.

Ocena tveganja je osnovni kriterij in merilo za planiran odvzem vzorcev vina iz prometa, z namenom ugotavljanja kakovosti in primernosti za promet. Sestavljajo jo naslednji parametri:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- velikost pridelovalca (velikost vinograda, ki ga obdeluje pridelovalec oziroma količina odkupljenega grozdja pri polnilcih),
- obseg proizvodnje (prijava pridelka),
- pridelava vina z zaščitenim geografskim poreklom,
- število opravljenih nadzorov v preteklem obdobju,
- sezonsko in krajevno pojavljanje v prometu,
- nov pridelovalec ali distributer na slovenskem trgu,
- postopki ravnanja z vinom.

Pri spremljanju uvoza vina iz tretjih držav in prejema vina iz držav članic EU je ocena tveganja za odvzem vzorca sestavljena na osnovi naslednjih parametrov:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- nov uvoznik,
- vzorčenje vsake 50-te pošiljke vina iz države EU in vsake 50-te iz tretjih držav, ki vsebuje več kot 1.000 litrov, ne glede na obliko pakiranja (rinfuza ali polnjeno v predpisano embalažo).

Kakovostni parametri vina, identičnost z analizo in primernosti za promet

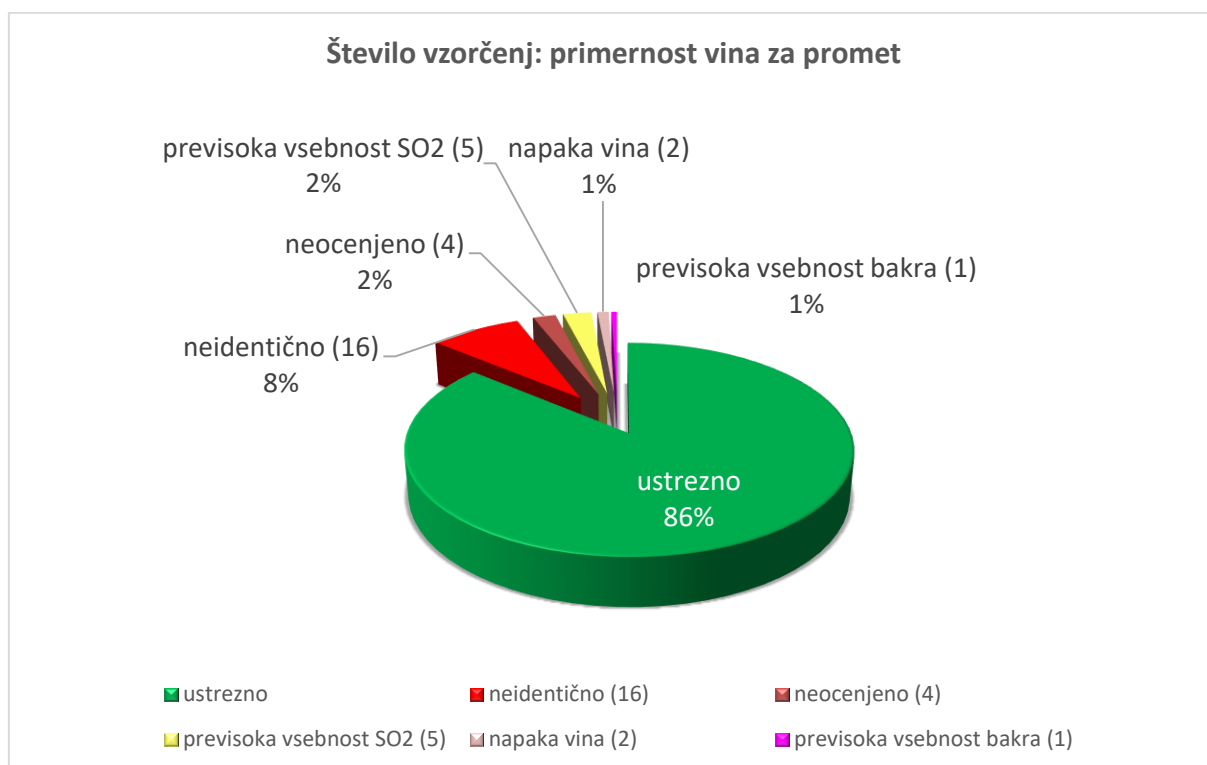
Z namenom kontrole kakovosti, varnosti in zaščite geografskega porekla je bilo odvzetih 202 vzorcev vina.

Preglednica 18: Pregled števila opravljenih analiz po analiziranih parametrih vina.

PARAMETRI ANALIZE	Št. vzorcev
alkohol v vol. %	202
relativna gostota pri 20 oC	202
reducirajoči sladkor v g/l	202
skupni ekstrakt v g/l	202
ekstrakt brez sladkorja v g/l	202
skupna kislina, računana kot vinska kislina, v g/l	202
prosta žveplasta kislina v mg/l	202
skupna žveplasta kislina v mg/l	202
pH	202
baker (s pripravo vzorca na analizo kovin) v mg/l	202

Od odvzetih 202 vzorcev vina jih je bilo 16 izločenih iz prometa. Od tega ni bilo primernih za promet 6 vzorcev: v 3 primerih je bil razlog previsoko skupno žveplo, v 3 primerih previsoka vsebnost bakra.

10 vzorcev ni bilo identičnih z analizo pooblaščenega laboratorija. Razlog neidentičnosti je lahko, da so pridelovalci dokupili pridelek in ga napolnili pod številko odločbe pooblaščen organizacije, ki je bila izdana za njihov pridelek, ali pa so napolnili drugo vino, kot je bilo dano v osnovno analizo.

Slika 29: Prikaz vzorčenja slovenskih vin glede na primernost vina za promet.

Od odvzetih 202 vzorcev vina je bilo 28 izločenih iz prometa, kar predstavlja 14% celotne količine. Od tega ni bilo primernih za promet 8 vzorcev: v 5 primerih je bil razlog previsoko skupno žveplo, v 1 primeru previsoka vsebnost bakra ter v 2 primerih napaka vina.

16 vzorcev ni bilo identičnih z analizo pooblaščenega laboratorija. Razlog neidentičnosti je lahko, da so pridelovalci dokupili pridelek ali pa so napolnili drugo vino, kot je bilo dano v osnovno analizo. 4 vzorci so bili v prometu brez označene analize pooblaščenega laboratorija, ker analiza za vino ni bila izdelana ali pa je bila deklarirana odločba izmišljena.

Vzorčenje vina glede varnostnih parametrov v vinu

Na podlagi odločbe ministra je bil NLZOH z odločbo št. 33202-1/2018/1 z dne 15.01.2018, imenovan za uradni in nacionalni referenčni laboratorij za izvajanje posameznih laboratorijskih analiz za potrebe uradnega nadzora varnosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, za ostanke pesticidov, onesnaževal, alergenov in drugih snovi preobčutljivosti v živilih.

Vino iz uvoza iz tretjih držav ter vnosa iz drugih držav članic

Na portalu eDavki dnevno spremljamo podatke o prispelih pošiljkah vina uvoza iz tretjih držav in iz drugih držav članic na podlagi podatkov iz carinskega (SIAIS) in trošarinskega (EMCS) informacijskega sistema.

Prejmemo osnovne podatke o pošiljki iz elektronskih sistemov SICIS in EMCS, in sicer s podatki o datumu prejema, identifikaciji iz evidence in prejemnika blaga v RS. Vzorčenje pošilk se opravi na podlagi ocene tveganja:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju;
- nov uvoznik;
- vzorčenje vsake 50-te pošiljke vina iz države EU in vsake 50-te iz tretjih držav, ki vsebuje več kot 1.000 litrov, ne glede na obliko pakiranja (rinfuza ali polnjeno v predpisano embalažo).

V letu 2021 je v RS prispelo 5.928.133 litrov (10.819 pošilk) vina in proizvodov na osnovi vina, obravnavali smo le pošiljke nad 1.000 litrov, kar količinsko pomeni 3.943.781 litrov (924 pošilk).

Prejemnikov v RS je 38, vino pa se uvaža iz 11 držav.

Skupaj je bilo povzorčeno 22 tujih vin.

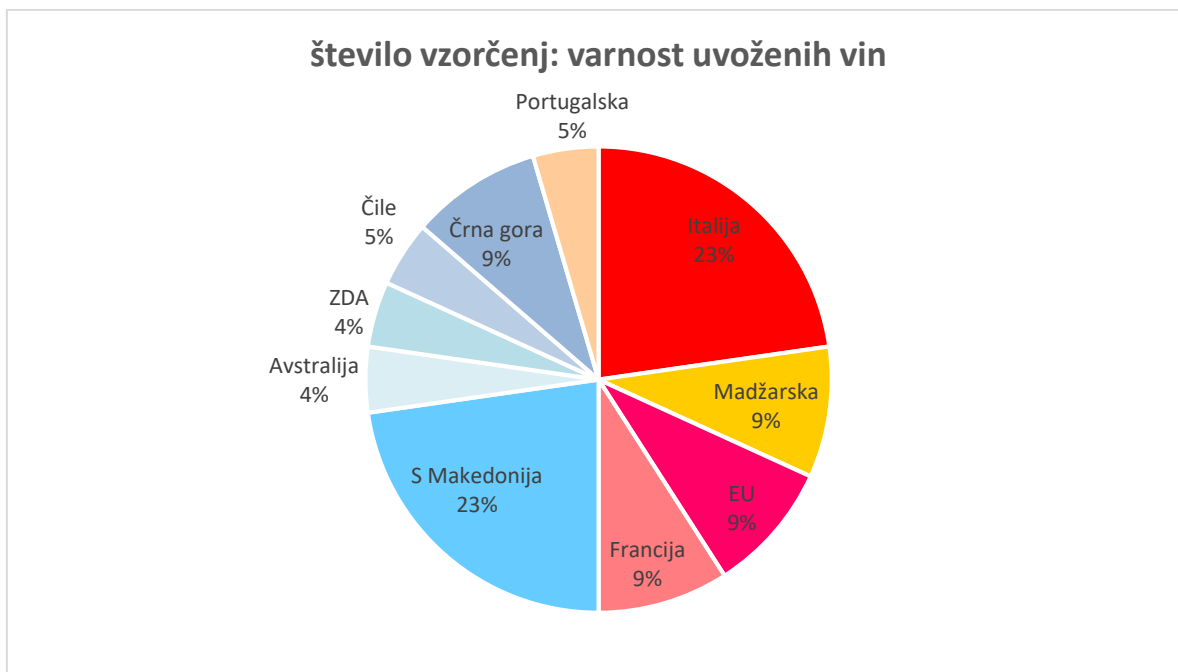
Vzorčenih je bilo 12 različnih vin iz treh držav članic EU:

- Država izvora in polnjenja Italija: 5 vzorcev
- Država izvora in polnjenja Francija: 2 vzorca
- Država izvora in polnjenja Madžarska: 2 vzorca
- Država izvora in polnjenja Portugalska: 1 vzorec
- Država izvora in polnjenja EU: 2 vzorec

Vzorčenih je bilo 10 vina iz uvoza:

- Država izvora Čile: 1 vzorec
- Država izvora Avstralija: 1 vzorec
- Država izvora ZDA: 1 vzorec
- Država izvora Črna gora: 2 vzorca
- Država izvora Makedonija: 5 vzorcev

Rezultati: Vsi vzorci so bili ocenjeni kot varni.

Slika 30: Prikaz vzorčenja tujih vin glede na varnost in poreklo.

Preglednica 19: Pregled analiziranih parametrov v vinu po vsebinah varnosti.

Skupine parametrov / parameter	Metodologija
Kovine in nekovine	
Pb	ISO 17294-2:2016
Pb, Cd, Sn, Cu, Br skupni, Ag, Zn, Al, As, B (kot element bor), Na Fe	ISO 17294-2:2016
F	OIV-MA-AS321-03
Alergeni	
Mlečne beljakovine	ND-IV-NLZOH-OOZMB-LJ-110, izdaja 8
Lizocim	ND-IV-NLZOH-OOZMB-LJ-1116, izdaja 2
Beljakovine jajčnega beljaka	ND-IV-NLZOH-OOZMB-LJ-1107, izdaja 10
Umetna barvila	
Tartrazin, Kinolinsko rumeno, Oranžno, Azorubin, Amarant, Rdeče 4R, Košenil rdeče, Eritrozin, Alura rdeče, Patentno modro, indigotin, Brilljantno modro, Zeleno, črno	ND-IV_NLZOH-OKAMB-089, izdaja 6
Skupni žveplov dioksid	Ur.I.RS št. 43-2439/2001 točka X, 20. člen ali 21. člen
Prosti žveplov dioksid	Ur.I.RS št. 43-2439/2001 točka X, 20. člen ali 21. člen
Aflatoksini: Mikotoksini	SIST EN 14133-modif.: 2009

Izotopske analize

Vinarska inšpekcija je v letu 2021 odvzela vzorce vina za izotopske analize iz vseh treh vinorodnih dežel z namenom, da se ugotovi morebitno zavajanje glede geografskega porekla, letnika pridelave, ugotovi morebitne potvorbe glede obogatitve, dodajanja vode, dodajanja CO₂ v peneča vina ali dodajanja drugih nedovoljenih snovi v vino. Za potrebe inšpekcijskega nadzora potvorb in goljufij v vinarstvu je pomembno, da se analize opravijo na podlagi akreditiranih metod in v skladu z Uredbo (EU) 2017/625.

Izotopske analize se na živilih izvajajo s ciljem zagotavljanja kakovosti, varnosti in sledljivosti živil. Slovenska baza podatkov za izvajanje izotopskih analiz vin se oblikuje od 1996. leta dalje. Od leta 2005 država RS pošilja podatke tudi v evropsko bazo podatkov za izvajanje izotopskih analiz vin. V bazo je vključenih 25 vzorcev slovenskih vin iz treh vinorodnih področij.

S pomočjo izotopskih analiz se v vinu:

- ugotavlja geografsko poreklo,
- mešanje vin pridelanih iz različnih sort vinske trte,
- ugotavlja dosladkanje drozge ali mošta, ki je prepovedano brez predpisanega dovoljenja oziroma velja popolna prepoved v primeru drozge ali mošta namenjenega za pridelavo vrhunskega vina,
- ugotavlja letnik pridelave,
- dodaja voda,
- dodaja druge nedovoljene snovi v vino,
- dodaja CO₂ v peneča vina.

V letu 2021 je bilo s pomočjo izotopskih analiz preizkušenih 12 vzorcev vin iz treh različnih vinorodnih dežel in trije vzorci vina iz uvoza.

Pri tem je bilo uporabljenih pet principov izotopskih parametrov z informacijo, ki jo podajajo:

1. (D/H)_{II} – Specifično razmerje na metilenskem mestu v etanolu vinskega destilata

(D/H)_I – Razmerje na metilnem mestu v etanolu vinskega destilata

C-13 vinskega destilata

(D/H)_w, δ²H – Povprečno D/H razmerje v vodi

Povprečna vsebnost ¹⁸O v vinu

Rezultati: Pri 9 vzorcih slovenskih vin je bilo ugotovljeno, da so vse izmerjene vrednosti znotraj 99 % intervala zaupanja za avtentične vzorce vin iz vinorodnih dežel, iz katerih vzorec izhaja. Vzorci so avtentični.

Za tri vzorce iz S Makedonije izvidi potrjujejo, da nimajo slovenskega geografskega porekla in izhajajo iz južnejših vinogradniških območij. Podatkovne baze za makedonska vina v RS še ni.

Vzorčenje glede dodajanja sintetičnega glicerola

Na podlagi obvestila o objavi na portalu Food Fraud, ki smo ga prejeli v februarju 2021, od nemških pristojnih organov, da je bila ugotovljena vsebnost nedovoljenega enološkega sredstva, in sicer 0,74 mg /l sintetičnega glicerola (3-metoxi-1,2-propandiol- 3 MPD) v vinu slovenskega pridelovalca, je vinarska inšpekcija odvzela vzorec tudi na slovenskem trgu. Iz rezultatov analize, ki jo je izvedel akreditiran laboratorij Chelab, S.r.l - Merieux NutriSciences, je razvidno, da je določena vrednost 3-metoxi-1,2-propandiol: 0,82 mg /l, kar kaže na to, da je pridelovalec uporabil nedovoljeno enološko sredstvo, kar ni v skladu z vinarsko zakonodajo.

Prepove se promet z vinom, ki je bilo obdelano z nedovoljenimi enološkimi postopki in sredstvi.

Vzorčenje enoloških sredstev

V letu 2021 je bilo odvzetih 27 vzorcev enoloških sredstev.

BENTONITI

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu vzeti 4 vzorci bentonita različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga (105°C, 4h)
- pH (bentonit/voda = 1/20) – največja dopustna vrednost za naravne kalcijeve bentonite znaša 6,5 do 8,5, za naravne natrijeve ali aktivirane kalcijeve bentonite znaša 8,5 do 10
- Kalcij
- Magnezij
- Kalcij + Magnezij v meq/100g - največja dopustna vrednost znaša 100
- Natrij v g/kg - največja dopustna vrednost znaša manj kot 10g/kg za naravne bentonite in manj kot 35 g/kg za aktivirane bentonite
- Železo v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 600
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 2
- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

ENOLOŠKI TANINI

V inšpekcijskih postopkih sta bila v prometu odvzeta 2 vzorca enoloških taninov različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga (%) - največja dopustna vrednost znaša 10
- Pepel (% v s.s.) - največja dopustna vrednost znaša 4
- Železo v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 50 (oz. 200 za kostanj)
- Arzen v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 3
- Svinec v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

BAKROV SULFAT (ANTI BEKSER)

V inšpekcijskih postopkih je bilo v prometu vzetih 11 vzorcev bakrovih pripravkov (bakrov sulfat). Vzorčenje smo izvedli v dveh terminih, in sicer 9 vzorcev konec maja 2021 in 2 vzorca v času pred trgatvijo. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Bakrov sulfat, bakrov citrat ali bakrov sulfat, vodna raztopina - 1 % ali 2 %

Rezultati – Izmerjena vrednost bakra v vseh vzorcih ustreza deklarirani vrednosti.

ENOLOŠKI ENCIMI

V inšpekcijskih postopkih sta bila v prometu vzeta 2 vzorca enoloških encimov. Vzorca sta bila analizirana na naslednje parametre:

- Kadmij v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 0,5
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 3
- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – vrednosti analiziranih parametrov ne presegajo največjih dopustnih vrednosti navedenih v kodeksu.

HRANA ZA KVASOVKE

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 4 vzorci hrane za kvasovke različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Železo v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 50
- Dušik (amonijev) v % - najmanjša dopustna vrednost znaša 25
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 3
- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

KVASOVKE

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 4 vzorci kvasovk različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga v % - največja dopustna vrednost znaša 8
- Arzen v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 3
- Kadmij v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 1
- Svinec v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 2

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

Po trenutno veljavni vinarski zakonodaji izločimo iz prometa sredstva, ki vsebujejo nedovoljene snovi, vsebnost dovoljenih snovi pa spremljamo kot monitoring.

Nadzor nad delom pooblaščenih organizacij

Vzorci vina, ki jih Inšpekcija za vinarstvo v okviru svojih pooblastil, zakonskih določil in plana dela, vsako leto odvzame v prometu, se odda v analizo pooblaščenim organizacijam, ki je bila izbrana za izvajanje uradnih analiz in izpolnjuje pogoje akreditacije standard EN ISO/IEC 17025. Analizirajo se določeni kemijski parametri, ki jih v zapisniku o vzorčenju določi inšpektor. Inšpektor vzame vzorec vina, ga odnese na pooblaščen organizacijo, ki poda izvedeniško mnenje, na podlagi katerega inšpektor nato ustrezno ukrepa. Če se stranka z mnenjem ne strinja, lahko zahteva super analizo, kjer nato iste kemijske parametre v istem vinu analizira še druga pooblaščen organizacija, določena s strani MKGP.

V skladu z določili 10. člena Pravilnika o postopku in načinu ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (Uradni list RS, št. 32/00, 99/01 in 105/06 – ZVin) so vinarski inšpektorji na pooblaščenih organizacijah nadzirali postopek in način ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina. Preverili so, kako je sestavljena komisija (tripartitno), kakšno je število vzorcev namenjenih ocenjevanju in sam potek ocenjevanja. Naknadno so preverili še sledljivost, od številke vzorca do pridelovalca samega. Vino se ocenjuje za pridobitev odločbe o skladnosti s predpisanimi kemičnimi parametri in ugotavljanje primernosti za promet ter potrjevanje geografskega porekla.

Pri nadzoru dela pooblaščenih organizacij se preverja ustreznost uporabe dovoljenih geografskih označb in zaščitene tradicionalne izrazov, ki v registru pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) niso ažurirani in usklajeni z EU zakonodajo.

Nadzor nad pooblaščenimi organizacijami poteka tudi v smislu preverjanja ali le-ta pregleda opremo za kontrolo sladkorne stopnje in tehnice, ki morata biti v skladu s predpisi področja meroslovja.

V registru pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) vršimo tudi administrativni nadzor nad uradnimi degustatorji, ki sodelujejo v komisiji za ocenjevanje vina, če so ustrezno usposobljeni glede izobraževanja in preskusov, ki so predpisani.

Opravljenih je bilo 12 nadzorov nad delom pooblaščenih organizacij, od tega 10 nadzorov poteka uradnega ocenjevanja vina. Ugotovljena 1 nepravilnost.

Obogatitve drozge in mošta

V skladu z 11. členom Pravilnika o pogojih, ki jih mora grozdje izpolnjevati za predelavo v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu (Uradni list RS, št. 43/04, 127/04, 112/05 in 105/06 – ZVin) je obogatitev enološki postopek, s katerim povečamo volumenski delež alkohola v %.

Kadar klimatski pogoji in zdravstveno stanje grozdja tako zahtevajo, lahko pooblaščen organizacija v skladu z 11. členom Pravilnika o pogojih, ki jih mora grozdje izpolnjevati za predelavo

v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu (Uradni list RS, št. 32/00, 99/01 in 105/06 – ZVin) je obogatitev enološki postopek, s katerim povečamo volumenski delež alkohola v %.

Kadar klimatski pogoji in zdravstveno stanje grozdja tako zahtevajo, lahko pooblaščen organizacija za spremljanje dozorevanja grozdja in ugotavljanje primernosti grozdja za vino (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen organizacija za spremljanje dozorevanja grozdja), katera je imenovana v skladu s predpisom, ki ureja kontrolo kakovosti grozdja v času trgatve, izda dovoljenje za obogatitev pod določenimi pogoji.

Obogatitev se dovoli, če je volumenski delež naravnega alkohola najmanj toliko, kolikor je zahtevan minimalni volumenski delež naravnega alkohola za posamezno kakovostno stopnjo za posamezno vinorodno območje.

Dovoljenje za obogatitev se izda za pridelovalno območje, ki je enako ali manjše od vinorodnega okoliša za posamezno sorto grozdja.

Pridelovalec, ki namerava obogatiti več kot 10.000 l pridelka ali obogatiti s postopkom z delnim zgoščevanjem, si mora predhodno pridobiti individualno dovoljenje za obogatitev pri pooblašteni organizaciji za spremljanje dozorevanja grozdja.

Po opravljenem postopku obogatitve mora vsak pridelovalec v skladu s predpisom, ki ureja register pridelovalcev grozdja in vina in kataster vinogradov, oddati upravni enoti prijavo o izvedenem enološkem postopku.

Obogatitev se sme izvajati na istem pridelku le enkrat, in sicer:

- svežemu grozdju, vinskemu moštu in novemu vinu, ki še vre, je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK;
- grozdnemu moštu je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK ali ga obogatiti z delnim zgoščevanjem z uporabo reverzne osmoze;
- vinskemu moštu je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK;
- namizno vino obogatimo z delnim zgoščevanjem s hlajenjem.

Dovoljeno je dodajanje saharoze raztopljene v moštu, ki je predmet obogatitve, ni pa dovoljeno raztapljanje saharoze v vodi.

V letih, ko so klimatski pogoji izjemno neugodni, se lahko poveča volumenski delež naravnega alkohola največ za 3,5 %, vendar samo za tista vinorodna območja, ki ne sodijo v vinorodno deželo Primorsko. V teh primerih lahko dodajanje ZGM oziroma RTK poveča volumen največ za 11 %.

Postopek obogatitve se mora izvesti do 16. marca v letu po trgatvi, razen v vinorodni deželi Primorski, kjer mora biti izveden do 1. januarja v letu po trgatvi in to samo za pridelke letnika trgatve, ki je bila neposredno pred tem datumom.

Postopek obogatitve mora potekati znotraj vinorodne cone, kjer je bilo vino pridelano.

Vino se ne sme zgoščevati, če so bili pridelki, iz katerih je vino pridobljeno, že predhodno obogateni.

Vinarska inšpekcija spremlja izdajanje odločb o dovoljenju za obogatitev drozge ali mošta od različnih pooblaščenih organizacij.

Ostali nadzori

Dopolnilne dejavnosti – turizem na kmetiji

V obdobju razglašene epidemije COVID-19, do 16.6.2021, je bila prepovedana gostinska dejavnost in s tem tudi obratovanje Turističnih kmetij, ki sodijo med dopolnilne dejavnosti. Pregledi so se vršili na daljavo, in sicer se je nosilce telefonsko, po elektronski pošti ali z navadno pošto pozvalo, da inšpektorju pošljejo svoje reklamne oglase, cenike in izpolnjene obrazce za izračun zadostnega deleža lastnih surovin.

Opravljenih je bilo 50 nadzorov po različnih vsebinah:

- predelava primarnih kmetijskih pridelkov: 17 nadzorov;
- prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij: 3 nadzori;
- turizem na kmetiji: 30 nadzorov.

Ugotovljeno je bilo, da so na dopolnilnih dejavnostih – turizem na kmetiji, evidence o lastnih in dokupljenih surovinah za pripravo obrokov, pomanjkljive in je zato otežkočen izračun deleža lastnih surovin, ki mora biti zagotovljen v skladu s predpisi.

Zavajajoče označevanje z oznako KMETIJA za pravne osebe ni dovoljeno, zato je bilo v takem primeru stranki naloženo, da odpravi pomanjkljivosti.

Na podlagi podatkov MKGP bo opravljen administrativni pregled tistih nosilcev dopolnilne dejavnosti, ki do 30. junija za preteklo leto upravni enoti ne bodo sporočili podatka o letnem dohodku.

Nadzor po določbah Zakona o nalezljivih boleznih

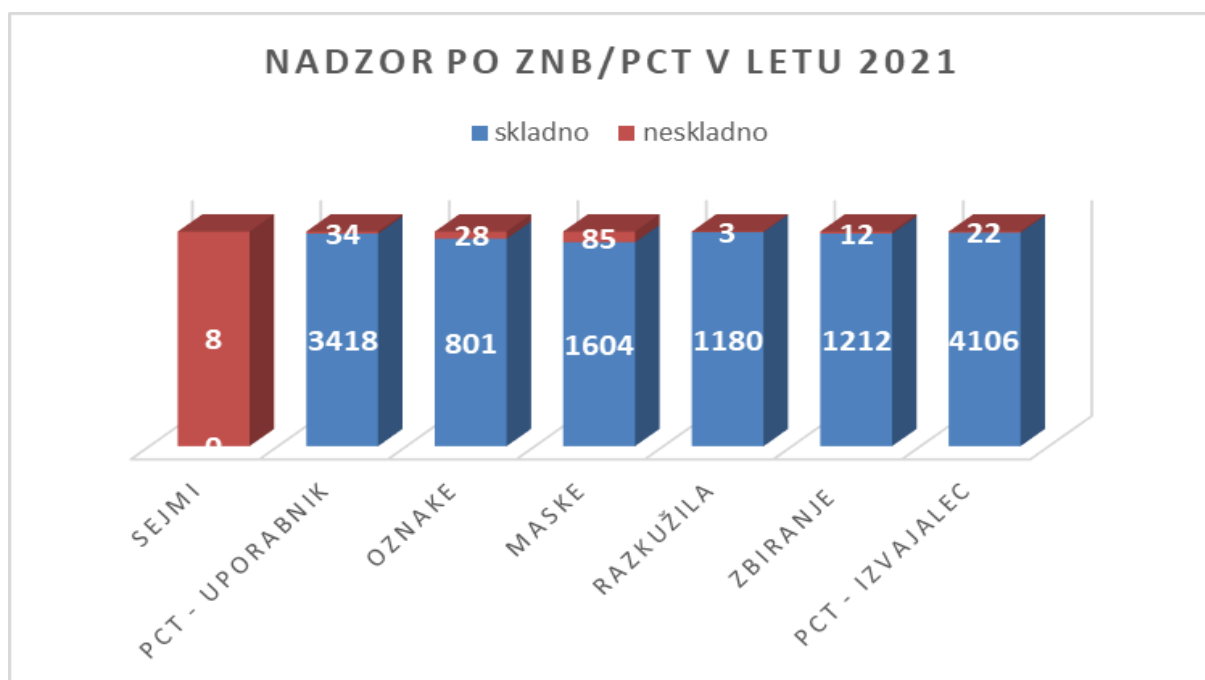
Leto 2021 smo začeli v času razglašene epidemije. Inšpektorji za vinarstvo smo izvajali nadzore po določbah ZNB v okviru rednega dela na področju vinarstva.

Nadzirali smo ustrezno nošenje mask, uporabo razkužil, prepoved zbiranja ljudi, vzdrževanje ustrezne varnostne razdalje na mestih, kjer se je prodajalo vino.

V času od 1.4.2021 do 11.4.2021 je sledilo zaprtje države.

Z dnem 16.6.2021 je bila razglašena ukinitvev epidemije, kar pa ni pomenilo, da vinarski inšpektorji ne opravljamo več nadzorov po vsebinah ZNB. Poleg nadzora prometa z vinom v trgovini, ponovno pričnemo z nadzori po vinarskih vsebinah v gostinstvu. Vzporedno z rednimi pregledi smo vršili tudi nadzore po določbah ZNB/PCT.

Dne 15.9.2021, je pričel veljati Odlok o načinu izpolnjevanja pogoja prebolevnosti, cepljenja in testiranja za zajezitev širjenja okužb z virusom SARS-COV- 2, ki vključuje tudi nadzor PCT pogojev (preboleli, cepljen, testiran).

Slika 31: Podatki nadzora in število ugotovljenih nepravilnosti po vsebinah Zakona o nalezljivih boleznih v letu 2021.

Nadzor vinarskih inšpektorjev se vrši na podlagi pooblastil v zvezi s 46.a členom ZNB, v zvezi s 3.alinejo prvega odstavka 32. člena in prvega odstavka 39. člena in drugega odstavka ter za izvrševanje prvega odstavke 9. člena in drugega odstavka 31. člena ZNB.

Nadzor po določbah ZNB je potekal pri naslednjih vrstah zavezancev, v okviru rednih pregledov po vinarskih vsebinah:

1. Vinske kleti oziroma dodatne lokacije;
2. veleprodaja;
3. uvozniki;
4. maloprodaja, v trgovinah z živili;
5. kmetijske zadruge, prodajalne z repromaterialom;
6. gostinski lokali;
7. dopolnilne dejavnosti – turizem na kmetiji;
8. dopolnilne dejavnosti – prenočišča;
7. pooblašćene organizacije;
8. organizirane prireditve - trgatev, tržnice.

Dne 28.9.2021 smo s strani ZIRS prejeli prošnjo, da skladno z usmeritvijo vlade, vse razpoložljive vire usmerimo v povečanje nadzorov nad zagotavljanjem spoštovanja pogoja PCT. Iz tega naslova opustimo vse ostale nenujne naloge. Ti nadzori se namreč izkazujejo za enega od relativno učinkovitih pristopov pri preprečevanju širjenja virusa COVID-19 in posledično znatno pripomorejo pri ohranjanju odprte družbe.

Konec oktobra smo vinarski inšpektorji okrepili nadzor po določilih ZNB v okviru svojih rednih inšpekcijskih nadzorov in pristojnosti na področjih vinarskih vsebin, s poudarkom nadzora v gostinskih lokalih. Okrepili smo se še z 12 inšpektorji za kmetijstvo, ki so prejeli Pooblastilo za nadzor prometa z vinom v gostinskih lokalih. V dvojice so se vključili še posamezni gozdarski in lovski inšpektorji. Delo je potekalo večinoma v dvojicah, izven rednega delovnega časa in na razširjenih območjih na področju celotne Slovenije.

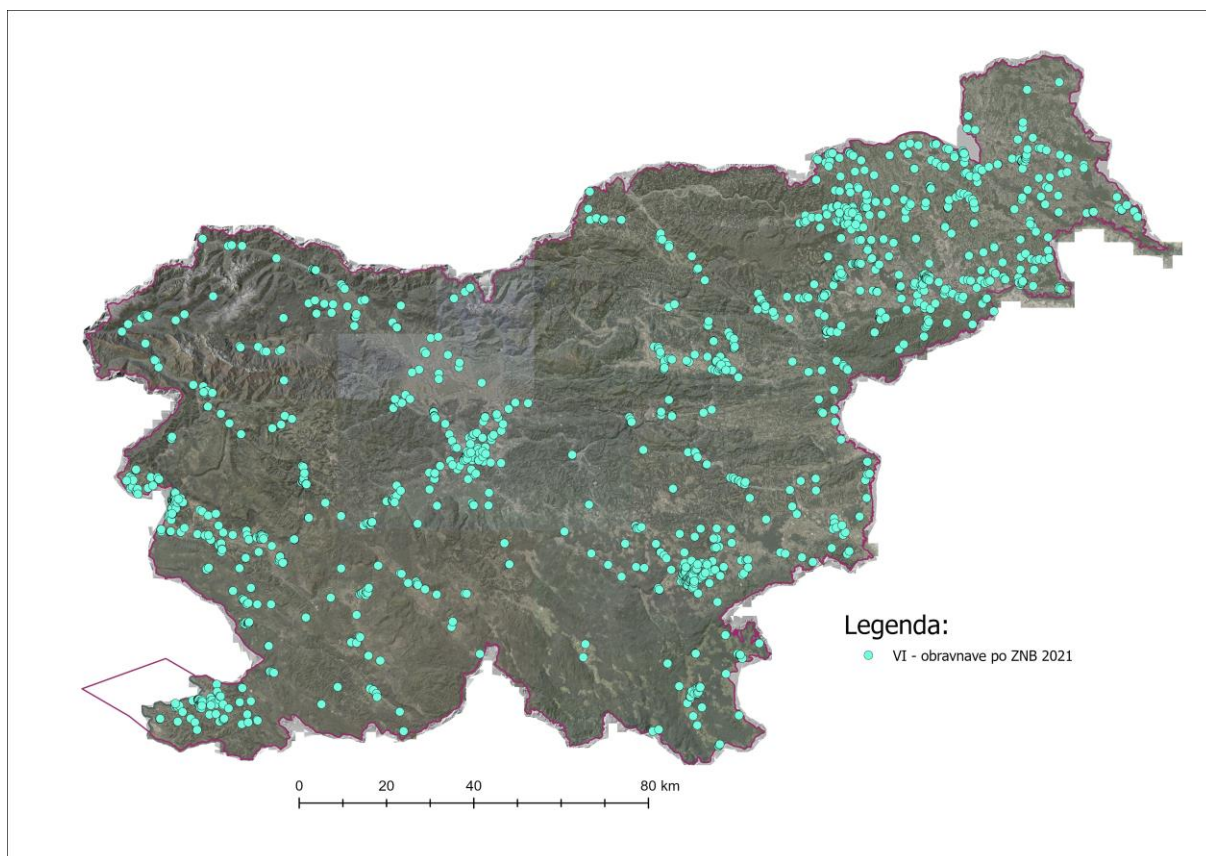
Poostrene nadzore ZNB/PCT pogojev v gostinstvu smo izvajali v okviru svojega rednega dela od začetka oktobra, tudi izmenično med vikendi in še bolj intenzivno, tudi izven rednega delovnega časa, v času martinovanja ter božično/novoletnih praznikov.

Zaradi neugodne situacije na terenu, ko se v lokalu pojavijo različni inšpektorji, tudi inšpektorji znotraj MKGP, smo organizirali razdelitev terena po občinah med IRSKGLR, FURS in UVHVVR.

Število pregledov, kjer so se opravljali pregledi po ZNB: 12.513, nepravilnosti: 192.

Vsebine inšpekcijskih pregledov po ZNB:

- maske: 1.689 pregledov, nepravilnosti: 85,
- razkužila: 1.183 pregledov, nepravilnosti: 3,
- razdalje - obvestila o št. gostov: 829 pregledov, nepravilnosti: 28,
- prepoved zbiranja ljudi: 1.224 pregledov, 12 nepravilnosti,
- PCT - nosilci/zaposleni: 4.128, 22 nepravilnosti.
- PCT - uporabniki: 3.452, nepravilnosti: 34,
- Izvajanje dejavnosti, ki ni dovoljena (sejmi): 8, nepravilnosti 8.

Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini ZNB/PCT v letu 2021.

Izrečeni ukrepi v skladu z določili Zakona o prekrških

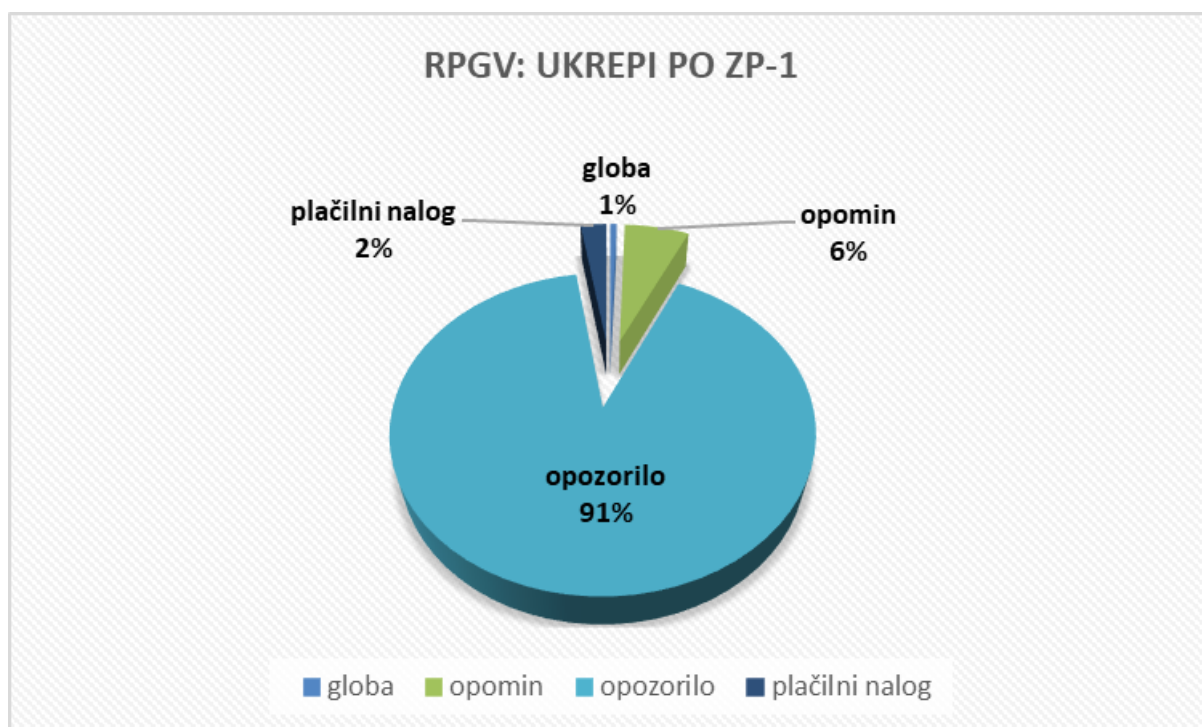
Ukrepi so bili izrečeni po 14 različnih področjih nadzora. Skupno je bilo izrečenih 235 ukrepov, od tega 5 odločb po ZP-1 z globo, 37 odločb z opominom p ZP-1, 10 plačilnih nalogov in 183 opozoril po ZP-1.

Skupna višina izrečenih glob znaša 7.470 €.

Register pridelovalcev grozdja in vina

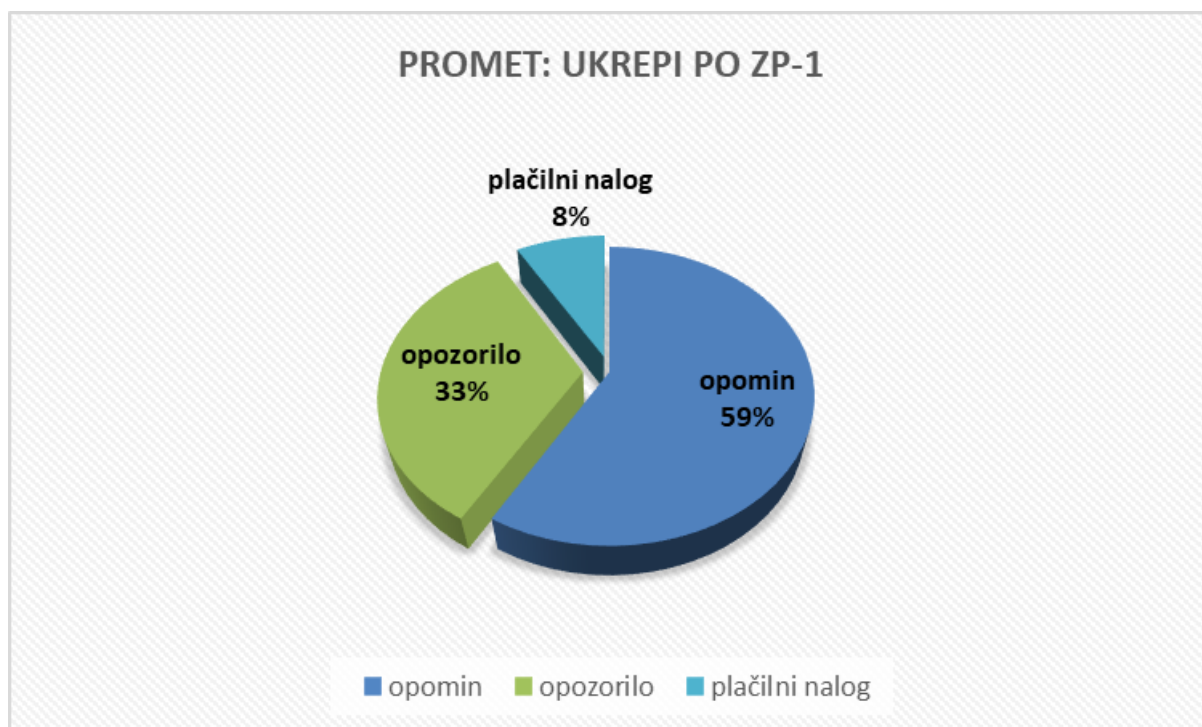
Po vsebini registra pridelovalcev grozdja in vina je ugotovljeno skupaj 163 kršitev. Izdana je bila 1 odločba po z globo po ZP-1, 10 odločb z opominom po ZP-1, 148 opozoril po ZP-1 in izdani 4 plačilni nalogi po naslednjih vsebinah:

- pridelovalec ni prijavil prijave zalog v register;
- pridelovalec ni prijavil prijave pridelka v register.

Slika 32: Prikaz izdanih ukrepov po vsebini registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) v letu 2021.

Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozdja in vina

Slika 33: Prikaz izdanih ukrepov po vsebini prometa z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozdja v letu 2021.

Po vsebini prometa je bilo skupaj ugotovljenih 12 kršitev. Izdanih je bilo 7 odločb z opominom po ZP-1, 4 opozorila po ZP-1 in izdan 1 plačilni nalog po naslednjih vsebinah:

- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, ki za to niso primerni ali niso istovetni z listinami, ki ga spremljajo;
- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, za katere se zahteva obvezna ocenitev pred oddajo v promet, a niso ocenjeni;
- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, ki ne bi smeli biti v prometu;

pridelovalec je izven svojega proizvodnega obrata dal v promet vino, ki ni originalno polnjeno.

Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina v prometu

Slika 34: Prikaz izdanih ukrepov po vsebini kakovost mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina v prometu v letu 2021.

Po vsebini kakovosti mošta, vina in drugih proizvodov je bilo ugotovljenih skupaj 25 kršitev. Izdana je bila 1 odločba po ZP-1 z globo, 12 odločb z opominom po ZP-1, 12 opozoril po ZP-1 po naslednjih vsebinah:

- Mošt, vino in drugi proizvodi niso vsebovali predpisane vsebnosti snovi;
- proizvod je bil pokvarjen (bolno vino zaradi delovanja mikrobov);
- proizvod je vseboval napako (zaradi fizikalno-kemičnih procesov ali sprejema tujih snovi);

- proizvod je bil pomanjkljiv (prenizka ali previsoka vsebnost sestavin); proizvod ni ustrezal predpisani kakovosti.

#####

Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina

Po vsebini pridelave mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- pri pridelavi mošta, vina je bilo ugotovljenih 12 kršitev, od tega 1 odločba, 7 opominov po ZP-1, 3 opozorila po ZP-1, 1 plačilni nalog;
- ne vodi kletarske evidence o pridelavi grozdja: 1 kršitev z 1 opozorilom po ZP-1.

Register pridelovalcev grozdja in vina

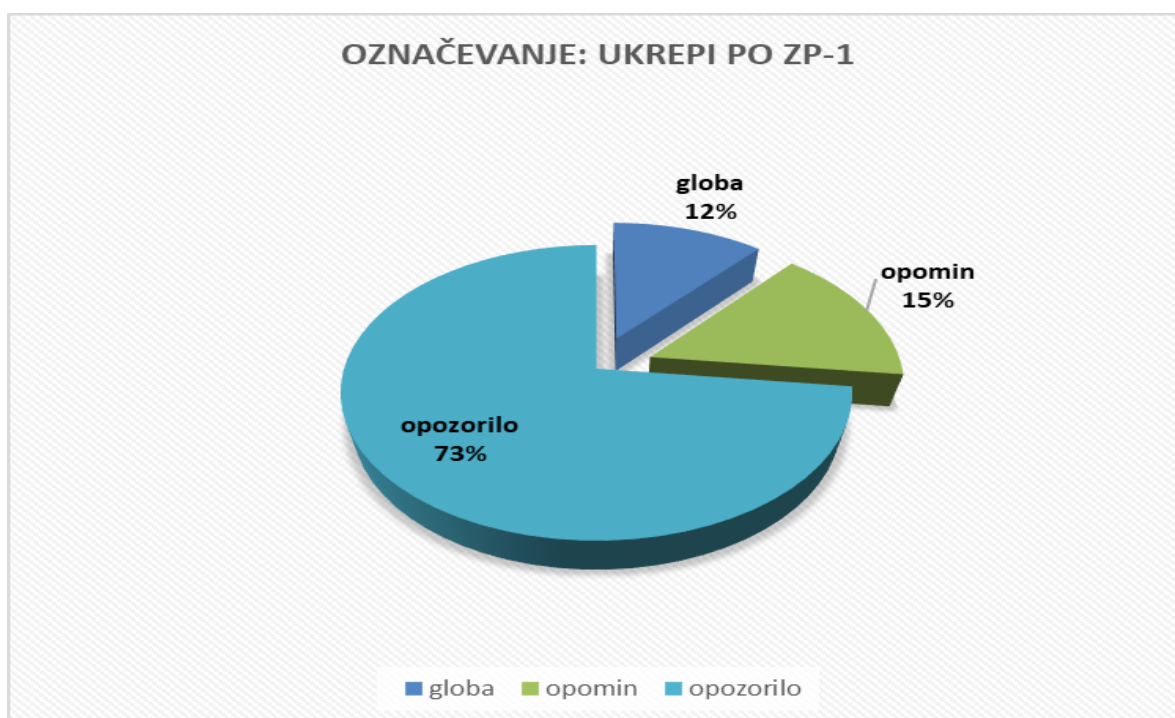
Po vsebini registra pridelovalcev grozdja in vina so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- s pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov se ukvarja pridelovalec, ki za to ne izpolnjuje pogojev: 118 kršitev, od tega 14 opominov po ZP-1 in 104 opozoril po ZP-1;
- s pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov se ukvarja pridelovalec, ki ni vpisan v register: 1 nepravilnost z 1 opozorilom po ZP-1;
- pridelovalec ni prijavil prijave vinograda v register: 10 kršitev, od tega 2 opomina po ZP-1, 8 opozoril po ZP-1;
- pridelovalec ni prijavil prijave zaloga v register: 23 kršitev, od tega 1 opomin po ZP-1, 21 opozoril po ZP-1, 1 plačilni nalog;
- pridelovalec ni prijavil prijave pridelka v register: 61 kršitev, od tega 1 odločba, 29 opominov, 29 opozoril po ZP-1, 2 plačilna naloga.

Označevanje mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina

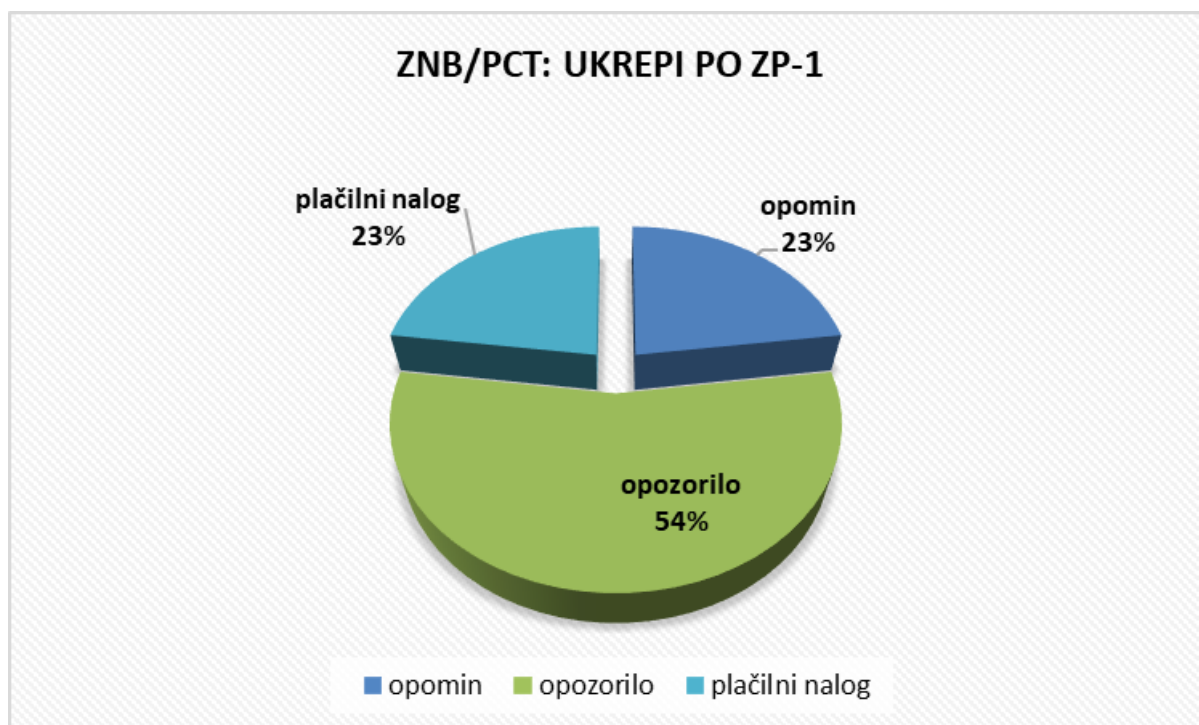
Po vsebini označevanja mošta, vina in drugih proizvodov je bilo ugotovljenih 26 kršitev. Izdane so bile 3 odločbe po ZP-1 z globo, 4 odločbe z opominom po ZP-1, 19 opozoril po ZP-1 po naslednjih vsebinah:

- Pidelovalec je uporabil geografsko označbo, tradicionalni izraz in dodatni tradicionalni izraz, čeprav ne izpolnjuje predpisanih pogojev;
 - pridelovalec je v nasprotju z veljavno zakonodajo uporabil geografsko označbo, tradicionalni izraz ali dodatni tradicionalni izraz na proizvodih;
 - pridelovalec je v nasprotju z veljavno zakonodajo uporabil označbo vino PTP;
 - pridelovalec je nepravilno označil izvor mošta, vina in drugih proizvodov;
- pridelovalec je opremil ali dal v promet mošt, vino in druge proizvode z označbami, ki niso predpisane.

Slika 35: Prikaz izdanih ukrepov po vsebini označevanje mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina v prometu v letu 2021.

Nadzori po Zakonu o nalezljivih boleznih in Odlokih

Slika 36: Prikaz izdanih ukrepov po vsebini nadzora po ZNB/PCT v letu 2021.

Po vsebini določb označevanja mošta, vina in drugih proizvodov je bilo ugotovljenih 35 kršitev. Izdanih je bilo 8 plačilnih nalogov po ZP-1, 8 odločb z opominom po ZP-1, 19 opozoril po ZP-1 po naslednjih vsebinah:

- Ustrezno nameščene zaščitne maske nosilcev in uporabnikov dejavnosti;
- razkužila in obvezno razkuževanje ob vstopu v zaprte prostore;
- razdalje - obvestila o največjem dovoljenem številu gostov – število sedežev v notranjih in zunanjih prostorih;
- prepoved zbiranja ljudi;
- PCT pogoji - nosilci/zaposleni;
- PCT pogoji- uporabniki;
- izvajanje dejavnosti, ki ni dovoljena (sejmi).

Predlogi za izboljšanje dela

Pri ocenjevanju oranžnih vin in vin iz ekološke ter biodinamične pridelave se ugotavlja, da so ta vina kot osnovni vzorec ocenjena kot primerna za promet, kot inšpekcijski vzorec pa jih pooblaščen organizacije pogosto izločijo iz prometa. Menimo, da bi se glede na dejstvo, da je takih vin vedno več v prometu, zakonodaja morala čimprej uskladiti z dejanskim stanjem.

V bazi podatkov GERK bi bilo potrebno ažurirati površine z vrsto rabe. Te površine na podlagi izsledkov inšpekcijskih pregledov ne izkazujejo dejanskega stanja v naravi.

Predlagamo, da se v zvezi s 3. odstavkom 13. člena Zakona o vinu, dvigne spodnja meja površine za obvezen vpis vinograda v register pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) s 5 ar na 10 ar, kar velja tudi ob registraciji oljčnikov.

Predlagamo posodobitev registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV), ki bi vseboval ažurirane podatke, usklajene z EU zakonodajo, da ne bi prihajalo do nepravilnosti pri izpisu odločb pooblaščenih organizacij glede navajanja tradicionalnih izrazov. Pooblaščen organizacije težko preverijo usklajenost vina s proizvodno specifikacijo, ker pridelovalci ne prijavljajo pridelka ločeno po sortah, temveč ga prijavijo kot mešano belo ali rdeče (primer CVÍČEK PTP in RITOZNOJČAN PTP).

Zakonodajalec bi moral poiskati način, da tudi v vinarski zakonodaji normira lastno porabo vina za kmetijska gospodinjstva. Za vino so normativi sicer določeni v trošarinski zakonodaji.

Nadzore prevoza grozdja v času trgatve bi bilo smotrno združiti z nadzorom poteka prevzema grozdja pri pridelovalcih, ki odkupujejo grozdje, ter s kontrolo izpolnjevanja pogojev za odkup grozdja za pridelavo vrhunskega vina pri odkupovalcih. Nadzor spremnih dokumentov za prevoz grozdja v prometu lahko opravi Policija in v primeru ugotovljenih nepravilnosti zadevo odstopi vinarski inšpekciji.

S spremembo Zakona o vinu predlagamo znižanje glob, ker so previsoke in jih težko izrekamo, predvsem manjšim pridelovalcem.

Splošno

RS je dežela gozdov, saj pokrivajo 58,2 % naše domovine. Po gozdnatosti smo na tretjem mestu v Evropski uniji, za Švedsko in Finsko. V RS je 76 % gozdov v zasebni lasti, 21 % gozdov je v lasti države ter 3 % v lasti občin. Večje in strnjene gozdne posesti omogočajo lažje, kakovostno, strokovno in ekonomično gospodarjenje z gozdom. Zasebna gozdna posest je zelo razdrobljena, saj povprečna posest obsega okoli 2,9 ha in še ta je nadalje razdeljena na več med seboj ločenih parcel. Za veliko večino teh lastnikov gozdovi niso gospodarsko pomembni. Velika razdrobljenost in veliko število lastnikov in solastnikov gozdov otežuje strokovno delo in optimalno izrabo lesa v zasebnih gozdovih. Slovenske gozdove je v zadnjih letih prizadelo več naravnih ujm. Gozdove prizadete z žledom in vetrologi nato ogrožajo še smrekovi podlubniki. Prav zato je v zadnjih letih prva prioriteta dela gozdarske inšpekcije nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del.

Organiziranost in delovanje gozdarske inšpekcije

Gozdarska inšpekcija, ki deluje v IRSKGLR je štela 16 gozdarskih inšpektorjev in inšpektorjev (v nadaljevanju: inšpektorjev) vključno z direktorjem gozdarske inšpekcije ter enega svetovalca. Sedež inšpektorjev je v območnih enotah in izpostavah inšpektorata, območje delovanja pa je omejeno z mejami gozdnogospodarskega območja. Tako imajo inšpektorji celosten pregled gozdarstva v določenem gozdnogospodarskem območju. V ljubljanskem in mariborskem gozdnogospodarskem območju sta zaradi velikosti območij zaposlena po dva inšpektorja, v ljubljanskem območju pa del neposrednega nadzora opravlja tudi vodja inšpekcije.

Inšpekcijski postopki zahtevajo od inšpektorjev poleg strokovnega znanja tudi veščine obvladovanja konfliktnih situacij, ki so sestavni del inšpekcijskega nadzora. Povsem izogniti se jim ni mogoče in vsako leto beležimo prikrite grožnje, grožnje po telefonu, nadlegovanja po telefonu in podobno. Inšpektorji vsako tako grožnjo zabeležijo, v nekaterih primerih o tem obvestijo tudi policijo.

Delo izven rednega delovnega časa

Gozdarska inšpekcija vsako leto opravlja delo izven rednega delovnega časa. Na tak način gozdarski inšpektorji sledimo cilju, da je potrebno v času pričakovanih kršitev poostri nadzor, ne glede na to ali je to v delovnem času ali izven njega.

V obravnavanem letu smo izven rednega delovnega časa večinoma opravljali nadzor vožnje z vozili v naravnem okolju, nabiranja gob, nadzor izvajalcev del v gozdovih, prevoza in prodaje okrasnih drevesc in nadzor posameznih določb Zakona o nalezljivih boleznih. Skupaj smo izven delovnega časa opravili 213:21 ur nadzora.

Sestanki in izpopolnjevanje

Zaradi preprečevanja okužb z nalezljivo boleznijo COVID-19 sta bila v letu 2021 le 2 sestanka gozdarske inšpekcije izvedena v živo. Gozdarska inšpekcija je imela še 8 sestankov preko video povezave. Namenjeni so bili pregledu opravljenega dela, usmeritvam dela za naslednje razdobje, novo sprejetim predpisom in aktualnim informacijam.

V letu 2021 je bilo zaradi epidemije COVID-19 manj izpopolnjevanj in usposabljanj kot v preteklih letih.

Preglednica 20: Pregled pomembnejših izpopolnjevanj in usposabljanj v letu 2021.

Tema – vrsta izobraževanja	Udeleženci / število	Skupno število ur
Zakon o splošnem upravnem postopku – Upravna akademija, 22.4.2021	1	7
Predstavitev strateškega načrta SKP za obdobje 2023 – 2027 – MKGP, 21.12.2021	16	48
"IZZIVI IZVAJANJA DEL V GOZDOVIH" - Gozdarski inštitut Slovenije, 13.10.2021	2	8
Zakon o inšpekcijskem postopku - Upravna akademija, 19.10.2021	2	6
Ergonomija na delovnem mestu in staranje zaposlenih - Upravna akademija, 11.11.2021	2	5
Akti v upravnem postopku – Upravna akademija, 27. 5. 2021	2	8
11. seminar in delavnica iz varstva gozdov – Gozdarski inštitut Slovenije, 1.6. in 2.6. 2021	3	18
Predavanje in delavnica Risk4Alps, Zavod za gozdove Slovenije, 11. 6. 2021	1	5
Zakon o splošnem upravnem postopku – osvežitveni seminar – Upravna akademija, 11. 11. 2021	2	14

Izobraževanja so v preteklem letu večinoma potekala preko spletnih platform, ki so se izkazala kot zelo dobro nadomestilo izobraževanju v živo.

Sodelovanje z drugimi inšpekcijskimi službami in izvajanje 32. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru - odstopi zadev drugim inšpekcijskim organom

V gozdarski inšpekciji se zavedamo, da je za učinkovito delo zelo pomembno sodelovanje znotraj inšpekcije, takoj za tem pa sodelovanje z drugimi organi nadzora. Pri tem mislimo na sodelovanje z vsemi inšpekcijskimi in drugimi službami, ki delujejo v gozdu in gozdnem prostoru oziroma so zadolženi za upravljanje ali nadzor gospodarjenja z gozdovi v najširšem smislu. Zato smo pogosto pobudniki takega sodelovanja ali pa se na pobude za sodelovanje od drugod takoj odzovemo. Še posebej

smo zadovoljni s sodelovanjem pri obravnavanju konkretnih zadev. Na terenu vzpostavljeno sodelovanje se je pokazalo za učinkovito. Ugotavljamo tudi, da je sodelovanje boljše v tistih predelih in med tistimi inšpekcijami, ki imajo prostore na isti ali sosednji lokaciji, saj tako pride med inšpektorji do osebnega stika.

Pri nadzoru izvajalcev del v gozdovih in nadzoru Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, po katerem opravlja posredni nadzor tudi gozdarska inšpekcija, se je vzpostavilo zelo dobro sodelovanje predvsem s FURS in z delovno inšpekcijo.

Tradicionalno dobro je sodelovanje s Policijo pri nadzoru voženj z vozili v naravnem okolju, pri nabiranju gozdnih sadežev in gob in kot pomoč pri nadzoru drugih kršiteljev v gozdu, kjer inšpektorji pričakujejo odpor.

Kot dobro lahko ocenimo tudi sodelovanje z Zavodom za gozdove Slovenije (v nadaljevanju: ZGS). Na vprašanja in zahteve po podatkih, ki jih potrebujemo v inšpekcijskih postopkih, se odzivajo. Posamezni inšpektorji so vodstvu območnih enot ZGS v začetku leta predstavili ugotovitve in ukrepe v inšpekcijskih postopkih v predhodnem letu.

Skupnih akcij z drugimi organi je bilo zaradi ukrepov za preprečevanje okužb z nalezljivo boleznijo COVID-19 manj kot pretekla leta. Zaradi različnih prioritet nadzornih organov je večkrat nemogoče sočasno reševanje zadev, pri katerih se pristojnosti inšpekcij prekrivajo.

Preglednica 21: Sodelovanje z drugimi organi in inšpekcijskimi službami.

Organ sodelovanja	Število akcij - predmet
IRSD	1 x nadzor izvajalcev del v gozdovih
Kmetijska inšpekcija	1 x nadzor vožnje v naravnem okolju 4 x poseg v gozdna in kmetijska zemljišča
Lovska inšpekcija	16 x vožnja v naravnem okolju
Policija	8 x nadzor vožnje v naravnem okolju 1 x tatvine lesa 1 x nadzor nabiranja kostanja
IRSOP	3 x odlaganje odpadkov v gozd
Medobčinski inšpektorati in redarstva	1 x poseg v gozdni prostor 1 x nadzor vožnje v naravnem okolju 1 x zapora gozdne in občinske ceste 1 x označitve pohodniških poti
FURS	3 x nadzor izvajalcev del v gozdovih in knjigovodskih listin pri prevozu lesa

Gozdarska inšpekcija mora v skladu s 23. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP) ves čas postopka paziti na stvarno pristojnost in če spozna, da ni pristojna za določeno upravno zadevo, jo mora v skladu s 65. členom ZUP odstopiti pristojnemu organu. V 3. odstavku 32. člena ZIN je določeno, da mora inšpektor, ki ugotovi kršitev zakona ali drugega predpisa, za katerega ni stvarno pristojen, ugotoviti dejansko stanje, sestaviti zapisnik in ga posredovati pristojni inšpekciji. V odstopih drugim, pristojnim organom, gozdarski inšpektorji tudi zapišejo, da prosijo za odgovor v zvezi z izvedenimi ukrepi. V mnogih postopkih je namreč potem, ko drugi organ že opravi svoje delo, naloga gozdarske inšpekcije ali ZGS, da ukrepa še v skladu z Zakonom o gozdovih. V letu 2021 je gozdarska inšpekcija odstopila 106 zadev.

Preventivno delovanje gozdarske inšpekcije

S preventivnim delovanjem inšpektorji opozarjajo potencialne kršitelje na posledice ravnanja v nasprotju s predpisi. Dolžnost preventivnega delovanja je določena v 6. in 33. členu ZIN. Na žalost je res, da kaznovanje kršiteljev nanje deluje odvračalno, prav tako tudi na vse ostale potencialne kršitelje. V gozdarski inšpekciji uresničujemo preventivno delovanje na naslednje načine: z obveščanjem javnosti preko medijev in spletne strani inšpektorata, z odgovori na vprašanja in obveščanjem javnosti o predpisih, o dovoljenem pravnem ravnanju, o najpogostejših kršitvah predpisov in o akcijah nadzora. V praksi najpogosteje odgovarjamo na vprašanja posameznikov po telefonu in elektronski pošti, pošiljamo dopise potencialnim kršiteljem, odgovarjamo na vprašanja medijev ter pripravljamo predavanja za ciljne skupine.

Na področju gozdarstva so medije zanimali predvsem predpisi in ukrepi s področja vožnje z vozili v naravnem okolju, nabiranja gob in drugih gozdnih sadežev, gozdnega bontona, izvajanja sečenj in pridobivanja ter prodaje okrasnih drevesc.

S preventivnimi dopisi poskušamo potencialne kršitelje odvrniti od protipravnih dejanj. V letu 2021 je bilo teh preventivnih dejanj 401.

Preglednica 22: Preventivno delovanje s potencialnimi kršitelji.

Tema dopisa	število
Sanitarna sečnja - lubadar	62
Poseg v gozd brez soglasja ZGS	15
Nedovoljene sečnje	147
Gozdni red	3
Izvajalci del v gozdovih	3
Nevarna drevesa	1
Opremljenost skladišč gls z lovniimi pastmi	5
Raba gozda in vožnja v naravnem okolju	81
Dokumentacija pri prevozu lesa	2
Paša v gozdu	1
Omejitve v gozdnih rezervatih	81

Ocenjujemo, da je preventivno delovanje gozdarske inšpekcije dobro sprejeto in učinkovito. Vseh teh aktivnosti ni mogoče zabeležiti, zato so zgornje številke zgolj informativne.

Vpliv epidemije COVID-19 na delo gozdarske inšpekcije

Tudi delo v letu 2021 je zaznamovala epidemija COVID-19 oziroma ukrepi za preprečevanje in obvladovanje okužb z nalezljivo boleznijo COVID-19. IRSKGLR se je na epidemijo že v predhodnem letu učinkovito odzval ter organiziral delo od doma, vključno z zagotovitvijo oddaljenega dostopa do informacijskega sistema inšpektorata. Prav tako so bila pripravljena navodila za opravljanje dela med epidemijo, ki so se sproti prilagajala okoliščinam. Pri delu v pisarnah in pri uporabi službenih vozil so se strogo upoštevali vsi ukrepi za zavezitev širjenja virusa COVID-19 (maske, razkuževanje, medsebojna razdalja). Terensko delo je v pretežni meri nemoteno potekalo. Zaradi omejevanja ne-nujnih stikov so inšpektorji namesto zaslišanj zavezanca večkrat pozivali, da podajo pisne izjave tudi v upravnih inšpekcijskih postopkih, s čimer pa je težje ugotoviti dejstva in okoliščine kršitev predpisov. Zaradi omejevanja stikov je bilo manj tudi skupnih nadzorov z drugimi organi.

Gozdarska inšpekcija je v letu 2021 izvajala na svojem delovnem področju ob rednem delu tudi nadzor nad izvajanjem ukrepov iz prvega odstavka 39. člena Zakona o nalezljivih boleznih v skladu z veljavnimi odloki Vlade RS za preprečevanje in obvladovanje okužb z nalezljivo boleznijo COVID-19. Izvedla je 577 pregledov po ZNB,

pri čemer je izrekla 31 opozoril po 33. členu ZIN. Opravljenih je bilo 448 nadzorov izpolnjevanja PCT pogojev pri zaposlenih, ki so opravljali dejavnost, pri čemer je bilo nadzorovano 4.177 zaposlenih oseb. Nadzor PCT pogojev uporabnikov storitev je bil opravljen v 98 primerih, pri čemer je bilo nadzorovano 296 oseb.

Gozdarska inšpekcija je v letu 2021 sodelovala pri 173 zahtevnejših nadzorih po ZNB, ki sta jih izvajali vinarska in kmetijska inšpekcija.

Sanitarna sečnja v letu 2021

Podatki ZGS kažejo, da so poškodbe zaradi napadov podlubnikov nižje kot v prejšnjih letih, kar kaže na zmanjševanje številčnosti populacij smrekovih podlubnikov. V večini gozdov Slovenije prihaja do umiritve situacije. Težave zaradi pranamnoženih populacij podlubnikov pa še vedno ostajajo na gozdnogospodarskih območjih Bled, Slovenj Gradec in Kočevje.

Gozdarska inšpekcija je v letih po žledolomu vse svoje sile usmerila v to, da bi s svojimi ukrepi pospešila sanacijo v ujmah poškodovanih gozdov. Zakon o gozdovih določa, da mora lastnik gozda izvesti oz. zagotoviti izvedbo sanitarne sečnje in preventivna varstvena dela v roku, ki jih z odločbo določi ZGS. V kolikor sanacija ni opravljena v določenem roku mora ZGS zagotoviti tudi izvršbo. Neizvršitev odločbe v postavljenem roku je po določbah Zakona o gozdovih prekršek, ki se kaznuje z globo. Prekrškovne postopke vodi gozdarska inšpekcija. V kolikor je potrebno zagotoviti sanitarno sečnjo v naseljih, le to odredi gozdarska inšpekcija v inšpekcijskem postopku.

Preglednica 23: Obseg sanitarne sečnje v letih po žledolomu – vir ZGS.

Vrsta sečnje	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sanitarna sečnja(m ³)	4.207.376	3.941.808	3.768.894	2.505.729	4.043.917	2.788.002	1.757.167	1.041.582
Druga sečnja (m ³)	2.142.360	2.089.234	2.333.736	2.478.906	2.017.042	2.499.860	2.470.308	3.033.869
SKUPAJ (m³)	6.349.736	6.031.042	6.102.630	4.984.635	6.060.959	5.287.862	4.227.475	4.075.451

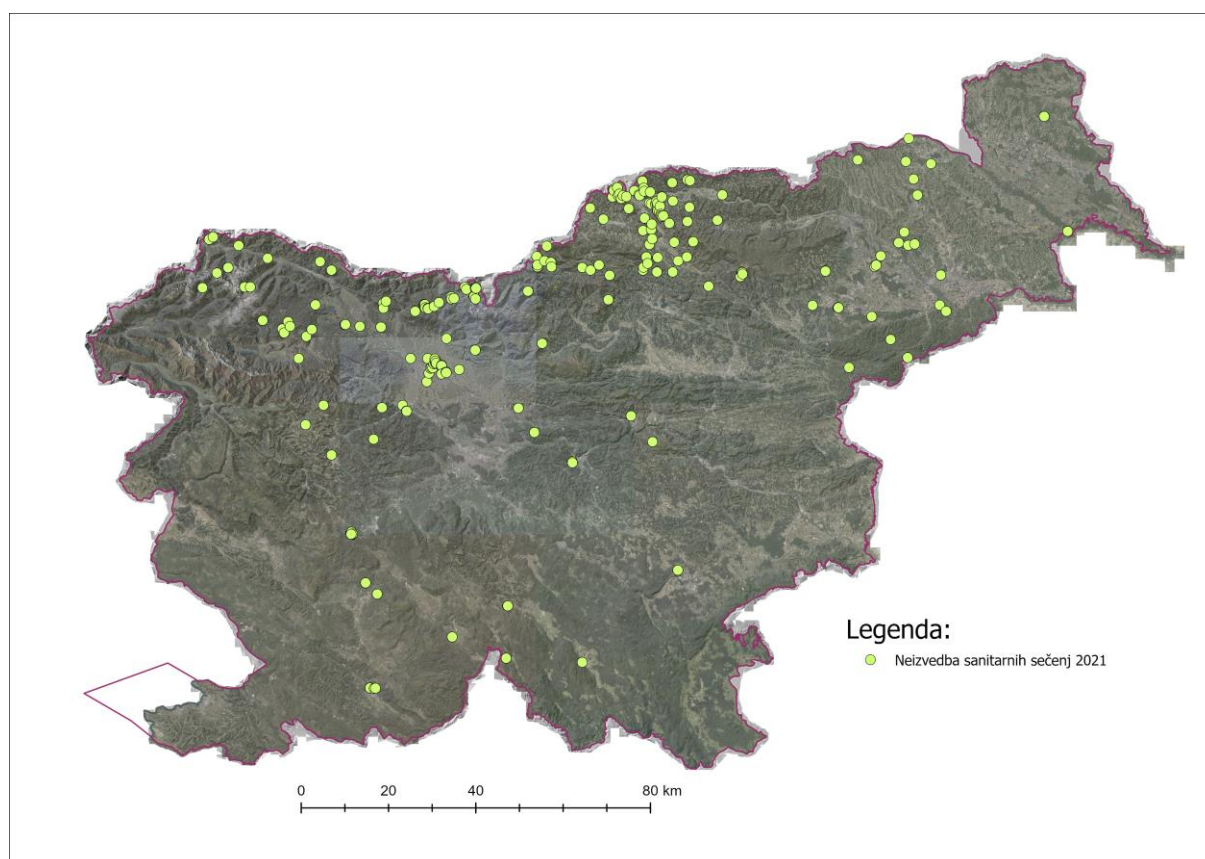
Prva prioriteta v programu dela gozdarske inšpekcije je nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del. Gozdarska inšpekcija deluje tako preventivno, z opozarjanjem lastnikov gozdov na spoštovanje rokov za izvedbo sanitarne sečnje s preventivnimi dopisi, kot represivno in sicer z vodenjem prekrškovnih postopkov proti lastnikom, ki po preteku roka določenega v odločbi ZGS še niso pričeli z delom ali pa so močno zamujali z izvršitvijo odločb.

Gozdarska inšpekcija ima za pomoč lastnikom pri iskanju usposobljenih izvajalcev za izvajanje del v gozdovih javno objavljen seznam izvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje strokovne usposobljenosti ter varstva in zdravja pri delu delavcev, oz. so pogoje izpolnjevali v času inšpekcijskega nadzora. Dostopen je tudi seznam izvajalcev, ki jim je dela v gozdu prepovedala opravljati.

Preglednica 24: Prekrškovni ukrepi zaradi neizvedbe sanitarnih sečenj v določenih rokih.

Leto	Št. uvedenih prekrškovnih postopkov	Št. izrečenih ukrepov v prekrškovnih postopkih			Skupaj izrečeni prekrškovni ukrepi	Poslani preventivni dopisi
		opozorilo	opomin	globa		
2015	364	56	162	77	295	507
2016	1.363	260	646	271	1.177	2.200
2017	524	92	352	191	635*	566
2018	563	45	262	178	485	755
2019	327	69	202	76	347*	281
2020	329	47	158	86	291	494
2021	108	75	34	29	138*	62

* Opomba: število izrečenih ukrepov v letu je večje od števila uvedenih postopkov, ker se ukrepi nanašajo tudi na postopke, ki so bili začeti v predhodnem letu.

Slika 37: Prostorski pregled inšpekcijskih obravnav neizvajanja sanitarnih sečenj v letu 2021.

Gozdarska inšpekcija je v letu 2021 le enkrat z inšpekcijsko odločbo odredila sanitarno sečnjo posamičnega gozdnega drevja v naseljih.

Tudi v prihodnjem letu bo prva prioriteta v programu dela gozdarske inšpekcije nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del, saj menimo da naši ukrepi pripomorejo k hitrejšemu odzivu lastnikov gozdov, katerim je ZGS izdal odločbo o izvedbi sanitarne sečnje.

Inšpekcijski postopek

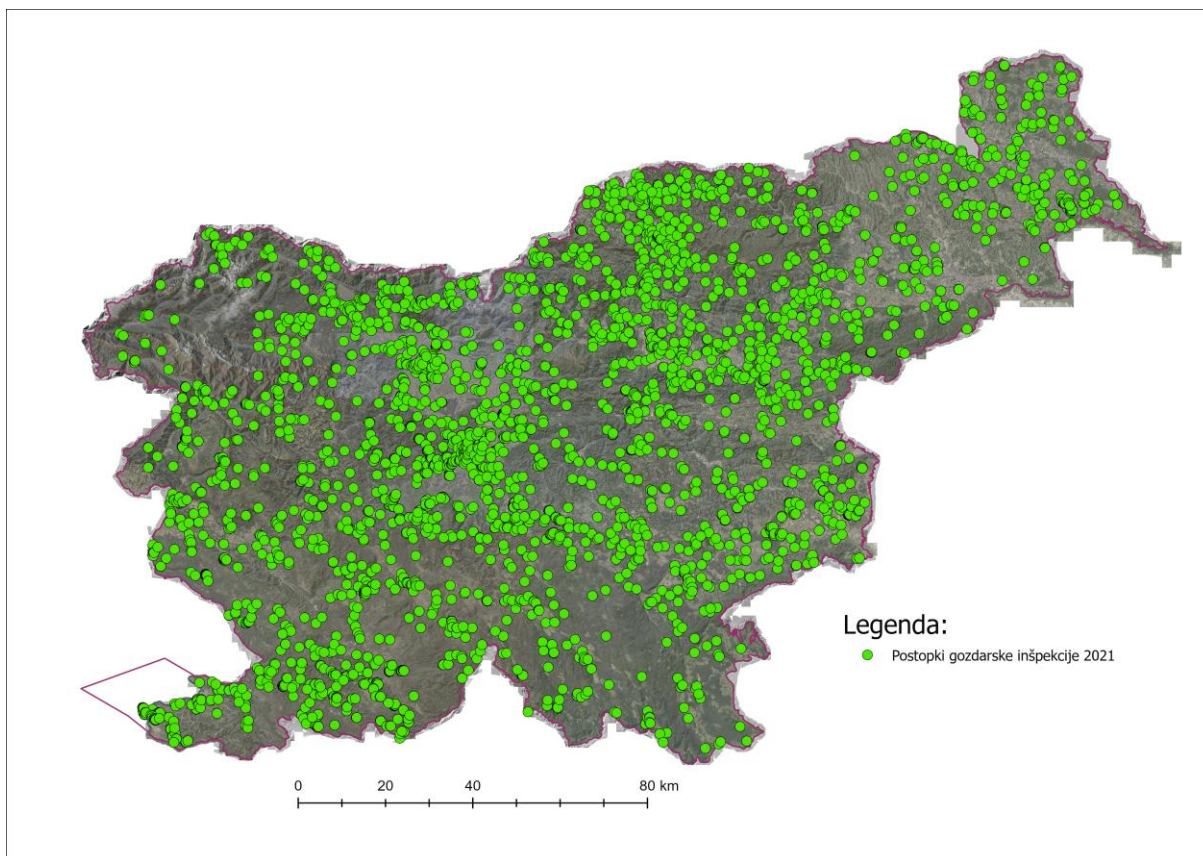
V inšpekcijskem postopku, določenem v ZIN in subsidiarno ZUP, opravljajo inšpektorji temeljno poslanstvo svojega poklica. Inšpekcijski postopek je tisti, v katerem je moč z odločbami doseči vzpostavitev zakonitega stanja s prepovedjo ali zapovedjo. Glavno poslanstvo inšpekcijskih služb je, da v primerih kršitev z inšpekcijskimi postopki zagotovijo izvrševanje predpisov. Poleg tega inšpekcijske službe s svojimi poročili, pobudami in predlogi sporočajo izvršilni veji oblasti o stopnji izvrševanja posameznih predpisov in predlagajo njihove spremembe. Na ta način so pripravljavci predpisov seznanjeni z učinkovitostjo predpisov in stopnjo njihovega uresničevanja.

V preteklem letu so gozdarski inšpektorji opravili 3268 pregledov, izdali so 165 odločb v inšpekcijskih postopkih, 118 sklepov v zvezi s temi postopki in 30 sklepov v izvršilnih postopkih. V izvršilnih postopkih je bila zavezancem za neizvršitev inšpekcijske odločbe večinoma zagrožena izvršba z denarno prisilitvijo. Ta način izvršbe odrejenih obveznosti se uporablja zaradi tega, ker je ta način v večini primerov ustrežnejši, ker je cenejši, hitrejši in predstavlja manjši pritisk na zavezanca. Včasih pa izvršba po drugi osebi tudi ni mogoča. Izdanih je bilo tudi 187 opozoril po 33. členu ZIN s katerimi se zavezance opozori na nepravilnosti ter na njihove posledice in določi rok za njihovo odpravo.

Gozdarski inšpektorji so na izdane inšpekcijske odločbe prejeli 9 pritožb, drugostopenjski organ je vseh 9 pritožb zavrnil. V enem primeru je bil sprožen upravni spor.

Večina inšpekcijskih postopkov se prične zaradi suma kršitve predpisov, ki jih nadzira gozdarska inšpekcija. Pričnejo se na osnovi ugotovljenih nepravilnosti, ki jih pri svojem delu ugotovi ZGS, na osnovi drugih podatkov o nepravilnostih, ki jih bodisi prejmemo od kvalificiranih prijaviteljev bodisi iz drugih prijav in na podlagi lastnih ugotovitev. V lanskem letu je gozdarska inšpekcija prejela 676 prijav. Vedno manj postopkov se prične na osnovi letnega načrta dela, ki predvideva nadzor načrtovanja, gojenja in v zvezi z njim obseg financiranja in sofinanciranja del. Postopki ugotavljanja kršitev in odgovornosti zanje običajno zahtevajo terenski ogled, zaslišanje, ukrep in spremljanje izvršitve ukrepov.

Podrobnejši pregled opravljenega dela po posameznem predpisu je razčlenjen v nadaljevanju.

Slika 38: Prostorski pregled inšpekcijskih postopkov gozdarske inšpekcije v letu 2021.

ZAKON O GOZDOVIH (ZG)

Splošno

Največ opravljenega dela gozdarskih inšpektorjev je bilo namenjenega nadzoru določb Zakona o gozdovih. V letu 2021 je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljenih 2032 pregledov, izdanih je bila 147 opozoril po ZIN in 141 inšpekcijskih odločb. Izdanih je bilo tudi 90 sklepov v zvezi z inšpekcijskimi postopki in 29 sklepov v izvršilnih postopkih.

Povsem v vrhu števila kršitev predpisov je še vedno posek brez ali v nasprotju z izdano odločbo ZGS, saj je bilo lani izvedenih 459 pregledov legalnosti sečnje. Nekateri revirni gozdarji ZGS pri izdaji odločb za dovolitev poseka izbranih dreves, drevje na terenu označijo le z barvno piko brez žiga na koreničniku, kar oteži ali pa celo onemogoči obravnavanje nedovoljenega poseka dreves oziroma sečnje dreves v nasprotju z izdano odločbo ZGS. Gozdarska inšpekcija prejme poročila o poseku brez odločbe od ZGS oz. si podatke o nedovoljenih sečnjah pridobi z neposrednim vpogledom v njihove evidence, vendar vseh kršitev zaradi velikega števila ne more obravnavati. V primerih nedovoljenega poseka le nekaj dreves, gozdarska inšpekcija običajno pošlje lastniku gozda le opozorilni dopis, v katerem ga pouči o zakonskih določilih glede sečnje dreves. Lani je bilo poslano 147 takih dopisov. Prijave fizičnih oseb, ki se nanašajo na posek

brez odkazila, imajo pogosto izvor v medsosedskih ali družinskih sporih. Proti ugotovljenim kršiteljem je gozdarska inšpekcija prekrškovno ukrepala.

Drugi najpogostejši razlog inšpekcijskega ukrepanja so posegi v gozd brez soglasja ZGS oziroma sum kršitev 21. člena Zakona o gozdovih. Sem po vsebini sodijo tudi krčitve gozdov v kmetijske namene brez dovoljenja ZGS. Tovrstnih pregledov je bilo 318. Izdanih je bilo 39 inšpekcijskih odločb in 40 opozoril po ZIN. Posegi v gozd se izvajajo najpogosteje za namene gradnje objektov, pogostokrat tudi za to, da kršitelji te površine uporabljajo za različne druge namene, kot na primer motokros poligon, kolesarski poligon ali poligon za paintball. Problem postaja iz leta v leto večji. Kadar gre za gradnje objektov v gozdu ali za navažanje odpadnega materiala v gozd in gozdni prostor, so ukrepi gozdarske inšpekcije odvisni tudi od tega ali bosta gradbena in okoljska inšpekcija opravili svoj del inšpekcijskih postopkov. Problem pri teh kršitvah so izjemno dolgotrajni postopki, v katerih zavezanci uporabijo vsa pravna sredstva, da bi lahko čim dalj časa obdržali in uporabljali stanje v nasprotju s predpisi. Posegi v gozd in gozdni prostor so tudi težko popravljivi, če sploh so in zahtevajo znatna finančna sredstva, običajno precej večja, kot so bila potrebna za sam poseg.

V preteklem letu je bilo izvedeno 313 inšpekcijskih pregledov zaradi suma kršitev določil 1. odstavka 18. člena Zakona o gozdovih, to je zmanjševanje ravnosti in rodovitnosti rastišč, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ogrožanje funkcij gozdov. Običajno gre po obsegu za manjše posege v gozd in gozdni prostor zaradi odlaganja ali odvzemanja materiala, postavitve začasnih objektov in za primere, ko je zaradi poseka drevja prišlo do zmanjševanja funkcij gozdov. Pojavljati pa so se začeli tudi obsežni navozi izkopnega materiala pri gradnji večjih objektov v gozd. Izdano je bilo 27 opozoril po ZIN in 47 ureditvenih odločb v inšpekcijskih postopkih.

Gozdarska inšpekcija je v lanskem letu, podobno kot v zadnjih letih, posebno pozornost namenila nadzoru nad izvajanjem določb Zakona o gozdovih s področja varstva gozdov oziroma predpisanih ukrepov za preprečitev in zatrtje rastlinskih bolezni in prenamnoženih populacij žuželk, ki lahko porušijo biotsko ravnovesje v gozdu, ter za preprečitev druge škode v gozdovih. Na tem področju je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljeno 229 pregledov. Področje zajema izvedbo preventivnih varstvenih del, sanitarne sečnje, skladiščenje gozdnih lesnih sortimentov in uporabo kemičnih sredstev v gozdu. Zaradi odprave posledic nepravilnosti je gozdarska inšpekcija lani izdala 1 inšpekcijsko odločbo in 7 opozoril po ZIN.

Zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z režimom, voženj zunaj gozdnih cest, čezmerne uporabe cest in nedovoljene zapore gozdnih cest, so gozdarski inšpektorji opravili 138 pregledov, izrekli zavezancem v inšpekcijskih postopkih 22 opozoril ZIN in izdali 7 inšpekcijskih odločb. Do kršitev pri uporabi gozdnih cest pride največkrat zaradi neupoštevanja režima uporabe, bodisi da gre za trajno prepoved prometa, označeno s prometni znakom bodisi za začasno prepoved uporabe prometnice. Redkejši so primeri obravnavanja prekomerne uporabe gozdnih cest, zaradi česar na gozdni cesti ostanejo posledice take uporabe.

Sečnja, spravilo, zlaganje in prevoz v nasprotju s predpisi o varstvu gozdov in v nasprotju s predpisi o izvajanju sečnje je bilo lani obravnavano v 94 primerih, izdana je bila 1 inšpekcijska odločba in 10 opozoril po ZIN.

Nepravilnosti, ki se nanašajo na gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest in vlak so bile lani obravnavane v 63 primerih. Ugotavljamo, da ZGS prepozno reagira na nepravilnosti v zvezi s tem, saj gradenj in vzdrževanja ne spremlja in ne prepreči nepravilnosti. Gozdarska inšpekcija je lani zaradi odprave posledic nepravilnosti pri gradnji in vzdrževanju gozdnih cest in vlak izdala 8 inšpekcijskih odločb in 9 opozoril po ZIN.

V 30 primerih je bil opravljen nadzor ograditve posameznih delov gozda v nasprotju s predpisi. Gre za primere ograjevanja svoje lastnine, pogosto se gozdna površina stika z gradbeno ali pa gre za ograditev gozda ob pašniku, pa tudi za ograje obor za rejo divjadi. V inšpekcijskem postopku se zavezanec opozori na možnost pridobitve soglasja za postavitve ograje, če to ni možno, se odredi odstranitev. Gozdarska inšpekcija je lani izdala 6 inšpekcijskih odločb in izrekla 1 opozorilo po ZIN.

26 pregledov je bilo opravljen zaradi nedovoljene paše v gozdu. Gozdarska inšpekcija je lani izdala 1 inšpekcijsko odločbo in izrekla 5 opozoril po ZIN.

Nadzor porabe proračunskih sredstev, namenjenih subvencioniranju gojitvenih in varstvenih del

Gozdarska inšpekcija ima v skladu z Zakonom o gozdovih pristojnost nadzirati porabo proračunskih sredstev, ki so namenjena financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove in gozdarstvo. V letu 2021 je bilo pregledano 70 obračunov gojitvenih del. Pregledana gojitvena dela so bila izvedena na površini 55,92 ha, skupna obračunana vrednost je znašala 28,581 €.

Gozdarska inšpekcija ugotavlja, da se gojitvena dela marsikdaj določajo glede na pripravljenost lastnika za izvedbo, ne pa glede nujnosti izvedbe samih del.

Nadzor porabe proračunskih sredstev – vzdrževanje gozdnih cest

Gozdarska inšpekcija je v letu 2021 izvedla kontrolo vzdrževanja 69 odsekov gozdnih cest, na katerih je bilo obračunano vzdrževanje v skupnem znesku 228.946 €.

Na nekaterih gozdnih cestah ni table z napisom Gozdna cesta. Še vedno se večina del na gozdnih cestah izvede v jesenskem času, kar otežuje nadzor nad izvedenimi deli, saj so gozdne ceste takoj na novo prekrte z odpadlim listjem.

Spremljanje izvajanja gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov

Gozdarska inšpekcija je v letu 2021 na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20) izvedla 7 analiz načrtov gozdnogospodarskih enot. V 1 primeru je bilo izrečeno opozorilo po ZIN, ker niso bile izpolnjene evidence na ravni lastništva in rastiščnogojitvenih razredov. Nepravilnosti so bile odpravljene v postavljenem roku. Poleg tega je bil izveden nadzor vodenja gozdnih kronik v 14 primerih. Gozdnogojitvene načrte gozdarski inšpektorji pregledujejo tudi ob nadzoru gojitvenih in varstvenih del in nadzoru gradnje gozdnih vlak.

Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo v 56. členu določa, da je preseganje možnega poseka za 30 odstotkov na ravni oddelka mogoče na podlagi komisijskega ogleda, pri katerem mora biti navzoč tudi pooblaščen predstavnik ministrstva. Gozdarski inšpektorji so kot pooblaščen predstavniki ministrstva na komisijских ogledih sodelovali v 8 primerih.

Nadzor izvajalcev glede izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdovih

Gozdarska inšpekcija opravlja nadzor izvajalcev del v gozdovih (v nadaljevanju: izvajalci) skladno s pooblastilom na osnovi 7. alineje 1. odstavka 77. člena Zakona o gozdovih, ki ji daje pravico in dolžnost preveriti, če izvajalec izpolnjuje pogoje za opravljanje del v gozdu. Pogoje za strokovno usposobljenost določa Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih.

ZKme-1 pooblašča gozdarska inšpekcija za nadzor nad dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, ki se nanašajo na gozdarske dejavnosti in izvajanjem storitev z gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov.

Gozdarska inšpekcija torej, poleg registriranih izvajalcev (delniške družbe, družbe z omejeno odgovornostjo, samostojne podjetnike, nosilce dopolnilnih dejavnosti), nadzoruje tudi člane strojnih krožkov in posameznike, ki opravljajo osebno dopolnilno delo.

Leto 2021 so tudi pri nadzoru izvajalcev nosi zaznamovali ukrepi za zaježitev širjenja virusa COVID-19. Manj je bilo osebnih stikov z zavezanci, komunikacija je potekala po telefonu ter po elektronski in navadni pošti, kar je postopke podaljšalo. Manj je bilo tudi skupnih nadzorov s Finančno upravo RS (FURS) in Inšpekcijo za delo RS (IRSD).

Nadzor izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdu, je potekal v okviru:

a. rednih inšpekcijskih pregledov določenih z letnim planom dela

Redni pregledi temeljijo na podatkih pridobljenih iz AJPES-a o izvajalcih del v gozdovih, ki imajo na novo registrirano vsaj eno izmed gozdarskih dejavnosti: 02.100 Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti, 02.200 Sečnjo ali 02.400 Storitve za gozdarstvo in še niso bili uvrščeni na enega izmed seznamov izvajalcev, ki je objavljen na spletni strani IRSKGLR - <https://www.gov.si teme/nadzor-v-gozdarstvu/>. Gozdarska inšpekcija vodi seznam izvajalcev, ki so na dan pregleda izpolnjevali pogoje za opravljane posameznih del v gozdovih in seznam izvajalcev, ki jim je gozdarska inšpekcija z odločbo prepovedala opravljanje vseh ali le posameznih del v gozdovih tudi z namenom pomoči lastniku gozda, ki iščejo usposobljene izvajalce in kot pomoč izogibanja neusposobljenim ali celo neregistriranim izvajalcem.

Veliko število na novo registriranih izvajalcev, ki morajo preden prvič začnejo izvajati dela v gozdovih, pristojni gozdarski inšpekciji priložiti dokazila o strokovni usposobljenosti delavcev in dokazila, potrebna za izvajanje del po predpisih, ki urejajo varnost in zdravje pri delu za delavce, delovno opremo in osebno varovalno opremo, je velik zalogaj za gozdarska inšpekcija. Veliko dela bi bilo prihranjenega že s tem, da na vstopnih točkah (e-vem, UE, AJPES) tam zaposleni ne bi svetovali registracijo

gozdarskih dejavnosti »na zalogo« in bi na novo registrirane izvajalce opozorili na njihovo obveznost dokazovanja ustrezne strokovne usposobljenosti. Večino novih izvajalcev je namreč s pozivom potrebno opomniti na dolžnost, da morajo pred pričetkom del v gozdovih gozdarski inšpekciji predložiti ustrezna dokazila. Zavezanci, ki poznajo zahteve področne zakonodaje in sami izrazijo željo za pregled, so še vedno izjemno redki. Gre predvsem za tiste izvajalce, ki konkurirajo na razpisih za delo v državnih gozdovih.

Ker je, kljub neizpolnjevanju pogojev glede usposobljenosti, poslovnim subjektom omogočena registracija, številni gozdarske dejavnosti registrirajo na zalogo in kljub temu, da ne izpolnjujejo minimalnih pogojev. Praviloma so to takšni poslovni subjekti, ki imajo registrirano glavno dejavnost, ki je vsebinsko z gozdarstvom nepovezana. Tekom inšpekcijskega postopka to dokazujejo z izjavami, da gozdarskih del ne opravljajo. To dejstvo v večini primerov potrdijo tudi s Sklepom o vpisu spremembe v Poslovni register, s katerim gozdarske dejavnosti izbrišejo iz registra, saj te dejavnosti namreč ne izvajajo.

Med novo registriranimi izvajalci prevladujejo samostojni podjetniki. Občutno se je znižal delež izvajalcev, ki imajo registrirano organizacijsko obliko nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Ugotavljamo, da se za velikim številom samostojnih podjetnikov posameznikov skrivajo prekarne oblike dela. Izvajalcev, ki bi zaposlovali večje število delavcev, je namreč zelo malo. Tako imenovana inženiring podjetja pridobivajo posle in organizirajo gozdno proizvodnjo s pomočjo malih samostojnih podjetnikov in nosilcev dopolnilnih dejavnosti, čeprav ima njihovo sodelovanje vse elemente delovnega razmerja.

Ob pregledu izvajalca vedno preverimo tudi ali ima izvajalec urejeno dokumentacijo s področja Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD):

- izjavo o varnosti z oceno tveganja,
- opravljen zdravniški pregled pri pooblaščenem zdravniku specialistu medicine dela,
- zdravstveno oceno delovnega mesta,
- opravljen teoretičen in praktičen preizkus iz varnosti in zdravja pri delu,
- pregledano in preizkušeno delovno opremo in
- evidentirano osebno varovalno opremo, ki jo uporabljajo pri delu.

Pomembna novost v letu 2021, pri pregledih kmetijskih traktorjev prilagojenih za delo v gozdu, gozdarskih traktorjev in traktorskih priključkov, je posledica sprememb Evropske Direktive o varnosti strojev 2006/42 in Pravilnika o homologaciji kmetijskih in gozdarskih traktorjev, njihovih priklopnikov in zamenljivih vlečenih strojev ter njihovih sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot. Po novem je obseg pregleda te delovne opreme, ki ga opravi strokovnih delavcev VZD, odvisen predvsem od tega ali je traktor registriran ali ne. Gozdarska inšpekcija pa mora biti pri pregledu

dokumentacije, s področja VZD, pri teh traktorjih in priključkih še posebej pozorna, da izvajalci predložijo ustrezno dokumentacijo.

Gozdarska inšpekcija še vedno opravi večino pregledov dokumentacije s področja VZD pri izvajalcih del v gozdovih. Pozitivna posledica teh nadzorov je, da si izvajalci tudi v primeru, da potrebne dokumentacije v času poziva za predložitev dokumentacije nimajo ali je le-ta pomanjkljiva, to dokumentacijo tekom postopka pridobijo. S tem gozdarska inšpekcija pripomore k dvigu nivoja na področju usposobljenosti za varno in zdravo delo pri izvajalcih del v gozdovih.

V letu 2021 je gozdarska inšpekcija pri pregledu dokumentacije s področja VZD med drugim ugotovila, da je izvajalec del v gozdovih predložil neverodostojno dokumentacijo in sicer zdravniška spričevala za svoje zaposlene delavce, ki jih je izdalo podjetje, ki ni pooblaščen izvajalec medicine dela. Ker gozdarska inšpekcija nima pristojnosti za ukrepanje je zadevo, po uradni dolžnosti, posredovala v pristojno reševanje krajevno pristojni Policijski postaji. Pri izdaji neverodostojnih zdravniških spričeval gre namreč za kaznivo dejanje zoper pravni promet – ponarejanje listin po 251. in 252. členu Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – UPB, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21 in 186/21).

Ker dovoljenja za opravljanje strokovnih nalog s področja VZD niso trajna, gozdarska inšpekcija sprotno preverja izvajalce strokovnih nalog s tega področja, torej če so vpisani na Spisek organizacij z dovoljenjem za opravljanje strokovnih nalog s področja varnosti in zdravja pri delu, ki je objavljen na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

b. izrednih pregledov, ki so jim botrovale prijave in nenapovedani inšpekcijski nadzori na sečiščih

Izredne nadzore izvajalcev združujemo z drugim nadzori ali jih opravimo ciljno, če gre za prijavo nepravilnosti. Pri terenskih nadzorih nenapovedano pregledamo aktivna delovišča tako v državnih kot v zasebnih gozdovih. Ugotavljamo, da večinoma dela opravljali registrirani izvajalci, ki so dokumentacijo v preteklosti že predložili gozdarski inšpekciji.

Gozdarska inšpekcija že nekaj let pregleda približno 300 izvajalcev letno. Vse manj lastnikov gozdov je opremljenih, usposobljenih in zainteresiranih za delo v svojem gozdu. Povpraševanju po gozdarskih storitvah sledi tudi ponudba. Vsako leto se na novo registrira veliko izvajalcev, pri katerih mora gozdarska inšpekcija po obstoječi zakonodaji preveriti strokovno usposobljenost. Obseg dela gozdarske inšpekcije v preteklem letu je prikazan v spodnji preglednici.

Preglednica 25: Ugotovitve nadzora usposobljenosti izvajalcev del v gozdovih v letu 2021.

Skupaj		Število pregledanih subjektov		Ukrepi gozdarske inšpekcije (število)			
		Ne-registrirani*	Registrirani	Opozorilo ZIN	Odločba prepoved dela	Odstop **	Postopek o prekršku
Število	294	16	276	41	60	10	16
Delež (%)	100	5,4	93,9	13,9	20,4	3,4	5,4

*Neregistrirani = delo na črno + medsosedska pomoč + strojni krožki + delo v lastnem gozdu

**Število odstopljenih zadev: IRSD – 8; FURS – 1; Policija – 1

V minulem letu je gozdarska inšpekcija pregledala 294 subjektov. Večina jih je bila za delo v gozdu registriranih, 15 jih je delalo v lastnem gozdu ali so izvajali medsosedsko pomoč, samo v enem primeru je na terenu odkrila delavca na črno. Prijava je bila posredovana FURS-u. Realnejšo sliko obsega dela na črno v gozdarstvu bi dobili izključno, če bi povečali obseg terenskega nadzora delovišč, tudi izven rednega delovnega časa inšpekcije. Terenski nadzor v gozdovih je težaven, zato bi morali na tem področju aktivneje sodelovati tudi ostali akterji, predvsem zaposleni na ZGS, SiDG d. o. o. in sami izvajalci, saj so prav njim delavci na črno največja konkurenca.

V primerih, ko zavezanci nepravilnosti v zvezi z VZD v dogovorjenem roku, ki je določen z opozorilom po 2. odstavku 33. člena ZIN, ne odpravijo, gozdarska inšpekcija zadevo odstopi inšpekciji, pristojni za varstvo pri delu. V letu 2021 je bilo izrečenih 41 takih opozoril. Odstop delovni inšpekciji je bil potreben le v osmih primerih, kar predstavlja slabe 3% pregledanih izvajalcev. Registrirani izvajalci večinoma opozorila jemljejo resno in nepravilnosti odpravijo v postavljenih rokih.

Kadar zavezanec ne izpolnjuje pogojev strokovne usposobljenosti, mu gozdarska inšpekcija izda inšpekcijsko odločbo o prepovedi dela. Izdanih je bilo 60 takih odločb, kar praktično pomeni, da je gozdarska inšpekcija opravljanje dejavnosti prepovedala 20 % pregledanim izvajalcem. Delež je zadnja štiri leta nespremenjen. Z odločbo o prepovedi dela lahko gozdarska inšpekcija prepove izvajanje posamezne registrirane gozdarske dejavnosti za katero izvajalec ne izpolnjuje pogojev (npr. prepoved sečnje). Če izvajalec sploh ne izpolnjuje pogojev, se mu z odločbo prepove izvajanje gozdarske dejavnosti v celoti.

V Zakonu o gozdovih je za opravljanje dela v gozdu, če izvajalec ne izpolnjuje predpisanih pogojev glede strokovne usposobljenosti, predpisana globa. Vseh 16 prekrškovnih postopkov, navedeni v preglednici 1, je potekalo zaradi kršenja 19. člena in storitve prekrška po 6.a točki 1. odstavka 79. člena Zakona o gozdovih.

Opozorila, ki smo jih zapisali v letnih poročilih za pretekla leta ostajajo aktualna. Nič se namreč ni spremenilo glede:

- posodobitve predpisov o strokovni usposobljenosti in usposobljenosti iz vidika varnosti in zdravja pri delu v gozdarstvu in iz vidika prostega pretoka delavcev in storitev med državami članicami EU, EGP in Švicarske konfederacije ter režima zaposlovanja in dela državljanov tretjih držav in s tem zaščite domačega trga dela;
- politike najnižjih cen pri izbiri izvajalcev za delo v državnih gozdovih.

Cilj, ki si ga je gozdarska inšpekcija zastavila za leto 2021, da bi več nadzora nad izvajalci del opravila neposredno na terenu, ni bil dosežen in ostaja aktualen tudi v letu 2022.

Nadzor knjigovodskih listin

Po določbi Zakona o gozdovih morajo gozdne lesne sortimente, ki so naloženi na vozilo ali se prevažajo po cesti, zaradi spremljanja sledljivosti prometa z gozdnimi lesnimi sortimenti in izvajanja nadzora v skladu s tem zakonom, spremljati knjigovodska listina. Za nadzor knjigovodskih listin sta poleg gozdarskih inšpektorjev pristojni tudi FURS in policija. Gozdarska inšpekcija ne more ustavljati vozil v prometu, zato nadzor vrši ob nalaganju gozdnih lesnih sortimentov ter ob pregledovanju dokumentacije pri pošiljateljih, prevoznikih in prejemnikih lesa, običajno skupaj z nadzorom sistema potrebne skrbnosti po določbah Uredbe (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvod (v nadaljevanju: Uredba (EU) 995/2010).

Preglednica 26: Število nadzorov in izrečeni prekrškovni ukrepi pri nadzoru knjigovodskih listin.

	Št. nadzorov KL	Opozorilo	Opomin	Globa
Pri prevozniku GLS	25	1	3	3
Pri prejemniku GLS	7	/	/	/
Pri pošiljatelju	37	5	2	1

Ugotavljamo, da zavezanci pri izpolnjevanju knjigovodskih listin niso dovolj natančni in da še vedno nekateri ne razlikujejo med pojmi pošiljatelj in prejemnik ter pošiljatelj in lastnik dreves.

Nadzor prevoza in prodaje okrasnih dreves

Ob koncu vsakega leta gozdarska inšpekcija izvede tudi nadzor poseka, prevoza in prodaje okrasnih dreves. Inšpektorji so v drugi polovici decembra nadzirali prodajo drevesc na standardnih lokacijah, kjer okrasna drevesca že vrsto let prodajajo isti prodajalci, ki so s predpisi na tem področju že dodobra seznanjeni. Opravljenih je bilo 194 nadzorov. Nepravilnosti niso bile ugotovljene. V prodaji so tudi navadne smrečice, ki so pridobljene na Hrvaškem ali na Madžarskem in jih ni potrebno opremiti z nalepkami oziroma plombicami. V prodaji je vedno več neavtohtonih okrasnih drevesc

iz plantaž v RS in drugih EU držav. Gozdarska inšpekcija je lani poostrila nadzor prodaje okrasnih dreves, ker je hkrati nadzirala izvajanje ukrepov iz prvega odstavka 39. člena ZNB.

NADZOR DOLOČB UREDBE (EU) 995/2010

Uredba (EU) 995/2010 določa, da je dajanje nezakonito pridobljenega lesa ali proizvodov iz takega lesa na trg prepovedano. Subjekti, ki dajejo les ali lesne proizvode na trg morajo ravnati s potrebno skrbnostjo, zato morajo imeti vzpostavljen sistem potrebne skrbnosti (SPS). Trgovci z lesom in lesnimi proizvodi morajo biti v celotni dobavni verigi sposobni navesti dobavitelje in kupce proizvodov.

Preglednica 27: Izrečeni ukrepi pri nadzoru subjektov, ki dajejo les prvič na trg po posameznem zavezancu.

	Vrsta kršitve	Opozorilo ZIN	Inšp. odločba	Opozorilo ZP	Opomin	Globa
1	nima SPS	1		1	3	5
2	neustrezen SPS	15		13	1	
3	ne ravna v skladu s SPS					1
4	dajanje nezakonito posekanega lesa na trg		11	2	8	39

Nadzor subjektov, ki dajejo na trg gozdne lesne sortimente, se opravlja po sprejetem načrtu pregledov. Naključno se po posameznem GGO izbere 5 lastnikov, ki so v preteklem letu izvedli sečnjo. Po pregledu njihovih SPS se opravi še pregled 1 trgovca, ki so mu les prodali. Pri pregledu trgovca se izbere še 10 lastnikov, ki so trgovcu prodali les v tekočem letu in se jih pozove k predložitvi SPS. Nadzor SPS se opravlja tudi ob drugih kršitvah določb Zakona o gozdovih. Nadzor je bil opravljen pri 236 subjektih, od tega je bilo pregledano 218 fizičnih in 18 pravnih oseb.

Pri nadzoru SPS je bilo izdano 16 opozoril po ZIN z rokom za odpravo pomanjkljivosti, v prekrškovnih postopkih je bilo kršiteljem izrečeno, ker niso imeli vzpostavljenega sistema potrebne skrbnosti ali pa je bil ta pomanjkljiv ali pa so ravnali v nasprotju z njim 14 opozoril po ZP-1, 4 opomini in 6 glob. Predloženi sistemi potrebne skrbnosti so bili pomanjkljivi, ker ni bila narejena ocena tveganja ali pa je bilo tveganje napačno ocenjeno, ni bila zagotovljena sledljivost lesa do odločbe ZGS, ker so bili predloženi podatki o prodaji lesa skupni za več odločb, manjkali so datumi odvozov lesa, podatki o kupcih lesa so bili nepopolni ipd.

Lastniki gozdov ZGS običajno ne sporočajo količine in strukture dodatno posekanih dreves, kar smo opazili ob razkoraku med podatki, ki so navedeni na dovoljenju za posek in količino prodanih gozdnih lesnih sortimentov.

Uredba (EU) 995/2010 prepoveduje dajanje nezakonito posekanega lesa na trg. V preteklem letu je gozdarska inšpekcija ukrepala tudi na tem področju. Gozdarska inšpekcija večinoma obravnava dajanje nezakonito posekanega lesa na trg, ko sta odvoz in prodaja lesa že izvršena. Poleg prekrškovnih sankcij zaradi sečnje dreves brez ali v nasprotju z določbo ZGS, smo, zaradi dajanja nelegalno posekanega lesa na trg, izrekli tudi 2 opozorili po ZP-1, 8 opominov in 39 glob. V enem primeru je bila izdana inšpekcijska odločba, ki je zavezancu prepovedala dati na trg nezakonito posekan les, ki še ni bil odpeljan iz gozda.

Pregledano je bilo tudi 61 trgovcev z lesom, nepravilnosti niso bile ugotovljene.

ZAKON O GOZDNEM REPRODUKCIJSKEM MATERIALU

Gozdarski inšpektorji opravljajo redni nadzor izvajanja določb Zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu in pravilnikov, izdanih na njegovi podlagi. Z dnem 9. 10. 2021 je stopil v veljavo Pravilnik o pogojih za vpis v register dobaviteljev in drugih obveznostih dobaviteljev ter zahtevah za trženje gozdnega reprodukcijskega materiala (Uradni list RS, št. 153/21). V RS so v register dobaviteljev, ki se ukvarjajo s pridelovanjem, trženjem ali uvozom gozdnega reprodukcijskega materiala vpisane naslednje drevesnice: Omorika d.o.o., Drevesnica Štivan d.o.o., Gozdarstvo Turnišče d.o.o., BLS Gozd d.o.o., Kapca ter Franc Kreft, Smolinci. Dobavitelj Arboris, Janez Kolenko, s.p., Kapca, je bil izbrisan iz registra dobaviteljev GRM v decembru 2021.

V letu 2021 je bilo opravljeno 14 pregledov s področja nadziranja določb ZGRM.

Preglednica 28: Nadzor izvajanja zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Nadzor pridobivanja potaknjencev klonov topole	Gozdarstvo Turnišče gozdarske storitve d.o.o. Drevesnica Ižakovci	1	Ni nepravilnosti
Nadzor izpolnjevanja pogojev dobavitelja GRM za vpis v register na MKGP – zahteve glede zemljišč, objektov, strojev, oziroma opreme	BLS Gozd d.o.o.	1	Popis dejanskega stanja
Nadzor izpolnjevanja pogojev dobavitelja GRM za vpis v register na MKGP – zahteve glede zemljišč, objektov, strojev, oziroma opreme	Gozdarstvo Turnišče, gozdarske storitve d.o.o.	1	Popis dejanskega stanja

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Nadzor izpolnjevanja pogojev dobavitelja GRM za vpis v register na MKGP – zahteve glede zemljišč, objektov, strojev, oziroma opreme	Kreft Franc, Smolinci	1	Popis dejanskega stanja
Nadzor dobave sadilnega materiala, 31. 3. 2021	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina in storitve d.o.o. Prestranek	1	Ni nepravilnosti
Ugotavljanje istovetnosti GRM, 15. 6. 2021	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina in storitve d.o.o. Prestranek	1	Odvzem vzorcev za testiranje istovetnosti GRM
Trženje gozdnega reprodukcijskega materiala, 15. 10. 2021 - prepoved	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina in storitve d.o.o. Prestranek	1	Odločba z dne 15. 10. 2021: prepoved uporabe določenih sadik v gozdarstvu in izločitev posušenih sadik listavcev iz gred pred jesensko izgubo listov:
Kontrolni pregled, 24. 11. 2021	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina in storitve d.o.o. Prestranek	1	Odločba z dne 15. 10. 2021 izvršena.
Nadzor izpolnjevanja pogojev dobavitelja GRM za vpis v register na MKGP – zahteve glede zemljišč, objektov, strojev, oziroma opreme, 24. 11. 2021	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina in storitve d.o.o. Prestranek	1	Popis dejanskega stanja
Trženje gozdnega reprodukcijskega materiala, 2. 12. 2021 - prepoved	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina in storitve d.o.o. Prestranek	1	Odločba z dne 2. 12. 2021: umik iz prodaje okuženih rastlin, ki so na seznamu Odredbe o seznamu drevesnih vrst in umetnih križancev.
Kontrolni pregled, 17. 12. 2021	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina in storitve d.o.o. Prestranek	1	Odločba, z dne 2. 12. 2021, izvršena.
Nadzor izpolnjevanja pogojev dobavitelja GRM za vpis v register na MKGP – zahteve glede zemljišč,	G2J d.o.o.	1	Popis dejanskega stanja

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
objektov, strojev, oziroma opreme			
Nadzor izpolnjevanja pogojev dobavitelja GRM za vpis v register na MKGP – zahteve glede zemljišč, objektov, strojev, oziroma opreme	Zavod za gozdove Slovenije	1	Popis dejanskega stanja
Ugotavljanje istovetnost GRM, 12. 10. 2021	Omorika, d.o.o.	1	Odvzem vzorcev za testiranje istovetnosti GRM: rezultatov še ni.

Iz registra dobaviteljev gozdnega reprodukcijskega materiala je bilo izbrisano podjetje Arboris, Storitve za gozdarstvo in posredništvo Janez Kolenko, s.p., Polanska ulica 40, 9220 Lendava. Šest strank je na podlagi določb Pravilnika o pogojih za vpis v register dobaviteljev in drugih obveznostih dobaviteljev ter zahtevah za trženje gozdnega reprodukcijskega materiala (Uradni list RS, št. 153/21), zahtevalo izvedbo nadzora izpolnjevanja pogojev za dobavitelja gozdnega reprodukcijskega materiala za vpis v register na MKGP – zahteve glede zemljišč, objektov, strojev, oziroma opreme.

Gozdarska inšpekcija je v dveh primerih v skladu s strokovnimi usmeritvami Gozdarskega inštituta Slovenije (v nadaljevanju: GOZDIS) z odločbami odredila ukrepe za preprečevanje širjenja in za zatiranje škodljivih organizmov in ukrepe za zagotavljanje ustrezne kakovosti gozdnega reprodukcijskega materiala. Sadilni material, ki se trži, mora biti ustrezne tržne kakovosti, to je zdrav, vitalen, fiziološko kakovosten, in ustrezati splošnim značilnostim drevesne vrste ali umetnega križanca.

ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU RASTLIN (ZZVR)

Zdravstvene preglede drevesnic, ki proizvajajo sadike za uporabo v gozdovih, opravlja GOZDIS s svojimi pooblaščenimi pregledniki. Ob teh pregledih je praviloma prisoten tudi gozdarski inšpektor, ki v primeru nepravilnosti oziroma ob odkriti prisotnosti škodljivih organizmov ali sumu nanje, odredi ukrepe za njihovo odpravo. V letu 2021 so pooblašчени pregledniki in gozdarski inšpektorji v času od junija do oktobra opravili 9 pregledov. Po potrebi se pri pregledih odvzamejo vzorci napadenih rastlin. Pri vseh pregledih so bili odkriti naslednji škodljivi organizmi:

- *Erysiphe alphitoides* - hrastova pepelovka,
- *Sciapteron tabaniformis* - mali topolov steklokrilec,
- *Cristulariella depraedans* - javorova bela pegavost na gorskem javorju,
- *Blumeriella jaapii* - češnjeva listna pegavost,
- *Acantholyda hieroglyphica* - borova zapredkarica,
- *Rhyacionia buoliana* - zavijač borovih poganjkov,

- *Saperda* sp. – topolov kozliček,
- *Corythucha arcuata* - hrastova čipkarka,
- *Cynipidae* - žolčne ose na hrastih,
- *Aphididae* - listne uši na hrastu,
- *Gymnosporangium* s.p – brinova rja,
- *Rhytisma acerinum* – javorova katranasta pegavost,
- *Xylaria* – lesenjača,
- *Botryosphaeria dothidea* – sušenje črnega gabra,
- *Fusarium* sp. – koreninska trohnoba,
- *Armillaria* sp. – mraznica,
- *Nectria* sp. – sušica,
- *Cryphonectria parasitica* – kostanjev rak.

V primeru, da so posamezni škodljivci razširjeni v mejah, ki presega predpisano višino, gozdarska inšpekcija odredi, da drevesničarji ne smejo dati v promet sadik, za katere niso pridobili zdravstvenega spričevala. Menimo, da prisotnost gozdarskega inšpektorja ves čas pregleda s strani pooblaščenega preglednika GOZDIS v drevesnici ni smotrna, smiselno bi bilo le naslednji dan pridobiti zapisnik pregleda, ki ga je opravil preglednik in po potrebi izreči inšpekcijske ukrepe.

Preglednica 29: Nadzor izvajanja zakona o zdravstvenem varstvu rastlin.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče Drevesnica Ižakovci	– 1x/ 9. 7. 2021	Napad po: Sciapteron tabaniformis – mali topolov steklokrilec, Saperda sp. – topolov kozliček. Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka. Ukrepi: uničenje napadenih topolov ter uporaba registriranih fungicidov.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	BLS Gozd – Drevesnica Mala Polana	1x/ 9. 7. 2021	Škodljivcev in bolezni ni.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče Drevesnica Ižakovci	– 1x/ 4. 10. 2021	Napad po: Sciapteron tabaniformis – mali topolov steklokrilec, Corythucha arcuata - hrastova čipkarka,

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
			Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka. Ukrepi: uporaba insekticida proti hrastovi čipkarki.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	BLS Gozd – Drevesnica Mala Polana	1x/ 4. 10. 2021	Napad po: Corythucha arcuata - hrastova čipkarka, Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka. Ukrepi: uporaba registriranih fungicidov.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici (spomladanski pregled drevesnice (GIS))	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina storitve in d.o.o. Prestranek	1x/ 15. 6. 2021	Škodljivcev in bolezni ni.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici (jesenski zdravstveni pregled drevesnice (GIS))	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo, trgovina storitve in d.o.o. Prestranek	1x/ 12. 10. 2021	Okužba po: Xylaria – lesenjača, Botryosphaeria dothidea – sušenje črnega gabra, Fusarium sp. – koreninska trohnoba, Armillaria sp. – mraznica, Nectria sp. – sušica, Cryphonectria parasitica – kostanjev rak Odločba z dne 14. 10. 2021 - odrejeno uničenje okuženih rastlin, ki so na seznamu Odredbe o seznamu drevesnih vrst in umetnih križancev, s kurjenjem (do 31. 10. 2021)
Kontrolni pregled	Drevesnica ŠTIVAN, kmetijstvo,	1x/ 24. 11. 2021	Odločba z dne 14. 10. 2021, izvršena.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
	trgovina in storitve d.o.o. Prestranek		
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Omorika, d.o.o.	1x/ 7. 7. 2021	Napad po: Zavijač borovih poganjkov Rhyacionia buoliana – do 5 rastlin Borova zapredkarica Acantholyda hieroglyphica <i>na nekaj borovih sadikah,</i> Okužba po: Rahla okuženost s hrastovo pepelovko (Erysiphe alphitoides) Rahla okuženost češnje z češnjevo listno pegavostjo - Blumeriella jaapii, Javorjeva srebrna listna pegavost Minimalne poškodbe na koreninskem vratu, poškodbe zaradi pretesnega prevezovanja, Ukrepi: uporaba registriranih fungicidov, pletje, uničenje suhih rastlin.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Omorika, d.o.o.	1x/ 12. 10. 2021	Napad po: žolčne ose – živijo na hrastih Cynipidae listne uši na hrastu - Aphididae Gymnosporangium s.p – brinova rja Okužba po: Rahla okuženost s hrastovo pepelovko (Erysiphe alphitoides) do 5%, Rahla okuženost češnje z češnjevo listno pegavostjo - Blumeriella jaapii, Cristulariella depraedans – javorjeva bela pegavost na gorskem javorju. Rhytisma acerinum – Javorova katranasta pegavost Sušenje vršičkov na novoletni smreki – odvzem vzorca.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
			Mehanske poškodbe debla, siva nekrotična skorja na enem deblu - odvzem vzorca.

Odrejano je bilo uničenje napadenih in okuženih rastlin s kurjenjem. Pri okužbi je bilo potrebno termično uničiti glivo tudi v zemlji iz neposredne bližine korenin okuženih rastlin. Odrejano je bilo, da rastline, pri katerih je bil odvzet vzorec zaradi suma na okužbe, do preklica ne smejo na trg. Odrejano je bilo tudi uničenje napadenih topolov, drugih posušenih sadik ter pletje rastlin. Priporočeni so bili varstveni ukrepi uporabe fitofarmacevtskih sredstev.

UREDBA O VARSTVU SAMONIKLIH GLIV

Število kršiteljev je odvisno od gobarske sezone, saj se gobarji ob intenzivni rasti gob težko držijo količinske omejitve, kljub temu, da jo poznajo. Kršitve ostalih določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv in Uredbe o zavarovanih prostoživečih glivah pa so redke. V lanskem letu nikjer v RS ni bilo izrazite rasti gob oziroma večje rasti gob. Gozdarska inšpekcija je v letu 2021 izvedla 45 nadzorov nabiranja gob in pri tem zaradi kršitev določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv izrekla 1 opozorilo zaradi prenašanja gob v neustrezni embalaži.

Nadzor nabiranja gob je težaven, saj je potrebno kršitelja ujeti pri samem dejanju, običajno v gozdu, daleč od poti. Predvidevamo, da odkrijemo le manjši del kršiteljev. Do kršitev predpisov o nabiranju samoniklih gliv prihaja predvsem v času njihove intenzivne rasti, ki je sezonska ter časovno in krajevno nepredvidljiva.

NADZOR VOŽENJ V NARAVNEM OKOLJU

Nadzor tega področja, ki ga urejata tako Zakon o ohranjanju narave kot Zakon o gozdovih, je po izkušnjah učinkovit le takrat, kadar se izvaja ob pomoči Policije in takrat, kadar je pričakovati največ kršitev. To pa je izven rednega delovnega časa in ob koncu tedna. Gozdarska inšpekcija nadzor vožnje v naravnem okolju običajno vrši hkrati z nadzorom nabiranja gozdnih sadež in plodov. Problem nedovoljene vožnje je tudi področje, ki javnost in s tem medije zelo zanima. Kršitelja je potrebno zalotiti ob dejanju prekrška, kar predstavlja kar nekaj težav. Izkušnje učijo, da je zavest kršiteljev zelo nizka in da včasih ne zadošča niti prisotnost Policije, saj se kršitelji, opremljeni z zaščitnimi čeladami in z neregistriranimi vozili, nočejo ustaviti. Dejstvo je, da ta nadzor občasno opravlja večinoma le Policija in Gozdarska inšpekcija, Okoljska inšpekcija in naravovarstveni nadzorniki pa le redkokdaj. Zakon o ohranjanju narave je leta 2014 predvidel, da morajo biti vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, ker niso namenjena vožnji po cestah (motorne sani, štirikolesniki, motorna kolesa in druga vozila), z namenom opravljanja učinkovitejšega nadzora nad vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, vpisana v evidenco vozil na motorni pogon in označena na način, ki omogoča identifikacijo vozila. Ta

evidenca vozil še ni vzpostavljena. Dokler bo nadzor le sporadičen, ni pričakovati, da se bo stanje izboljšalo.

V letu 2021 je gozdarska inšpekcija izvedla 86 nadzorov vožnje v naravnem okolju. Nadzori so potekali tudi izven rednega delovnega časa konec tedna ali v poznih popoldnevih med tednom. Zaradi kršitev določb ZON so bila izrečena 3 opozorila po ZP-1 in 1 krat izrečena globa. Po Zakonu o gozdovih so bila zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z določenim režimom uporabe izdana 4 opozorila po ZP-1, 6 krat izrečen opomin in 15 krat izrečena globa ter zaradi vožnje izven gozdnih cest razen za namene gospodarjenja z gozdovi in reševanja izdano še 6 opozoril po ZP-1, 1 krat izrečen opomin in 21 krat izrečena globa. Zaradi nedovoljene vožnje s kolesom izven gozdnih cest je bilo izdano 1 opozorilo po ZP-1 in izrečena 1 globa.

UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE

Gozdarska inšpekcija je v letu 2021 delala pretežno na področju izvajanja sanitarnih sečenj, nedovoljene sečnje, nedovoljenih posegov v gozdove, nadzora izvajalcev del v gozdovih, sledljivosti lesa, nedovoljene vožnje v gozdovih in obravnave prijav, za katere je ocenila, da so nujnem ter nadzora nad izvajanjem ukrepov iz prvega odstavka 39. člena ZNB.

Navajamo še zmeraj aktualne pripombe iz prejšnjih let:

- Ker Uredba o varovalnih gozdovih nima nadzornega in prekrškovnega dela, ni podlage za ukrepanje v primeru kršitev določb omenjene uredbe, zato je potrebna njena dopolnitev.
- Če je les nezakonito posekanega drevja še v gozdu, gozdarska inšpekcija z odločbo prepove dajanje tega lesa na trg. Problem nastane kadar gre za poskus kraje. V tem primeru je lastnik dvojno kaznovan, les so mu posekali in še prodati ga ne sme. Poiskati je potrebno ustrezno zakonsko podprto rešitev, ki bo lastniku omogočala prosto razpolaganje s takim lesom.
- ZRud je potrebno spremeniti tako, da bo omogočal učinkovito reševanje nelegalnih kopov v gozdnem prostoru v skladu s pobudo gozdarske in rudarske inšpekcije, ki je bila podana Ministrstvu za infrastrukturo.
- Uskladiti je potrebno določbe Zakona o gozdovih in Zakon o kmetijskih zemljiščih, da bo mogoč učinkovit nadzor krčitev gozdov v kmetijske namene tudi v primerih, ko je ta na površini do pol hektara izvršena le na podlagi odločbe ZGS brez spremembe občinskih prostorskih načrtov.
- Prenoviti je potrebno Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih.
- Štirinajst let je preteklo odkar je bil ZGS določen kot prekrškovni organ. Pa z delom še vedno niso pričeli.
- Pogoji za skladiščenje posekanega lesa v predpisih niso dovolj jasno opredeljeni. Ni določeno, kje so lahko taka skladišča in kako morajo biti urejena.
- V izobraževalne programe dodiplomskega izobraževanja gozdarstva je nujno potrebno uvesti osnove Zakona o splošnem upravnem postopku, prav tako je

potrebno zagotoviti nenehno izpopolnjevanje o splošnem upravnem postopku zaposlenih v ZGS.

Delo gozdarske inšpekcije kot prekrškovnega organa

Pregled izrečenih ukrepov

Število izrečenih ukrepov v prekrškovnem postopku je bilo v letu 2021 za 14 % manjše kot v predhodnem letu, vendar še vedno daleč presega dolgoletno povprečje pred letom 2016. Od skupno 831 ukrepov so bila izrečena 303 opozorila, 54 glob s plačilnim nalogom, 214 odločb z izrekom opomina ter 260 odločb z izrekom globe.

Skupaj je bilo v letu 2021 podanih 14 zahtev za sodno varstvo, 1 zahteva je bila zavržena, ker je bila globa plačana že pred pravnomočnostjo odločbe o prekršku. Zahteve za sodno varstvo so bile 12 krat vložene zoper odločbo o prekršku, s katero je bila izrečena globa in 2 krat zoper plačilni nalog. Na izdane opomine ni bilo vloženih zahtev za sodno varstvo.

Podano je bilo 49 predlogov za prisilno izterjavo globe in 64 predlogov za prisilno izterjavo stroškov postopka.

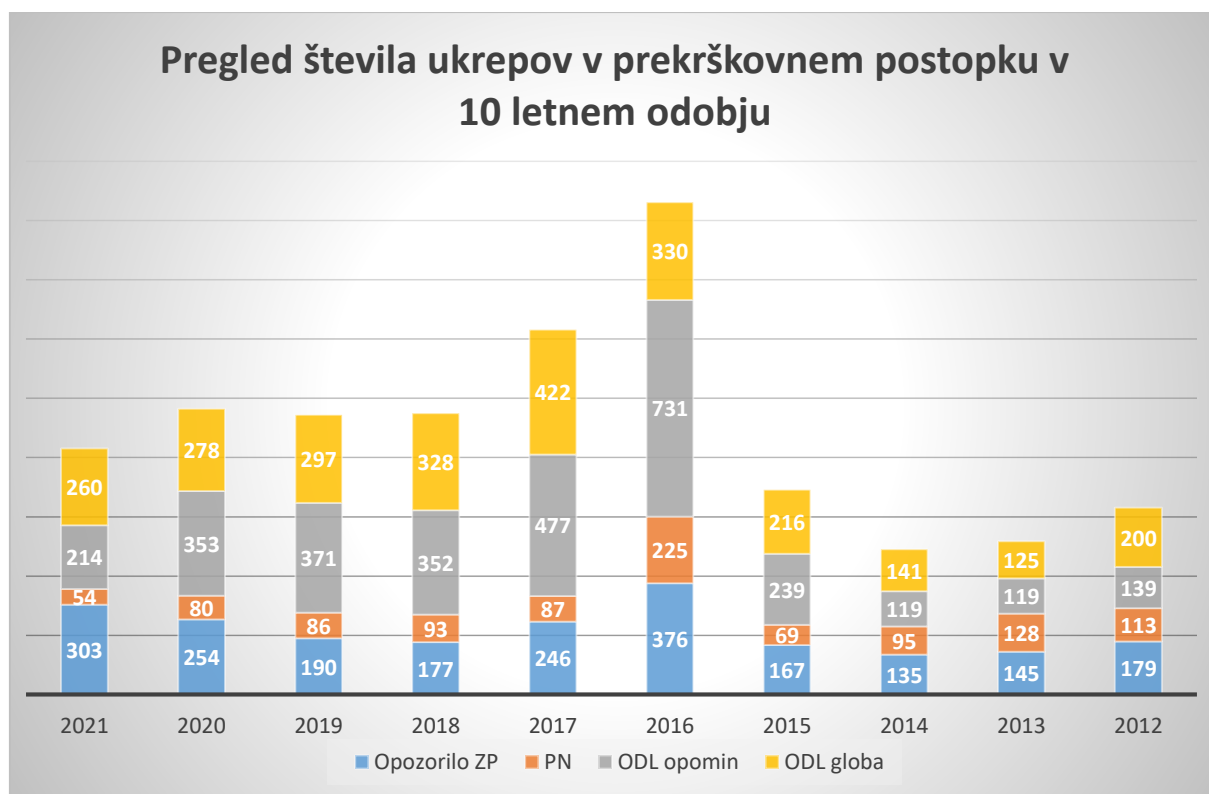
Preglednica 30: Število ukrepov v prekrškovnih postopkih.

Število		Globa €		Stroški postopka €		Zahteva za sodno varstvo		Predlogi za izterjavo	
		izrečeno	plačano	izrečeno	plačano	število	delež	število	Delež
Skupaj	831	216.840	155.640	27.570	20.980	14	2,6	114	21,6
Plačilni nalog	54					2	3,7		
Odločba opomin	214							13	6,0
Odločba globa	260					12	4,6	100	38,5
Opozorilo	303								

Opomba: Plačani zneski so nižji kot izrečeni zaradi izterjav, pri globah pa lahko storilci v 8 dneh po pravnomočnosti plačajo polovico izrečene globe.

Sodišča so, glede v preteklih letih vloženih in nerešenih zahtev za sodno varstvo, v 3 primerih zavrnila zahtevo za sodno varstvo in potrdila odločitev prekrškovnega organa, v 1 primeru so spremenila odločbo glede sankcije, v 5 primerih odpravila odločbo prekrškovnega organa in v 2 primerih ustavila prekrškovni postopek zaradi smrti kršitelja.

Velika večina zadev v gozdarski inšpekciji je zaključena na prvi stopnji. V zadnjem letu je bilo zahtev za sodno varstvo na 4,6 % izdanih odločb z izrekom globe ter 3,7% izdanih plačilnih nalogov, skupaj le zoper 2,6 % prekrškovnih sankcij, povprečje od leta 2005 pa je nekoliko pod 10 %. Število zahtev za sodno varstvo in pregled odločitev sodišč, ki so odločale v zahtevah za sodno varstvo pokaže, da je kakovost pripravljenih ukrepov gozdarske inšpekcije na visoki strokovni ravni in da je le nekaj primerov, ko so sodišča odpravila odločbe prekrškovnega organa.

Slika 39: Pregled števila ukrepov v prekrškovnem postopku po vrsti izrečenega ukrepa.

Večina ukrepov je bilo izrečenih, ker je storilec z dejanjem storil en prekršek. V 113 primerih pa so bili kršitelji s prekrškovnimi odločbami za prekrške v stežu kaznovani za več prekrškov hkrati.

V letu 2021 so bile kršiteljem izrečene 3 globe v razponu, kot oteževalna okoliščina je bilo predvsem upoštevano, da je šlo za povratnike.

V letu 2021 je gozdarska inšpekcija policiji trikrat posredovala naznanilo suma storitve kaznivega dejanja in sicer tatvine po 204. členu KZ-1, ponarejanja listin po 251. členu KZ-1 ter obremenjevanja in uničevanja okolja po 332. členu KZ-1.

Ugotovitve o izvajanju Zakona o prekrških

Število prekrškovnih postopkov, ki jih vodi gozdarska inšpekcija, je zelo visoko. Potrebno je razmisliti, če so vsi danes opredeljeni prekrški v zakonu o gozdovih tako

družbeno in ekosistemsko škodljivi, da jih je potrebno sankcionirati. Še zlasti so zahtevni in dolgotrajni prekrškovni postopki zoper pravne in njihove odgovorne osebe. V prekrškovnem postopku je potrebno dokazati, da je konkretna oseba s svojim dejanjem (storitvijo ali opustitvijo) pri opravljanju dejavnosti pravne osebe kršila določbe materialnega predpisa. Zakon o prekrških bi bilo potrebno spremeniti tako, da je za prekršek vedno odgovorna oseba zakoniti zastopnik pravne osebe, saj je za zakonitost poslovanja pravne osebe prvi odgovoren.

Splošno

Pestrost avtohtonih prostoživečih vrst, njihova številčnost in raznolika življenjska okolja so izjemna vrednota in pomembno naravno bogastvo Slovenije. Zato je upravljanje z divjadjo izjemno pomembno področje. Upravljanje z divjadjo obsega načrtovanje, ohranjanje, trajnostno gospodarjenje in spremljanje stanja divjadi. To zagotavlja ekološke, socialne in gospodarske funkcije divjadi ter njenega življenjskega okolja. Nosilci trajnostnega gospodarjenja z divjadjo pa so upravljavci lovišč s podeljeno koncesijo in upravljavci lovišč s posebnim namenom. Upravljavci lovišč so organizirani v lovskih družinah in so člani Lovske zveze Slovenije, takih upravljavcev lovišč je v Sloveniji več kot štiristo, lovišč s posebnim namenom je v Sloveniji dvanajst, z desetimi gospodari Zavod za gozdove Slovenije, ki je tudi nosilec načrtovanja na področju lovstva, eno lovišče s posebnim namenom je v sestavi Triglavskega narodnega parka in eno lovišča v sestavi protokolarnega objekta Brdo.

Ribištvo je pomembna tradicionalna dejavnost v Sloveniji, ki je še posebej na obalnem območju močno prepletena z drugimi sektorji, zlasti turizmom.

Slovensko ribiško floto sestavljajo pretežno stara plovila dolžine do 6 metrov oziroma 6 do 12 metrov. Leta 2021 je bilo aktivnih 66 ribičev, ki so imeli dovoljenje za izvajanje gospodarskega ribolova, skupni ulov rib v letu 2021 je bil nekaj več kot 109 ton. Plovila se uporabljajo predvsem za mali priobalni ribolov na pridnene (bele) ribe. Najpogostejša ribiška oprema so stoječe mreže, ki se uporabljajo predvsem za lov pridnenih rib.

Športni ribolov ribiči izvajajo s predpisano ribiško opremo na podlagi letnega dovoljenja za športni ribolov do dovoljene količine dnevnega ulova. V letu 2019 je ulov športnih ribičev dosegel nekaj več kot 16 ton rib.

Z vidika ribiškega upravljanja so celinske vode v Sloveniji razdeljene na 12 ribiških območij, ta pa na 67 ribiških okolišev. V ribiških okoliših izvajajo ribiško upravljanje izvajalci, ki so na podlagi javnega razpisa dobili koncesijo za izvajanje ribiškega upravljanja v posameznem ribiškem okolišu. Upravljavci so organizirani v ribiških družinah, ki so članice Ribiške zveze Slovenije.

V vodah posebnega pomena ribiško upravljanje izvaja Zavod za ribištvo Slovenije.

Organiziranost in kadrovska sestava

Inšpekcijski nadzor na področju lovstva in ribištva je v letu 2021, poleg vodje lovske in ribiške inšpekcije opravljalo 14 inšpektorice in inšpektorjev (v nadaljevanju: inšpektorjev), ki so organizirani v petih enotah inšpektorata.

Neposredni nadzor na področju lovstva je poleg vodje lovske in ribiške inšpekcije opravljalo 7 inšpektorjev, dva poleg lovske še gozdarsko inšpekcijo.

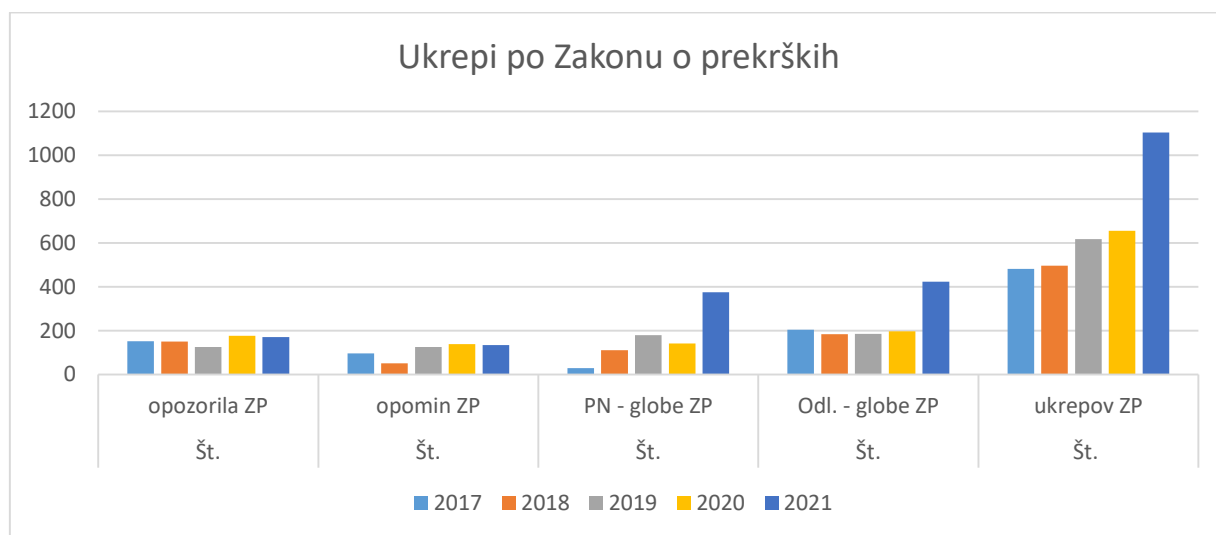
Na področju sladkovodnega ribištva so opravljali nadzor trije inšpektorji, eden med njimi tudi na področju morskega ribištva.

Na področju nadzora morskega ribištva je nadzor vse leto opravljalo pet inšpektorjev, eden tudi na področju sladkovodnega ribištva.

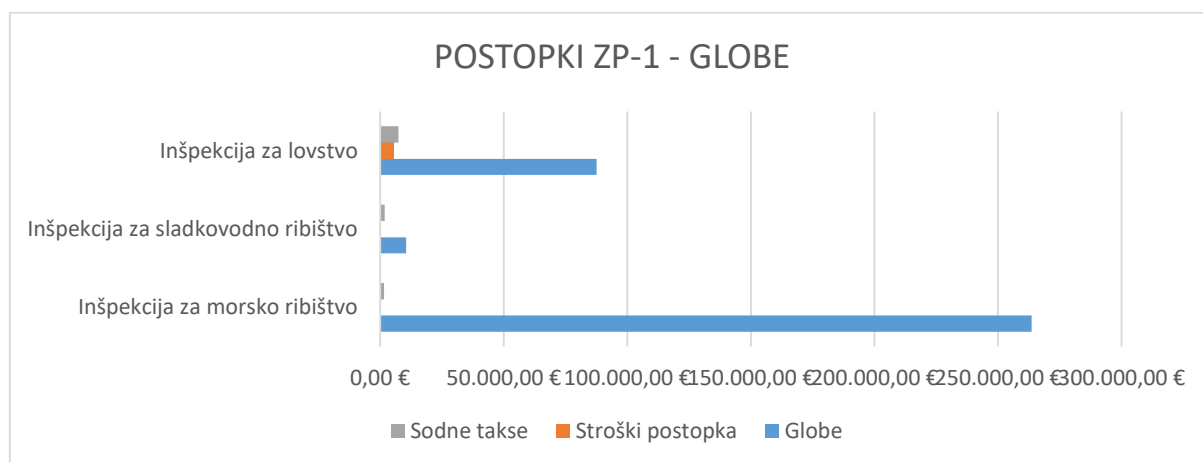
Zaradi značilnosti dela lovske in ribiške inšpekcije je obseg dela izven običajnega delovnega časa zelo visok, inšpektorji ga opravijo pretežno s prerazporeditvijo delovnih ur, delno pa tudi z opravljanjem plačanih nadur (noč, sobota, nedelja), kadar prerazporeditev ur ni več mogoča.

Pregled opravljenega dela

Inšpekcija za lovstvo in ribištvo je v letu 2021, v skladu z ZP-1 izrekla 933 ukrepov brez opozoril, kar je glede na lansko leto preko 50% povečanje, ki je predvsem posledica podvojitve števila izdanih odločb z izrekom globe in podvojitve izdanih plačilnih nalogov.

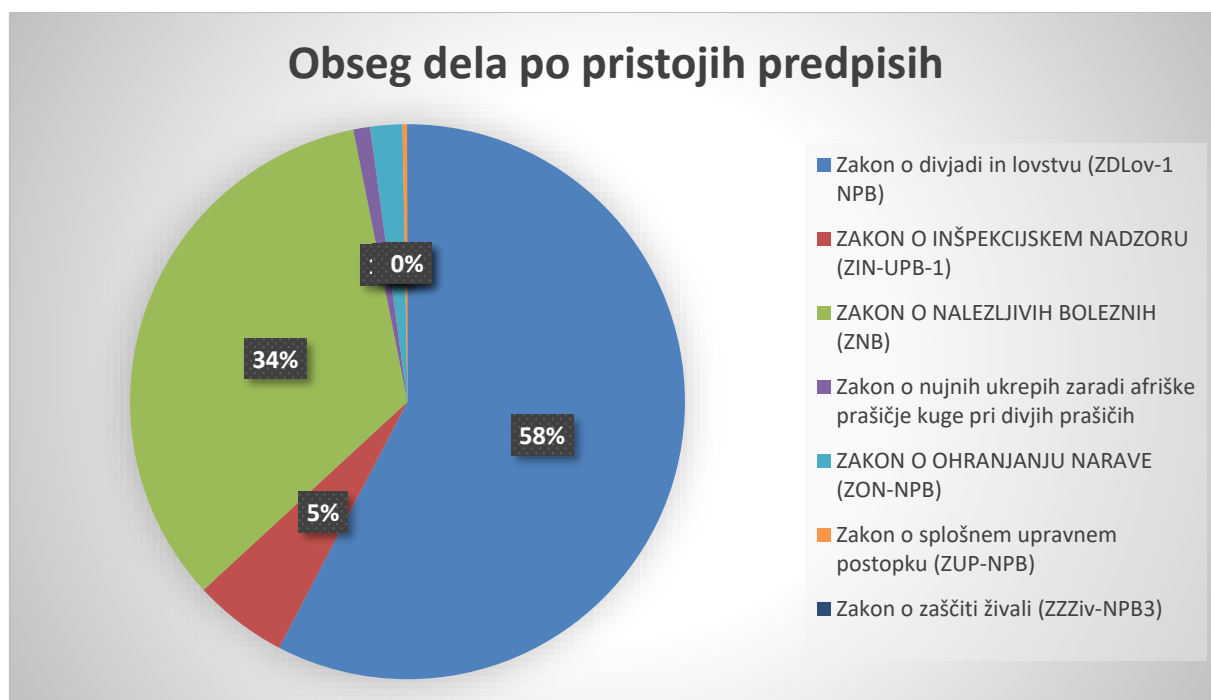
Slika 40: Število in vrste izrečenih ukrepov lovske in ribiške inšpekcije v obdobju 2017 – 2021.

Slika 41: Višine izrečenih glob in drugih stroškov postopka po Zakonu o prekrških po inšpekcijah.

Inšpekcija za lovstvo

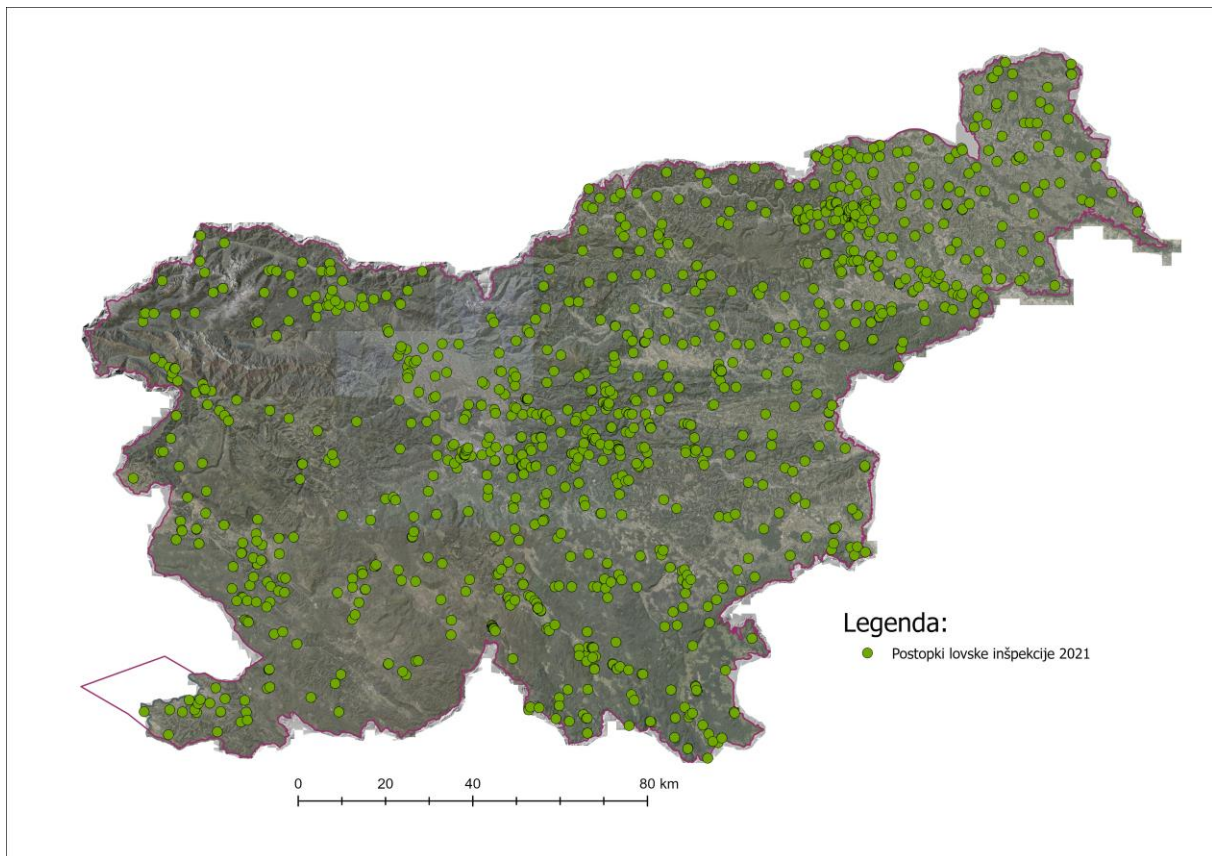
V skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru je bilo izvedenih 1168 inšpekcijskih pregledov, znaten porast števila pregledov (preko 30%) glede na prejšnja leta pa je predvsem posledica situacije zaradi COVID-19 in akcijskega (so)delovanja pri nadzoru določil ZNB, tudi izven rednega delovnega časa in med vikendi.

Slika 42: Obseg opravljenega dela lovske inšpekcije po zakonskih podlagah.

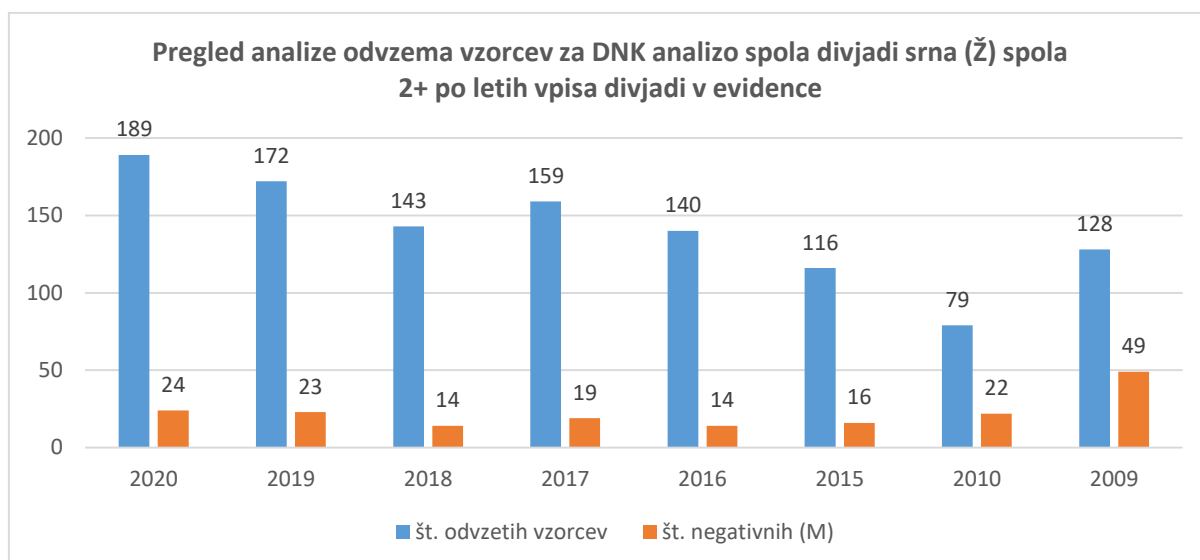
Inšpekcija za lovstvo je v letu 2021 izvedla nadzor dela komisij za ocenitev odvzema divjadi v loviščih in nadzor upravljavcev lovišč v zvezi s posredovanjem materialni dokazov o odstrelu in izgubah za preteklo leto. Inšpektorji ocenjujejo, da je delo komisij za ocenitev odvzema dobra, delo poteka tekoče, utečeno in na strokovno visoki ravni. Poudarek dela inšpektorjev se je nanašal na kontrolo posredovanje materialnih dokazov komisijam za ocenitev odvzema divjadi. Nepravilnosti pri vodenju evidenc nismo zaznali.

Tudi letos je uničenje materialnih dokazov potekalo na kraju samem, strokovno in rutinirano.

Slika 43: Pregledna karta z lokacijami nadzora in ukrepov lovske inšpekcije v letu 2021.

Kot že nekaj let zapored, smo tudi letos na kategorizacijah vzeli vzorce za določitev (preverjanje pravilne navedbe) spola divjadi vrste srna, kategorije 2+. Vzorce smo odvzeli desetim (10) upravljavcem lovišč, skupno smo odvzeli 189 vzorcev (čeljustnic), 165 vzorcev je bilo pozitivnih (pravilna navedba spola), 24 negativnih (napačna navedba spola – navedli so samice, DNK analiza pa je pokazala, da gre za samce) en vzorec pa je bil nedoločljiv. Kar sedem upravljavk lovišč je napačno navajalo spol, proti vsem smo izpeljali prekrškovne postopke.

Slika 44: Pregled skladnosti odvzetih vzorcev čeljusti srn, glede na evidence vpisov spola (ž) 2+ let, po letih.

Leto 2021 je bilo zaznamovano s COVID-19 situacijo in vključitev inšpektorjev za lovstvo v akcijo nadzora določil ZNB, vključno z delom izven rednega časa, vikendi in med prazniki. Opravili smo kar 1475 pregledov (755 zapisnikov in 720 uradnih zaznamkov). Izdana je bila tudi ena ureditvena odločba, večjih kršitev pa nismo zaznali, kar kaže na smiselnost preventivnega delovanja s povečanim nadzorom.

Organizacija in lovsko čuvajske službe se izboljšuje. V letu 2021 smo ministru predlagali razrešitev dveh lovskih čuvajev zaradi opustitve nalog lovsko čuvajske službe ali zaradi storitve prekrška po ZDLov-1. Kljub izobraževanju, ki jih izvajajo tudi lovski inšpektorji, ponekod lovski čuvaji svojega dela še vedno ne opravljajo v skladu z zakonskimi določili, še vedno ne upoštevajo sprememb pravilnika o lovsko čuvajski službi glede opravljanja nalog, števila obhodov, vpisovanja ugotovitev (vodenje dnevnika) ipd.

V letu 2021 smo pred prvim sprejemom dvoletnih načrtov dali poseben poudarek pregledu privabljalnih krmišč, na katerih se polaga koruza. Na vsa večja odstopanja (preveliko število krmišč na lovišče, krmišča, na katerih v zadnjih letih ni bil uplenjen niti en prašič, kljub polaganju velikih količin kornu ipd.) smo opozorili upravljavce in načrtovalce. Izvedli smo 72 inšpekcijskih pregledov in izdali 18 ureditvenih odločb.

Glede vznemirjanja divjadi v mirnih conah, na pasiščih, polegališčih in krmiščih smo v letu 2021 zopet izvedli poostren nadzor, tudi v času med vikendi oz. izven rednega delovnega časa, v času odpadanja rogovja pri samcih navadnega jelena (marec) in v času razglasitve pandemije, ko je bilo veliko ljudi doma, zaradi obilice prostega časa pa posledično več v naravi. Zaradi porasta problematike smo se pri nadzoru povezali tudi s policijo in ostalimi inšpekcijami, zlasti gozdarsko.

Problematika prisotnosti divjadi v urbanem okolju je že stalnica naših apelov na MKGP. Ustrezne službe, ki bi bila na voljo v takih primerih, še vedno nimamo, zato se to problematiko rešuje na podlagi angažiranosti posameznikov članov lovskih družin in

tudi lovske inšpekcije. Lovska inšpekcija nimajo opreme in ustreznega kadra, da bi reševala to problematiko. Prav tako ni ustreznih dogovorov in načrtov kako ravnati v takih primerih, kdo bi moral biti obveščen in kdo bi moral sodelovati. Pohvaliti je potrebno sodelovanje upravljavcev lovišč. Običajno so take intervencije tudi medijsko izpostavljene in če vemo, da predstavljajo strošek upravljavca, je še toliko bolj pohvalno, da so upravljavci lovišč pripravljeni sodelovati. Lani je bil storjen velik korak z zagotovitvijo sredstev za kritje stroškov s strani MKGP v prihodnjih letih, nekaj odločba smo tako letos že realizirali, finančna pomoč pa je še dodatna motivacija upravljavcem za reševanje problemov. Tudi v letu 2021 je bilo izredno veliko primerov izrednih posegov v populacijo, ki se ne pojavljajo vedno samo na ne lovni površini oz. v naselju. Na tem področju je lovska inšpekcija izdala 68 odločb, še veliko več pa je bilo obvestil upravljavcev lovišč, ki so sporočali o izrednih posegih oz. je lovska inšpekcija odredila ukrepe z ustno odločbo. Vse skupaj zaenkrat ostaja na nivoju prejšnjih let.

Inšpekcija za lovstvo je tudi letos izvajala nadzor socialnih omrežij, na ta način smo v letu 2021 odkrili in sankcionirali več kršitev (vožnja v naravnem okolju, vznemirjanje divjadi, lov s pomočjo umetnih virov svetlobe, lov ponoči, lov v lovopustu, kršitev zakona o nalezljivih boleznih, ipd.).

V letu 2021 smo prvič po spremembi določila ZDLov-1, ki dovoljuje uporabo kamer inšpekciji, uporabili ta zakonski vzvod in izpeljali več postopkov za ugotovitev kršiteljev (krmljenje v nasprotju z načrti, gradnja lovsko tehničnih objektov ob meji, gradnja lovsko tehničnih objektov brez načrta, vožnja v naravnem okolju ...)

Novost v letu 2021 je tudi zakon o preprečevanju afriške prašičje kuge, s pregledi smo delovali predvsem preventivno/svetovalno, izvedli smo 39 pregledov, izdali pa tudi eno ureditveno odločbo.

Lovska inšpekcija je že šesto leto sodelovala tudi v IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law), tokrat le preko videokonferenc zaradi že omenjene situacije.

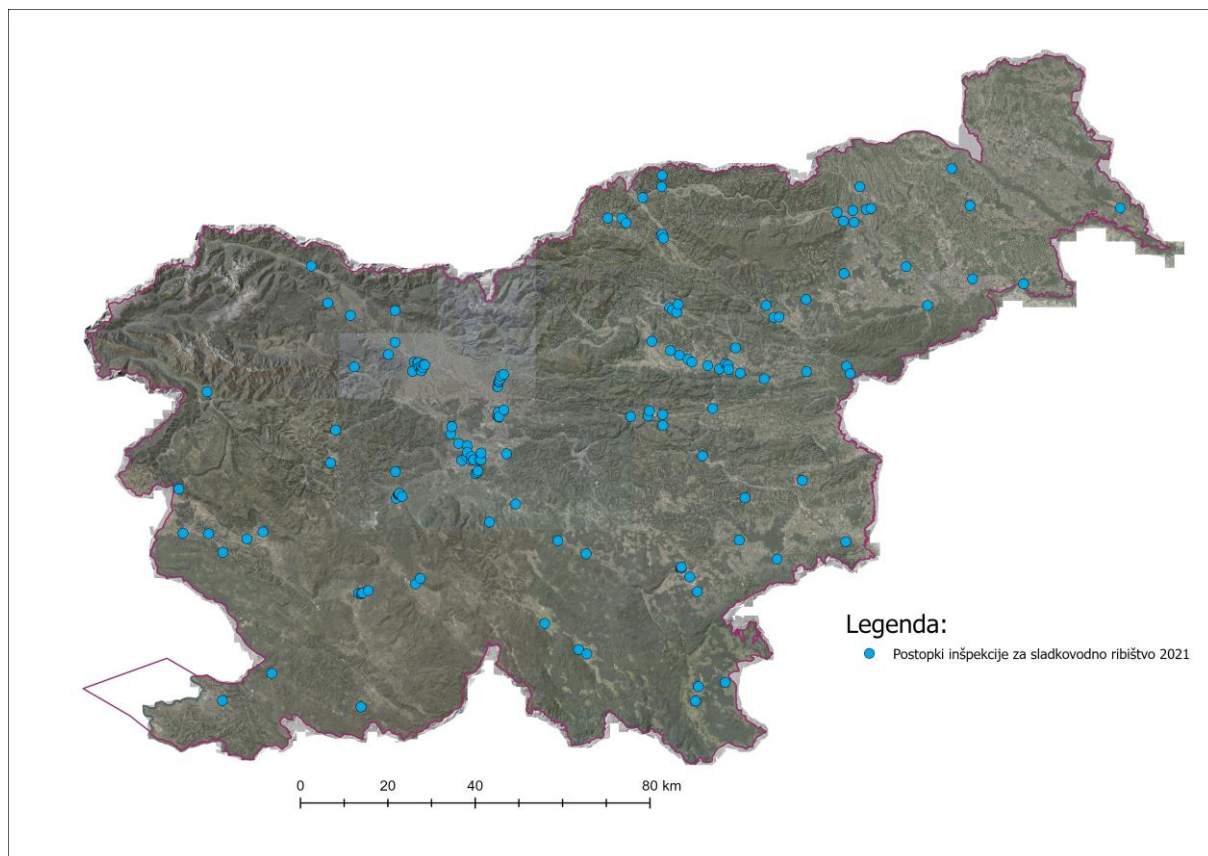
V skladu z ZP-1 je bilo izrečenih 115 opozoril in 216 ukrepov, kjer je bila izrečena globa ali opomin. Stanje je na nivoju prejšnjih let.

Na področju prekrškov je največji obseg ukrepov zaradi opustitve načrtovanega odstrela (70 primerov, ukrepali pa smo predvsem z opozorili, saj so načrti dvoletni), opustitve izmere in vpisa podatkov o odstrelu in izgubah v evidence (27), krmljenja divjadi v nasprotju z načrti (15) vznemirjanje divjadi v mirnih conah, na krmiščih in polegališčih (17, kljub stalnemu nadzoru se stanje ne umirja, ugotavljamo pa, da je med kršitelji vedno več tujcev) in lov z neprimernim orožjem (6). Problematika lova divjadi ponoči in uporaba umetnih virov svetlobe pa sta izzveneli s spremembo zakonodaje in dovoljenjem za uporabo umetnih virov svetlobe za lov na prašiče.

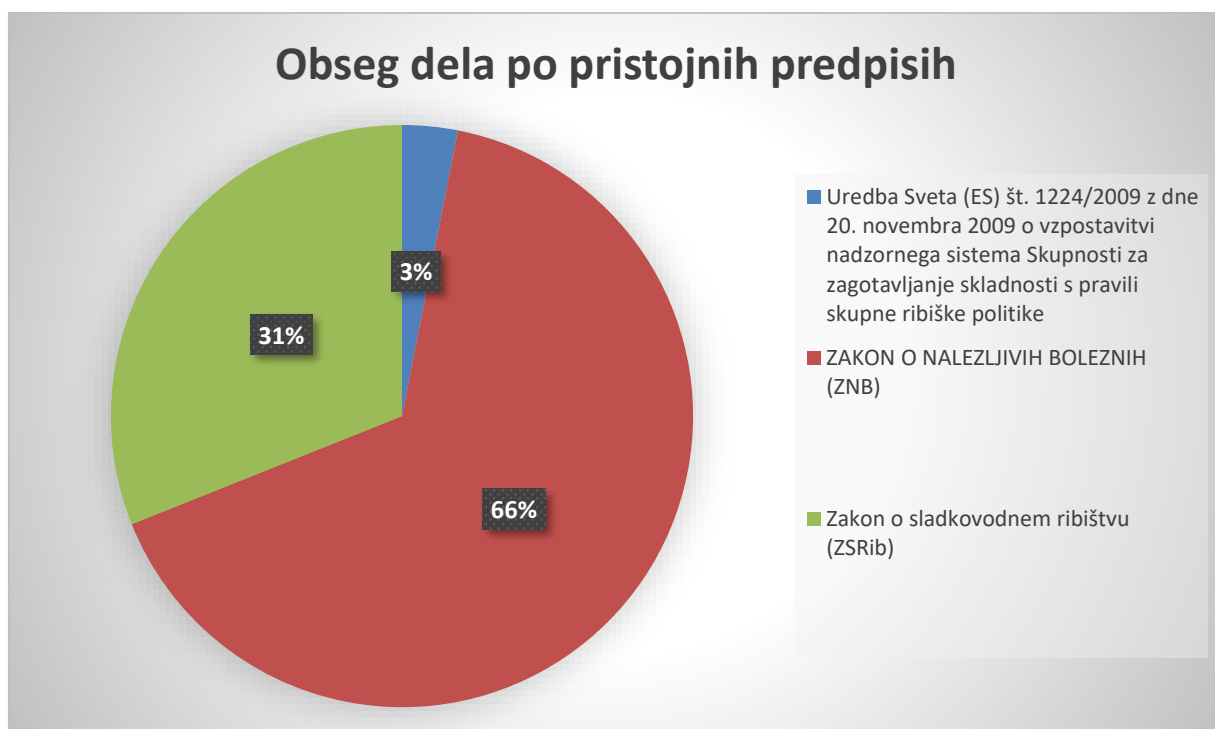
Nadzor lovskih družin v skladu z določili koncesijske pogodbe, pri katerem smo nadzirali tudi vodenje prihodkov na področju finančnega poslovanja na podlagi dvanajstega člena koncesijske pogodbe, je bil opravljen v manjšem obsegu kot prejšnja leta, saj je imel prednost nadzor ZNB in APK, tako na nivoju inšpekcije, kot na nivoju MKGP.

Ribiška inšpekcija - sladkovodno ribištvo

Inšpekcija za sladkovodno ribištvo je v letu 2020, v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru opravila 132 pregledov. Večino postopkov inšpekcija vodi na podlagi prijav, ki jih posredujejo čuvaji ribiških družin ali drugi prekrškovni organi.

Slika 45: Pregledna karta inšpekcijskih postopkov inšpekcije za sladkovodno ribištvo v letu 2021.

Slika 46: Obseg dela inšpekcije za sladkovodno ribištvo po vrsti predpisa.

V letu 2021, ki nas je močno zaznamovalo z epidemijo COVID-19, so nastale posebnosti tudi na področju sladkovodnega ribištva. Zaradi omejitev je bilo veliko srečanj članov ribiških družin preklicanih. Ribiške družine so opravljale le nujne naloge, ki jih izvajajo skladno s programom posredovanim v program RibKat do 31.12. za tekoče leto. Kljub vsemu so bila poročila za leto 2020, ki jih ribiške družine oddajajo 31.03. pravočasno oddana. Inšpekcijski pregledi izpolnjevanja letnih programov in letnih poročil pa še vedno potekajo. Večjih nepravilnosti pri izpolnjevanju Koncesijskih pogodb ne zaznavamo. Zaradi rednega sodelovanja z ribiškimi družinami je ukrepov manj, probleme rešujemo sproti, saj dobimo veliko telefonskih klicev in elektronskih sporočil z vprašanji. Na nas se obrnejo funkcionarji RD kot tudi posamezni ribiški čuvaji. Na tak način usmerjamo ribiške družine, da imajo ustrezno pripravljene Pravilnike za športni ribolov, ki morajo seveda vključevati zakonodajo na področju sladkovodnega ribištva, ki jo imamo v RS.

Nepravilnosti, ki jih pri izvajanju upravljanja storijo ribiške družine so, da v program Rib-Kat ne zabeležijo ustrezno število ribolovnih dni, oziroma ustrezno prilagodijo predvidene ribolovne dni s številom izrabljenih dni. Nekatere ribiške družine imajo probleme z dobavo določene vrste rib, vendar to vse ustrezno nadoknadijo v sezoni, ko imajo omogočen nakup določene vrste, ki je predvidena v programu za vlaganje v posamezne revirje. Ogromno škodo ribiškimi družinam povzročajo ribojede ptice. Ribiške družine omenjajo problematiko pri vsakem inšpekcijskem pregledu. Poročajo o vedno manjšem prirastu rib v gojitvenih potokov, saj je glede na vložek - izlov majhen. Škodo povzročajo čaplje, kormorani in veliki žagarji.

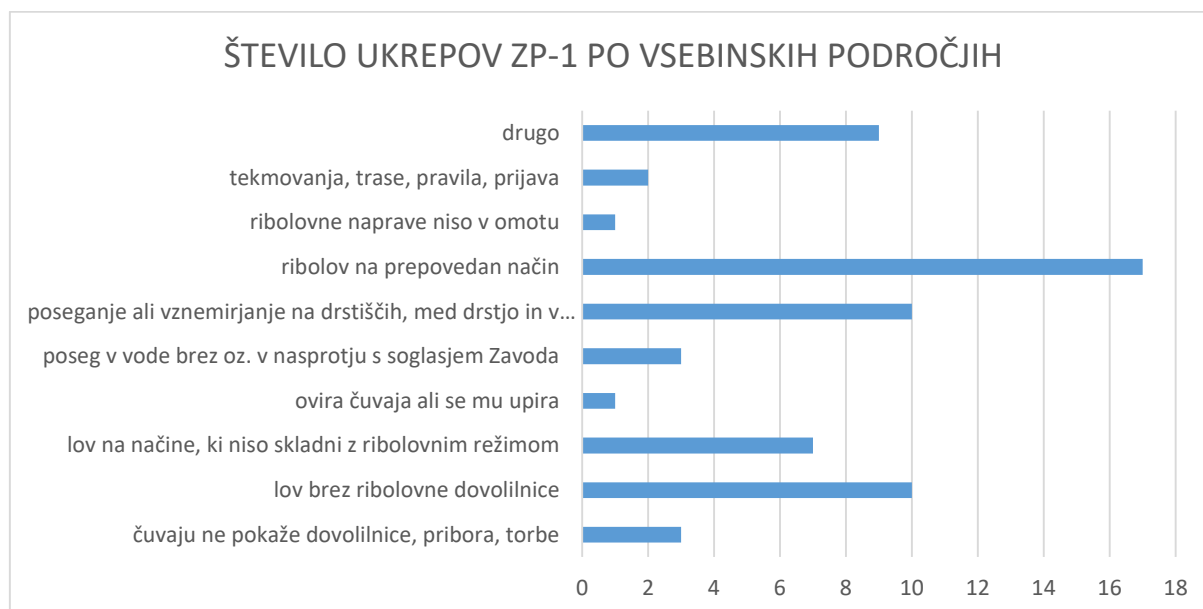
Delo čuvajskih služb v ribiških družinah je zgledno. Ribiški čuvajo so nenehno v kontaktu z inšpektorji za sladkovodno ribištvo, kar je zelo pomembno pri podajanju predlogov za uvedbo postopka o prekršku. Pregledane ribiške družine imajo nezgodno

zavarovane čuvaje in z njimi sklenjeno pogodbo o opravljanju ribiško-čuvajske službe. V letu 2021 je veliko ribiškem čuvajem preteklo imenovanje ministra. Zaradi izdaje velikega števila odločb, so se postopki na MKGP podaljšali. V omenjenem primeru smo ribiške družine opozarjali, da do ponovnega imenovanja niso opravljali čuvajske službe.

Posegi v vodotoke so vedno bolj pogosti tudi v varstvenih dobah posameznih ribjih vrst. Ukrepali smo v vseh primerih, kjer je bil poseg v vode v času drsti, v varstvenih revirjih oziroma na evidentiranih drstiščih, saj lahko ukrepamo v skladu z Zakonom o sladkovodnem ribištvu le v primerih posegov v varstvene revirje in drstišča. Redno pregledujemo tudi posege v vodotoke in pri ugotovljenih nepravilnostih ukrepamo, saj pregledujemo mnenja, ki jih izdaja Zavod za ribištvo RS.

Ob poginih rib dobimo telefonski klic iz Centra za obveščanje (112), saj je v Zakonu o sladkovodnem ribištvu opredeljeno, da nas obvestijo o poginu. Pogine rib pa vpišejo ribiške družine do 31.3 za preteklo leto v program Ribiški kataster, ki ga ureja Zavod za ribištvo RS. Trenutno dostopen podatek, ki je že vnesen v program RibKat je za leto 2020. V letu 2020 je bilo zabeleženih 64 poginov v dvanajstih ribiških družinah. Različni vzroki za pogine so navedeni poleg popisa količine in vrste rib. Do poginov prihaja zaradi visokih temperatur-posledično zaradi premajhnega vodostaja, izlivov iz čistilnih naprav oziroma kanalizacije in drugih posegov v vodotoke.

Prekrškovni postopki na področju sladkovodnega ribištva so še vedno v večini primerov uvedeni na podlagi predloga za uvedbo postopka, ki ga poda ribiški čuvaj. Največ kršitev je na področju ribolova brez veljavne ribolovne dovolilnice in na načine, ki so prepovedani. Kršitelji so v veliko primerih socialni problemi, saj imajo zakonsko prebivališče na centrih za socialno delo, kar nam otežuje vročanje pošte. Prekrškovni postopki pa se posledično v veliko primerih zaključijo z izterjavo. Skladno z zakonodajo je bila v 24-ih primerih izrečena tudi stranska sankcija odvzema predmetov, ki so bili uporabljeni pri prekršku. Odvzeti predmeti so bili po pravnomočnosti predani FURS-u.

Slika 47: Najpogostejše kršitve, ki jih je ugotovila inšpekcija za sladkovodno ribištvo v letu 2021.

Poudarek dela ribiških inšpektorjev sloni na nadzoru izvrševanja letnega programa dela posamezne ribiške družine. Inšpekcija je skupno opravila 344 vsebinskih pregledov, od katerih jih je bilo kar 299 s področja nadzora ZNB.

Po Zakonu o prekrških je inšpekcija za sladkovodno ribištvo izrekla 53 ukrepov, opominov in glob.

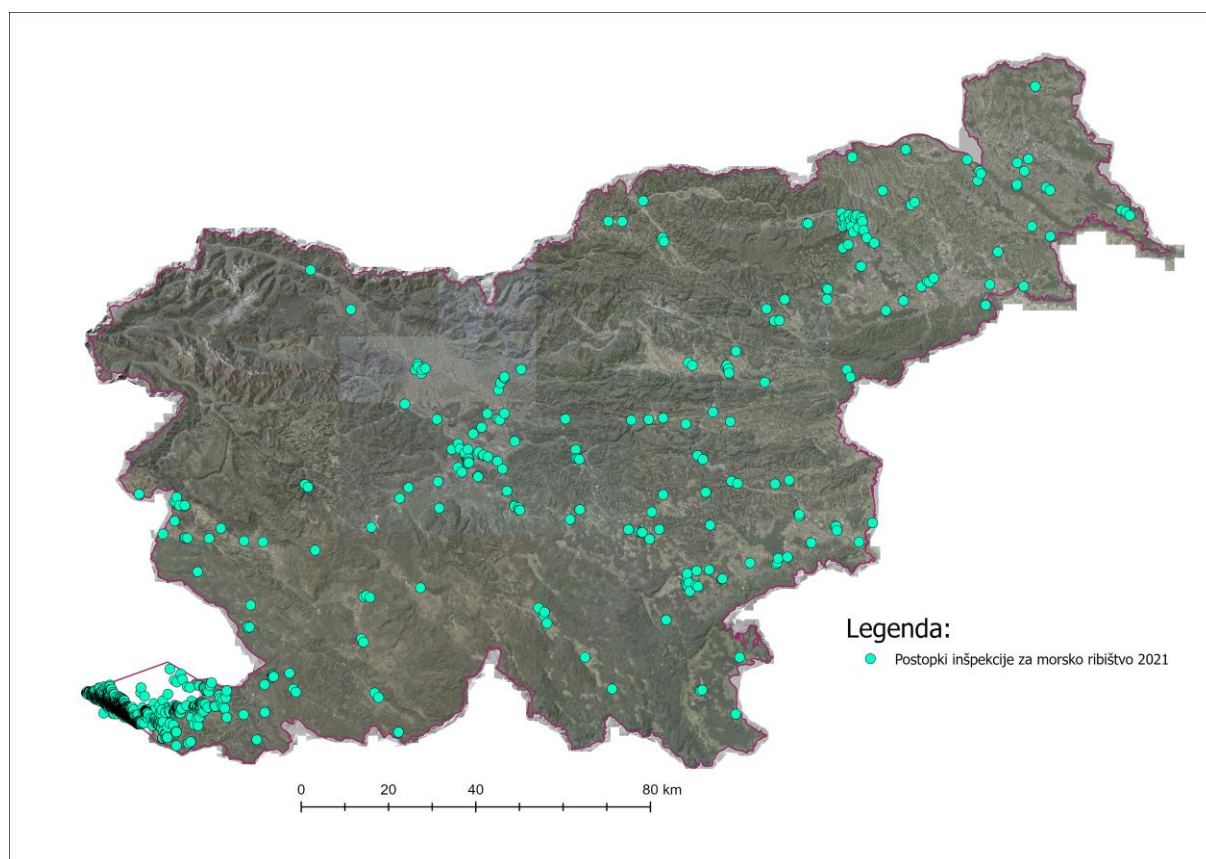
Pri izvajalcih ribiškega upravljanja, pri katerih je bil opravljen pregled je bil predmet nadzora izvajanje letnega programa za leto 2021. Pregled se je opravljal s pomočjo aplikacije RIBKAT, ki jo vodijo na Zavodu za ribištvo. Pregled se je opravil pri vseh upravljavcih ribiškega okoliša.

Največ kršitev se še vedno pojavlja zaradi lova na prepovedan način (17), lova brez dovolilnice (10) in lov v nasprotju z ribolovnim režimom (7), število kršitev pa je glede na prejšnja leta občutno upadlo.

Sodelovanje z ribiško čuvajsko službo je še naprej zgledno.

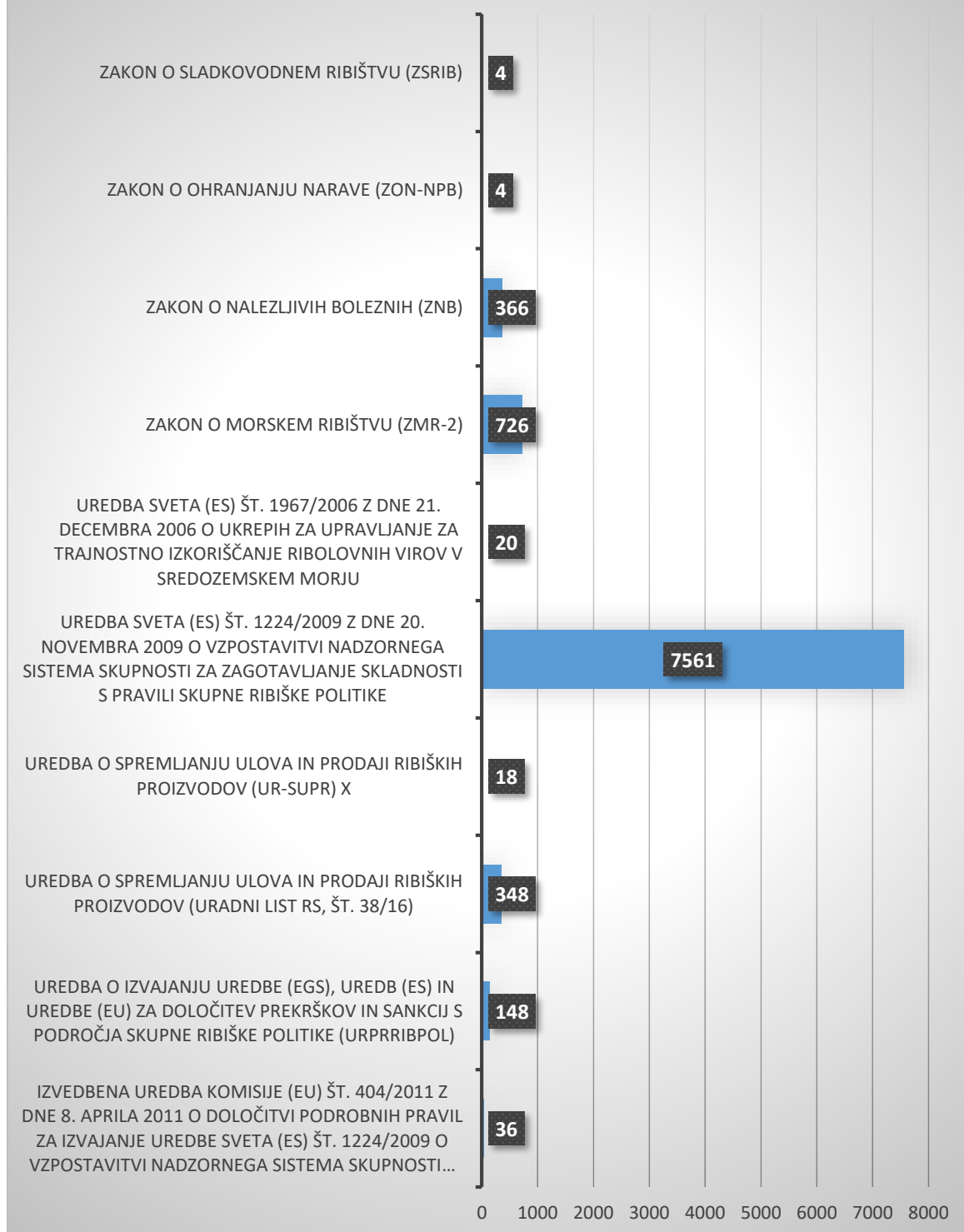
Ribiška inšpekcija – morsko ribištvo

Inšpekcija za morsko ribištvo je v letu 2020, v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru, opravila 597 pregledov.

Slika 48: Pregledna karta s prikazom lokacij pregledov in drugih postopkov inšpekcije za morsko ribištvo v letu 2021.

Obseg dela po pristojnih predpisih

Slika 49: Obseg dela inšpekcije za morsko ribištvo po vrsti predpisa.

Kakor leto 2020, je bilo tudi leto 2021 zaznamovano z epidemijo COVID-19 in vladnimi ukrepi za zaježitev širjenja nalezljive bolezni. Kljub navedenemu, so se v letu 2021 pregledi opravili po planu in sicer:

- v ribarnicah (1x/leto),
- v ribjih restavracijah na obali (1x/leto),
- pri grosistih (1x/leto),
- iztovora s plovil v pristaniščih Koper, Izola, Piran (naključno oz. min. 1x/ mesec),
- kontrola vseh ribičev z globinsko vlečno mrežo ter naključna ribičev s stoječimi mrežami,
- prve prodaje (naključno oz. min. 1x/ mesec),
- VMS, ribolovnih ladijskih dnevnikov in deklaracij o iztovarjanju ter trgovskih dokumentov (naključno oz. ločeno po sklopih 1x/teden in navzkrižno min. 1x/mesec).

Iztovor

Na podlagi ugotovitev DG MARE inšpektorjev, ki so v RS od 18.03.2020 do 20.03.2020 in od 03.06.2020 do 05.06.2020 opravili inšpekcijski nadzor registracije podatkov o ulovu in pri tem ugotovili, da ribiči v RS svoj ulov tehtajo na umerjenih/overjenih tehtnicah, je Komisija RS pisno obvestila, da ni potrebe po izvajanju odobrenega načrta vzorčenja, ki ga je RS skladno s 60. in 61. čl. Uredbe (ES) 1224/09 pred leti predložila Komisiji, le-ta pa odobrila. Naveden načrt vzorčenja je predvideval min. 1 vzorčenje iztovora na mesec. Kljub navedenemu, je bilo povprečje inšpekcijskih pregledov iztovora tudi v letu 2021 višje, in sicer v povprečju 2.25 pregledanih plovil/mesec, kar je celo več kot leta 2020, ko je bilo v povprečju pregledanih 1,75 plovil/mesec. Rahel porast v kontroli iztovora kljub še vedno trajajoči pandemiji gre iskati v tem, da sta se tudi kolegici iz Centra za spremljanje ribištva (v nadaljevanju: CSR) vključili v ta segment kontrole.

Transport

V letu 2021 se je v sodelovanju z mobilno enoto FURS-a opravilo 6 mejnih kontrol transporta ribiških proizvodov, in sicer na MMP Dragonja, MMP Jelšane in MMP Starod. Skupno je bilo preverjenih 21 vozil, pri tem so bile ugotovljene 3 kršitve s strani hrvaških in slovenskih nosilcev dejavnosti, ki so bile sankcionirane.

Opravili so se tudi 3 naključni nadzori transporta ribiških proizvodov znotraj države in pri tem se je prav tako ugotovila 1 kršitev s strani hrvaškega nosilca dejavnosti, ki je bila sankcionirana.

Kontrola na morju

Kontrola gospodarskega ribištva na morju je bila v prvem polletju še vedno usmerjena na nespoštovanje arbitražne odločitve s strani hrvaških gospodarskih ribičev. Ob tem, pa so se vršili v manjšem obsegu glede na razpoložljiv čas še kontrola slovenskih gospodarskih ribičev. Hrvaški ribiči ribolov še vedno izvajajo do namišljene sredinske

črte. Pri tem je potrebno opozoriti, da slovenski ribiči s stoječimi mrežami ribolova v tem območju ne izvajajo in sicer zaradi pritiska hrvaške policije in bojazni, da jim bodo mreže s strani hrvaških koč uničene. Izjema so le ribiči z globinsko vlečno mrežo.

V drugem polletju se je kontrola hrvaških gospodarskih ribičev zmanjšala na račun povečanja kontrole domačih ribičev. Tako gospodarskih kot pristočasnih. Še naprej pa se je delo na arbitraži vršilo tudi preko prispelih prijav s strani policije. Administrativno delo na področju arbitraže se kljub temu ni zmanjšalo, saj je bil uveden nov pravni ukrep in sicer pritožba na sodbo prve stopnje. Tako se je sam postopek, da bi se pripeljal do samega konca še podaljšal.

Pri kontroli gospodarskih ribičev z globinsko vlečno mrežo, se je v drugi polovici v skladu z »landing obligation« pozornost posvečala pri izpolnjevanju obrazca »Last Haul« in poročanje Evropski agenciji za nadzor ribištva. Prav tako je bilo v letu 2021 pri ribičih z globinsko vlečno mrežo izdanih več kazenskih točk za ribolov v zaprtem območju (pod 1,5 Nm) in sicer vedno pri istem gospodarskem ribiču – 4x. Glede na menjavo posadke pri omenjenem predvidevamo, da se kršitve ne bodo več ponavljale.

Ob vsakem izplutju s službenim plovilom, so se preverila zavarovana območja. Prostočasni ribolov v rezervatih ne odstopa od predhodnih let. Torej se omenjene kršitve nadaljujejo. Gre pa za večinoma povratnike. Iz tega je lahko razbrati, da je ribolov v zavarovanih območjih donosen, saj kršitelji tudi redno poravnajo globe in z dejanji nadaljujejo. Ribolov gospodarskih ribičev v zavarovanih območjih ni bil zaznan.

CSR

Z začetkom leta 2021 je CSR pričel z aktivnejšim operativnim delom na področju pregledov VMS, LD, tržnih dokumentov in navzkrižnega pregledovanja podatkov iz navedenih področij. Še vedno pa zaposleni izvajata preglede ročno, saj programska oprema, ki bi omogočala avtomatsko in s tem učinkovitejšo navzkrižno preverjanje nabora podatkov, še ni na voljo. Kljub omejitvam je bilo opravljenih 88 pregledov, pri čemer je bilo ugotovljenih 33 nepravilnosti.

JDP

Tako kot vsako leto bi se moral skladno s Sklepom št. 2020/16 izvršnega direktorja Evropske agencije za nadzor ribištva z dne 19.11.2019 tudi v letu 2021 izvajati JDP (Joint Deployment Plan) skupnega nadzora s Hrvati in Italijani, in sicer na Hrvaškem, v Italiji in RS (skupno 5 tednov). Zaradi epidemije COVID-19 in prepovedi prehajanja državnih meja na ravni celotne EU, se planirani skupni tedenski nadzori niso izvedli oz. jih je vsaka DČ izvedla sama in o tem poročala EFC-i v Vigo.

Bilateralni sporazum z Italijo

Skladno z bilateralnim protokolom o skupnem sodelovanju med IRSKGLR in italijansko obalno stražo v Trstu, podpisanim 17.04.2015, se tako kot v letu 2019 in 2020, tudi v

letu 2021 ni opravila nobena skupna mešana kontrola z inšpekcijskimi organi Italije. Glavni razlog za neizvajanje protokola je pandemijo COVID-19 in z njo povezani ukrepi.

Ocena stanja pri spoštovanju posameznih predpisov

Ribiška zakonodaja, z vso svojo specifikko glede označevanja, sledljivosti, prvo prodajo ter specifičnimi trgovskimi dokumenti, se je med nosilci dejavnosti, ki opravljajo promet z ribami in ribiškimi proizvodi, ter samimi ribiči že dodobra udomačila. Stanje na terenu (vsaj kar se tiče Obale) je več ali manj stabilno. Ne beleži se bistvenih odstopanj glede na prejšnja leta.

Označevanje in sledljivosti ribiških proizvodov pri grosistih in v maloprodaji, je z občasnimi izjemami skladna z veljavno zakonodajo. V letu 2021 ni bilo večjih kršitev navedene zakonodaje.

Označevanje predpakiranih ribiških proizvodov v maloprodaji, se tako kot leta poprej tudi v letu 2020 zaradi pomankanja kadra in časa ni preverjalo.

Ocenjujemo, da je sledljivost ribiških proizvodov v obalnih restavracijah na ustreznem nivoju kljub temu, da 100% sledljivosti ribiških proizvodov v gostinstvu ni mogoče zagotoviti, zaradi slovenske posebnosti tj. zamrzovanja svežih ribiških proizvodov. V gostinstvu je potrebna redna in stalna kontrola, da se vzdržuje dosežen nivo sledljivosti. V praksi to pomeni inšpekcijske preglede vsaj 1x leto (skladno z Analizo tveganja), razen v primeru kršitev, ko se pregled ponovi.

Vprašanje sledljivosti in morebitnih neregistriranih prvih kupcev v restavracijah znotraj RS, predvsem v Ljubljani in njeni okolici, zaradi kadrovske podhranjenosti in vladnih ukrepov za zaježitev COVID-19 epidemije, tudi v letu 2021 ostaja odprto oz. relativno slabo pokrito.

Iz vidika opravljenih pregledov CSR je moč zaključiti, da je večina pregledanih subjektov seznanjena z zadevno zakonodajo in jo upošteva pri svojem poslovanju. Običajno se ob inšpekcijskem pregledu vselej zaznajo pomanjkljivosti pri subjektih, ki v tekočem letu šele začnejo delovati kot gospodarski ribiči ali prvi kupci ribiških proizvodov, zlasti zaradi nevednosti. Pri ostalih subjektih se te pojavijo večinoma nenamerno ampak zaradi površnosti oziroma nepazljivosti. Nepravilnosti oziroma kršitve se kažejo zlasti v okviru:

- plovbe pod 1 NM,
- pomanjkljivo (brez vpisa npr. dneva/ure odhoda/vrnitve, CFR številke, podatkov o ribolovnem orodju, podpisa kapitana), nepravilno (npr. z napačnimi podatki kot so ime kapitana, ime/koda ulovljene vrste, koda ribolovnega orodja) in/ali nečitljivo (npr. ime/koda in/ali količina ulovljene vrste) izpolnjenega LD,
- pomanjkljivo (brez vpisa npr. kupca, davčne številke kupca, 3-črkovne kode ob ročno vpisani vrsti ribiškega proizvoda, ribolovnega orodja), nepravilno (npr. z napačnim poimenovanjem trgovskega dokumenta, datumom iztovora) in/ali nečitljivo (zlasti zaradi pisanja na trgovski dokument brez podlage) izpolnjenega trgovskega dokumenta,
- nepravočasno oddane zadevne dokumentacije (LD in/ali trgovskega

dokumenta).

KLJUČNI PROBLEMI PRI NADZORU

Zakonodaja

Zaradi sprememb EU zakonodaje na področju ribištva (velika večina EU uredb se je z leti spremenila in dopolnila, nekatere ne veljajo več) je postala »prekrškovna uredba« tj. Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredbe (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Uradni list RS, št. 75/16, 76/17) praktično neuporabna, saj MKGP kot zakonodajalec, ne sledi spremembam in »prekrškovne uredbe« ne spreminja oz. dopolnjuje. Njena neusklajenost z veljavno EU ribiško zakonodajo v praksi povzroča velike težave pri sankcioniranju prekrškov kakor tudi pri izdelavi SOP-ov, ki jih mora ribiška inšpekcija narediti na podlagi ugotovitev DG MARE inšpektorjev in sprejetega akcijskega načrta za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

Nujna ampak res nujna, je uskladitev Uredbe o izvajanju uredbe (EGS), uredbe (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Uradni list RS, št. 75/16, 76/17) s spremenjenimi in dopolnjenimi EU uredbami, kar na žalost ugotavljamo že več let zapored.

Ker v RS ni urejenega borznega odkupa ulova, Uredba o spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Uradni list RS, št. 38/16 in 197/20) pa dovoljuje različne poti prodaje ulovljenih rib in ribiških proizvodov, je nadzor nad prvo prodajo otežen, predvsem pa razdrobljen. Zaradi zagotavljanja sledljivosti, slovenska uredba sicer predvideva oddajanje dokumentacije o prvi prodaji tako za ribiča kot za kupca (grosista, ribarnico ali gostinca), vendar sistem beleženja oddaje, ki je trenutno v veljavi in ga vodi Zavoda za ribištvo Slovenije, ne evidentira ne-oddane ali pomanjkljivo izpolnjene trgovske dokumente. Tako imamo na eni strani ribiče, ki oddajajo trgovske dokumente skupaj z ladijskimi dnevniki, na drugi strani pa kupca za katerega inšpekcija ne ve ali je skladno z veljavno zakonodajo oddal trgovski dokument.

Zaradi naštetega, je kakor leta poprej tudi v letu 2021 ribiška inšpekcija le naključno občasno opravila poizvedbo pri Zavodu za ribištvo Slovenije glede oddaje trgovskih dokumentov.

Kakor že predhodna leta tudi letos, ponovno poudarjamo nujnost vzpostavitve računalniško podprtega sistema prejemanja in nadzora oddanih trgovskih dokumentov ter avtomatskega navzkrižnega preverjanja signala VMS, oddanih LD, vrste in količine ujetih ribiških proizvodov z obvestili o prodaji ter avtomatskega generiranja obvestil ob ugotovljenih kršitvah oz. ugotovljenih neskladjih. Navedeno je tudi del akcijskega načrta, ki je bil sprejet na nivoju EU, po opravljenih nadzorih v RS s strani inšpektorjev DG MARE.

V letu 2013 je bila sprejeta Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa za dokumentacijo o ulovu modro plavutih tunov *Thunnus thynnus* (Uradni list RS, št. 36/2013), ki pa ne regulira tudi pristočnega ribolova modro plavutih tunov. Uredbo je nadomestila Uredba o izvajanju uredb (EU) o uvedbi

programa za dokumentacijo o ulovu modroplavutih tunov ter o vzpostavitvi večletnega načrta za obnovo staleža modroplavutega tuna v vzhodnem Atlantiku in Sredozemskem morju (Uradni list RS, št. 14/18).

Trend povečanja prisotnosti modro plavutega tuna v slovenskem morju in s tem problematike pristočnega ribolova na modro plavutega še vedno ostaja. MKGP kot zakonodajalec še vedno ni sprejel zakonodaje, ki bi regulirala to področje.

V letu 2016 je ICCAT vzpostavil eBCD – elektronsko potrdilo o ulovu, ki mora spremljati vsako transakcijo modro plavutega tuna v prometu. RS pri tem ni izjema. Navedeno predstavlja dodatek pri delu ribiške inšpekcije, saj je potrebno pregledati vsako vlogo in jo pred kakršnokoli morebitno nadaljnjo transakcijo tudi potrditi oz. opraviti inšpekcijski pregled.

Vprašanje, ki se je z vzpostavitvijo elektronskega eBCD-ja pred leti postavilo je bila, vzpostavitev morebitnega dežurstva v primeru povečanega obseg transakcij z modro plavutim tunom v popoldanskem času oz. med konci tedna. Ta potreba se do sedaj ni pokazala predvsem zaradi tega, ker so kupci v RS v 90% tudi končni kupci in ni potrebe po potrjevanje eBCD-jev.

Iz prispelih eBCD vlog v letih 2018, 2019, 2020 in 2021 je razvidno, da so najpogostejši kupci modro plavutega tuna restavracije v Ljubljani in njeni okolici.

Potreba po nadzoru restavracij v notranjosti RS predvsem v Ljubljani in njeni okolici.

Ker se v praksi pojavlja problem zavajanja potrošnika pri prodaji ribjih filejev, brez možnosti odvzema vzorcev na DNK analizo, ni možnega učinkovitega nadzora in s tem ukrepanja.

Da bi se učinkovito spopadli s problematiko zavajanja potrošnika, bi bilo potrebno sprejeti ustrezno nacionalno zakonodajo v zvezi z vzorčenjem rib in ribiških proizvodov na DNK analizo, o čemer govorimo že nekaj let.

ZMR-2 (Uradni list RS, št. 115/06, 76/15 in 69/17) v svoji osnova obravnava le morsko ribištvo čeprav vemo, da obsega EU ribiška zakonodaja še iztovor, transport, prvo prodajo in promet (trženje) ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva. Možnosti zaplembe ribiških proizvodov v prodaji oz. trženju ne obravnava in ne omogoča. Tudi pregledovanja vpisnih listov ribiškega plovila po naši zakonodaji nimamo pooblastil kljub temu, da ga evropski inšpekcijski zapisniki po Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 404/2011 z dne 8. aprila 2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike zahtevajo.

Zakonodajalec bi moral posodobiti ZMR-2.

V letu 2021 se nadaljuje problematika pri nabiranju školjk s strani oseb, ki ne posedujejo dovoljenja za gospodarski ribolov. Pri tem pa kljub večletnemu opozorilu na ministrstvu ni bil spremenjen ZMR-2, ki bi olajšal delo. Fizične osebe za nabiranje školjk praktično ne moreš kaznovati. Prav tako, bi bilo potrebno v zakonodajo uvesti obvezen zaseg morskih sadežev.

Informacijska podpora

Nujno bi bilo vzpostaviti:

- nemoteno delovanje VMS signala,
- nemoteno delovanje ERS sistema,
- računalniško bazo oddajanja trgovskih dokumentov in njihovega preverjanja,
- program za navzkrižno preverjanje VMS signala, podatkov iz LD in trgovskih dokumentov ter avtomatsko generiranje sporočil ob ugotovitvi neskladja.

Zaradi omenjene IT problematike je optimalen in učinkovit inšpekcijski nadzor otežen ali celo onemogočen. V trenutnih razmerah in delovnih pogojih je možno opraviti inšpekcijski nadzor plovila in iztovora ribiških proizvodov v pristanišču le s pomočjo predhodne fizične prisotnosti na terenu (npr. v pristaniščih, razglednih točkah ipd., od koder se vidi, kdaj ribiško plovilo vpluje v pristanišče), navzkrižno preverjanja podatkov pa le z ročnimi analitičnimi postopki.

Z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2015/1962 z dne 28. oktobra 2015 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 404/2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike so se spremenili in tudi že veljajo novi zapisniki, ki jih uporablja ribiška inšpekcija pri svojem delu. Navedeno bi bilo potrebno takoj vnesti v IT program in seveda posledično prilagoditi vse poizvedbe in poročila, saj se zapisniki precej razlikujejo od stare verzije.

Program bi moral biti sposoben zaradi različnih poročil, seštevati vrste in količine kontroliranih rib po različnih vrstah zapisnikov.

Na zgoraj navedeno IT-problematiko se opozarja že vrsto let in le-ta do danes ostaja praktično ista.

Ob vsem tem, pa je potrebno izpostaviti, da je z uvedbo nove radarske slike in AIS slike olajšano dalo na morju pri kontroli. Edina pomanjkljivost sistema je, da ne pokriva slika ne pokriva rezervata Strunjan in delno rezervata Portorož. Ker pa sistem ni naš, tu izboljšav ne moremo pričakovati.

Kontrola iztovora, prve prodaje in prometa ribiških proizvodov

Na podlagi ugotovitev DG MARE inšpektorjev, da ribiči v RS svoj ulov tehtajo na umerjenih tehtnicah, je Komisija RS pisno obvestila, da ni potrebe po izvajanju odobrenega načrta vzorčenja, ki ga je RS skladno z 60. in 61. členom Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike, o spremembi uredb (ES) št. 847/96, (ES) št. 2371/2002, (ES) št. 811/2004, (ES) št. 768/2005, (ES) št. 2115/2005, (ES) št. 2166/2005, (ES) št. 388/2006, (ES) št. 509/2007, (ES) št. 676/2007, (ES) št. 1098/2007, (ES) št. 1300/2008, (ES) št. 1342/2008 in razveljavitvi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1627/94 in (ES) št. 1966/2006 pred leti predložila Komisiji, le-ta pa odobrila. Naveden načrt vzorčenja je predvideval min. 1 vzorčenje iztovora na mesec.

Kljub navedenemu, je potrebno opravljati inšpekcijske preglede iztovora skladno z letno Analizo tveganja in pri tem beležiti vrste in količine iztovorjenega ulova, saj EU Komisija zahteva 1x letno poročilo o tovrstnem nadzoru. Smiselno bi bilo po vzoru HRV razmisliti o namestitvi mobilne aplikacije za sledenje malega priobalnega lova.

Prijav na področju morskega ribištva (iztovor, prva prodaja, promet in ribolov na morju) je relativno malo, zato 90 % dela poteka po zastavljenem si planu tj. po uradni dolžnosti.

Sodelovanje v regijskih organizacijah – pozitivne in negativne izkušnje

V letu 2021 so se v sodelovanju z mobilno enota FURS-a opravile 6 mejne kontrole transporta ribiških proizvodov in sicer:

- 03.06.2021 MMP Jelšane
- 03.06.2021 MMP Starod
- 16.07.2021 MMP Jelšane
- 15.10.2021 MMP Dragonja
- 23.12.2021 MMP Jelšane
- 23.12.2021 MMP Starod

Skupno je bilo preverjeno 21 vozil, pri tem se je ugotovilo 3 kršitve s strani hrvaških in slovenskih nosilcev dejavnosti, ki so bile sankcionirane.

V času, ko pomorski policiji plovila niso delovala oziroma so bila na servisu, smo jim z našim plovilom priskočili na pomoč in sicer so dela izvajali skupaj z nami na našem službenem plovilu.

Center za nadzor ribištva

V skladu z Akcijskim načrtom, odobrenim s strani Evropske komisije, sta bili z oktobrom oziroma novembrom 2020 za potrebe ustanovitve in vzpostavitve CSR zaposleni dve osebi za čas trajanja akcijskega načrta. Zaposleni v CSR imata tudi inšpekcijska pooblastila ter sta in bosta tudi v prihodnje opravljali naloge in dela, ki jih opravljajo ostali inšpektorji.

CSR še ni zaživel v polni funkciji, saj je potrebna programska oprema še v razvijanju. Tak informacijski sistem bo moral namesto ročnega pregledovanja in vnašanja velike količine podatkov omogočati samodejni elektronski prenos podatkov, sprejemanje in obdelavo le teh, kar bo zaposlenima v CSR omogočalo učinkovitejše navzkrižno preverjanje nabora podatkov. Za upravljanje neskladij v dogodkih je zlasti potrebno vzpostaviti povezavo med signalom VMS in oddanimi ladijskimi dnevniki (LD), povezavo med oddanimi LD in trgovskimi dokumenti o prvi prodaji, povezavo med količinami in vrstami ulova v LD in količinami in vrstami ulova v trgovskih dokumentih o prvi prodaji. Prav tako bi moral generirati opozorilo v primeru ne oddaje LD ali trgovskega dokumenta o prvi prodaji s strani ribiča ali njihove oddaje izven 48 ur, opozorilo v primeru ne oddaje trgovskega dokumenta o prvi prodaji s strani prvega kupca v povezavi z oddanim trgovskim dokumentom o prvi prodaji s strani ribiča ali njegove

oddaje izven 48 ur, opozorilo o opravljenem prvem nakupu s strani neregistriranega kupca, opozorilo v primeru nepopolno izpolnjenega LD ali trgovskega dokumenta o prvi prodaji, opozorilo, da plovilo lovi pod 1,5 NM.

V decembru 2020 je bil Komisiji predložen seznam strojne in programske opreme za potrebe delovanja CSR, vendar v letu 2021 še ni bil realiziran.

V začetku novembra 2020 je bil odprt tudi skupni poštni predal fmc@gov.si, ki bo služil avtomatskemu generiranju opozoril ob zaznavi nepravilnosti pri obdelavi prejetih podatkov v informacijskem sistemu, obveščanju pristojnih organov in ostali komunikaciji CSR. V celoti bo poštni predal uporaben po razvoju programske opreme in nabavi strojne opreme.

Po planu, določenim z Akcijskim načrtom, sta zaposleni v CSR in ostali inšpektorji, sestavili plan izdelave standardnih operativnih postopkov z datumi njihove odobritve in o tem obvestili Komisijo. V letu 2021 so bili izdelani opomniki in priročniki za potrebe CSR ter posodobila se je analiza tveganja. Komisiji sta bila predložena standardna operativna postopka za inšpekcijski nadzor na področju morskega ribištva, in sicer za (1) promet ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva ter (2) delovanje centra za spremljanje ribištva. V istem letu so se začeli pripravljati tudi standardni operativni postopki za inšpekcijski nadzor na področju morskega ribištva za (1) promet z modroplavutim tunom in mečarico, (2) nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov, (3) plovila in iztovor ribiških proizvodov v pristanišču in (4) plovila in ribolov na morju.

Zaposleni v CSR in ostali inšpektorji so aktivno sodelovali pri opravljanju nalog, potrebnih za zagotovitev povezave med razvojem informacijske tehnologije in poslovnimi praksami, v smeri odprave nepravilnosti v sistemu ribištva v RS.